

**REPUBLIKA E SHQIPËRISË
BASHKIA HIMARËS**

RELACIONI

I PLANIT TË PËRGJITHSHEM VENDOR TË BASHKISË HIMARËS

Miratur me Vendim të Këshilli të Bashkisë ____Nr.____Datë _____

KRYETARI I KËSHILLIT BASHKIAK

Z. Jorgo Goro

BASHKIA HIMARË

Nentor 2011

Tabela 1: Te Dhena te Pergjitheshme te Bashkise

Pershkrimi		Njesia	Specifikime
1.1	Sipërfaqja e njësisë vendore	13.200 Ha	Siperfaqet Natyrore, Tokat Bujqesore, Tokat Urbane
1.2	Numri i popullsisë ekzistuese	4.500	Popullsia rezidencialesipas te Dhenave Bashkiake
1.3	Zona me interes kombëtar, zona të mbrojtura natyrore dhe kulturore	-	Kanioni i Gjipes Aluvionet e Palases Kanionet e Dhermiut dhe Livadhit Ansambl Arkitekturial i Kalase se Himares, Fshati Qeparo dhe qendra e vjeter e Vunoit Kalaja e Ali Pashes ne Porto Palermo Monumentet individuale te deklaruara
1.4	Sipërfaqe e miratuar zonash informale	-	Zonat e aprovuara nga ALUIZNI
1.5	Problematika mjedisore	-	Vend grumbullimi i mbetjeve ne Vishe.

Tabela 2: Propozime të PPV

	Pershkrimi	Njesia	Specifikime
2.1	Tipi i zhvillimit te pritshem per 10 vjetet e ardheshme		Form e mesme e turizmit masive (Hotele dhe Resorte) Zhvillime Rezidenciale Aktivitete me Interes te Vecante Turistik
2.2	Propozimi kryesor i perdorimit te tokes		Rezidenciale, Turizem, Bujqesi, Gjendje Natyrale
2.3	Numri i popullsesise shtese te pritshme per 10 vitet e ardheshme	5.500 banore	Vleresimi sipas studimeve ekonomike dhe demografike
2.4	Numri total i turisteve te pritshem per 10 vitet e ardheshme	40.000 banore	Duke përfshirë edhe emigrantë që kthehen, punësimet sezonale dhe banorët e shtëpive të dytë.
2.5	Sipërfaqja totale ekzistuese e urbanizuar	180 Ha	Sipas hartes orthophoto te vitit 2007
2.6	Sipërfaqja totale e ndertimit e shtuar per banesa	130 Ha	Shtepite Kryesore dhe te dyta ne zonat e zgjerimeve te vend banimeve dhe zonat e reja

2.7	Siperfaqja totale e ndertimit e shtuar per zhvillimin e turizmit	225 Ha	Zonat e Projektimit Turistik perfshire kampingjet dhe aktivitet ekonomike
2.8	Siperfaqja totale e ndertimit e shtuar jo per ndertime	50 Ha	Sherbimet dhe Zonat e Aktiviteteve
2.9	Siperfaqja totale e zonave te mbrojtura	4.300 Ha	Monumentet Natyrore dhe Zonat e Trashegimise Natyrore Pejsazhet e Mbrojtura (pejsazhet detare dhe kreshtat malore),, dhe Peizazhe bujqësore-kulturore të mbrojtura
2.10	Siperfaqe e gjelber shtese	440 Ha	Strukturat e Hapesirave te Gjelbera dhe Hapesirat e Hapura Urbane
2.11	Numri i njesive strukturore	18	Planit ne Njesi Strukturore 1:25.000
2.12	Numri i strukturave te nen njesive	72	Zonimi i Detajuar (1:5000)

Tabela 3: Të dhëna financiare

Emërtimi		Njësia	Specifikime
3.1	Vlera e përgjithshme e Planit e Investimeve Kapitale	Lek	Duhet të jetë në përputhje me programin buxhetor afatmesëm
3.2	Fazat e zbatimit të zhvillimit	Çdo x vite Ose periudhat përkatëse	Të ndara në periudha brenda vlefshmërisë kohore të planit për njësitë dhe nënjësitë strukturore përkatëse
3.3	Studimin teknik të parafizibilitetit		Argumentohet zgjidhja e propozuar dhe kostot e përafërta me zërat kryesorë

Tabela 4: Dokumentet që shoqërojnë PPV

Nr	Dokumenti	Hartohet / Miratohet	Referenca Ligjore	Check list
1	ProjektPlani, i cili përmban: 1. Qëllimet dhe objektivat e instrumentit vendor; 2. Analizën 3. Politikën e zhvillimit të territorit 4. Plani i përdorimit të tokës 5. Plani i i shërbimeve publike 6. Fazimi i zbatimit të planit dhe instrumentet financiare për zbatim 7. Implikimet në kornizën ligjore dhe institucionale 8. Plani i veprimeve për zbatimin e Planit vendor 9. Dokumenti përmbledhës për prezantim final 10. Raporti i përpunimit dhe ndryshimeve të propozuara për bazën e të dhënave GIS	Hartohet	Sipas nenit 29 të Rregullores Uniforme të Instrumentave të Planifikimit	✓
2	Rregullorja e planifikimit i cili përmban: 1. Rregullore për përdorimin e tokës 2. Rregullore mbi Intensitetin e Zhvillimit 3. Rregullore mbi Bashkimin / Nënndarja e parcelave 4. Rregullore për sistemin rrugor dhe të transportit 5. Rregullore mbi konservimin dhe / ose ruajtjen e zonave / monumenteve e vlerave historike, kulturore dhe të mjedisit 6. Rregulloret e tjera sipas nevojës	Hartohet	Sipas nenit 29 të Rregullores Uniforme të Instrumentave të Planifikimit	✓
	Rregullore e ndërtimit	Hartohet		✓
3	Analiza dhe Vlerësimi i thelluar i situatës ekzistuese social-ekonomike dhe hapësinore-mjedisore në territorin e njësisë vendore	Hartohet	Sipas nenit 27 të Rregullores Uniforme të Instrumentave të Planifikimit	✓
4	Politika e Zhvillimit të Territorit të njësisë vendore. Ky dokument do të përmbajë: 1. Politika vendore për zhvillimin e territorit në Bashkisë/ Komunës; 2. Vizioni i zhvillimit të Bashkisë/ Komunës; 3. Objektivat Strategjike të Zhvillimit të Bashkisë Komunës;	Hartohet	Politika mund të jetë ekzistuese me të gjitha pjesët e saj ose pjesë të caktuara të saj, sipas përcaktimit të neneve 18 deri 20 të Rregullores	✓

	4. Programet e zhvillimit të Bashkisë/ Komunës; Skenaret hapësinorë strategjike të zhvillimit të njësisë vendore, sipas prioritetit		Uniforme të Instrumentave të Planifikimit	
5	Vlerësimi Strategjik Mjedisor	Per tu hartuar	Metodologjia dhe hapat e VSM duhet të jepen nga legjislacioni mjedisor përkatës. VSM hartohet paralelisht me planin dhe duhet të mbyllet para miratimit të instrumentit vendor – projektplanit.	
6	Plani i Investimeve Kapitale	Per tu hartuar		
7	Dokumenti i Përmbledhur dhe Prezantimi i PPV për këshillin e njësisë së qeverisjes vendore dhe KKT	Hartohet		✓
8	Studime mbështetëse:			✓
	1. Plani i Zhvillimit të Bregdetit Jugor (PZHBJ)	Hartuar nga Banka Boterore, aprovuar nga KKT	Miratuar me Vendim Nr.1 e 17.07.2008 dhe mbetet në fuqi me përjashtim të klauzolave që janë kundërshtuar nga dispozitat e L.10119/2009	
	2. Termat e References	Hartuar nga Bashkia	Informuese	
	3. Studimi i Qendres se Himares	Aprovuar nga Bashkia	Informuese	

Tabela 5: Hartat bashkëlidhur Relacionit të PPV
(referencë është neni 19 në Rregulloren Uniforme të Planifikimit)

Nr	Tematika e hartes	Lloji i hartës	Shkalla	Kodi i Hartës	Formati	Check list
1	Harta Bazë	Harta bazë vektoriale e njësisë vendore dhe topografia	1:30.000	1	A0	✓
2	Hartat e elementëve ekzistues të territorit	Shtresat Gjeologjike				
3		Situata hidrogeologjike				
4		Makrozonimi dhe mikrozonimi sizmik				
5		Harta e zonave të mbrojtura natyrore dhe historike	1:30.000	5	A0	✓
6		Harta e infrastrukturave (shërbimet publike dhe impiante)	1:30.000	6	A0	✓
7		Hartat e analizës së territorit	Pozicionimi i njësisë vendore në rajon dhe qark, kufijtë administrativë dhe zonat në konflikt	1: 150.000	7	A0
	Analiza e integruar e elementeve territorialë ekzistues		-	-	-	✓
8	Analiza e problematikës mjedisore		1:30.000	8	A0	✓
9	Analiza e përdorimit ekzistues të tokës		1:10.000	9	A0	✓
10	Analiza e artikullimit dhe strukturimit të tipologjive të hapësirës					
11	Analiza e elementëve të rëndësishëm territoriale		1:30.000	11	A0	✓
12	Skenaret Strategjike të Zhvillimit të Territorit	Skenaret strategjike të zhvillimit të territorit sipas prioriteteve	1:30.000	12	A0	✓
13	Hartat e propozimit të përdorimit të tokës	Përdorimi i propozuar i përdorimit të tokës (referencë rastet sipas nenit 19 në Rregulloren Uniforme të Planifikimit)	1:10.000	13	A0	✓
14	Harta e njësive dhe nën-njësive	Njësitë dhe nën-njësitë strukturore dhe zonat për prioritet zhvillimit	1:30.000	14	A0	✓
15	Harta te Detajuara te Zonimit	Përdorimi i propozuar i tokës dhe struktura urbane e vendbanimeve dhe zonave të zhvillimit	1:5.000	15	A3	✓

16	Hartat e shërbimeve dhe infrastrukturav e të propozuara	Rrjetet e Infrastrukturave	1:30.000	16	A0	✓
		Vendndodhja e shërbimeve të infrastructures kryesore				
17	Harta e Zonave të Mbrojtura	Zonat e propozuara për Mbrojtjen e Mjedisit sipas nivelit të mbrojtjes				
18	Hartat e Vlerësimit Mjedisor	Vlerësimi mjedisor i propozimeve të planit				

TABELA E PERMBAJTJES

1 QELLIMET & OBJEKTIVAT	1
I. QELLIMET DHE OBJEKTIVAT.....	1
II. PRODUKTI & MJETET	4
III. KONTEKSTI I ZHVILLIMIT AKTUAL SHQIPTAR DHE SFIDAT	5
2 ANALIZA	7
I. HYRJE	7
II. PERSPEKTIVA RAJONALE	10
II 1. Pozicioni i Bashkise Himare ne Kontekstin Rajonal	10
II 2. Sistemi Transportit	10
III. PROFILI DEMOGRAFIK & MUNDËSITE PER ZHVILLIMIN E TURIZMIT NE HIMARE.....	13
III 1. Profili Demografik	13
III 2. Mundësitë për Zhvillimin e Turizmit në Himarë.....	16
IV. STRUKTURA HAPESINORE	22
IV 1. Përdorimi Ekzistuese i Tokes.....	22
IV 2. Struktura e Peisazhit.....	22
IV 3. Vendosja Strukturore	26
IV 4. Trashëgimia Kulturore.....	32
IV 5. Administrata & Shërbimet për Publikun	36
V. ANALIZA SWOT.....	38
V 1. SWOT 1: Potencialet e zhvillimit të zonës malore.....	38
V 2. SWOT 2: Potencialet e zhvillimit të zonës bregdetare	42
VI. PERMBLEDHJA E GJETJEVE	46
3 STRATEGJIA E ZHVILLIMIT TERRITORIAL	52
I. HYRJE	52
II. MODELE TE ZHVILLIMIT TE TURIZMIT.....	53
II 1. Format e turizmit	53
II 2. Turizmi i qëndrueshëm.....	54
III. ALTERNATIVAT PER ZHVILLIMIN E TURIZMIT	57
III 1. Identifikimi i Mundësive Alternative	57
III 2. Përcaktimi i Rastit, Turizmi i Qëndrueshëm në Himarë	59
IV. VIZIONI & STRATEGJIA E ZHVILLIMIT	62
IV 1. Vizioni i Himares	62
IV 2. Përpunimi i strategjive lokale të zhvillimit.....	73
4 PLANI I PËRDORIMIT TË TOKËS	84
I. HYRJA	84
II. ELEMENTE KRYESOR PROGRAMATIK TE SKENARIT TE ZHVILLIMIT	86
II 1. Vleresime për Popullesine.....	86
II 2. Zhvillimet Ekonomike	88
II 3. Zhvillimi i Turizmit.....	90
III. PARIMET & UDHEZUESI PER FORMULIMIN E PLANIT STRUKTURAL	92
III 1. HYRJA.....	92
III 2. Metodologjia e Zonimit të Përdorimit të Tokës	93

III 3. Koncepti i Propozuar i Zonimit dhe Kategorizimi i Tokes	99
III 4. Ndarja e Territorit ne Njesi-Strukturore dhe Nen-Strukturore	109
III 5. Densiteti i Popullsise dhe i Zhvillimit te Turizmit	110
III 6. Sherbimi Social	112
III 7. Planifikimi I Pjeses se Orientuar nga Deti	118
III 8. MenaXhimi i Lumenjve dhe Perrenjeve	121
III 9. Udhezues per Vendndodhjet Tradicionale	123
III 10. Zonat Turistike dhe te Shtepive te Dyta.....	129
III 11. Rrjeti Rrugor	146
IV. PERDORIMI I TOKES DHE STRUKTURA HAPESINORE	150
IV 1. Struktura Hapesinore dhe Shperndarja e Vendbanimeve	150
IV 2. Pershkrimi i Perdoritimit te Tokes dhe Struktura Hapesinore Sipas Zonave.....	153
5 PLANI I SHERBIMIT PUBLIK	177
I. VLERESIMI I DUHUR I INFRASTRUKTURES	177
I 1. Furnizimi me Uje dhe Kanalizimet	177
I 2. Furnizimi me energji dhe Alb - Telekomoni	184
II. STRUKTURA E PROPOZUAR E SHERBIMEVE PUBLIKE	187
II 1. UDHEZIMET PER PROJEKTIMIN E RRJETIT TE INFRASTRUKTURES.....	187
II 2. Furnizimi me uje dhe Kanalizimet.....	189
II 3. Furnizimi me Energji.....	202
II 4. Telekomunikacioni.....	203
II 5. Menaxhimi e Mbetjeve Urbane per Bashkine Himare	205
III. LISTA E PROJEKTEVE	210
6 PJESEMARRJA PUBLIKE	220
I. ANALIZA SWOT	221
II. PREZANTIMI PUBLIK I VIZIONIT TE QYTETIT DHE STRATEGJIA E ZHVILLIMIT.....	224
III. KONSULTIMI ME PUBLIKUN PER FORMULIMIN E PLANIT STRUKTURAL	226
IV. PREZANTIMI PUBLIK I DRAFT PLANEVE DHE RREGULLOREVE.....	227
Shtojca A: Struktura e Ekipit dhe Organizimi	231
Shtojca B: Lista Paraprake e çështjeve të Regjistruara Gjatë Intervistave të Mbajtura me Përfaqësuesit Local	233
Shtojca C: Rezultatet e Intervistimit te Operatoreve Turistik dhe Agjensive te Udhetimit	235
Shtojca D: Lista e pjesemarrjesve ne prezantimin e Vizionit te qytetit.....	237
Shtojca E: Lista e Takimeve Informuese.....	238
Shtojca F: Veshtrim i Pergjitheshem i Projektit – Produkti i Pritshem	245

TABELAT

		p.
Tabela 1	Zhvillimet demografike ne Himare 2000-2010	13
Tabela 2	Shperndarja e popullsise rezidente ne Himare ne vitin 2001	14
Tabela 3	Zhvillimi i sipermarjeve ne Bashkine Himare 2005-2010	15
Tabela 4	Struktura e ndermarrjeve sipas degeve te ekonomise 2005 - 2010	15
Tabela 5	Siperfaqja e Kullotave ne Bashkine Himare	15
Tabela 6	Turistëve që qëndrojnë 5-14 ditë në Vlorë	20
Tabela 7	Bashkia Himare: Shperndarja e tokes	22
Tabela 8	Trashegimi Kulturore ne Bashkine Himare; Monumentet Kulturore te Regjistruara	35
Tabela 9	Shperndarja e administrates dhe fasilitetve per publikun Bashkine Himare	37
Tabela 10	Tipe kryesore/ modele turistike	53
Tabela 11	Diferencat midis turizmit konvencional dhe atij te qendrueshem	54
Tabela 12	Vlerësuese e karakteristikave kryesore të opsioneve alternative	58
Tabela 13	Popullsia Rezidente, Bashkia Himare, 2000-2010	86
Tabela 14	Popullsia Turistike ne pikun e sezonit, Bashkia Himare, 2010	87
Tabela 15	Vleresimi i kapacitetit optimal te plazheve ne Bashkine Himare	91
Tabela 16	Shperndarja e kapaciteteve te shtreterve	91
Tabela 17	Kategoria e trete e zonave te mbrojtura ne Bashkine Himare	100
Tabela 18	Kategoria e katert e zonave te mbrojtura ne Bashkine Himare	101
Tabela 19	Kategoria e peste e zonave te mbrojtura ne Bashkine Himare	102
Tabela 20	Kategoria e gjashte e zonave te mbrojtura ne Bashkine Himare	102
Tabela 21	Kategorite e propozuara te zonave te zhvillimit turistik	105
Tabela 22	Kategorite e propozuara per zonat e zhvillimit rezidencial	107
Tabela 23	Densiteti i pergjithshem i popullsise per zhvillimin e turizmit	110
Tabela 24	Standartet e kerkuara per sherbimet sociale ne Shqiperi	113
Tabela 25	Normat per objektet arsimore	114
Tabela 26	Normat minimale te kujdesit shendetesor jo spitalor	115
Tabela 27	Normat perkatese minimale udhezuese per zonat e gjelberta	117
Tabela 28	Normat per zhvillimin e anes se orientuar nga deti	120
Tabela 29	Zhvillim i pergjithshem, kriteret e projektimit per ndertimet ne vendbanimet tradicionale	126
Tabela 30	Organizimi funksional i hoteleve sipas tipit te objekteve	134
Tabela 31	Standartet teknike per objektet hoteliere	135
Tabela 32	Kriteret per hotele cilesore	137
Tabela 33	Standartet teknike per zhvillimin/krijimin e nje kampingu	139
Tabela 34	Standartet teknike per zonat e shtepive te dyta	145
Tabela 35	Kategorite e Sistemit Rrugor	149
Tabela 36	Shperndarja e vendbanimeve	150
Tabela 37	Zgjerimet rezidenciale per secilin vendbanim	151
Tabela 38	Kapacitetet furnizuese qe kane te bejne me burimet bregdetare dhe ujerat e perdorura nga pellgjet nentokesore	178
Tabela 39	Furnizimi me uje i fshatrave	178
Tabela 40	Te dhena administrative te furnizimit me uje	181
Tabela 41	Tregon numrin e klienteve te Bashkise Himare	184
Tabela 42	Tabela e perllogaritjeve te mbetjeve sipas sezonit	207

TABELA E FIGURAVE

Figura 1: Përdorimi i tokës- Zonimi- Harta e PZHB	3
Figura 2: Baseni i Himares	10
Figura 3: Rrjeti rrugor shqiptar	12
Figura 4: Aksesibiliteti në Himarë	16
Figura 5: Pamje nga Qeparo i vjeter drejt Qeparo i ri	18
Figura 6: Qeparo i vjeter	19
Figura 7:Harta e Peisazhit: (a) Topografi	24
Figura 8: Harta e Peisazhit: (b) Sistemi i korridoreve të ujit	24
Figura 9: Harta e Peisazhit: (c) të bregut	24
Figura 10: Harta e Peisazhit: (d) Infrastruktura dhe mjedisit të ndërtuar	24
Figura 11: Struktura e Peisazhit	24
Figura 12: Diagrama estrukturave te Peisazhit	24
Figura 13: Harta e Peisazhit	25
Figura 14: Vendbanimet Tradicionale	32
Figura 15: Kishat dhe monumentet e kultures	33
Figura 16: Athali	34
Figura 17: Aspekte te Bashkise Himares	52
Figura 18: Forma te ndryshme turizmi dhe problematikat kryesore (mjedisore, sociale dhe ekonomike)	55
Figura 19: Turizem i Qendrueshem	56
Figura 20: Ndryshimet e dëshiruara në drejtim të zhvillimit të turizmit të ardhshëm	61
Figura 21: Përfaqësimi skematik i Vizionit	62
Figura 22: Pesë peisazhe pamore	65
Figura 23: Peisazhi pamor 1: Palasa- Gjilek- Dhermi	66
Figura 24: Peisazhi pamor 2: Vouno- Ilias	67
Figura 25: Peisazhi pamor 3: Himara	68
Figura 26: Peisazhi pamor 4: Porto Palermo	70
Figura 27: Peisazhi pamor 5: Qeparo- Kudhes	71
Figura 28: Prerje terthore dhe nje prezantim skematik i nje projekti rigjenerues te lumit/perroit	121
Figura 29: Referenca: Kalldrete dhe sheshe publike te rinovuara ne Zagorohoria, Greqi	124
Figura 30: Referenca: Pjese e trashegimise se rinovuar te vendbanimit, Zagorohoria, Greqi	125
Figura 31: Referenca: Hotel te tipit klasik (Thalatta seaside hotel), Evia, Greqi	130
Figura 32: Referenca: Vilat e pushimit ne Ishullin Kea , Greqi	131
Figura 33: Referenca: Tip i perzierjes luksoz turistik, Kosta Navarino, Greqi	132
Figura 34: Referenca: Zhvillimi i turizmit dhe vilat e pushimit ne Mykonos, Greqi	133
Figura 35: Referenca: Kampingu Koralli, Serifos, Greqi	138
Figura 36: Referenca: Agro-turizmi ne Zakynthos (Logothetis bujqesi organike), Greqia	141
Figura 37: Referenca: Shembuj te banesave mjedisore	141
Figura 38: Referenca: Vila luksoze, te integruara ne peisazhin natyror	142
Figura 39: Referenca: Shembuj te vilave te pushimit	143
Figura 40: Referenca: Shembull i perdorimit te materialeve lokale, Kea, Greqi	144
Figura 41: Hierarkia Rrugore	148
Figura 42: Referenca: Hotele te tipit Klasik (Kasandra Bay Hotel), Skiathos, Greqi	154

Figura 43: Referenca: Shembuj te vilave te pushimit.....	155
Figura 44: Referenca: Resort Hotel ne Skiathos, Greqi.....	156
Figura 45: Referenca: Shembull turistik luksoz.....	157
Figura 46: Referenca: Qualia e gjelber turistike, Australia.....	158
Figura 47: Referenca: Hotel i vogel ne lagjen tradicionale, Peloponesus (Taleton). Greqi.....	161
Figura 48: Referenca: Agroturizmi ne Peloponesus (Eumelia).....	162
Figura 49: Referenca: Shembuj te zonave turistike.....	164
Figura 50: Referenca: Shetitore bregdetare ne Santorini, Greqi.....	168
Figura 51: Referenca: Fshat malor Papades, Evia, Greqi.....	169
Figura 52: Referenca: Vend ekskluzivisht turistik Cape Sounio, Athine, Greqi.....	170
Figura 53: Referenca: Kampingu Erodios, Peloponnes, Greqi.....	174
Figura 54: Referenca:Pjese e trashegimise se rinovuar te vendbanimit, Zagorohoria, Greqi.....	174
Figura 55: Shperndarje teknike jo e rregullt e ujit (tuba ajrore).....	180
Figure 56: Derdhja e Ujerave te ndotura ne Detin Jon.....	180
Figura 57: Gropa septike familjare.....	182
Figura 58: Humbje teknike te ujit.....	182
Figura 59: Punime civile dhe instalime qe se bashku do te perbejne Projektin e linjes telefonike te Bashkise Himare.....	185
Figura 60: Prerje terthore e infrastruktures ne rruget kembesore.....	187
Figura 61: Mbetje urbane ne perrua.....	208
Figura 62: Mbetje urbane dhe ndertimi ne ane te rruges.....	208
Figura 63: Stacioni i perkohshem i mbetjeve urbane.....	208
Figura 64: Pamje e stacionit te perkohshem te mbetjeve urbane.....	208
Figura 65: Stacioni i perkohshem i mbuluar i mbetjeve urbane.....	209
Figura 66: Rezultatet e seminarit SWOT 1.....	222
Figura 67: Procesi i SWOT 1.....	223
Figura 68: Rezultatet e seminarit SWOT 2.....	223
Figura 69: Procesi i SWOT 2.....	223
Figura 70: Paraqitja e Vizionit te Qytetit dhe e Strategjise per Zhvillimin e Turizmit.....	224
Figura 71: Paraqitja e Vizionit te Qytetit dhe e Strategjise per Zhvillimin e Turizmit.....	225
Figura 72: Njoftimi Publik.....	228
Figura 73: Ftesa zyrtare per aktoret e perzgjedhur.....	228
Figura 74: Prezantimi Publik ne Dhermi, 17-11-2011.....	229
Figura 75: Prezantimi Publik ne Himare, 18-11-2011.....	229
Figura 76: Struktura e Ekipit dhe Organizimi.....	231

SHPJEGUESIT E TERMAVE

CRD	Qendra per Kerkim dhe Zhvillim (Tirane, Shqiperi)
CTA	Keshilli i Rregullimit te Territorit
CTARA	Keshilli i Rregullimit te Territorit te Republikes se Shqiperise
BE	Bashkimi European
DPP	Densiteti i pergjithshem i popullsise
GiLK	Grupet e Interesit, Komiteti Lokal
GIS	Sistemi Gjeografik i Informacionit
GoA	Qeveria e Shqiperise
INSTAT	Instituti i Statistikes- Republika e Shqiperise
IPA	Instrumenti i Para - Aderimit
LZHIZ	Leja e Zhvillimit te Integruar te Zones
MPWTT	Ministria e Puneve Publike, Transportit dhe Telekomunikacionit
NATP	Agjensia Kombetare e Planifikimit te Territorit
NGO	Organizata Jo-Qeveritare
NGPTP	Plani i Pergjitheshem Kombetar i Planifikimit te Territorit
OLQ	Organizata per Udheheqje dhe Cilesi
OSCE	Organizata per Siguri dhe Bashkepunim ne Europe
PZHBZ	Plani i zhvillimit te bregdetit jugor
PSRA	Republika Popullore Socialiste e Shqiperise
RBJ	Rajoni i Bregdetit te Jugut
SKZHT	Strategjia Kombetare per Zhvillimin e Turizmit
SWOT	Pikat e Forta, Pikat e Dobeta, Mundesite dhe Rreziqet
ToR	Termet e References
TPA	Thymio Papayannis & Associates (Athenine, Greqi)
USAID	Ndihma e Shteteve te Bashkuara

FALENDERIM

Konsulenti / Kompania TPA falenderon Bashkine e Himares, Kryetarin, Zevendes Kryetarin dhe stafin bashkiak per bashkepunimin e tyre dhe per sigurimin e te dhenave dhe te dokumenteve te dobishme te projektit. Te dhenat dhe njohurite e zgjeruara te tyre kane kontribuar ne menyre te konsiderueshme ne zhvillimin e ketij dokumenti.

1 QELLIMET & OBJEKTIVAT

I. QELLIMET DHE OBJEKTIVAT

Ky projekt përfshin përgatitjen e Studimit të Planit Urbanistik të Zonës Himarës me një theks të veçantë dhe të orientuar në zhvillimin e turizmit si një prioritet. Qëllimi kryesor i projektit, siç theksohet në ToR, përgatitur nga Bashkia e Himarës është si me poshte:

Qëllimi i studimit është të paraprijë në zhvillimin ekonomik dhe turistik të zonës, ku, ndër të tjera, do të hartohet një planifikim i detajuar urban, cili do të marrë në konsideratë ndërtimet ekzistuese tradicionale dhe ato të reja dhe do të harmonizojë dhe disiplinojë zhvillimin e ndërtimeve civile dhe turistike, me drejtimin e zhvillimit strategjik të zonës me qëllim krijimin e kushteve për një turizëm bashkëkohor, duke ofruar shërbime cilësore, duke u kujdesur për mbrojtjen e mjedisit dhe në mënyrë të veçantë për ruajtjen e ekosistemit natyror dhe veçanrishtë që ta bëjë atë konkurrues në tregun turistik të rajonit të Mesdheut.

Zhvillimi i turizmit si një prioritet që do të reflektohet dhe do të përshkujë të gjithë aspektet e përgatitjes dhe zhvillimit të planit duke filluar nga vlerësimi i gjendjes ekzistuese dhe perspektivat e Zonave të Studimit, formulimin e vizionit të ardhshëm dhe strategjis duke përfunduar deri në përcaktimin e spicifikave të zonimit dhe të rregulloreve të planifikimit.

Plani i Përgjithshëm Lokal i Bashkisë së Himarës pajtohet me dispozitat e kuadrit të ri ligjor për planifikimin territorial në Shqipëri. Në linjë me këto dispozita, në nivel lokal, **Planet Lokale të Përgjithshme të Territorit (PLPT)** duhet të përgatiten nën përgjegjësinë e vete autoriteteve lokale për të gjithë territorin nën juridiksionin e tyre, brenda një periudhe dy vjecare, që nga koha e hyrjes në fuqi të ligjit të ri dhe akteve nënligjore. PLPT do të përcaktojë zhvillimin e ardhshëm, rregullat e ndërtimit dhe vendosjes së infrastrukturës së rëndësishme në të gjithë territorin e një njësie vendore, (rajoni bashkie apo komune). Ato janë hartuar në përputhje me instrumentet e planifikimit territorial kombëtar dhe ato të NJQV-ve. Në veçanti objektivat e Instrumenteve Lokale të Planifikimit janë në (neni 27):

- a) përcaktimin e parimeve dhe drejtimet e zhvillimit territorial në nivelin lokal
- b) balancimin e nevojave kombëtare dhe atyre lokale me interesat në zhvillimin territorial;
- c) krijimin e kushteve për një zhvillim të qëndrueshëm dhe të balancuar territorial, duke marrë në konsideratë në mënyrë proporcionale dhe nevojat për zhvillim ekonomik, social dhe kulturor, karakteristikat natyrore të mjedisit, kapacitetet dhe vlerat, projektuar keto me instrumentat e planifikimit;
- ç) udhëzues të zhvillimit të sistemeve të banimit dhe të sistemeve të tjera ndertimore, si dhe udhëzues të territoreve urbane / zona;
- d) përcaktimin e intensitetit të ndertimit dhe shtrirjen;
- dh) planifikimin e masave për të siguruar mbrojtjen e mjedisit dhe mbrojtjen, zhvillimin dhe përdorimin më të mirë të burimeve natyrore, tokat bujqësore, peisazhet dhe sipërfaqet e gjelbra;
- e) përcaktimin e rregullave të përgjithshme për përdorimin e tokës dhe ujit;
- ë) përcaktimin e vendndodhjes së rrugëve, linjave hekurudhore, burimeve ujore, aeroportet, portet, vendet e transmetimit të energjisë, vendet e përpunimit të mbeturinave, dhe të infrastrukturës tjetër publike dhe shërbimeve.
- f) identifikimin e zonave natyrore të mbrojtura;
- g) mbrojtjen e zonave natyrore dhe rregullat për përdorimin e tyre dhe, kur është e nevojshme, bërjen e propozimeve për përmirësimin e tyre, përcaktimin e zonave të reja të mbrojtura, ose ndërprerjen e regjimit të mbrojtjes, siç kërkohet nga legjislacioni në fuqi
- gj) përcaktimin e zonave për kohën e lirë dhe argëtimin, duke përcaktuar rregullat për përdorimin e tyre.
- h) krijimin e kushteve normale dhe përshtatjen e territorit edhe për njerezit me aftësi të kufizuara.

Për më tepër, Plani i Përgjithshëm Lokal i Bashkisë së Himarës lidhet me dhe specifikon dispozitat e Planit të Zhvillimit të Bregdetit Jugor. Plani i Zhvillimit të Bregdetit të Jugut ofron një kornizë gjithëpërfshirëse rregullative orjentuese në përgatitjen e planeve lokale dhe parimet e kontrollit të zhvillimit në Zonën Bregdetare Jugore të Shqipërisë, nga Vlora në Sarandë. Ai është përgatitur me asistencën e Bankës Botërore në kuadrin e ICZMP. Plani i miratuar në korrik 2008 ka statusin e një plani rajonal, dispozitat e të cilit duhet të merren parasysh nga planet lokale të përgatitura brenda zonës së saj të referimit. Sfidat kryesore të trajtuara në PZHBJ është promovimi i një zhvillimi adekuat të zonës bregdetare, që mbështet rigjenerimin e ekonomisë lokale, rajonale dhe kombëtare dhe plotëson objektivat e zhvillimit ekonomik, si dhe në të njëjtën kohë siguron mbrojtjen e pasurive të rëndësishme mjedisore dhe menaxhimin e qëndrueshëm të burimeve natyrore bregdetare.

Plani përbëhet nga një dokument kryesor i rregullave që lidhen me një Hartë të Përdorimit të Tokës e cila paraqet kufizimet e zhvillimit si pjesë të një investigimi të pershtateshmerisë së tokës. Qëllimi i këtij zonimi paraprak është të përcaktojë tokën, e cila është e papërshtatshme për zhvillim, të identifikojë zonat e zhvillimit potencial dhe të përcaktojë zonat mbrojtëse që janë të përjashtuara nga procesi i zhvillimit për një periudhë prej 10 vjet deri në rivlerësimin e tij. Autoritetet lokale janë të ftuara më pas për përgatitjen e planeve të reja lokale në bazë të dispozitave të këtyre rregulloreve dhe hartat e zonimit në shkallë të 1:10000.

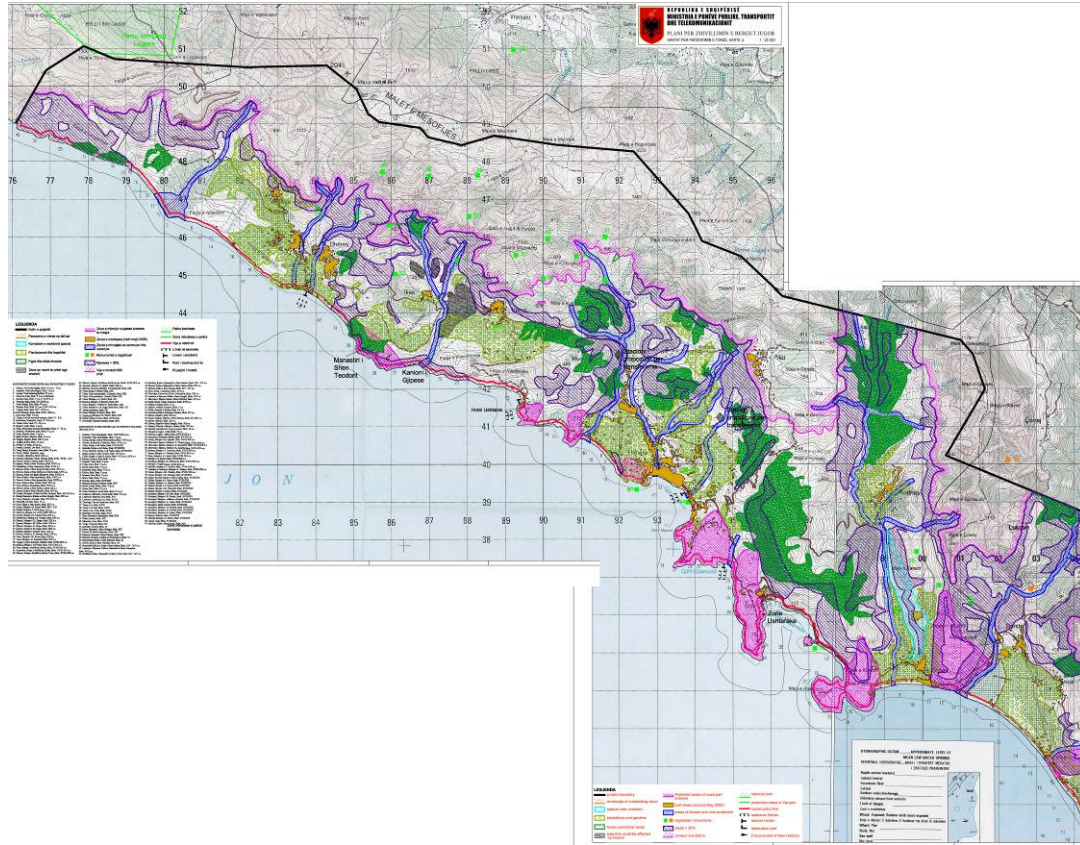

Figura 1: Përdorimi i tokës- Zonimi- Harta e PZHBJ

II. PRODUKTI & MJETET

Produkti kryesor i projektit është strukturuar rreth dy komponenteve të mëposhtme që i referohen dy shkallëve të ndryshme të planifikimit.

- Plani i Përgjithshëm Vendor¹ është hartuar në nivel bashkiak dhe ndihmon për përcaktimin e zhvillimit të ardhshëm të territorit brenda kufijve administrative të njesise së qeverisjes vendore.
- Rregulloret Lokale të Planifikimit, Rregulloret janë të shoqëruara me Planin por kanë me shumë detaje fokusuar kryesisht në zonat e banuara të zhvillimit urban ekzistuese dhe ato të ardhshme.

Sipas metodologjisë teknike të parashikuar, Konsulenti duhet të përgatisë produkte konkrete të strukturuar në forme të një pas njëshme, në përputhje me planin e aktiviteteve²:

- Një vlerësim i plotë i gjendjes ekzistuese në bashki, identifikimi i tendencës ekzistuese, problemet kryesore dhe mundësitë për zhvillimin e ardhshëm të turizmit që do të përdoren si bazë për hartimin e planit urbanistik.
- Formulimin e një vizioni të qartë për të ardhmen dhe strategjinë e zhvillimit duke u përqëndruar në aspektin e turizmit, që do të bazohet në të dhënat nga konsultimet me publikun pas formulimit dhe vlerësimit të skenarëve alternativë.
- Përgatitja e Planit të Shfrytëzimit të tokës e cila do të përcaktojë kategoritë kryesore të përdorimit të tokës dhe infrastrukturën të të gjithë rrejtis kryesor në territorin bashkiak bazuar në strategjinë e zgjedhur të zhvillimit, duke zbatuar projekte reale ekonomike dhe demografike.
- Përgatitja në përputhje me planin-e rregulloreve të kontrollit të zhvillimit (të tilla si zonimi, ndërtimi sipas koeficientit të parces, kufizimi i lartësisë, mbulimit të territorit), të shoqëruar me hartat përkatëse, në përputhje me specifikimet e legjislacionit kombëtar për planifikimin territorial.
- Përgatitja e Dokumentit të Konsoliduar i cili do të strukturohet si një version paraprak i Dokumentit të Planit Lokal Territorial që do të paraqitet për komente në publik në përputhje me kërkesat e ligjit, përpara se të miratohet si dokument zyrtar i planifikimit nga Bashkia.

Rezultate të pritshme që do të arrihen nga Konsulenti janë të lidhura me:

- Përgatitja e një plani fisibiliteti që të jetë në përputhje me ligjet dhe standardet kombëtare.
- Zbatimin në vazhdimësi të një procesi të konsultimit publik që informon dhe edukon aktorët lokalë në lidhje me rëndësinë e planifikimit urban dhe menaxhimin e tokës si dhe ndërton mbështetje dhe përgjegjësi për strategjitë e planit dhe rregulloreve të propozuara.
- Rritja e kapacitetit të departamentit të planifikimit të Bashkisë (specialistëve në aspekte të ndryshme të planit të përgatitjes dhe të zbatimit).
- Prezantimin e një qasje moderne të planifikimit urban dhe parimet që janë në përputhje me standardet evropiane.

¹ Plan Territorial i Zhvillimit të Përgjithshëm Lokal sipas terminologjisë së përdorur në L.10119/2009

² Propozimi Teknik dorëzuar më 10.02.2011

III. KONTEKSTI I ZHVILLIMIT AKTUAL SHQIPTAR DHE SFIDAT

Sfida kryesore aktuale që planifikimi ndesh në Shqipëri dhe në zonën e studimit në veçanti, përbëjnë promovimin e një menyre të qëndrueshme të zhvillimit që do të rregullojë dhe orjentoje investimet private, do të merret me sistemin e infrastrukturës së amortizuar dhe do të nxisë zhvillimin e turizmit pa konsumimin e natyrores dhe burimeve kulturore.

Pas rënies së komunizmit, qytetet shqiptare i janë nënshtruar një procesi rigoroz të urbanizimit informal i cila ka ndryshuar natyrën dhe strukturën e tyre. Urbanizimi informal u nxit nga migrimet e brendshme masive, kryesisht nga veriu i varfër, malor drejt zonave kryesore urbane, vendosur rreth metropolit Tiranë-Durrës, si dhe përgjatë zonës perëndimore bregdetare. Si bashkite dhe qeveria qendrore ishin te pa përgatitura për të menaxhuar ndryshimet demografike, kjo mënyrë e parregullt zhvillimi pati një ndikim të dukshëm negativ mjedisor dhe pasuri të shumta u dëmtuan rëndë. Zonat perëndimore bregdetare, në veçanti, tërhoqen gjatë dy dekadave të fundit sasi të mëdha të aktivitetit ndërtimor, duke u përqëndruar në një masë të madhe në zhvillimin e turizmit. Për fat të keq në një kontekst informal, te mungesës së rregulloreve dhe mungesës së mekanizmave të kontrollit, ky zhvillim i turizmit shpesh lëviz mbi shtigje të paqëndrueshme dhe mungesës vizioni, duke u fokusuar në përfitimet afatshkurtra dhe të konsumimit të burimeve natyrore dhe kulturore.

Zona bregdetare e Himarës që përbën pjesën më të madhe dhe më atraktive të Rivierës Shqiptare, është një rast unik i njësisë territoriale me karakteristika të dallueshme e cila aktualisht është përball një dileme të rëndësishme në lidhje me zhvillimin e saj të ardhshëm. Pozicionimi dhe izolimi i zonës së bashku me faktorët gjeopolitikë kanë ruajtur deri tani karakteristikat e këtij peizazhi dhe identitetin e veçantë me dëme të kufizuara. Megjithatë kjo pasuri unike është aktualisht në rrezik në mungesë të një vizioni dhe rregulloreje konkrete për ndërtimin dhe zhvillimin urban. Ndërkohë potencialet për zhvillimin e turizmit duhet të krijojnë premisa për përmirësime radikale të menaxhimit të burimeve lokale dhe rritjes të cilësisë së jetës së popullatës lokale.

Nevoja për të mbrojtur zonat e pasurive të vlefshme dhe promovimin e menaxhimit të qëndrueshëm të burimeve natyrore dhe ruajtjen e trashëgimisë kulturore, duke minimizuar ndikimet negative në mjedis nga zhvillimi lokal dhe infrastruktural, ka qenë fokusi kryesor i Planit të Zhvillimit të Bregdetit Jugor (PZHB), e cila është zhvilluar duke pasur parasysh Projektin e Menaxhimit të Integruar të Zonës Bregdetare (PMIZB), të Bankës Botërore dhe Qeverisë Shqipëtare. Ky dokument u miratua nga Këshilli Kombëtar i Rregullimit të Territorit më 17 korrik, 2008 dhe paraqet një kornizë gjithëpërfshirëse kombëtare të planifikimit që përmban dispozita udhëzuese dhe detyruese për planet vendore.

Shqipëria ka hyrë në një fazë të re të vlerësimit të planifikimit urban dhe po bën hapa pozitiv drejt një zhvillimi të rregullt sic demonstron nga korniza e re ligjore e cila e sjellë vendin më pranë standardeve evropiane. Plani lokal dhe rregulloret për bashkinë e Himarës e cila është në qendër të studimit janë përgatitur në kuadër të Ligjit Shqiptar 10119/2009 për planifikimin territorial, (siç është amenduar në 2010) që ka hyrë në fuqi në Shtator 2011, së bashku me aktet shoqëruese nënligjore. Ligji i ri vendos një kërkesë shumë konkrete për çdo njësi të qeverisjes vendore në Shqipëri për të filluar përgatitjen e një plani lokal brenda një periudhe shumë të shkurtër pas hyrjes në fuqi të kuadrit të ri ligjor. Bashkia e Himarës është duke vepruar në këtë kuadër të ligjit dhe është duke hartuar planin, si autoriteti përgjegjës për këtë detyrë³.

Konteksti i mësipërm dhe sfidat janë pranuar nga qasja dhe metodologjia e planifikimit të punës së Konsulentit që është paraqitur si pjesë e propozimit teknik. Natyrisht kjo qasje do të adoptohet gjatë rrugës, sipas specifikave të çdo zone dhe të dhënave të marra nga komunitetet nivel lokal dhe nga ekspertët. Bazuar në përvojat e takimeve prezantuese dhe puna në terren e kryer deri tani, Konsulenti ka ndërmarrë një qasje më të detajuar të planifikimit duke marrë në konsideratë kualitetin e dhënave dhe të kapaciteteve ekzistuese të bashkisë siç u paraqit në përmbajtjen e këtij raporti.

---

³ Baza ligjore e Studimit gjendet në Termat e References

2 ANALIZA

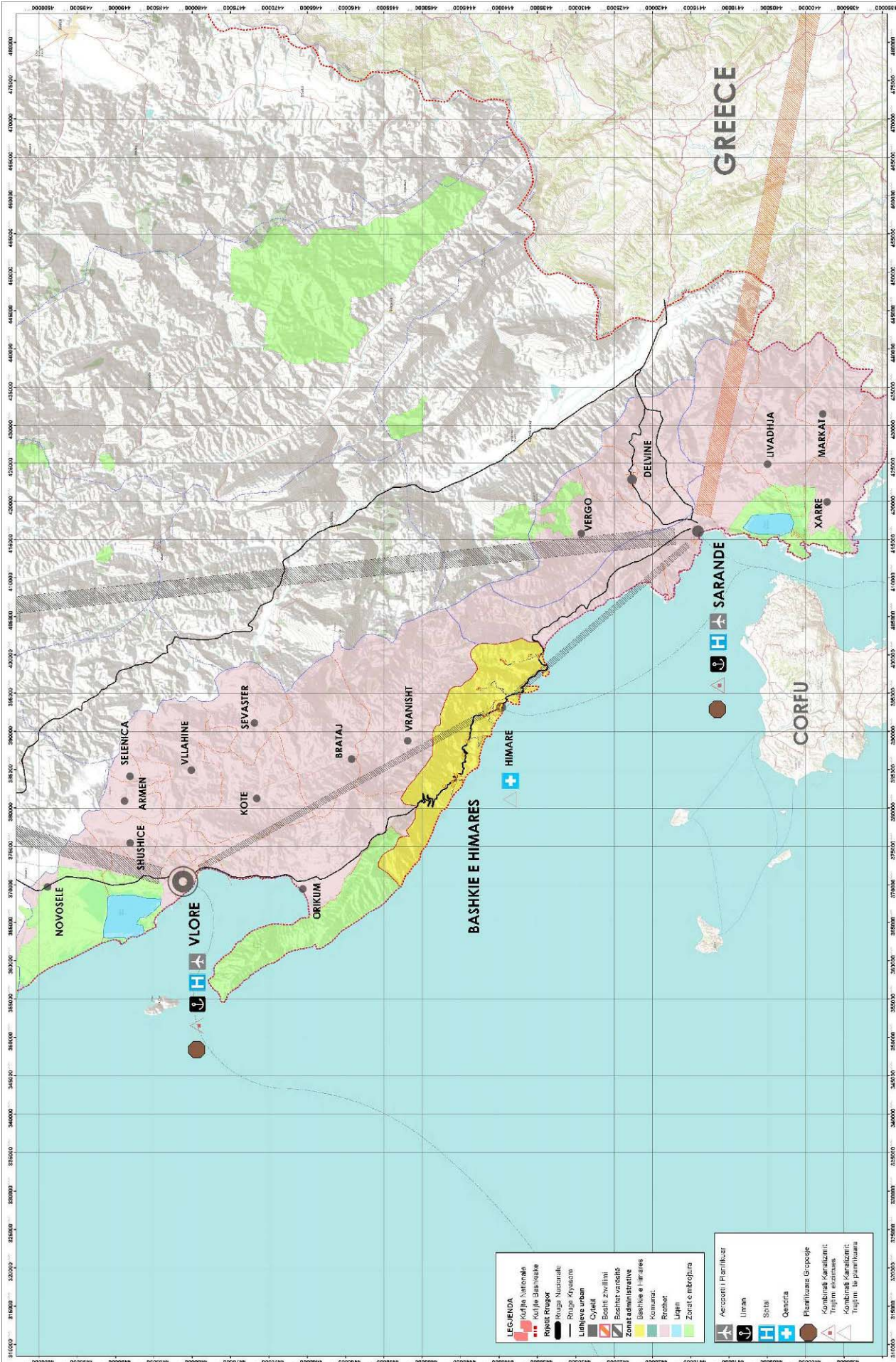
I. HYRJJE

Sipas metodologjisë së punës objektivi kryesor në këtë fazë të punës është investigimi i detajuar i zones se studimit që ka për qëllim për ta njohe konsulentin me kontekstin e planifikimit vendor të bashkise në të tere shtrirjen e saj gjeografike. Kjo e fundit përbëhet nga mjedisi fizik (topografi, rrugët, ndërtesat, infrastruktura strukturat institucionale dhe, administrative) mjedisi legjislativ dhe politik (planet, strategjite dhe politikat kometare, rajonale dhe lokale) dhe më e rëndësishmja, mjedisi social dhe ekonomik, pra njerëzit që banojnë në të dhe veprimtaria prodhuese që ndodh në këtë zonë. Kjo procedurë ka qenë e përfshirë në metodologjinë e punës në dy drejtime:

- Përfundimi i Inventarit të Qytetit përmes mbledhjes së të dhënave të vazhdueshme nga të gjitha fushat të cilat kanë të bëjnë me aspektet fizike, ekonomike, sociale dhe mjedisore. Konsulenti ka kryer studim/vrojtim të gjithanshem në tre nivele nëpërmjet a) evidentimi i përdorimit të tokës si në zonen rurale dhe atë urbane. Konsulenti në shërbim të këtij studimi analizoi çdo të dhënë duke shkuar në vend, në çdo fshat e lokalitet. b) vlerësimi i peizazhit dhe struktura e tij kryer nga specialisti i peizazhit i cili vizitoi dhe analizoi zonën, c) vezhgim hidrogjeologjik në lidhje me infrastrukturen ekzistuese ujore, mjedisore me evidentimin e Hot-Spoteve si dhe evidentimi i rezultatit të sondazhit të bërë në zonen e studimit në lidhje me pershtashmerine dhe gjeomorfologjinë e saj kryer nga ekspertët e projektit. Ky proces përfshin mbledhjen e të dhënave gjeografike me përdorimin e GPS dhe materialeve të tjera fizike dhe elektronike nga burime të ndryshme. Këto të dhëna janë integruar në një sistem të përbashkët gjeoreference që do të përdoret si një bazë për procesin e planifikimit.
- Konsultime teknike dhe intervista të rëndësishme me Ministrinë e Linjes, Agjencitë të ndryshme dhe institucionet rajonale apo ekspertë vendas, që bene të mundur përfundimin e procesit të mbledhjes së të dhënave paraprake për zonen e studimit. Konsulentet kanë ndërmarrë takime të ndryshme por me të rëndësime për tu përmenduar janë takimet; në Ministrinë e Turizmit, Ministrinë e Punëve Publike dhe Agjencinë Kombëtare të Planifikimit të Territorit në Tiranë, Drejtorinë Arsimore e Drejtorinë e Shëndetësisë në nivel rajonal, përfaqësues të qarkut Qarkut dhe përfaqësues të Institutit të Monumenteve të Kulturës në qytetin e Vlorës, si dhe intervista individuale me përfaqësues lokale në çdo fshat që është pjesë e zones së studimit të kësaj zone.

Konkluzionet kryesore të analizës dhe vlerësimit të kryer nga ekspertët e Konsulentit që janë pjesë e këtij raporti paraqiten sa më poshte:

- Identifikimi i rolit dhe pozitës së Himarës, në kontekstin rajonal.
- Analiza për aksesueshmërinë e zonës si një formacion i gjerë gjeografik, infrastruktura ekzistuese dhe e planifikuar me projekte të infrastrukturës rrugore.
- Turizmi i Himarës në kontekst ndërkombëtar dhe kombëtar dhe identifikimi i problemeve kryesore dhe i modeleve të përshtatshme e të zbatueshme për zhvillimin e turizmit në specifikën e Himarës.
- Profili social-ekonomik dhe demografik i Zonës së Studimit përmes kombinimit të të dhënave nga burimet kombëtare, rajonale dhe lokale (nga të dhënat e Bashkisë).
- Analiza e përdorimit të tokës ekzistuese, peizazhit dhe strukturës hapësinore.
- Analiza e karakteristikave individuale dhe problemet e vendbanimeve.
- Vlerësimi i burimeve natyrore, analiza e problemeve mjedisore, identifikimi i zonave që kanë nevojë për mbrojtje.
- Vlerësimi i kapaciteteve të infrastrukturës ekzistuese.
- Rishikimi i kornizës ekzistuese ligjore dhe rregullative.
- Vlerësimi i përgjithshëm i situatës dhe kapaciteteve ekzistuese të Bashkisë dhe mundësitë e saj për zhvillimin e turizmit.

LEGJENDA

	Kufija Nacionale
	Kufije Bashkiake
	Repartit Rrethor
	Rruge Nacionale
	Rruge Krievicne
	Liqhjeve urban
	Cykell
	Bashit zivilline
	Bashit varesit
	Zonat administrative
	Bashkia e Himares
	Komunat
	Rrethet
	Liqin
	Zonat e mbroptura

	Aeroporci i Flamitkuar
	Liqin
	Stete
	Qendritra
	Plazhitkuara G. e copje
	Kombinatit Karalimnit
	Kopjimi Karalimnit
	Kopjimi Karalimnit
	Trupitit e paratitara

Shkalla 1:150.000

©2018 dhe 2019
 VOST SPA, SH. P. N. L. SH.

7. HART RAJONALE DHE POZICIONIMIN E BASHKINE E HIMARES

PLANI I PERGJITHSHEM VENDOR

STUDIMI PROJEKTIM I ZONES SE HIMARES ME PERPARESI

II. PERSPEKTIVA RAJONALE

II | 1. POZICIONI I BASHKISE HIMARE NE KONTEKSTIN RAJONAL

Bashkia Himare i takon Rrethit të Vlores, i cili është një nga tre rrethet e këtij Qarku, së bashku me rrethet e Sarandës dhe Devlines. Bashkia Himar është një nga katër Bashkitë e Qarkut Vlorë, që përfshin gjithashtu edhe 9 fshatra të tjera. Kjo është Bashkia më jugore e Qarkut Vlorë dhe është fqinjë me Komunën e Lukovës në jug, Komunën Vranishtit në lindje dhe Bashkinë e Orrikumit në veri. Bashkia Himare është e vendosur në mes dy qendrave dinamike urbane: Vlores në veri, dhe Sarandës në jug. Vlora është qendra rajonale në aspektin demografik, administrativ dhe atë të punësimit. Saranda është gjithashtu një qendër e rëndësishme urbane e vendit që shtrihet në afërsi të drejtpërdrejtë të kufijve Greko-Shqiptarë dhe karakterizohet kryesisht nga zhvillimi i turizmit. Qyteti i Himarës është një nga shtatë qytetet e Qarkut të Vlorës, dhe përbën një qendër relativisht të rëndësishme urbane. Himara funksionon si një entitet koherent socio-hapësinor, me specifikat e saj historike, gjeografike dhe kulturore që kanë pasur një ndikim të drejtpërdrejtë në formimin e identitetit lokal, në modelet e zhvillimit hapësinor, si dhe në rolin e saj në kontekstin rajonal.

Figura 2: Baseni i Himares

II | 2. SISTEMI TRANSPORTIT

Lidhja detare- Transporti Detar, ekziston si një link detar ndërmjet Himarës dhe Korfuzit, që operon vetëm gjatë sezonit të verës (dymuaj). Në këto situata nuk shikohet zhvillim i lidhjeve direkte detare me portin e Himares, edhe në qoftë do të mundet të vendoset lidhje me portin e Korfuzit do të rivendoset sezonale gjatë periudhës së verës. Transporti bregdetar me anije duke përkrahur trajektoren-portit të Himarës dhe portet e Sarandë- Vlorës, edhe pse fizikisht i mundur, nuk duket të jetë ekonomikisht i qëndrueshm, duke pasur parasysh faktin se një operim i tillë do të kërkonte udhëtime të planifikuara në frekuencë shumë të lartë në mënyrë që këto të jenë të kordinuara, kompatibel edhe me transportin rrugor që përkrahur të njeten trajektore, Himarë-Vlorës -Sarandë. Prandaj vetëm anije të tipit kruiz dhe anije të tjera turistike në të ardhmen pritet të përdorin portin e Himarës në aspektin e fluksit të pasagjerëve. Shërbimet e transportit detar për mallrat në mënyrë jo të rregullt (pa

orare) kryehen në portin e Vlorës dhe në portin e Sarandës,ndërkohë që flukse te vogla hyjne dhe në portin e Himarës, kryesisht transporti i materialeve të ndërtimit që shfrytëzohet për aktivitete ndërtimi të zonës si dhe të naftës e produkteve te saj. Porti i Himares ndodhet në të vërtetë në pjesën kryesore të qytetit dhe në një afërsi të menjëhershme me një plazh të rëndësishm publik. Siç është përmendur tashmë trafiku i pasagjerëve aktualisht nuk ekziston, ndërsa funksioni tregtar i ketij porti nuk krijon ndonjë problem serioz, ndoshta me praninë e tyre do te sfumonin peisazhin. Ne kete shtate nuk lind nevoja aktuale e zhvendosjes se portit nga vendndodhja e tij e tanishme. Megjithatë, mungesa e mbrojtjes së duhur nga erërat e jugut e bën të domosdoshëm ndërtimin e mbrojtjeve të rëndësishme detare në mënyrë që të sigurojnë funksionalitetin e duhur dhe të rriten elementet e sigurise së portit.

Lidhja ajrore- Shërbimi i transportit ajror konsiderohet si shërbim indirekt dhe perdoret kryesisht për turistët ndërkombëtarë- kryesisht nëpërmjet aeroportit të Tiranës dhe së dyti nëpërmjet aeroportit të Korfuzit- Greqi. Aeroporti i Tiranës, duke qenë i vetmi aeroport ndërkombëtar në vend, është i vendosur në një distancë prej rreth 200km larg nga Himara, i cili nuk është konsideruar adekuat dhe i pershtashem për të mbuluar nevojat e udhëtimit të flukseve turistike ndërkombëtare të rajonit. Nga ana tjetër, aeroporti i Korfuzit- Greqi, edhe pse gjeografikisht shumë më afër se aeroporti i Tiranës, nuk duket vlere e vecante për aksesueshmërinë e Himarës për një sërë arsyesh, ketu duhet përfshirë si pengesa e detit midis Korfuzit dhe Sarandes, frekuenca e pamjaftueshme e lidhjeve detare përkatëse. Duke pasur parasysh faktin se një pjesë e konsiderueshme e fluksit turistik ndërkombëtar, mund të vijë nga distanca mjaft te largeta me Shqipërinë, ku fluturimeve ajrore janë alternative e vetme e udhëtimit,nevoja për një aeroport në afërsi të Himarës, për të shërbyer kryesist ne menyre sezonale (me fluturime çarter), është e dukshme. Prandaj ne kete shtate eshte i nevojshem studimi ne lidhje me mundësinë e zhvillimit të një aeroporti të ri në jug të Shqipërise. Një aeroport i ri në afërsi të Sarandës tashmë është identifikuar në studimet e mëparshme dhe duket si alternative më e përshtatshme se ndertimi i nje një aeroporti në Vlorë. Mundesia e parë është më e dobishme për Himarën për shkak të rritjes se interesit te saj me zonën e Sarandës kundrejt zonës se Vlorës.

Lidhja Rrugore- Aksesit rrugor i zonës së studimit nëpërmjet korridoreve rrugore te jugut te Shqipërisë është përmirësuar ndjeshëm kohët e fundit,kryesisht për shkak të zgjerimit të dukshem dhe të programit të përmirësimit te infrastruktures zbatuar në të gjithë vendin (Fig.3- Zhvillimi i Rrjetit Rrugor shqiptar). Pas përfundimit të korridorit kryesor Tiranës- Durrës- Lushnje- Fier- Vlore i cili aktualisht është përmirësuar pjesërisht dhe pjesërisht eshte në proces modernizimi pritet qe Himara te kete nje aksesueshmeri me te larte me Shqipërinë Qendrore dhe Veriore, Kosoven, Malin e Zi dhe bregdetin Dalmat.

Permirësimi i rrjetit infrastrukturor te jugut të Vlorës deri në Orikum e ka dhene efektin pozitiv tashmë, ne segmentin tjetër ndjekes Himare - Qeparo.Kjo Lidhje e rrugës nga Orikumi në Qeparo mund të kategorizohet e përshtatshme për aksesin e zonës së Himarës, duke pasur parasysh karakterin malore të rajonit dhe përhapjes së vendbanimeve përgjatë këtij segmenti rrugor. Ky lloj kategorizimi do të konsiderohet i vlefshëm per sa kohe do te kemi fluks te ulët të qarkullimit rrugor përgjatë këtij segmenti, shpejtësia e ulët eshte tjtër kusht i pranueshm për udhëtarin (veçanërisht turistë) dhe më e rëndësishme mbetet perqindja e ulët e automjeteve të rënda qe aktualisht qarkullojne .

Kjo është më se e qartë se segmenti rrugor ekzistues malor, të paktën që nga Dukati e deri në qytetin e Himarës duhet të përdoret vetëm për të hyrë në zonën e Himarës, ndërsa një rrugë alternative (bypass) që anashkalon zonën e studimit duhet të sygjerohet në mënyrë që ti shërbejë trafikut të lëvizjes përgjatë bregdetit në drejtim të Sarandes, Gjirokastrës dhe rrethëve të Delvinës, si dhe për vendkalimet kufitare të kufirit shqiptaro-grek të Konispolit dhe Kakavijës. Në rast të mungesës së një rruge anashkaluese (bypass) për Himarën, perspektivat e zhvillimit turistik të zonës së Himarës do të pengohen seriozisht, duke pasur parasysh varësinë thuajse ekskluzive të aksesit të zonës së studimit dhe lidhjes rrugore ekzistuese ndërmjet Himarës dhe Qeparo. Aksesin rrugor të zonës së studimit në drejtimin jugor mund ta konsiderojmë të mjaftueshëm pa probleme të veçanta, përgjatë rrugës së sapomodernizuar Qeparo në Sarandë, kjo sigurohen lidhjen me rrethet e Delvinës, Sarandës, Gjirokastrës, si dhe Rajonin e Epirit të Greqisë.

Figura 3: Rrjeti rrugor shqiptar

III. PROFILI DEMOGRAFIK & MUNDESITE PER ZHVILLIMIN E TURIZMIT NE HIMARE

III | 1. PROFILI DEMOGRAFIK

1.1 Popullsia

Rajoni ku shtrihet Bashkia Himare pergjithesisht ka perjetuar te njejtat fenomene demografike si i gjithë territori i Shqiperise pas viteve 90. Ne dhjetevjecarin e fundit te shekullit te kaluar nje pjese e madhe e popullsisë sidomos ajo aktive emigroi per qellime ekonomike jashte vendit, kryesisht ne Greqi.. Ndersa ne fillim te viteve 2000 kemi nje stabilizim te ritmeve te emigracionit, duke sjelle nje stabilitet dhe qendrushmerise se popullsisë vendase me tendence rritje per 10 vjecarin 2000/2010. Keshtu Tabela 1 tregon se popullsia residente dhe jo residente e te gjitha njesive qe perbejne Bashkine Himare eshte rritur nga 10,057 banore ne 12,347 ne fund te vitit 2010 me nje rritje respektive 23% ne dhjete vjet.

		2000			2010			Ndryshimi ne %		
		M	F	Total	M	F	Total	M	F	Total
1	HIMARE	2505	2397	4902	2933	2882	5815	117	120	119
2	PILUR	239	218	457	292	290	582	122	133	127
3	KUDHES	403	432	835	463	498	961	115	115	115
4	QEPARO	741	702	1443	888	879	1767	120	125	122
5	VUNO	236	219	455	286	238	524	121	109	115
6	ILIAS	53	52	105	66	76	142	125	146	135
7	DHERMI	275	310	585	397	418	815	144	135	139
8	GJILEK	442	442	884	627	609	1236	142	138	140
9	PALAS	184	207	391	239	263	502	130	127	128
	TOTALI	5078	4979	10057	6191	6153	12344	122	124	123

Burimi, Bashkia Himare

Tabela 1 tregon gjithashtu se ne Himare banojne rreth 50% e popullsisë rezidente dhe jo rezidente qe perfshin Bashkia Himare, njesi e cila eshte rritur rreth 19% gjate dhjete vjeteve te fundit. Rritje te popullsisë kane shenuar te gjitha fshtrat qe perbejne kete rajon, por rritjen me te madhe duket se e kane fshtarat qe jane me afer bregut si Dhermiu, Gjileka dhe Himara qytet. Shperndarja e popullsisë sipas gjinise eshte pothuajse e njejte me shperndarjen qe ka Shqiperia ne nivel kombetar.

Ne dy regjistrimet e fundit te popullsisë, 1989 dhe 2001 nuk eshte evidentuar shperndarja e popullsisë sipas besimit dhe identitetit kombetar, por eshte evidente qe ne kete rajon banojne nje numer i konsiderueshem popullsisë qe e identifikojne veteveten si minoritet Grek, kryesisht ne Himare, Dhermi dhe Qeparo. Regjistrimi i ri popullsisë qe parashikohet te zhvillohet ne vjeshte te ketij viti, parashikon numerimin e popullsisë dhe sipas deklarimit te fese dhe identitetit kombetar. Megjithate regjistrimi i popullsisë se vitit 2001 tregon te dhena te rendesishme persa i perket popullsisë rezidente ne te gjithë Bashkine Himare qe paraqiten ne tabelen 2 te meposhtme.

Tabela 2 tregon se meshkujt jane ne raport prej 95.47 per 100 femra ne rajonin e Himares, gje qe tregon se nje pjese meshkujve tashme jane jo me rezidente ne Himare ne raport me femrat. Moshë mbi 65 ze rreth 29% te popullsisë rezidente ne Himare, e cila eshte dy deri ne 3 here me e larte se kjo perqindje ne rajonet e tjera te Shqiperise,

ndersa grup moshë 0-14 vjeç ze 17.6% të popullsisë e cila është gjithashtu afërsisht dy here më e vogël se ky raport në nivel kombëtar. Të dy këta tregues tregojnë për një plakje të popullsisë së Himarës që ka ardhur krejtësisht nga fenomeni i migracionit që do të trajtohet më poshtë.

Tabela 2: Shpërndarja e popullsisë rezidente në Himarë në vitin 2001				
Indeksi	Total	Qytet	Fshat	%
Meshkuj	1,601	695	906	95.47
Femra	1677	695	982	
0-14 vjeç	578	336	242	17.6
15-64 vjeç	1,747	788	959	53.3
65+	953	266	687	29.1
Burimi, INSTAT, Census, Repoba, Prefektura Vlorë				

Në tetor të këtij viti u zhvillua numërimi i ri i popullsisë, i cili do të japë një pasqyrë të saktë të popullsisë rezidente aktuale në bashkinë e Himarës dhe shpërndarjen e saj. Këto të dhëna do të jenë mjaft të vlefshme për zhvillimin perspektiv të rajonit, por natyrisht që mbi bazën e të dhënave që aktualisht janë në dispozicion nga ana e Bashkisë apo Qarkut, siç është numri i familjeve që konsumojnë dhe paguajnë rregullisht faturat e energjisë dhe ndryshimin e tyre në vite, na le të besojmë se popullsia rezidente e Bashkisë Himarë, do të rritet me një rritje prej 0.3-0.4% në vit duke arritur në rreth 10.000 banorë rezidente në fund të vitit 2020, nga rreth 4,500 banorë që janë aktualisht, si dhe rreth 18,000 banorë në fund të viteve 2020.

Emigrimi- Siç u theksua edhe më lart pas viteve 90 një pjesë e madhe e fuqisë punëtore aktive emigroi për arsye ekonomike në Greqi. Vlerësimet e përafërta tregojnë se nga rajoni i Himarës kanë emigruar mbi 70% e popullsisë, ose rreth 7,500 persona, pjesa më e madhe e të cilëve presupozohen të jenë të moshës së afërta për punë 15-65 vjeç. Pas viteve 2000 trendi i emigracionit ndryshoi në kah të kundërt, që do të thotë një pjesë e vogël e kësaj popullsie filloi të kthehet në Himarë, duke filluar aktivitetet private kryesisht ato të lidhura me industrinë e turizmit. Informacionet e mbledhura në terren tregojnë se një numër gjithnjë e më i madh i popullsisë e cila ka emigruar në Greqi në 10 vjeçarët e fundit të shekullit të kaluar po shikojnë mundësinë e kthimit në vendlin e tyre, duke u nisur nga kushtet jo të favorshme ekonomike në Greqi, si dhe persepektiva e zhvillimit të rajonit të Himarës, duke u bërë një potencial shumë premtues për zhvillimin e këtij rajoni, pasi kjo fuqi popullore e afërta për punë përveç investimit potencial është dhe më e kualifikuar.

Densiteti i popullsisë- Duke ditur se Bashkia Himarë shtrihet në një territor të përafërt me 132 km², si dhe rrethën e popullsisë rezidente të Himarës nga 3.250 në vitin 2001 në 4500 në vitin 2010 atëherë del se dendësia e Himarës është afërsisht 35 banorë/ 1km². Kjo shifër është pothuajse sa gjysma e dendësive për Qarkun e Vlores, prej 71 banorë për 1km² dhe shumë e vogël nga ajo në nivel kombëtar prej 111 banorë për km².

1.2 Zhvillimi Ekonomik i Zonës

Tre janë aktivitetet kryesore ekonomike që zhvillohen në rajonin e Himarës. Se pari është aktiviteti i shërbimeve turistike, se dyti blegësia dhe se treti bujqësia e mbështetur tek fruti kulturat. Tabela 3 tregon dinamikën e zhvillimit të sipërmarjeve në bashkinë himarë të ndërsa sipas madhësisë dhe sezonalitetit të tyre.

Tabela 3: Zhvillimi i sipermarjeve ne Bashkine Himare 2005-2010							
Vleresimi I ndermarjeve sipas madhesise	Vitet						Ritja ne %
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	
Micro ndermarrje (1-5 punonjes)	123	129	136	146	148	156	27
Te tjera (> 5 punonjes)	19	19	20	20	21	23	21
Biznese sezonale (< 3 muaj)	32	34	37	48	73	123	284
Total	174	182	193	214	246	302	74
Burimi, Bashkia Himare							

Tabela 3 tregon se sipermarrrja private ne Himare predominohet ne 99% te tyre nga microndermarrjet me 1-5 punonjes si dhe firmat me karakter te theksuar sezonal ne sherbim te aktivitetit turistik. Vetem 23 ndermarrje nga totali prej rreth 300 firmave ne vitin 2010 kane te punesuar mbi 5 punonjes. Per me teper numri I tyre ne keto 5 vjetet e fundit ka mbetur pothuajse constant me nje rritje te vogel. Nga tabela vihet re se rritjen me te madhe e kane firmat qe operojne me karakter sezonal. Numri i tyre ne vitin 2010 eshte pothuajse 4 fishuar ne krahasim me vitin 2005, i cili sigurisht eshte ndikuar nga rritja e fluksit turistik ne rritje ne vitet e fundit. Tabela 4 tregon shperndarjen e biznesevesipas degeve te ekonomise.

Tabela 4: Struktura e ndermarrjeve sipas degeve te ekonomise 2005 - 2010							
Lloji I biznesit	Vitet						Struktura ne %
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	
Industri perpunuese	11	14	14	16	15	18	6
Tregti dhe restorante	132	139	143	161	193	245	81
Ndertim	9	9	11	11	11	12	4
Sherbimet e tjera	14	12	16	16	16	16	5
Transport	8	8	9	10	11	11	4
Burimi, Bashkia Himare							

Perpra viteve 90 bujqesia dhe blegtoria dhe aktivitet qe lidheshin teresisht me mbeshtetjet e ketij sektori ishte aktiviteti baze i ketij rajoni. Tradicionalisht ky rajon eshte i shquar per prodhimin e agrumeve, ullirit, frutave te tjera dhe me pak vreshta, per vete klimen mesdhetare dhe pozicionin gjeografik. Ne vitin 1991 siperfaqja me drejtim bujqesor e ketij rajoni llogaritet te jete rreth 2,200 ha. Sot kjo siperfaqe perdoret ne destinacione te tjera duke e kufizuar mjaft siperfaqen per kultivimin e kulturave bujqesore por edhe pemtarise. Nje tjetër drejtim I rendesishem per rajonin eshte ai i blegtorise, e cila perben nje tradite te hershme te rajonit, e stimuluar kjo edhe nga kullotat qe ndodhen ne rajonin ku perfshihet rajoni i Himares. Tabela 5 tregon siperfaqet e kullotave te ndara sipas rajoneve.

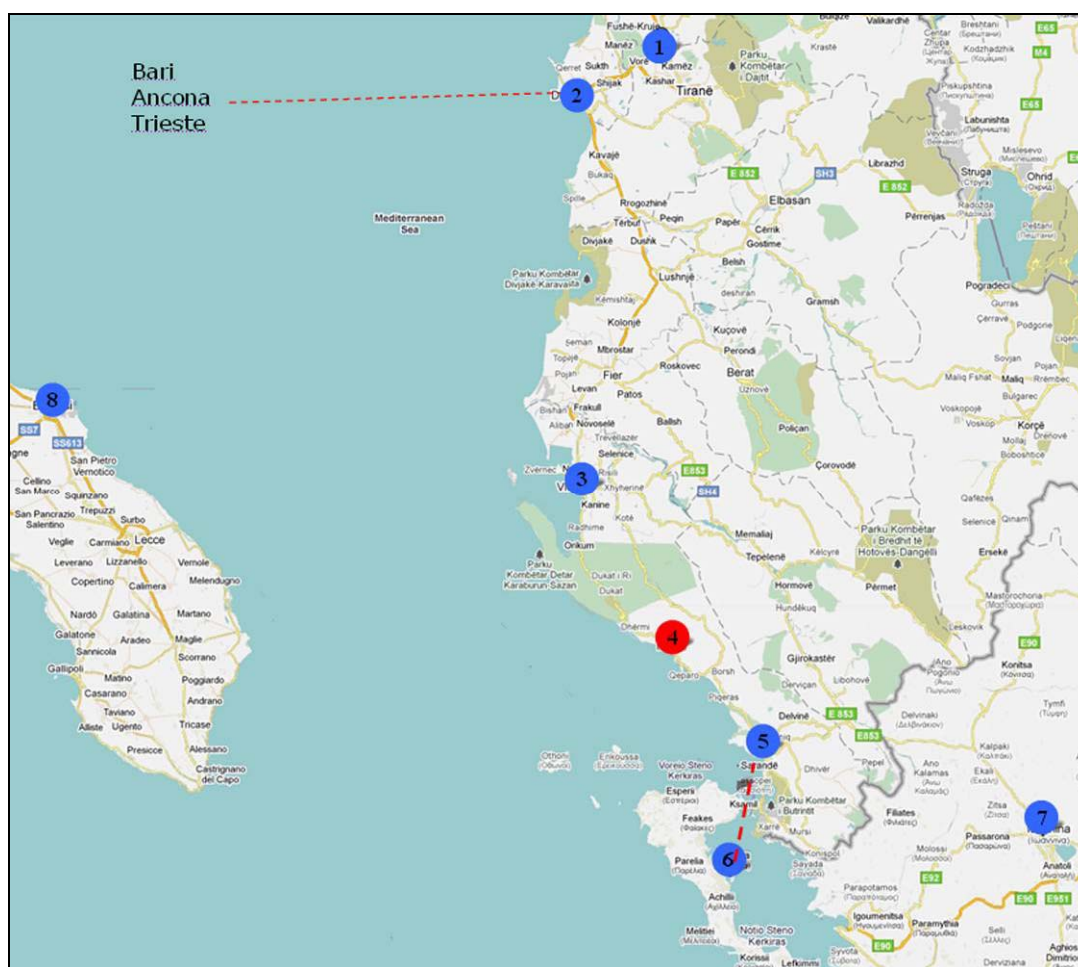
Tabela 5: Siperfaqja e Kullotave ne Bashkine Himare	
Fshati	Siperfaqja ne Ha
Gjomall	1494 Ha
Qeparo- Pilur	3854 ha
Mali I Cikes Himare	2471 ha
Dhermi – Vuno	4468 ha
Fajeo	460 ha
Ane e Detit	1737 ha
Burimi, Bashkia Himare	

III | 2. MUNDËSITË PËR ZHVILLIMIN E TURIZMIT NË HIMARË

2.1 Aksesueshmeria

Aksesibiliteti në Himarë është i vështirë. Aeroporti me i afërt ndodhet në Sarandë, por pista zbritese është vetëm 700m e gjatë dhe e ben praktikisht te pa perdoreshme. Aeroporte te tjera më të afërt janë Korfuzi dhe ai i Janinës. Nga Korfuzi me një traget vihet në Sarandë, udhëtim i cili zgjat rreth 45 minuta. Nga Saranda nepermjet linjes rugore udhëtohet për në Himarë per rreth 30-40 minuta. Trageti nga Korfuzi për në Sarand përdoret shpesh nga turistët edhe për një ditë udhëtim për të vizituar vendin e Trashëgimisë Botërore, Butrintin, që ndodhet në jug të Sarandës.

Me poshte kemi perfshire nje harte me pikat kryesore hyrese ne Himare.

Figura 4: Aksesibiliteti në Himarë

1.	Tirana - Aeroport	Shqiperi
2.	Durres	Shqiperi
3.	Vlore	Shqiperi
4.	Himara	Shqiperi
5.	Saranda	Shqiperi
6.	Korfuz - Aeroport	Greqi
7.	Janine – Aeroport	Greqi
8.	Brindizi	Itali

Nga aeroporti i Janinës udhëtimi me makinë për në Himarës kërkon rreth 2,5 orë, që është ndoshta pika më e lehtë për qasje nga ajri, por përsëri Janina nuk ka asnjë lidhje ajrore ndërkombëtare. Nga aeroporti ndërkombëtar i Tiranës me makinë do të duhen të paktën 4 orë në rrugë me terren të thyer. Përveç portit të Sarandës, i cili është i lidhur vetëm me Korfuzin, është dhe porti i Vlorës, që përdoret për tu lidhur me Brindisin në Italinë e Jugut, (por vitin e kaluar agjencia e udhëtimeve Skenderbeglines ka ndaluar udhëtimet). Qyteti i Durrësit në Shqipëri është i lidhur më mirë me linjat e anijeve tragetare dhe trageteve për në Bari, Ankona dhe Trieste të Italisë. Megjithatë, Durrësi është shumë larg nga Himara, për shkaket, që u përmenden më lartë, infrastruktura rrugore ka aksesueshmeri të vështirë.

2.2 Klima dhe popullsia

Zona në studim ka një klimë subtropikale, e ndikuar nga klima mesdhetare, me një fotoperiodicitë ditore dhe sezonalet të dalluar mjaft qartë nga sezonet e ndryshimit të temperaturave dhe rreshjeve të përqendruara gjatë pjesës së ftohtë të vitit. Lagështia mesatare e ajrit arrin deri në 70%. Për sa i përket temperaturave mund të themi se temperatura më e ulët është 12 ° C, regjistruar në Janar dhe temperatura më e lartë prej 32 ° C, në muajt Korrik-Gusht. Zona dallohet nga një verë e ngrohtë me temperatura të favorshme për plazh për një periudhë 5-mujore, kur gjatë tre muajve të verës mund të qëndrohet deri në 14 orë në plazh. Temperatura absolute e detit arrin deri në 27,2 ° dhe minimale rreth 13,5 ° C. Gjate gjithë vitit janë mesatarisht 106 ditë me diell dhe 190 ditë pjesërisht me re ose të vrenjtura. Pra, ka në total rreth 2,805 ore me diell në vit.

Shumica dërrmuese e njerëzve në Himarë, që e quajnë veten "Horiani", që do të thotë banorët në dialektin lokal Grek, dhe janë përdorin dy gjuhë Shqipen dhe Greqishten, ndërsa 85% e punonjësve të bashkisë përdorin Greqishten si gjuhën e tyre amtare, sipas autoriteteve bashkiake. Në qytetin e Himarës, si dhe në fshatrat përreth të Dhërmiut dhe Palases kryesisht flasin një dialekt të veçantë lokal të Greqishtes që ruan shumë tipare arkaike që nuk figurojnë më në standardet moderne Greke. Ky dialekt ka ndryshime të vogla në çdo qytet, sidomos në theks. Nga ana tjetër qytetet përreth si Ilias, Vuno, Qeparo, Kudhes dhe Pilur kryesisht flasin dialektin Tosk Shqiptar.

2.3 Infrastruktura

Pamjet- Qyteti mesjetar i Himarës besohet të jetë themeluar si Χίμαιρα, (Chimaira, nga vjete emeri Himara) nga Chaonians si një vend tregtar në bregdet Chaonian. Megjithatë, një tjetër teori për emrin thotë se vjen nga χείμαρρος Greqisht (cheimarros), do të thotë "përrua". Qyteti i vjetër Kastro, i vendosur në dhe rreth kalasë së vjetër. Pjesë të tjera të qytetit janë Potami, Livadhi, Zhamari, Michaili dhe Stefaneli. Një numër kishash janë vendosur në kalanë e Himarës, e cila është ndërtuar fillimisht në antikitetin klasik, si Kisha e Virgjëreshës Mari Kasopitra, e cila është një kishë bizantine me një ikonë të Panagia - nëna e Krishtit. Në periudhat e thatësirës popullsia e Himarës do të lutej përpara ikonave dhe këndonte himne dhe një shi i fortë do të pasonte së shpejti. Edhe kisha e Episkopi është gjetur brenda në kështjellë, e cila është ndërtuar në vendin e një tempulli të lashtë kushtuar Apollonit. Dera e kishës mban një strukturë mermeri bizantine të shqiponjës me dy koka. Së fundi, është edhe kisha e Pantës Aghioi, në hyrje të kështjellës. Kjo kishë është ndërtuar rreth vitit 1775. Monumente të tjera në kështjellë përfshijnë rezidencën e familjes Spyromilios që ka luajtur një rol të rëndësishëm në historinë e Himarës. Gjatë Luftes

se Parë Ballkanike, më 18 nëntor 1912 një qytet i revoltuar nën udhëheqjen Spiros Spyromilios dëboi forcat osmane.

- Himara është e privilegjuar të jete pranë detit me një vijë bregdetare kryesisht ranore.
- **Palasa** e vjetër është një fshat në veri, kur vjenë nga Vlora. Është përmendur për herë të parë nga Jul Cezari në 48BC, kur ai qendroi në brigjet e Jonit gjatë luftës civile kundër Pompeus. Një pemë e vjetër dhe e mëdhe lisi, në pjesën e përparme të kishës së Shën Dhimitrit, është monument i veçantë natyror në Palasë dhe përdoret për mbledhjet e fshatit.
- **Dhermiu** është ndërtuar në një shpat të Malit të Ceraunian, në rreth 200m lartësi. Ky është një fshat i këndshëm tradicional me kisha të shekujve 13 dhe 14 në mesin e Kishës së Ipapandia. Ka edhe monastirin e Theodoros Saint kushtuar Shën Theodhorit. Në pjesën balllore të plazhit gjendet Shpella e Piratëve (Spilia ton Piraton), e cila është e arritshme nga deti dhe toka. Shpella është bërë e famshme nga libri i shkruar nga Petro Marko dhe filmi me të njëjtin titull. Pamje nga deti është unike dhe shumë e veçantë.

Figura 5: Pamje nga Qeparo i vjetër drejt Qeparo i ri

- Fshati i **Iliasit** është një vendbanim i vogël bujqësor jo tipik i fshatrave të asajë zone, në këtë zonë çdo shtëpi ka një kopsht të madhe perimesh më vete.
- Fshati **Vuno** ofron pamje të bukura, kisha të ndryshme si Kisha e Shën Mërisë së Mesodhia (1783) dhe kishën e Shën Spiridhonit (1778).
- **Porto Palermo** ndodhet rreth 10 km nga Himara. Kjo është një gjë e mbyllur, shumë e pazhvilluar me një bazë detare në pjesën veriore të saj. Në Porto Palermo gjendet kalaja e Ali Pashes, e cila mori formën e tanishme në fund të shekullit të 18. Ajo ka një formë drejtkëndëshe me katër kulla në qoshet e saj. Hapësira e brendshme është e përbërë nga sheshe, vendetregtie / grumbullimi dhe hapësira të tjera, duke përfshirë edhe zonën e haremit. Në pjesën qendrore të saj janë të pozicionuar shkallët prej guri që të çojnë në terracë. Muret me hapsira të vogla/dritare mbrojnë mjedisin e brendshëm në pjesën balllore dhe

ate anesore. Ne pjesen e jashtëme, me hyrje ne forme qemeri është një ballkon guri në formë krahu.

- Vendbanim i fortifikuar i Kastros ndodhet pranë **fshatit Qeparo** përgjatë lumit Qeparo. Në një vend të zgjedhur në mënyrë të qartë për mbrojtjet e tij natyrore, Kalaja është e vendosur në majë të një kodre. Qasjet nga pothuajse të gjitha drejtimet do të kërkonin një ngjitje të vështirë në një shpat shkëmbor. Muret mbrojtjese origjinale me sa duket kishin vetëm një hyrje. Gjendja aktuale e mureve është një tregues i përdorimit të saj, e zgjeruar me 350 m dhe përafërsisht 3m të trashë. Ajo ndryshon në lartësi, duke arritur një maksimum prej 1,5 m në gjendje të shkatërruar. Dy struktura prapa portës hyrëse kanë qene si pengesa shtesë për sulmet, kjo tregon se rendet e fortifikuar ka qene ai vend në atë kohë. Origjina e zgjidhjes arkitekturore është e panjohur, por objektet e zbuluara gjatë gërmimeve arkeologjike flasin për një larmi të banesave nga Epoka e Hershme e hekurit në shekullin e 4 pas Krishtit
- **Qeparo i Sipërm** ka një manastir të bardhë të rinovuar kushtuar Shën Dhimitrit me një kishë me të njëjtin emër.

Figura 6: Qeparo i vjeter

Shumica e objekteve të mësipërme janë në gjendje jo të rregullt dhe në shumicën e rasteve nuk ka rrjete që kalon nëpër vendbanimet. Për më tepër, mbeturina gjenden përreth pothuajse kudo në zonat e banuara dhe shpesh përtej atyre. Një përjashtim i dukshëm për të gjithë sa më sipër është kalaja në majë të Himarës, e cila kohët e fundit është pastruar dhe pajisur me rrjet ndriçim publik dhe infrastrukture rrugore.

2.4 Akomodimi

Sic u theksua edhe më lart turizmi është një nga deget më të rëndësishme të Bashkisë Himare. Në vitin 2007 plazhet e këtij rajoni llogariten të kane vizituar rreth 60,000 vizitore që kanë fjetur të pakten në një nga hotelet apo ambientet me qera të zonës. Ky numër në vitin 2010 llogaritet të jetë afër 100.000 persona, me një rritje prej më shumë se 15% çdo vit. Kërkesa për vazhdon të mbetet shumë e lartë, por ajo është koncentruar kryesisht në një periudhë shumë të ngushtë të sezonit veror që fillon në javën e dytë të muajit korrik dhe vazhdon deri në fund të muajit gusht. Si rrjedhojë e rritjes së kërkesës për të kaluar pushimet gjatë sezonit të verës numri i hoteleve në këtë rajon është shtuar në mënyrë të shpejtë nga rreth 11 që ishin në vitin 2005 në rreth 80 hotele në vitin 2010, me një mesatare 10-20 krevate për një hotel. Në total sot llogariten që në Himarë të ketë rreth 1200 krevate të shpërndara në rreth 80 hotele, si dhe rreth 3000 dhoma të leshuara me qira gjatë sezonit turistik nga banoret vendas.

Po kështu ne rajonin e Himares jane edhe disa mjedise qe mundesojne krijimin e kampeve si ne Dhermi dhe Potam, te cilet bejne te mundur te akomodojne nje pjese te fluksit te vizitoreve qe vijne me makinat e tyre, te tipit karavan.

Argetimi- Ka rreth 39 restorante në këtë zonë, të cilat 11 kanë qenë të klasifikuar si ushqime të shpejta (fast food). Përveç kësaj ka rreth 36 bare, nga të cilat disa prej tyre ofrojnë edhe ushqim. Perfundimisht ka rreth 13 disko.

2.5 Kerkesa

Për fat të keq nuk ka te dhena statistikore për Himaren në drejtim të numerit të vizitoreve, atyre qe kalojne naten, kombësisë etj. Nga PAP / RAC - Raporti i Konsorciumit SOGREA H te 2005 mund të thuhet se ardhja e vizitoreve te huaj eshte kryesisht nje ditore nga porti i Korfuzit në Sarandë, në mënyrë që të vizitojne Butrintin si nje vend i Trashëgimisë Botërore. Në fund të viteve 1980, vizitorët ditore nga Korfuzi përbënin gjysmen e turistëve të huaj qe vizitonin Shqipërinë në aspektin numerik. Në vitin 2004, rreth 22.000 turistë te huaj, ose 50% e të gjithë vizitorëve që mbërrijnë në Sarandë nga deti, vizitojne zonen e Butrintit dhe vendet kulturore rreth tij, për një ditë ose më pak, duke kaluar një ditë në Sarandë dhe pastaj kthehen për akomodim ne ishullin Grek te Korfuzit. Këto turne janë të organizuara nga agjencitë turistike Greke dhe Shqiptare me pak kosto ose infrastruktur turistike në dispozicion (p.sh., hotelet për të mbajtur turistët në Sarandë për më shumë se një ditë). Rritja e numrit të vizitorëve të huaj thekson varësinë e lartë për ndërmjetësimin e huaj (kryesisht nga Korfuzi), që tregojnë në të njëjtën kohë mungesën e operatorëve turistikë vendas dhe të një strategjie për marketingun. Bazuar në këtë raport pothuajse të gjithë turistët në kete vend (me përjashtim të rreth 3% të cilët janë nga jashtë) janë nga Shqipëria, Kosova apo Maqedoni. Ka rreth 107.000 turistë që qëndrojnë gjatë natës, ndërsa qëndrimi mesatar është 7 deri në 14 ditë (109.000 turistë në vitin 2004 qëndruan 5-14 ditë, shih tabelën më poshtë). Ata janë pergjithesisht të interesuar në turizmin e plazhit.

Tabela 6: Turistëve që qëndrojnë 5-14 ditë në Vlorë	
Zona	Turist (te huaj & lokal) te cilet qendrojne 5-14 dite
Saranda	23,320
Lukova	2,867
Piqeras	1,370
Borsh	4,375
Qeparo	1,875
Dhermi	3,000
Himara	9,375
Vuno / Palasa	4,375
Orikum	6,250
Vlora	52,500
Total	109,307
Burimi: Gunaratnam, 2004	

Nga ky total prej 109.307 vizitorësh, vetëm 18.625 kanë qëndruar në zonën e studimit, siç tregohet në të gjelbër në tabelën e mësipërme, që përfaqëson 17% të totalit. Nga i gjithë bregdeti jugor i Shqipërisë, duket se Vlora dhe Saranda po tërheqin me shume turistë. Së fundi, do të donim të përmendenim që Himara, ndoshta për shkak të mungesës së infrastrukturës turistike baze, nuk është promovuar akoma. Një kërkim në internet do të tregonte se informacioni turistik në lidhje me zonën është shumë i kufizuar. Lidhja midis Brindizit dhe Vlores që u identifikua nëpërmjet thirrjeve telefonike me portin e Brindizit rezultoi teper e veshtire. Si konkluzion rezultoi një mungesë e plotë e çdo forme e marketingut të zones Himare.

2.6 Vlerësim

Mund të thuhet se infrastruktura aktuale është inadeguete si:

- infrastruktura hoteliere konsiston thjesht në dhoma dhe krevat, apo ambiente shumë të vogla,
- nuk ka një kategorizim zyrtar për të ndihmuar vizitorët për zgjedhjen e tyre,
- mundësi atraktive panoramike, si kalaja e Ali Pashës në Porto Palermo, apo Kishat përreth që realisht janë në nevojë të menjëhershme për restaurim. Një rast i vacant është Kalaja e Himarës e cila së fundi (2011) është pastruar dhe shtruar infrastruktura e nevojshme,
- ekzistenca e mbeturinave pranë ambienteve të banimit dhe në mjedisin përreth, krijon një ambient shumë të pakëndshëm për vizitorët; grumbullimi i mbetjeve urbane / riciklimi është pothuaj inekzistent,
- së fundi por jo vetëm në botën e sotme të turizmit shërbimi i internetit dhe wi-fi janë një domosdoshmëri. Interneti i dobët dhe mungesa e pothuajse të plotë e wi-fi në zonën e cila, për udhëtarët moderne, konsiderohet nevojë. Paralelisht me këtë, duhet të theksohet mungesa e një marketingu aktiv në zonë për median elektronikë. Këto mangësi janë veçanërisht të rëndësishme për zhvillimin e turizmit pasi pothuajse 40% e të gjithë biznesit të turizmit në Evropë bëhet nëpërmjet lidhjeve me internetin.
- Së fundi, ka ende çështje të pazgjidhura ose të paqarta të pronës, sipas vezhgimeve të bëra nga Konsulenti në lidhje me modelet e pronësisë për zhvillimin e turizmit, nëpërmjet një diskutimi me një ekspert ndërkombëtar nga OSBE-ja (shih informacionet/ shenimet e takimeve).

Në anën tjetër ,

- Ka mjaft vende panoramike pranë detit dhe në zonë malore;
- Ka shumë plazhe ranore;
- Fshatra të vegjël me shtepi guri të krijojnë një ndjenjë të vecante;
- Qyteti i Himarës konsiderohet i privilegjuar që qyteti përgjate ka formën e gjiut .

Si konkluzion, zona ka një potencial shumë të madh por për momentin infrastruktura është e varfër dhe një sërë elementesh nuk funksionojnë.

IV. STRUKTURA HAPESINORE

IV | 1. PERDORIMI EKZISTUESE I TOKES

Bashkia Himare paraqitet si nje relief i integruar ne teresi, i pasur me larmi peisazhi. Bashkia Himare eshte rreth 20 Km e gjate dhe rreth 5 km e gjere qe perfshn nje territor prej 132 km². Kufijte natyrale te Bashkise Himare jane vargmali i Cikes nga lindja, Deti Jon nga Perendimi, Llogoraja ne pjesen veriore dhe mali i Qeparose ne jug. Breda ketij entiteti pjesa e **pa perdorshme per urbanizim** ndjek skemen e thjeshte te zonave te njepasnjeshme: deti, zona bregdetare, zona bujqesore, zona kullotave dhe livadheve dhe se fundi zonat malore dhe ato pyjore. **Zonat per qellime urbane** jane te perqendruara me se shumti ndermjet pjeses kodrionore dhe tokes se ulet bujqesore dhe me tej drejt fillimit te maleve. Ne kete zone gjenden gjithashtu pjese bregdeti dhe vendbanime malore. Evidentimi i tokes me specifikime perkatese te Bashkise Himare sipas studimit te Bankes Boterore eshte paraqitur ne tabelen 7.

Tabela 7: Bashkia Himare: Shperndarja e tokes		
Perdorimi i tokes	Siperfaqja (ha)	%
Toka e urbanizuar	216 ha	1.6%
Toke Bujqesore	2,834 ha	21.4%
Pyje	326 ha	2.5%
Toke e zhveshur	9,837 ha	74.5%
Gjithesej	13,213 ha	100%
Burimi: SCDP, 2006		

IV | 2. STRUKTURA E PEISAZHIT

Struktura e peizazhit të zonës karakterizohet nga dy tipare dominuese topografike. Një nga tiparet kryesore të zonës është Mali I Cikes qe shrihet në lindje dhe ecen ne drejtim paralel me bregdetin dhe me kete vendosje ben nje izolim natyral te terrenit me pjesen tjetër te zones qe kemi ne studim. Tipari tjetër dallues strukturor i peizazhit është vetë deti dhe bregdeti i saj i cili përcakton kufirin perëndimor natyror të zonës. Verehet se aktiviteti jetesor është organizuar më së shumti në drejtim gjatësor nga veriu në jug ndermjet këtyre dy formatimeve te peisazhit. Kjo zonë gjithashtu e pare nen nje kendveshtrim tjetër karakterizohet nga një seksion morfologjikisht interesant me renie nga mali në det, me shume nderprerje transversale në formën e kanioneve, perrenjve dhe lumenjve. Këto boshllëqe topografike të veçantë e ndajne në mënyrë të natyrshme zonen ne 5 njësi të peizazhit me identitete të veçantë si dhe ne koridore ekologjike e habitate.

Njesia 1. Zbritja nga Parku Kombetar i Llogarase ne kanionin Ngjipese- Kur zbrit nga lartësia e konsiderueshme e malit te Cikes nga veriu per në jug, veren një pamje mahnitese, panoramike te peizazhit qe të lë pa frymë. Gjate zbritjes se qafes se Llogarase ne forme zig-zag perpara shpaloset pamja e tre plazheve te gjata ato te Palases dhe Dhermiut si dhe shtrirja madheshtore e lugines në mes të detit dhe majes se larte 2045m qe ndesh në horizontin e largët. Pergjate rruges verehen prania e lisave, ullishteve Ky kompleksitet panoramik është perceptim i një peizazhi ne shkallë

të gjere që zgjerohet sa rruga duke zbritur diagonalisht drejt detit. Gjate rruges per ne drejtim te veriut në drejtim te Manastirit te Shën Todorit perballesh me një tjetër pamje panoramike në sfond. Ky entitet peizazhi mbyllet me afrimin ne Kanionin mahntes se të Ngjipese.

Njesia 2. Nga Kanioni i Ngjipese tek Lumi-Kanion Himare- Në kufi të dy zonave(njesive), kanioni Ngjipea paraqitet si një tipar dominues me prerjen e saj vertikale topografike, duke formuar një vijezim te tërthortë përmes faqes kodrinore. Peisazhi mbyllet dhe duket sikur po ngjeshet ne këtë njësi. Mes malit dhe detit të madh, nje pllaje e butë duket se eshte krijuar si një tarracë me ullishte e pershkuar nga perrenj te vegjel. Plazhet janë të një shkalle të vogël, ata duken si të fshehura duke shtuar elementin intim ne to dhe të izoluar dhe jo lehtesisht te aksesueshme. Ne kendveshtrimin e peisazhit ai ngelet mbreselenes por me i vogel ne madhesi se peisazhi i njesise1.

Njesia 3. Baseni i Himares- Përherë të parë pas hyrjes në zonën e studimit pjesa e malit duket se tërhiqet prapa, në largësi nga bregu. Zhvendosur nga kjo zone një luginë me kodra të vogla shtrihet zona e Himaraes dhe fshatrat e saj. Rruga kombetare zbrit diagonalisht dukshem në drejtim të detit, rruge kjo që te çon në qytetine Himarës. Shpërndarja e ndertimeve nga kodëra në kodër krijon nje peisazh me njerezor ne tëgjithë zonën dhe natyra duket se ka një rol dytësor. Himara duket se perbehet nga tri plazhe të gjatë dhe relativisht të mëdha. Lumenj, perrenj dhe peizazhe me komplekse të populluara verehen ne kete zone. Në jug verehet nje renie e malit në drejtim të bregdetit ku ne kete menyre formohet kufiri natyror me Porto Palermon duke u konsideruar si pjesa fundore e kesaj njesie.

Njësia 4. Porto Palermo- Ne piken ku zgjerimi i harkuar i malit arrin në det shtrihet, gjiri i Porto Palermos. Rruga këtu vjen në afërsi të bregdetit duke dhënë pamje të këndshme te harkuara te plazheve dhe bregdetit. Peizazhi ketu duket se "zbutet" ne kontrast te forte me pjesen e deritanishme intensive bregdet -mal, duke u drejtuar ne kështjellën e Ali Pashait në qendër të gjirit ku te krijohet nje pershtypje e mbylljes se menjehershme te rrethit te hapësires. Mungesa e bimësisë dhe pylli i agaves,të krijojëjne nje ndjesi te ndryshme nga cdo zone tjeter e studiuar. Porto Palermo është një peizazh i veçantë që rrezaton një ndjenjë qetësisë dhe unikaliteti.

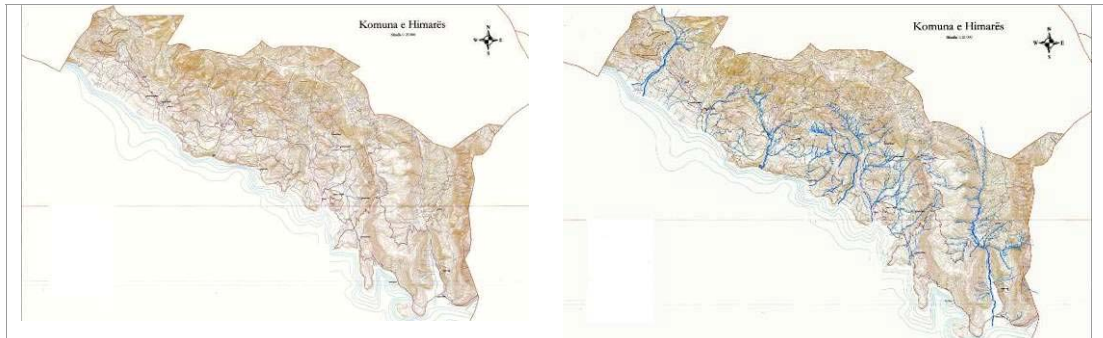
Njesia 5. Lugina e Qeparo- Pas largimit nga Porto Palermos, rruga vijon e lakuar pergjate malit dhe tenton te hyjë në luginën e Qeparose. Duke e ndare mali ne dy pjese figurative lejon krimin e nje luginë ndermejt tij ne forme trekendeshi e cila sot eshte e lulezuar nga ullinjte. Kjo luginë hyn thellesisht ne peisazh nga perendimi ne lindje duke krijuar per here te pare ne zonen tone te studimit idene e nje shtrirjeje te plote ne nivel te detit te sipefaqes se tokes. Kjo zone eshte pergjate bregdetit dhe ka plazhe te medha, ajo gjithshu pershkohet nga perrenj te vegjel.

Karakteristikat dominuese te Peisazhit si bartës i strukturës hapësinore:

- Mali Cikes
- Zbritja e Llogarase
- Shpatet e pjerrta dhe vendet panoramike
- Kanion Gjipa
- Promontories • Himarës dhe kodrat
- Porto Palermo

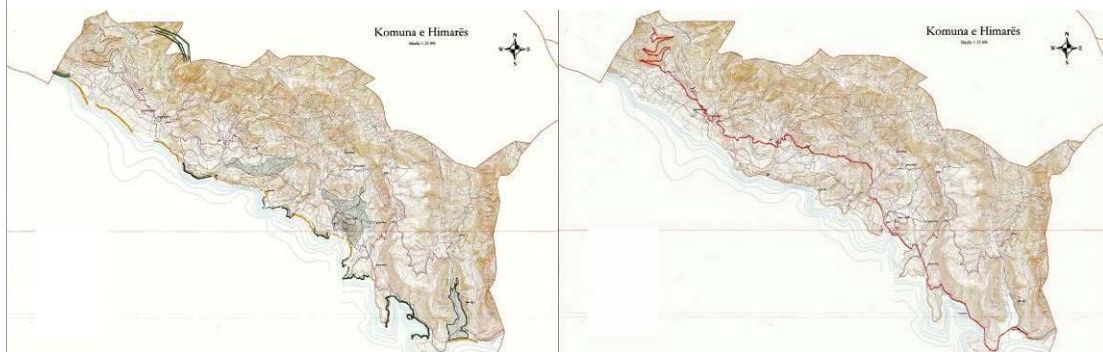
- Lugina e ullirit Qeparo
- Sistemi i lumenjve dhe perrenjve
- Bregdeti dhe plazhet

Per te kuptuar strukturën e këtij peizazhi jane perdorur një sërë diagramash peisazhi. Vertikaliteti dhe horizontaliteti që kontrastojne ne menyre te vazhdueshme zonën dhe formojnë një entitet peizazhi te tille qe është estetikisht me nje vlere te vecante. Vendosja e ketyre vlerave te peisazhit si nje nga vecanesite e zones do te beje te mundur ruajtjen e ketij peisazhi dhe mbrojtjen nga ndertimet/ zhvillimet.

Figura 7: Harta e Peisazhit: (a) Topografi

Figura 8: Harta e Peisazhit: (b) Sistemi i korridoreve të ujit

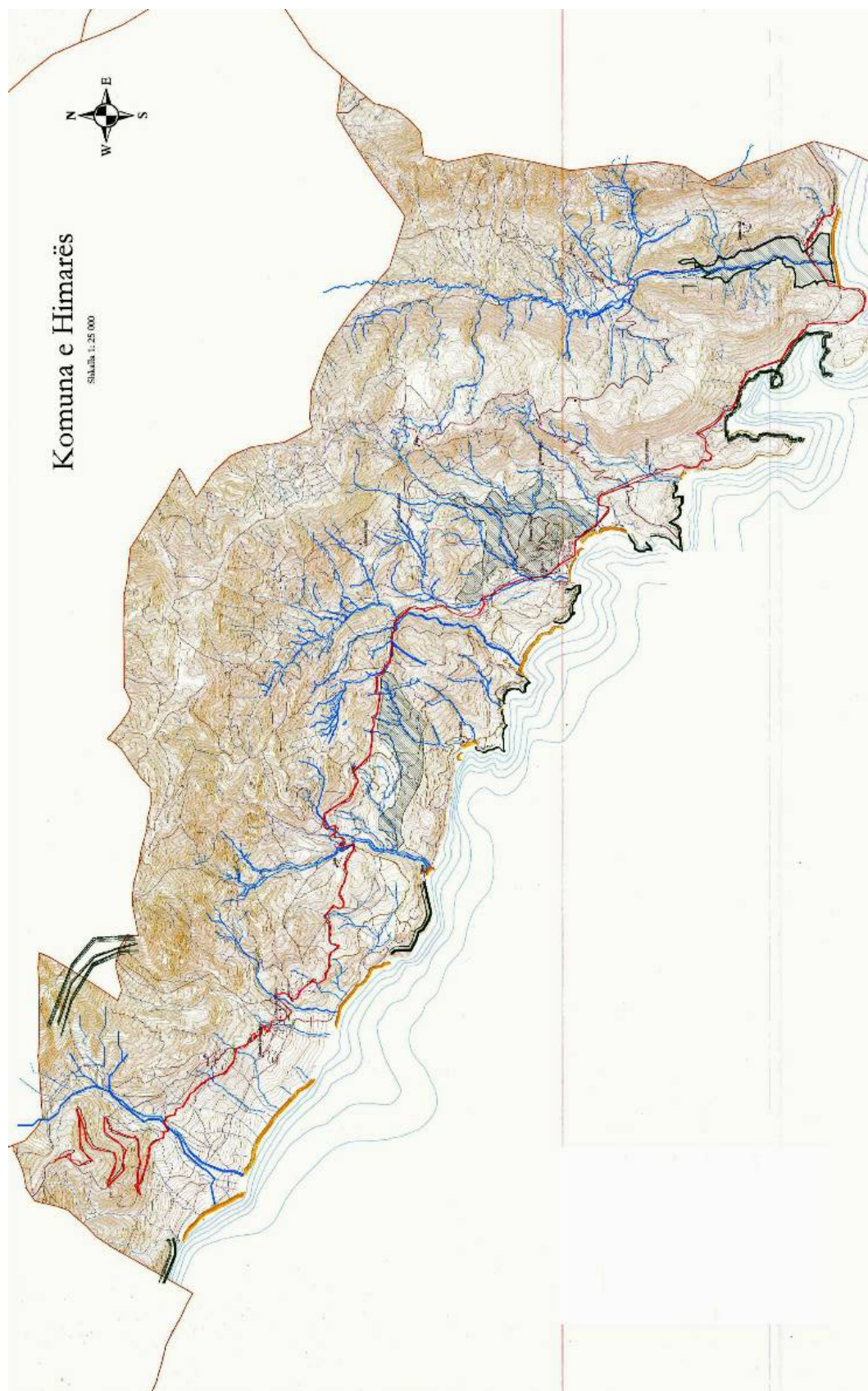
Figura 9: Harta e Peisazhit: (c) të bregut

Figura 10: Harta e Peisazhit: (d) Infrastruktura dhe mjedisit të ndërtuar

Figura 11: Struktura e Peisazhit

Figura 12: Diagrama estrukturave te Peisazhit

Figura 13: Harta e Peisazhit

IV | 3. VENDOSJA STRUKTURORE

Qyteti i hapur- Bashkia Himare përbëhet nga qyteti i Himarës dhe nëntë fshatra. Vendbanimet e zhvilluara kanë strukturën e përgjithshme të një "qyteti të hapur", përbehen nga grupime vendbanimesh të zhvilluara në afërsi të njera tjetres, brenda një konteksti jo-urban. Ky është një rrjet i decentralizuar i dendësisë të ulët. Qyteti i Himarës është vendbanimi më i madh si në madhësi të tij ashtu edhe për popullsinë që ka, si dhe është qendër referimi për të gjithë Bashkinë. Shumica e vendbanimeve rurale janë të shkallës së mesme dhe me një popullsi të regjistruar 400-900 banorë (Vuno, Kudhes, Dhermi, Gjilek, Palasa, Pilur, Qeparo, Himarë dhe e Vjetër). Rastet e Qeparo të Ri dhe Ilias dalin jashtë përkufizimit të vendbanimit të madh ose të vogël në kontekstin e rrjetit të vendbanimeve.

Identiteti i Perbashket- Deri më sot, e gjithë zona ka ruajtur një identitet relativisht koherent, bazuar në specifikat e saj historike, gjeografike dhe kulturore (gjuha, feja, etnia), si dhe në traditën e gjatë të qëndrueshme të një sistemi demokratik dhe administrativ nëpërmjet qeverisjes lokale me kryepelqet.

Polet- Në kuadër të këtij rrjeti koherent janë krijuar nyjet me rol të veçantë, nga pikpamja (ekonomike, politike, kulturore) të cilat krijojnë nën-grupime të reja vendbanimesh dhe shoqëruar me një gamë të gjerë panvaresie trans-lokale. Qyteti i Himarës historikisht ka dominimin e tij në të gjithë territorin, si qendër administrative me e madhe, ekonomike dhe shërbimesh (përfshirë shërbimet në arsim dhe shëndetësi). Himara e vjetër qëndron si pikë referimi simbol për pjesën kulturore dhe fetare për të gjithë zonën. Dhermi dhe Qeparo kanë qenë polet e pushtetit ekonomik dhe kulturor, duke mbajtur lidhje të forta me Himarën. Nga ana tjetër, shpesh Vuno ka ruajtur identitetin e vet të veçantë. Siç mund të vërehet, ndryshimet demografike dhe ristrukturimi i ekonomisë gjatë dy dekadave të fundit kanë rikonfiguruar pushtetin e pavarur lokal dhe marrëdhëniet midis vendbanimeve të ndryshme në zone.

Organizimi i dyfishtë hapësinor - Organizimi hapësinor i vendbanimeve në Bashkinë e Himarës ndjek një linjë të dyfishtë: nga njëra anë zhvillimi linear i bazuar në rrugën kombëtare, si një aks ndares i zonës bregdetare me atë kodrinore-malore, në anën tjetër organizimi i integruar i njësive -mjedisore hapësinore.

➤ **Organizimi Linear hapësinor: zonat bregdetare dhe malore.**

Vendbanimet janë zhvilluar historikisht përgjatë rrugës kryesore, që lidh Vloren me Sarandën. Rruga Nacionale kalon drejtë për drejtë në shumicën e vendbanimeve të zonës, (Himara, e Vjetër Himara, Dhermi, Vuno, Ilias, Palasa dhe Qeparo i Ri), ndërsa vetëm në tre vendbanime të konsideruara si me malore (Qeparo i Vjetër, Pilur dhe Kudhes) kanë një distancë prej saj. Rruga integrohet lehtësisht me gjeomorfologjinë dhe në pjesën e saj më të madhe ndan zonën bregdetare dhe bujqësore nga zonat kodrinore dhe malore. Duke zbritur poshtë nga Llogaraja, rruga kalon diagonalisht Palasan, Gjileken dhe Dhërmiun, duke e ndarë zonën bujqësore në përfundim nga zona malore në lindje. Ajo largohet nga zona bregdetare, kur kalon pranë Ilias dhe pranë Vunoit, duke lënë kështu një zonë të zgjeruar bujqësore në përfundim dhe duke iu afëruar Himarës së vjetër dhe ardhur më afër bregdetit, dhe tokës bujqësore në Livadh. Në Himarë rruga arrin

ne bregdet duke e lënë zonën bujqësore prapa dhe pastaj vijon ne jug ne bregdet (duke iu shmangur gadishullit).

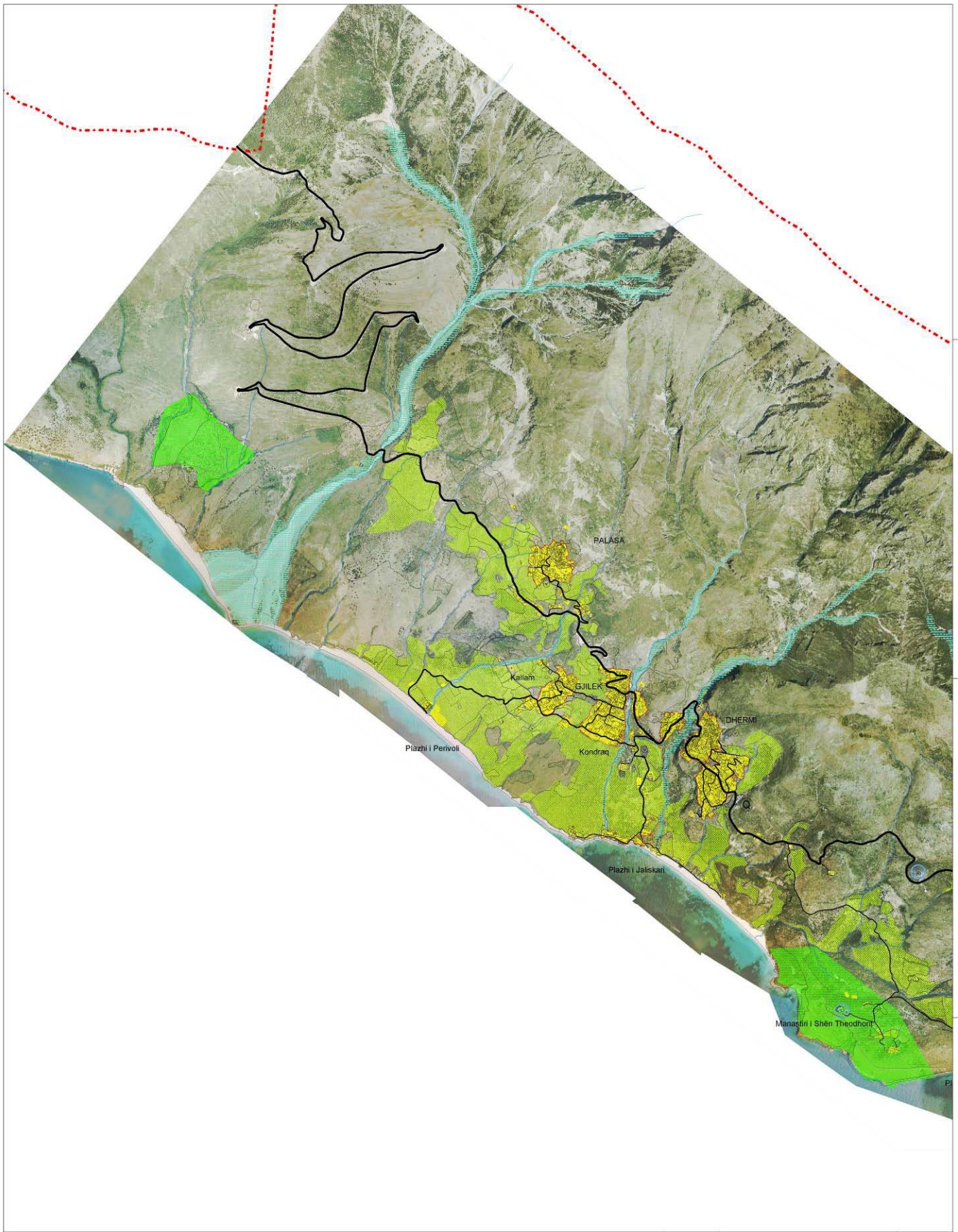
Ky aks shërben si një shtyllë për zhvillim duke ofruar ose lidhje te drejtpërdrejta mes vendbanimeve kodrinore ose lidhje të tërthorta me vendbanimet malore në lindje dhe me plazhet e zonës bregdetare në perëndim. Pas rritjes së shpejtë të përdorimit te makinave private pas 1990 dhe rehabilitimit te rrugës nacionale në vitin 2008, aspektet lineare të zhvillimit hapësinor janë forcuar në mënyrë të konsiderueshme. Për më tepër, kalimi nga ekonomia bujqesore malore drejt bregdetit, ekonomia e turizmit kane krijuar gjatë viteve të fundit tendencat e zhvillimit intensiv në zonën bregdetare, ose në zgjerimin e vendbanimeve ekzistuese ose në urbanizimin e zonave te reja në ish tokën bujqësore-

➤ **Organizimi në Njësi Hapësinore**

Në një nivel të dytë të analizës, Bashkia Himarë mund të kuptohet si e përbërë nga një seri njësisish të integruara hapësinore dhe mjedisore. Këto njësi i referohen strukturës hapësinore te vendbanimeve vleresuar nga pikpamja e evolucionit të tyre historik, gjeomorfologjise dhe elementeve të veçantë të mjedisit të zonës, si dhe për të paraqitur aktivitetet e tyre aktuale ekonomik dhe modeleve te pronësisë. Çdo njësi përmban një grup të vendbanimeve urbane apo rurale që janë të ndërlidhur me njëri-tjetrin, si me plazhet, aktivitetet e tyre prodhuese, tokën dhe produkte e saj. Bazuar ne keta tregues, formulohen katër njësi hapësinore:

1. **Palasa | Gjilek | Dhermi**
2. **Ilias | Vuno | Jal**
3. **Himara e Vjeter | Himara | Pilur**
4. **Kudhes | Qeparo i Vjeter | Qeparo i Ri**

LEGJENDA

- Rrjetit Rrugor**
- ● ● ● ● KULTI BASHKAKE
  - RRUJESH KOMBODNALE
  - RRUJESH KYBESHORE
  - RRUJESH DVYESHORE
  - RRUJESH TERCORE
  - RRUJESH URBAHE KYBESHORE
  - RRUJESH URBAHE DVYESHORE
  - RRUJESH URBAHE TERCORE
  - SITEK

- Infrastruktura Urbane**
- W DRAMBUULLI ME MBETJEVE
  - Q GJUROR
  - R STACIONI I TRANSFERIMIT E VETËDIJES E PLANIFIKIM
  - V VAREZAT

- Përdorimi i Tokës**
- TOKA BULGESHORE
  - ZONA ME TE NDERTUAR
  - ZONA TE URBAZUJARE
  - ZONA SPORTIVE
  - VAREZAT
  - ZONAT ME PËRCORIMAT ME EFENTE TE LARTË BUDOJORE

- Elementet e Peizazhit**
- LUGRAT ME VLERA TE MERA
  - KRESHTE KOCËR KARAKTERISTIKE

9.a

Analiza e përdorimit ekzistues të tokës

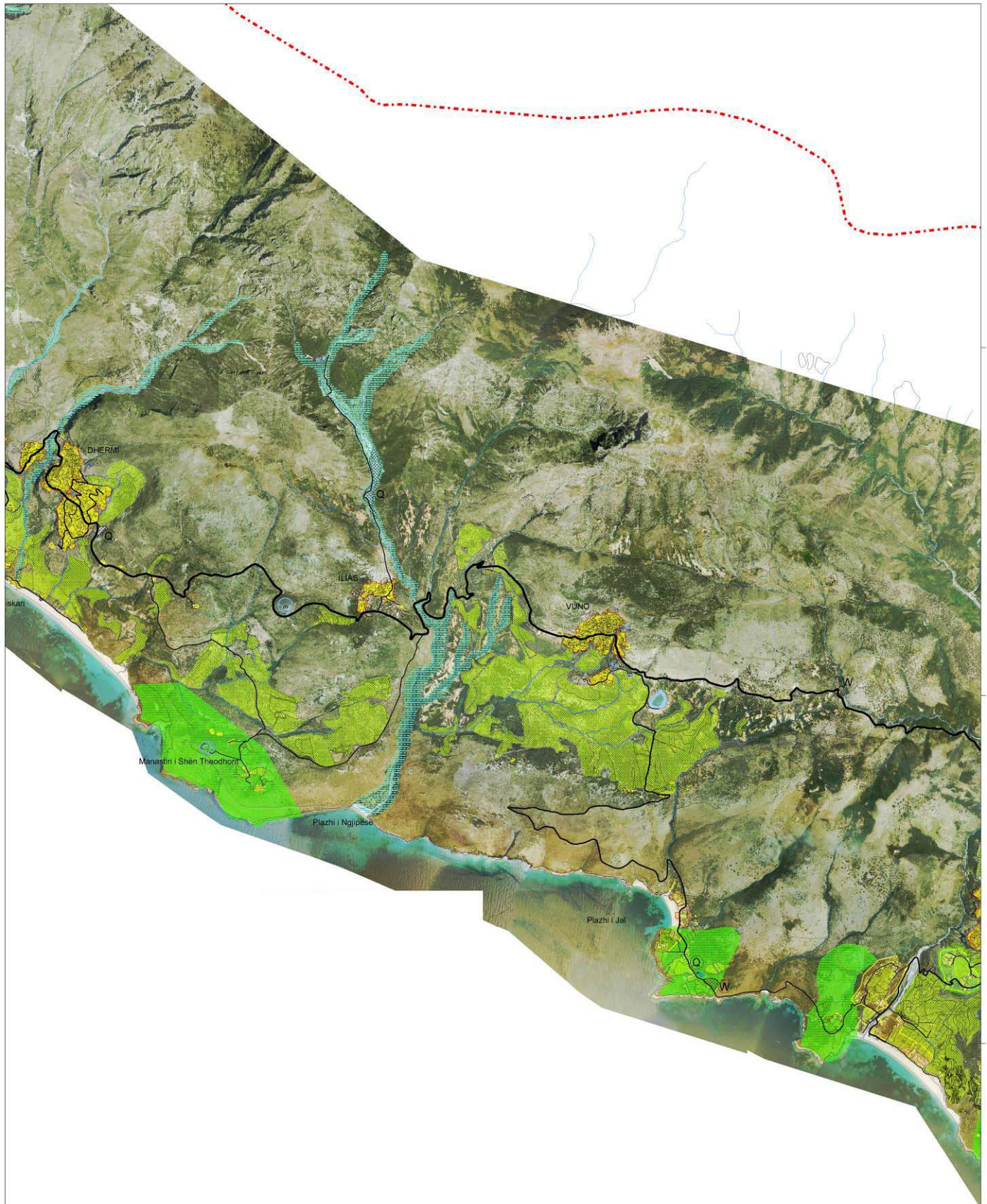
Shkalla 1:10.000

Zonen e Dhermi me te gjere

STUDIM PROJEKTIM I ZONES SE HIMARES ME PËRPARESI ZHVILLIMIN E TURIZMIT

THYMBIO PAPAIOANNIS AND ASSOCIATES, INC.
LANDSCAPE PLANNING AND DESIGN

LEGJENDA

- RREZETE BASHKAKE
- Rrjetit Rrugor
- RRUGA NACIONAL
- RRUGA KRYESORE
- RRUGE DYTESORE
- RRUGE TERCIARE
- RRUGE URBANE KRYESORE
- RRUGE URBANE DYTESORE
- DREZG

- Infrastruktura Urbane**
- W URINJALUM-TE-MBETJEVE
  - Q QILORRE
  - R STACIONI I TRANSPERAN E MBETJEVE E PUNEMIRUM
  - V VARRIZAT

- Perdorimi i Tokes**
- FORA RIJDESORE
  - ZONJES TE NDERTUAR
  - ZONE TE URBANIZUAR
  - ZONA SPORTIVE
  - VARRIZAT
  - ZONAT ME PERDORIMT ME EFENTE TE LARTE MUESOR

- Elementet e Peizazhit**
- LUGRAT ME VLERE TE MESH
  - KREZITE KOCER KARAKTERISTIKE

9.b

Analiza e përdorimit
ekzistues të tokës

Shkalla
1:10.000

Zonen e Vuno me te gjere

STUDIM PROJEKTIM I ZONES SE HIMARES ME PERPARES ZHVILLIMIN E TURIZMIT

THYLIO PAFAYANNIS AND ASSOCIATES INC.
spacial planning and design

LEGJENDA

- KUFITE BASHKISE
- RREJETIT RRUGOR
- BRIGA NACIONALE
- BRIGJE KRYEQISORE
- BRIGJE DYTESORE
- BRIGJE TERCISORE
- BRIGJE URBAINE KRYEQISORE
- BRIGJE URBAINE DYTESORE
- SITEG

Infrastruktura Urbane

- W QILIMBALLIM TE MBETLAVJE
- Q DUKORE
- R STACIONI I TRANSFERIMIT E MBEETLAVJE E PLANIFIKIM
- PORT
- V VARRIZAT
- MPAKET I PERPASHKATIT TE QERAVJE TE NOCTUR

Perdorimi i Tokes

- TOKA BULLGUESORE
- ZONJE TE NDERTIMAR
- ZONE TE URBAIZUAR
- ZONA SPORTIVE
- ZONJE ME PERDORIMAT ME EFekte TE ULTE - E MESAJE MJEJSDOR
- VARRIZAT
- ZONJE ME PERDORIMAT ME EFekte TE LARTJE MJEJSDOR

Elementet e Peizazhit

- LUGRAT ME ULTRA TE MESAJE
- HRESHTE KODER KARAKTERISTIKE

9.c

Analiza e përdorimit ekzistues të tokës

Shkalla 1:10.000

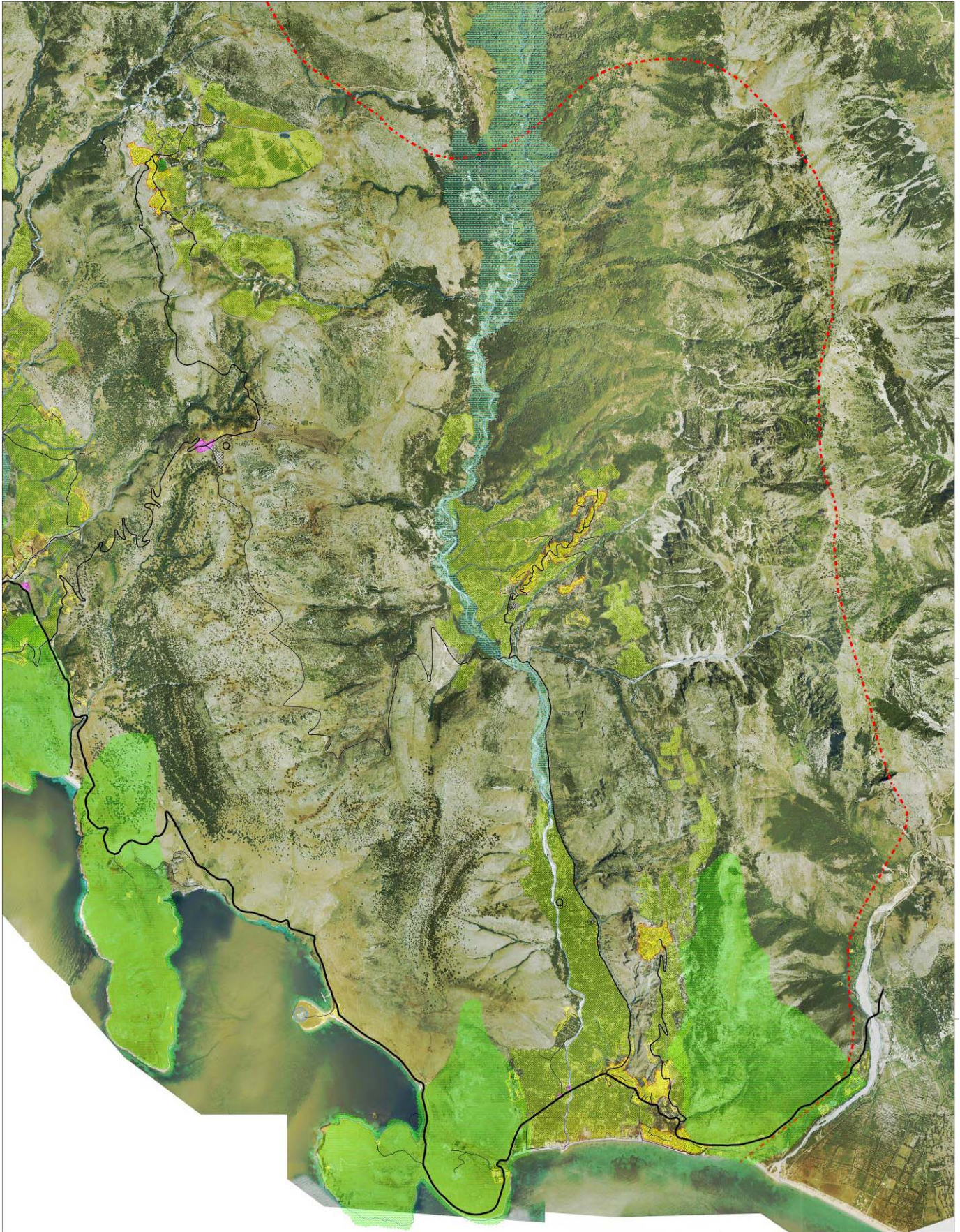
Zonen e Himara me te gjere

STUDIM PROJEKTIM I ZONES SE HIMARES ME PEPARESI ZHVILLIMIN E TURIZMIT

THYBIO PAPAAYANNIS AND ASSOCIATES, INC.
PLANNING CONSULTING AND DESIGN

LEGJENDA

- KUFËT E BASHKISË
- RREJELIT RRUJTOR
- BRUGA NACIONALE
- BRUGA KRYESORE
- BRUGA DYTËSORE
- BRUGA TERCIARE
- BRUGA URBANE KRYESORE
- BRUGA URBANE DYTËSORE
- SITEG

Infrastruktura Urbane

- W QILIMBULLIM TË MBETLAVË
- Q DUKORË
- R STACIONI I TRANSFORMIMIT E NIVELEVE E PLANIFIKIMIT
- PORT PORT
- V VARRËZAT
- IMPANAT I PËRPOHIMIT TË GJERAVE TË NUCITUR

Përdorimi i Tokës

- TOKA BULLGËSORE
- ZONJE TË NDERTUES
- ZONJE TË URBANIZUAR
- ZONJE SPORTIVE
- ZONJE TË PËRDORIMIT ME EFEKTE TË UJËT - E MËNJË MËJEDISOR
- VARRËZAT
- ZONJE TË PËRDORIMIT ME EFEKTE TË UJËT MËJEDISOR

Elementet e Peizazhit

- LUGRAT ME VLERË TË MËDHA
- HRESHTË KODER KARRAKTERISTIKE

9.d

Analiza e përdorimit
ekzistues të tokës

Shkalla
1:10.000

Zonen e Qeparo me te gjere

STUDIM PROJEKTIM I ZONES SE HIMARES ME PËRPARËSI ZHVILLIMIT E TURIZMIT

THYBIO PAPANANNIS AND ASSOCIATES, INC.
ARCHITECTS PLANNERS ENGINEERS

IV | 4. TRASHEGIMIA KULTURORE

Bashkia e Himares eshte e karakterizuar nga nje trashegimi e pasur kulturore e vecante me nje histori te gjere te qendrushme duke kaluar neper periudha prehistorike, Ilire, Helene, Romake, Bizantine dhe Otomane. Kjo trashegimi kulturore perben nje nga pasurite e medha te zones qe tregon historine identitetin e madhe te trashegimise kulturore lokale e cila sherben jo vetem si nje terheqje per turizmin por edhe si nje tradite e gjalle dhe nje pjese integrale e jetes se perditshme.

Zonat Arkeologjike- zonat Arkeologjike jane te shumta dhe te shtrira kudo ne Bashki. Me e rendesishme eshte Shpella e Spiles e cila ka qene e banuar qe nga kohet parahistorike. Me shume se 1000 objekte jane gjetur ne germimet arkeologjike por, ndertimet informale te ndertuara gjate viteve 1990 rreth shpelles i kane shkaterruar. Vende te tjera arkeologjike jane si: Keshtjella parahistorike (Katafiqi) ne Ilias, porti i antikitetit ne Porto Palermo dhe shpella karsitikeme stalactite dhe stalagmite ne Dhermi.

- **Ruajtja e statusit-** Shpella e Spiles ka nje kufi mbrojtjeje te percaktuar nga VKM
- **Probleme-** Qendrat arkeologjike jane shpesh te pa promovuara.

Figura 14: Vendbanimet Tradicionale

Vendbanimet Tradicionale- elementi me karakteresitk i trashegimise kulturore te Bashkise jane vendbanimet tradicionale: Himara e vjeter, Dhermiu, Vunoi dhe Qeparoja e vjeter. Keto vendbanime jane nje pasuri e rajonit te Vlores. Pevcec tradicionales, ka edhe vendbanime me subjekte interesante brenda tyre te tilla si: Palasa, Kudhes dhe Pilur. Vendbanimet tradicionale ne Himare jane te vendosura ne mjediset e privileguara natyrore, ato vazhdojne ne shpatet te pjerreta relativisht, shkembinj ose vargmale, te cilat jane te dendura , zhvillojne organikisht se bashku konturet permes rrjeteve te rrugeve te ngushta. Himara e vjeter dhe Qeparoi I vjeter jane raste te vecanta pas nje zhvillimi te keshtjelles. Shpesh thelbi kompakt tradicional zhvillohet rreth nje sheshi qendror, me nje rrap, nje burimnje kishe ose disa ndertime te komunitetit (p.sh ne nje klub te rinjsh). Mjedisi i ndertuar eshte kompakt dhe prodhon vecanerisht tipologjite interesante te hapësirave te hapura dhe te mbyllura, rrugeve dhe lidhjeve ne mesin e tyre pejsazhe te harkuara ne Vuno, Qeparone e vjeter dhe Himaren e vjeter.

- **Ruajtja e Statusit-** Kalaja e vjeter e Himares eshte ansambli i vetem i trajtuar si nje zone ku ruhen kufijte. Te gjitha monumenteve te tjera te mbrojtura ne Himare referohen si objekte dhe trajtohen si ansamble.
- **Problemet**
  - Sipas te dhenave te Bashkise (2005) me shume se gjysma e shtepive ne Himaren e vjeter dhe Qeparoin e Vjeter jane bosh. Sipas informacionit nga Departamenti I Arkeologjise per rajonin e Vlores, rreth 30% e shtepive ne te gjithë fshatrat jane braktisur.
  - Ndertimet e reja nuk perputhen me karakterin e pergjithshem, ne kushtet e vellimit, lartesisë, tipologjise, materialeve etj
  - Degradimi I rende; shume fshatra jane lene pas dore, te tilla si Qeparo I vjeter, qendra e Kudhes, nje pjese e madhe e Vunoit dhe Dhermiut. Kjo eshte per shkak te migrimin, problemeve te pronesise, mungesa e turizmit dhe ndetimit qe ka terhequr vemendjen ne zonat bregdetare me shume se ne qendrat ekzistuese.

Shtepite & Monumentet e Kultures- Vendbanimet tradicionale perbehen nga shtepi te ndertuara prej guri, te vendosura ne menyre te rregullt drejtkendeshe (zakonisht me permasa 1:2), 1-3 kate te larta dhe 4 kulme te njeanshme prej druri e me tjegulla. Fasadat jane te suvatuara ose te pasuavatuara : ne rastin e pare, guret jane relativisht te vegjel ndersa kur guret jane me permasa te medha ato jane te gdhendur me kujdes dhe fasada eshte e pa-suvatuar. Shtepite kane brenda oxhaqe ne disa dhoma te ngashme. Per me teper ekziston edhe tipologjia e vecante e shtepive kulla, sic mund te gjenden ne Dhermi dhe Ilias. Nje element vecanerisht interesant dhe karakteristik i mjedisit te ndertuar jane kopshtet e gjera me mure qe organizojne nivele te ndryshme te shtepive dhe te rrugeve. Keto mure kane nje rol unifikues per vendbanime, ne drejtim te ndertimeve dhe ndikimit visual. Oborret me mure te shtepive, kishave apo objekteve publike, zakonisht i kane dekoruar dyert, shpesh me ornamente te vecanta.

- **Ruajtja e Statusit-** Monumentet e Kultures te regjistruara jane treguar ne tabelen 8.
- **Problemet**
  - Monumentet kulturore jane mbajtur jo mire, me zgjerime te papershtatshme apo modifikime (psh rasti I shtepise se Zhupes ne Dhermi)
  - Shtepia e Spiro Milios e cila daton qe prej 1160 ne Himare eshte ne gjendje shume te keqe dhe duhet te shpallet monument culture.

Figura 15: Kishat dhe monumentet e kultures

Kishat & Manastiret- Manastiret fetare jane gjithashtu pjese e rendesishme e trashegimise kulturore lokale. Dhermiu ne vecanti eshte vendi qe ka me shume se 30 kisha Bizantine dhe te Epokes Otomane me afreske te mbrekullueshme, duke perfshire kishat e S.Theodhori, Kisha e Ipapandia, Kisha e S.mitri dhe disa kisha te vogla private. Ne menyre te ngjashme Vunoi eshte vendi me kishat e S.Spiridhoni, S.Mihali, S.Sotirit dhe Mesodhia, te gjitha monumente te rendesishme kulturore. Per me teper ka nje numer te konsiderueshem manastiresh (te pabanuara sot) ne te gjithe Bashkine. Manastiri i S.Dhimitrit ne Qeparo, Mnastiri I s.Thodori prane Ilias (ne afersi te plazhit te Dhermiut) dhe Manastiri I Panayiat ne Athali (ndodhet 5km nga Piluri) te cilet kane vlera dhe karakteristika kulturore.

- **Ruajtja e Statusit-** Kishat dhe Monumetet e mbrojtura te regjistruara si monumente kulture paraqiten ne Tabelen 8.
- **Problemet-** Shume nga monumentet fetare jane aktualisht ne gjendje shume te dobet dhe mund te vizitohen vetem nga ekspertet dhe jo nga turistet.

Porto Palermo- Porto Palermo perben nje rast te vecante si nje nga monumentet me te rendesishme kulturore te Shqiperise se Jugut dhe si nje destinacion I rendesishem turistik. Ne shekullin e 19 Kalaja e Ali Pashe Tepelenes u ndertua mbi nje gadishull te vogel ne gjirin e Porto Palermos.

- **Ruajtja e Statusit-** Porto Palermo eshte aktualisht nje zone e mbrojtur ne menyre rigoroze

Figura 16: Athali

Tabela 8: Trashëgimi Kulturorë në Bashkinë Himarë; Monumentet Kulturorë të Regjistruara	
	HIMARA
1	Kalaja e Himarës së Vjetër
2	Kisha e S. Sergji dhe Baku
3	Kisha e S. Maria, Athali
4	Kisha e të gjithë Shenjtorëve
5	Renojat e Kishës së S. Andreu
6	Shtëpia e Lilo Llazani
7	Shtëpia e Thano Jorgji në Rrugën "Kala"
	SPILEA
8	Shpella e Spilese
	DHERMI
9	Kisha e Manastirit Panayia
10	Kisha e Ipapandisë
11	Renojat e Kishës së S. Stefan
12	Shtëpia e Lluk Petro Zhupa
13	Shtëpia e Stavri Zhupa
14	Tavani Dekorativë i Shtëpisë së Pirro Gjokopulli
15	Kulla e Vretos
16	Kulla e Kumis
	VUNO
17	Kisha e S. Spiridhoni
18	Kisha e S. Mihali
19	Kisha e Mesodhias
20	Keshjtjella Ilias
21	Kisha e S. Sotiri, aktiviteti i Cerciz Topullit dhe Mihal Grameno
22	Kulla në Vuno (kulla)
23	Kulla (Renojat) e Shane Koka
24	Renojat e Shtëpisë së Odise Kasnecis
	QEPARO
25	Kisha e Manastirit S. Dhimitri
26	Kasheli
27	Shtëpia e Minella Gjika
28	Kulla e Ali Pashe Tepelenas (Shtëpia e Kapitenit)
	TE TJERA
29	Kalaja e PortoPalermo

IV | 5. ADMINISTRATA & SHERBIMET PER PUBLIKUN

Administrata- Bashkia e Himarës ka 31 punonjës të organizuar në 6 departamente (urbanistika, planifikimin e kadastrës, shërbime, financa, policia dhe policia e ndërtimit), të cilat janë të vendosura në ndërtesën qendrore në Spile, ne te kryhen dhe takimet e Këshillit Bashkiak. Përveç kësaj ka zyra të vogla lokale ne vendbanime, të cilat shërbejnë për mbledhjet e bashkësive lokale me pleqtë (kryeplakun e zones), si dhe për njoftimin e publikut me njoftimet zyrtare te bashkise.

Arsimi- Bashkia Himare ka një shkollë të mesme me të katër klasa, të vendosura në pjeseneHimares qyetet, aktualisht me 93 nxënës dhe mësues 6. Ka edhe katër shkolla publike 9-vjeçare dhe një shkollë greqisht-folëse private. Më konkretisht:

- "Himara" Shkolla (Himara), me 10 klasa, 183 nxënës dhe 14 mësues;
- "Gjike Bixhili" Shkolla (Dhermi), me 5 klasë, 53 nxënës dhe 6 mësues;
- "Niko Aleksii" Shkolla (Qeparo), me 4 klasa, 54 nxënës dhe 6 mësues;
- "Omiros" (Himara e vjeter), me 83 nxënës.

Me mbylljen eshkolles se Vunoit, shkolla e Dhermiut mbledh femijet nga Dhermiu, Palasa, Gjilek, Ilias dhe Vunoit. Fëmijët nga Kudhes, Qeparo e Vjetër dhe e Re shfrytezojne ambjentet ne Qeparone e Re, ndërsa fëmijët nga Himara eVjetër dhe Piluri mesojne në Himarë. Shkolla greke i mbledh nxënësit nga e gjithë Bashkia (ka një autobus shkolle për transferimin e nxënësve). Kopshtet funksionojnë në Himarë dhe Dhërmi, në te njejtat ndertesa te shkollave 9-vjeçare:

- Kopshti Himares ka 41 fëmijë dhe 2 mësues;
- Kopshti Dhermi ka 11 fëmijë dhe 1 mësues;
- Në Himarë operon edhe një kopsht privat, nga organizata "Save the Children".

Problemet

- Autobuzet nuk janë të organizuar dhe te afte per te siguruar sigurinë e nxënësve qe presin autobuzin e shkollës.
- Shkollat kanë nevojë për rehabilitim. Një pjesë e madhe nuk përdoret aktualisht, për shkak të numrit te kufizuar të nxënësve.

Kujdesi shendetesor- Bashkia Himare ka nje qender shendetesore, të vendosur në qytetin e Himarës e perbehet nga 4 mjekë dhe 16 infermierë. Ka gjithashtu "ambulanca" në të gjitha vendbanimet (Dhermi, Pilur, Vuno, Kudhes, Gjilek, Ilias, Palasa dhe Qeparo) për nevojat e ndihmës së parë.

Problemet

- Bashkia është në varësi të Vlorës dhe Sarandës, sidomos gjatë muajve të verës, kur shumëfishohet popullata, për shkak të turizmit. Sipas Departamentit të Shëndetësisë te Qarkut Vlore ka nevojë urgjente përhapësirë shtesë në Qendrën Shëndetësore të Himarës (në bazë të një studimi ekzistues) dhe zhvillimin e një ambulance të re në Jal përmuajte e verës.
- Në Qeparo ndërtesa e ambulancës i është kthyer ish pronarit dhe gjetja e nje objekti të ri është e vështirë. Shërbimet e kujdesit shëndetësor janë të ofruara aktualisht në ambientet e shkollës.

- Marrja e nje shërbimi është gjithashtu një problem për popullsinë për shembull nga Palasa shpesh preferot të udhëtohet për në Vlorë për gjetjen e shërbimeve shëndetësore në vend të Himarës, pasi shërbimet shëndetësore janë më cilesore dhe kjo alternative nuk kërkon më shumë kohë.

Tabela 9: Shperndarja e administrates dhe fasilitetve per publikun Bashkine Himare

Vendbanimet	Administrata		Aresimi			Shendeti		Sporti	Kulture	
	Zyrat e Bashkise	Zyra t Lokale	Kopesht Femijesh	Shkolle 9 vjecare	Shkolle e Mesme	Qendra Shendetesore	Ambulanca	Qendra Sportive	Muzeum	Qendra Kulture
Himara Qytet	1		2	1	1	1		1		
Palasa		1					1			1**
Gjilek		1					1			
Dhermi		1	1	1			1			
Ilias		1					1			
Vuno		1					1			
Himara vjeter				1						
Pilur		1					1			
Kudhes		1					1			1**
Qeparo i ri		1		1			1			
Qeparo i vjeter									1*	1**
Porto Palermo									1	
TOTAL			3	4	1	1	8	1		

* Nuk operojne
** Vende te lira, aktualisht nuk funksionojne dhe jane me status pronesie te paqarte

Facilit et Sportive- Qyteti I Himarës ka një kompleks sportiv që përbëhet nga një stadium i futbollit dhe disa objekte të thjeshta sportive. Klubi i futbollit I Himarës është quajtur SK Himare dhe aktualisht luan në Divizionin e dytë shqiptar. Ka edhe disa fusha private mini futboll (5x5) në Himarë, Jal dhe Dhermi. Gjatë verës ka edhe disa aktivitete të sporteve të ujit të lidhura me turizmin.

Problemet

- Kompleksi sportiv i Himarës është i pa mirembajtur. Megjithatë, zona ka shumë hapësirë të lirë dhe është i mundshëm për një zhvillim të mëtejshëm të ardhshëm të objekteve dhe aktiviteteve sportive.

Fasilitetet Kulture- Ka shumë aktivitete kulturore (festa, ngjarje) dhe vende të rëndësishme (kisha, manastire, Ansamblet tradicionale) që të organizohen shume aktivitete kulturore siç përshkruhet nëseksionin e Trashëgimisë Kulturore. Aktualisht vetem Muzeu në Porto Palermo (Kalaja) operon për vizitorët, ndërsa Shtëpia e kapitenit ose shtëpia e Ali Pashës në Qeparone e Vjetër që dikur ka funksionuar si një muze në të kaluarën, nuk operon më. Në fundi, ka disa objekte që me pare ne kohe te socializmit kane qene qendra kulturore ose qendra per rinjte (në Kudhes, Qeparo e Vjetër, Palasa) dhe aktualisht jo vetem jane braktisur por edhe statusi i pronesise eshte i pasigurte. Në fundi, mund të vihet në dukje se një pjesë e popullsisë është myslimane dhe bashkia nuk ka një xhami.

V. ANALIZA SWOT

Konsulenti me ndihmën e Bashkisë dhe Komitetit të Palëve Lokale të Interesuara (grupet e interesit) organizoi një seminar SWOT të ndare në dy pjesë, për zonat malore dhe ato bregdetare, me qëllim që t'u prezantonte të pranishmeve fushëveprimin e punës së studimit të evidentonte problemet e zonës nga pikëpamja e atyre që jetojnë dhe punojnë në zonë dhe të identifikonte aspiratat e komunitetit lokal për zhvillimin e turizmit.

V| 1. SWOT 1: POTENCIALET E ZHVILLIMIT TE ZONES MALORE

Fokusi- Seminari për zonat malore u fokusua në prezantim e Studimiit duke iu referuar kuadrit ligjor gjithëpërfshirës, të percaktuar nga PBZHJ e Bankës Botërore, miratuar (2008), si dhe Ligji mbi Planifikimin e Territorit Nr. 10119 duke tentuar të zbulojë problemet dhe aspiratat e popullatës lokale për të gjitha zonat e vendbanimeve.

ANET E FORTA

Zona Malore- Permbledhje e Tabeles 1: Anet e Forta					
01	ANET E FORTA	VOTIMI I PARE	%	VOTIMI I DYTE	%
1	NDERTIMET E VJETRA, KALLDREMET, - ARKITEKTURA DHE MONUMENTET	620	32%	27	26%
2	HISTORIA DHE TRADITA	325	17%	20	19%
3	PEISAZHI, RELIEVI, PANORAMAT	450	23%	16	15%
4	KLIMA	115	6%	12	11%
5	PRODUKTET BUJQESORE & TRADICIONALE	180	9%	9	9%
6	STRUKTURA E FSHATRAVE	140	7%	8	8%
7	POZICIONI GJEOGRAFIK	135	7%	13	12%
		1965	100%	105	100%

1. Trashegimia e pasur kulturore: Seminari SWOT tregoi se ana e forte kryesore e vendbanimeve malore janë trashëgimia e tyre kulturore e dukshme në strukturën dhe arkitekturën e vendbanimeve tradicionale, monumenteve të kulturës, kishat, manastiret, historinë dhe traditat lokale. Të gjithë këta faktorë rezultuan në më shumë se 53% të votave totale në raundin e dytë

2. Pasurite Natyrore terheqese dhe peisazhi: Faktorët që lidhen me mjedisin natyror janë vlerësuar me 38%. Këta faktorë përfshijnë pozitat e privileguara gjeografike, shpesh me pamje nga deti ose ullishte dhe që ofrojnë pamje panoramike, pozita në një mjedis natyror me bukuri dhe vlera të madha, si dhe klima tërheqëse e cila është shumë më e këndshme dhe e shëndetshme se sa në zonat bregdetare.

3. Produktet lokale: Vendbanimet malore (sidomos Pilur, Kudhes) ofrojnë prodhime vendore bujqësore dhe tradicionale, të cilat janë konsideruar gjithashtu të jetë një ana e fortë relativisht e rëndësishme (9%). Megjithatë, duhet theksuar se më vonë në SWOT një nga dobësitë e identifikuar nga pjesëmarrësit ishte mungesa e një kuzhinë lokale. Për më tepër, vlen të përmendet se pjesëmarrësit nuk e kishin përmendur mbarështimin e kafshëve shtëpiake, apo pemët e ullirit dhe kopshtet e zgjeruar si pika të forta të rëndësishme të zonave malore.

DOBESITE

Zona Malore- Permbledhje e Tabeles 2: Dobesite					
02	DOBESITE	VOTIMI I PARE	%	VOTIMI I DYTE	%
1	INFRASTRUKTURA (UJE, ENERGJI, KANALIZIM & RR BRENDESHME)	400	20%	18	14%
2	NDERTIMET PA LEJE DHE ATO INFORMALE	365	18%	14	11%
3	PRONESIA (ESHTE E PAZGJIDHURE)	210	10%	35	27%
4	MUNGESA E HAPSIRAVE PUSHUESE, PUBLIKE, PARKIM	200	10%	11	9%
5	INFORMACIONI TURISTIK DHE STRATEGJITE E MARKETIMNGUT	250	12%	5	4%
6	INFRASTRUKTURA E TURIZMIT DHE SHERBIMET (PROFESIONALIZMI)	250	12%	3	2%
7	PASTRIMI I MJEDISIT	175	9%	8	6%
8	MUNGESA E FONDEVE NGA QEVERRIA	110	5%	7	5%
9	KONKURENCA E BRENDESHME	50	2%	27	21%
10	GUZHINA TRADICIONALE	30	1%	1	1%
		2040	100%	129	100%

1. Ceshtjet e Pronesise: Çështjet e pazgjidhura të pronësisë u vleresuan si një problem veçanërisht i rëndësishëm me (27%). Problemet e pronësisë janë një pengesë për çdo investim të mundshëm nga vendasit apo të huajt që krijon, pasiguri vonesa dhe vështirësi. Për më tepër, ato shpesh pengojnë rehabilitimin e shtëpive tradicionale dhe kontribuojnë në degradimin e mjedisit të ndërtuar dhe braktisjen e disa zonave.

2. Konkurenca me zonat e tjera: Çështje po aq të rëndësishme konsiderohen të jenë ato që lidhen me konkurrencën e brendshëm, si zhvillimi i turizmit fokusohet kryesisht në zonat bregdetare të Bashkisë, si dhe në polet e mëdha turistike të zonave më të gjera (Sarandë), që mblodhi gjithësej 27% të votave. Pjesëmarrësit gjithashtu theksuan mungesën e informacionit turistik, një strategji të marketingut, infrastrukturën e turistike, si dhe shërbimeve (profesionalizëmin).

3. Infrastruktura e pamjaftueshme dhe ne gjendje te dobet: Mungesa e infrastrukturës së mjaftueshme është parë si një dobësi e konsiderueshme (14%). Aktualisht Bashkia dhe më së shumti vendbanimet malore përballen me probleme të rënda në lidhje me furnizimin me ujë, kanalizimet, rrjetet elektrike, ndërkohë që rrjeti rrugor dytësor shpesh është i cilësisë se ulët ose nuk ekziston.

4. Trendet e zhvillimit te parregullt: Dinamika e zhvillimit joformal dhe ndërtimeve të paligjshme u theksuan edhe nga pjesëmarrësit, edhe pse nuk vlerësohet si një prioritet i madh (11%).

5. Ndotja dhe mungesa e hapësirave: Së fundmi një numër dobësish kanë të bëjnë me statusin dhe gjendjen e hapësirave publike. Pjesëmarrësit u përqendruan në mungesën e hapësirave publike dhe të gjelbërta, dhe në veçanti në lidhje me problemin e parkimit (9%), si dhe për çështjet e ndotjes së sipërfaqeve të gjelbra dhe mjedisit natyror (6%).

MUNDESITE

Zona Malore- Permbledhje Tabela 3: Mundesite					
03	MUNDESITE	VOTIM I I PARE	%	VOTIM I I DYTE	%
1	MUNDESIA E ZHVILLIMIT TE TURIZMIT FAMILIAR NE ZONEN MALORE	510	27%	12	11%
2	AGROTURIZEM & FORMAT E TJERA TURIZMIT	100	5%	10	9%
3	OBJEKTET ME VLERE KULTURORE (MONUMENTE NATYRORE & HISTORIKE)	245	13%	16	15%
4	PRODUKTET VENDASE BUJQESORE DHE BLEGTORALE	245	13%	9	8%
5	RRUAJTJA DHE MBROJTJA E NATYRES	230	12%	15	14%
6	ZHVILLIMI I VENDEVE/HAPSIRAVE PUBLIKE	290	15%	7	7%
7	ZGJIDHJA E PROBLEMIT TE PRONESISE	80	4%	15	14%
8	PROMOVIMI I VENDEVE TRADICIONALE	180	9%	10	9%
9	LINJA DETARE	20	1%	13	12%
		1900	100%	107	100%

1. Zhvillimi i turizmit familjar, bazuar ne trashegimin kulturore dhe produktet lokale: Mundësi e madhe sipas pjesëmarrësve (52% së bashku), është promovimi i formave të buta të zhvillimit të turizmit për vendbanimet malore. Ky zhvillim i turizmit duhet të adresohet kryesisht për familjet (11%), dhe të mbështetet në agroturizem dhe format alternative të turizmit (9%), trashëgiminë kulturore dhe atë natyrore (15%), promovimin e vendbanimeve tradicionale (9%) dhe produkteve lokale (8%).

2. Permiresimi i Infrastruktures: Pjesëmarrësit mbështeten fuqimisht idene e zhvillimit të ardhshëm turistik të zonës së tyre me përmirësimin e infrastrukturës (33%). Kjo do të përfshinte përmirësimin e rrjetit të furnizimit me ujë (12%), zhvillimin e infrastrukturës publike (7%) si dhe mbrojtjen e mjedisit nga ndotja, përmes mbledhjes së mbeturinave dhe asgjësimit të tyre (14%).

3. Zgjidhja e Ceshtjeve te Pronesise: Së fundmi, çështja e zgjidhjes së problemeve të pronësisë u ngrit nga pjesëmarrësit si një shqetësim i madh i komuniteteve lokale (14%), edhe pse nuk është në të vërtetë pjesë e rëndësishme për Planin.

RREZIQET

Zona Malore- Permbledhje e Tabeles 4: Rreziqet					
04	RREZIQET	VOTI MI I PARE	%	VOTI MI I DYTE	%
1	NDERTIME PA STANDARTE PA KRITERE	660	40%	34	31%
2	ABUSIMI ME NATYREN	250	15%	23	21%
3	MOS RUAJTA E MONUMENTEVE	120	7%	17	15%
4	MUNGESA E INVESTIMEVE	30	2%	6	5%
5	MENAXHIMI I KEQ I VENDEVE PUBLIKE	95	6%	11	10%
6	MIGRACIONI (BRENSHEM - JASHEM)	180	11%	5	5%
7	MUNGESA E PLOTE E INFRASTRUKTURES	130	8%	1	1%
8	NIVELI I SHERBIMEVE (INFO-POINT)	90	5%	8	7%
9	BLEGTORIA - BUJQESIA	100	6%	5	5%
		1655	100%	110	100%

1. Zhvillimi i parregullt që konsumon pasurite natyrore dhe ato kulturore:

Kërcënimi kryesor i identifikuar nga pjesëmarrësit (që mbledh gjithsej më shumë se 52% të votave) ishte informalizimi, zhvillimi i parregullt që mund të prishin vendosjen tërheqëse të vendbanimeve malore dhe do të dëmtojë mjedisin natyror dhe kulturor.

2. Degradimi i metejshëm i trashëgimise kulturore: Pjesëmarrësit kanë shprehur frikën e tyre se trashëgimia e vendbanimeve kulturore është e kërcënuar për shkak të mirëmbajtjes së keqe, çështjeve të pronësisë dhe mungesës së interesit për rehabilitimin e tyre (15%).

3. Renia Social-ekonomike: Dështimi për promovimin e turizmit ose lloj tjetër të zhvillimit shihej si një kërcënim nga pjesëmarrësit, në atë masë që ajo do të shkaktojë mungese të investimeve (5%), si dhe migrimin e brendshëm dhe të jashtëm (5%).

4. Degradimi i siperfaqeve publike: Së fundi pjesëmarrësit theksuan kërcënimin e degradimit të hapësirave publike dhe mungesën e menaxhimit të duhur të tyre (10%).

V | 2. SWOT 2: POTENCIALET E ZHVILLIMIT TE ZONES BREGDETARE

Fokus - SWOT 2, realizuar mbi njohuritë e fituara gjatë SWOT 1, në lidhje me problemet dhe nevojat e zonës së studimit u përqendrua në mënyrën specifike të zhvillimit të turizmit përgjatë zonës bregdetare, që paraqet dhe trendet më intensive të zhvillimit. Konsulenti shpjegoi se zhvillimi i ardhshëm nuk mund të bëhet në mënyrë uniforme përgjatë gjithë zones bregdetare, por në të kundërtën duhet të përshtatet me veçoritë e çdo zone dhe mbajtjen e një ekuilibri midis intensitetit të poleve dhe zonave ku karakteri natyror duhet të ruhet. Kjo u pasua nga një prezantim i zonës së studimit duke paraqitur rezultatet kryesore të analizës dhe vlerësimit të qytetit të kryera nga ekspertët e konsulentit. Konsulenti pastaj dha sqarime në lidhje me format e ndryshme të zhvillimit të turizmit dhe i kërkoi pjesëmarrësve për të identifikuar investimet e dëshirueshme për secilin zone dhe faktorët që pengojnë zhvillimin e turizmit sot.

ANET E FORTA

Zona Bregdetare- Permbledhje e Tabeles 1: Anet e Forta					
01	ANET E FORTA	VOTIMI I PARE	%	VOTIMI I DYTE	%
1	PANORAMA, RELIEVI, (ARKITEKTURA)	265	21%	15	22%
2	NATYRA E VECANTE – CILESIA E DETIT	175	14%	12	17%
3	POTENCIALE PER ZHVILLIMIN E TURIZMIT (FAMILJAR)	210	17%	17	25%
4	KLIMA	110	9%	4	6%
5	DENSITETI AKTUAL (MINIMAL I NDERTIMIT)	455	36%	8	12%
6	TOKE PER ZHVILLIM	40	3%	13	19%
		1255	100%	69	100%

1. Mjedisi natyror dhe trashëgimia kulturore: Anët e forta të vlerësuara më shumë dhe të identifikuar nga pjesëmarrësit e seminarit të dytë SWOT janë të lidhura me pasuritë e mjedisit natyror dhe kulturor: pikëpamjet, peisazhin, cilësinë e ujit të detit, monumentet e kulturës dhe klimën e shëndetshme. Të gjithë këta faktorë rezultuan në më shumë se 45% të votave të përgjithshme të raundit të dytë

2. Potencialet e zhvillimit: Pjesëmarrësit pretendonin se zonat bregdetare paraqesin potenciale më të larta për zhvillimin e turizmit, duke u fokusuar kryesisht në turizëm familjar (25%). Ky pretendim i atribuohet në një anë faktit se një pjesë e madhe e zonës bregdetare deri tani mbetet relativisht e pazhvilluar dhe ofronë toke të bollshme për zhvillimet e ardhshëm (19%) dhe në anën tjetër fakti se zhvillimet ekzistuese janë në densitet relativisht të ulët (12%).

DOBESITE

Zona bregdetare- Permbledhje tabela 2: Dobesite					
02	DOBESITE	VOTIMI I PARE	%	VOTIMI I DYTE	%
1	MUNGESA E PLANIT URBANISTIK (NDERTIMET PA LEJE)	265	20%	18	26%
2	PROBLEMET E PRONESISE	275	21%	13	19%
3	MANGESI PER SHERBIMET QE OFROHEN	240	18%	12	17%
4	INFRASTRUKTURA (UJSELLES, KANALIZIME)	210	16%	7	10%
5	RELIEVI I THYER	130	10%	3	4%
6	MBETJET URBANE	105	8%	6	9%
7	NUK MIREMBAHET NATYRA	50	4%	3	4%
8	TRANSPORTI URBAN (BRENDSEM - MANGESI)	30	2%	8	11%
		1305	100%	70	100%

1. Mungesa e planifikimit: Dobësia më e madhe dhe pengesa kryesore për zhvillimin e turizmit u identifikua të jetë mungesa e planifikimit urban, duke mbledhur 26% te votave në raundin e dytë. Tendencat e informalitetit që janë të dukshme në shumë zona bregdetare janë kuptuar nga pjesëmarrësit se janë duke u shkaktuar probleme të rëndësishme për të sotmen dhe të ardhmen, në veçanti duke pasur parasysht ndikimin negativ të zhvillimit informal në pjesë të tjera të vendit gjatë viteve të fundit. Mungesa e planifikimit është e lidhur edhe me mungesën e kuadrit të duhur për të siguruar mbrojtjen e mjedisit natyror (4%).

2. Ceshtjet e pazgjdhura te pronesise: Çështjet e pazgjdhura të pronësisë u njohen gjithashtu si një problem i rëndësishëm (19%), edhe pse më pak të rëndësishme në krahasim me zonat malore (27%). Megjithatë, edhe në zonat bregdetare, modelet e komplikuar të pronësisë mund të jenë pengesa të mëdha për investime të mundshme nga komuniteti lokal ose nga te huajt.

3. Mangesite infrastrukurore: Një seri e rrjeteve të infrastrukturës të pamjaftueshme përbëjnë pengesa të rëndësishme për zhvillimin e zonës, siç është ilustruar në seminarin SWOT. Shuma e votave për dobësi në lidhje me infrastrukturën arrin pothuajse një të tretën e votave në raundin e dytë, duke ngritur çështjet e pastërtisë higjienës dhe aksesit. Pjesëmarrësit tërhoqen vëmendjen për mungesën e ujit të pishem dhe rrjetet e ujërave të zeza (10%), mungesën e menaxhimit të mbeturinave (9%), si dhe mungesa e transportit publik dhe lidhjet e brendshme (11%).

4. Mungesa e sherbimeve te turizmit: Së fundmi, SWOT tregoi se pjesëmarrësit ishin të vetëdijshëm për mungesën aktuale të shërbimeve të turizmit në Bashkinë (17%). Një numër i konsiderueshëm i votave për këtë dobësi thekson domosdoshmërinë e projekteve lidhur me përgatitjen dhe ngritjen e kapaciteteve për mbështetjen e zhvillimit të turizmit.

MUNDESITE

Zona bregdetare- Permbledhe e Tabeles 3: Mundesite					
03	MUNDESITE	VOTIMI I PARE	%	VOTIMI I DYTE	%
1	TURIZEM KOMBETAR	70	8%	7	10%
2	TURIZEM NDERKOMBETAR	160	19%	19	27%
3	TURIZEM ELITAR	190	22%	10	14%
4	TIPI I TURIZMIT: RESORT	150	17%	9	13%
5	TIPI I TURIZMIT: REZIDENCA, VILA	160	19%	14	20%
6	HOTELERI - DHOMA PER QERA	35	4%	6	9%
7	DENSITETI (NGOPJA <40%)	95	11%	5	7%
		860	100%	70	100%

1. Perzgjedhja e modeleve të ndryshme të zhvillimit të turizmit: Pjesëmarrësit u shprehën pozitivisht për larminë e modelevetë turizmit që mund të realizohen Brenda territorit të Bashkisë (73%). Siç mund të vërehet ata vune më shumë theksin në turizmin elitare. Modelet me të preferuara më shumë të turizmit janë: turizem ndërkombëtar (27%), turizem elitare (14%), vendpushimet (13%), ndërsa turizem tërheqës për tregun lokal / kombëtar (10%) dhe dhoma me qera (9%) ishin më pak të preferuara.

2. Zhvillimi i pushimeve, shtëpive e dyta: Një e pesta e votave në raundin e dytë kanë përmendur mundësinë e zhvillimit të pushimeve në shtëpitë e dyta dhe vilat (20%), një prirje që është e evidente sot dhe pritet të rritet në të ardhmen. Ky trend është mbështetur edhe nga popullata, nga pjesë të tjera të Shqipërisë (kryesisht Tirana), por edhe nga popullsia vendase e cila ka emigruar në Greqi apo Itali, por është ende e etur për të investuar e kthyer në vendin e tyre, në shtëpitë e pushimeve verore.

3. Format e lehta të zhvillimit: Pjesëmarrësit gjithashtu theksuan nevojën për forma të lehta të zhvillimit të turizmit që nuk do të dëmtojnë mjedisin natyror dhe kulturor dhe nuk do të shkatërrojë pasuritë e mëdha të zonës. Ata ishin të vetëdijshëm se mundësitë për zhvillimin e turizmit duhet të jenë të kombinuara me rregullore specifike për ndërtime të reja që do të mbajnë densitet të ulët dhe do të ruajnë karakterin e zonës.

RREZIQET

1. Zhvillimi i paorganizuar: Kërcënim i madh për të ardhmen e Bashkisë, i identifikuar nga pjesëmarrësit është zhvillimi i paorganizuar, duke arritur në 38% të votave në raundin e dytë. Zhvillimi i ndërtimeve informale (24%) dhe mungesa e një kuadri të planifikimit të duhur (14%) janë nën-komponentët e këtij modeli të zhvillimit të paorganizuar, e cila sipas pjesëmarrësve duhet të shmanget.

2. Degradimi mjedisor: Pjesëmarrësit gjithashtu theksuan nevojën për mbrojtjen e mjedisit. Ata shprehën shqetësimin e tyre për sistemin e mbeturinave, asgjësimin dhe menaxhimin (19%), që mund të jetë një kërcënim për shëndetin publik dhe për

imazhin turistik të Bashkise dhe mbështeten fuqishëm zhvillimin e infrastrukturës për administrimin e mjedisit dhe mbrojtjen e tij (14%).

3. Mungesa e infrastruktures: Së fundmi, SWOT- i dytë, thekson rreziqet/kërcënimet që rrjedhin nga mungesa e rrjeteve të infrastrukturës bashkëkohore për zhvillimin e ardhshëm të turizmit. Per disa projekte të mëdha të infrastrukturës qe janë planifikuar dhe ende nuk jane zbatuar, komuniteti lokal ka frikën se zona e tyre do të shërbehet pamjaftueshem (14%) dhe me vështirësi ne akses (14%).

Zona bregdetare- Permbledhje Tabela 4: Rreziqet					
04	RREZIQET	VOTI MI I PARE	%	VOTI MI I DYTE	%
1	NDERTIME PA LEJE	635	54%	17	24%
2	MBETJET URBANE & INERTE	95	8%	13	19%
3	MUNGESA E PLANIFIKIMIT TE ZONES	175	15%	10	14%
4	MUNGESA E INFRASTRUKTURES BASHKOHORE	180	15%	10	14%
5	MUNGESA E LIDHJEVE DETARE	40	3%	10	14%
6	MJEDISI - (PRANIA E IMPIANTEVE TENDRYSHME)	50	4%	10	14%
		1175	100%	70	100%

VI. PERMBLEDHJA E GJETJEVE

Rezultatet e analizës SWOT së bashku me analizën e ekspertëve dhe ekipit të planifikimit urban janë përfshirë si një vlerësim të përgjithshëm i gjetjeve. Harta 11 paraqet një vlerësim sintetik të rezultateve kryesore të analizës hapësinore të zonës së studimit, si dhe një identifikim paraprak të zonave potenciale të zhvillimit turistik në nivelin makro. Tabela paraqet një informacion të dyfishtë si me poshte:

- Evidenton elementet kryesore hapësinore që përshkruajnë gjendjen ekzistuese të bashkisë duke përfshirë përdorimin ekzistues të tokës dhe relievit, kufijtë e zonave të vendbanimeve kryesore, strukturën e rrjetit rrugor kryesor dhe shpërndarjen e objekteve të infrastrukturës në nivel Bashkiak.
- Evidenton marrëdhënie dinamike dhe të ndërvarësive të tyre që i japin tipare të caktuara zhvillimit hapësinor në shkallë makro, duke përfshirë këtu e interpretimin e strukturës së peizazhit dhe karakteristikat kryesore, identifikimin e sistemeve urbane-rurale, hierarkinë e vendbanimeve dhe varësine ndërmjet tyre, zonat dhe polet e interesit për zhvillimin e turizmit.

Pikat kryesore të mëposhtme janë të evidentuara në hartë dhe tentojnë të na orientojnë gjatë vlerësimit të zhvillimit ekzistues hapësinor:

Zona e Studimit është karakterizuar nga një identitet koherent territorial në bazë të specifikave historike, gjeografike dhe kulturore (gjuha, feja, etnia, etj). Duket se ajo gjithashtu karakterizohet nga një larmishmeri e karakteristikave /tipareve nga lokaliteti në lokalitet duke përfaqësuar identitete të vecanta.

Struktura e peizazhit është perceptuar në një mënyrë të dyfishtë

- Në kuptim të gjerë, si një shtrirje përgjate vijës bregdetare në vijezimin e sfondit malor, me vendbanimet të vendosura pranë rrugës kryesore.
- Si njësi me sekuenca të veçanta të peizazhit, ku çdo njësi ndahet/dallon nga tjetra nëpërmjet kufijve natyrore nga karakteristikat e peizazhit, kështu dallon njësi e parë që është pjesa zbritese e malit të Llogarase, ndërprerja e kanionit të Ngjipese dhe gjiri skenik i Porto Palermos.

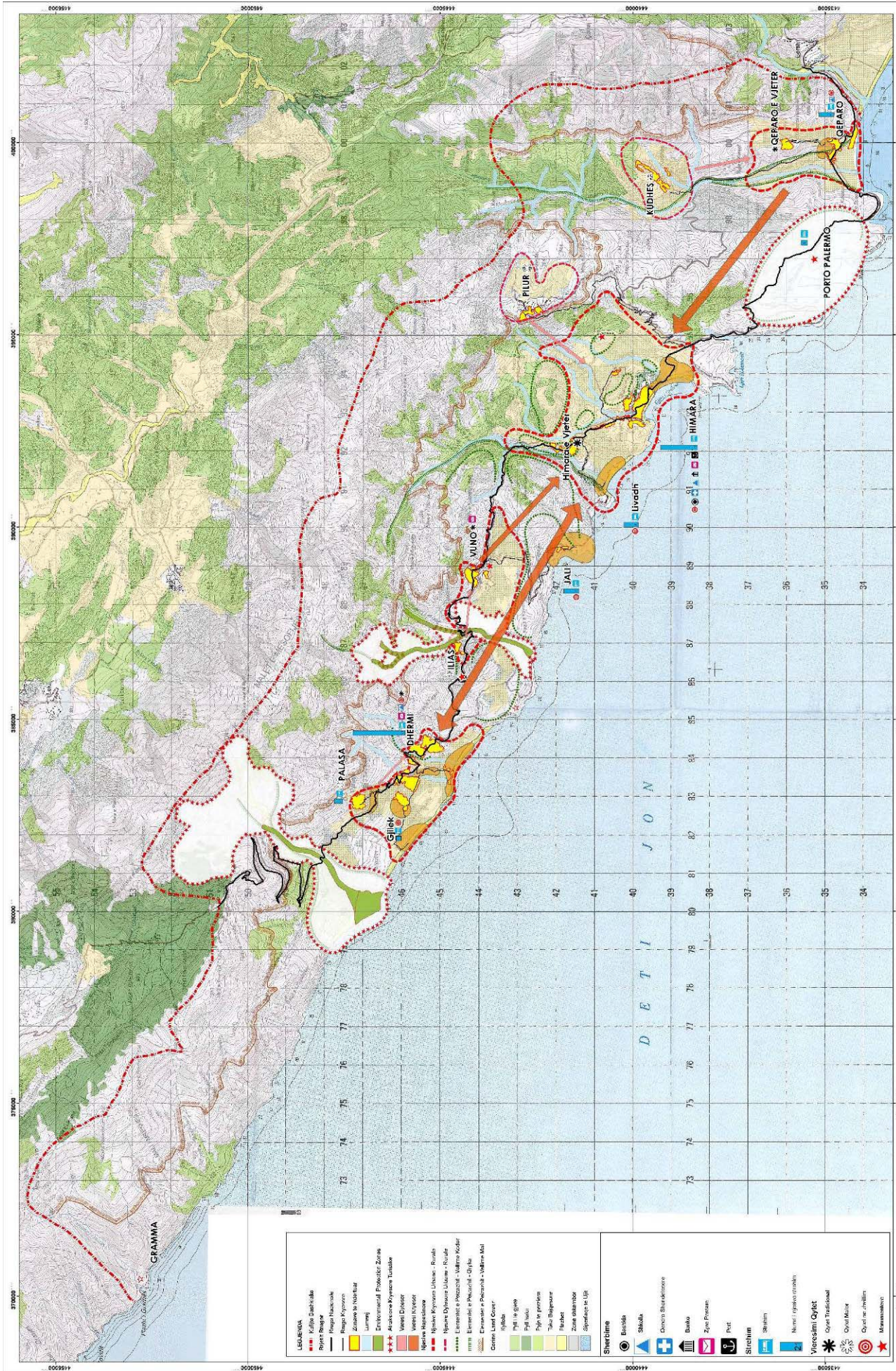
Zona karakterizohet nga një **sistem hapësinor i "qytetit të hapur"** të përbërë nga polet qendrore roli i të cilëve është i lidhur me historinë e zonës e organizuar me nën-sistemet e vendbanimeve më të vogla dhe produktivitetin hapësinor për njësi:

- Zona e qytetit të Himarës dhe Kalaja është pika simbolike dhe administrative e referencës së zonës dhe qendra kryesore tregtare dhe ku shtrihet infrastruktura.
- Ky pasohet nga poli i Dhermiut që është i dyti për nga rëndësia pasi ka tendencë për të formuar një sistem bipolar me Himarën. Duke ju referuar historisë Dhermiu shquhet për identitetin e tij i veçantë.
- Poli i tretë i Qeparos formon portën jugore të zonës dhe roli i të cilit do të ndryshojë në rast të zhvillimit perspektiv të rrugës si pike e dytë hyrëse në zonën bregdetare nga brenda këtij lokalitet.
- Vuno mund të konsiderohet edhe si një poli i nivelit të mesëm, megjithatë varet nga Himara ka disa një rol të veçantë dhe të pavarur në zonën e tij të referencës.

Në kuadër të këtij organizimi hapësinor vendbanimet janë të përcaktuara në lidhje me pozitën e tyre perkundrejt rrjetit të rrugëve, duke dalluar ato që janë të vendosura në boshtin kryesor të rrugës dhe atyre që janë më të larg rruges.

Struktura e peisazhit ka formuar edhe **zhvillimin e zonave urbane dhe rurale si njësi të veçanta hapësinore** prodhuese të organizuar me sistemin e poleve sic theksuam më lartë, të cilët ofrojnë zona funksionale reference për zonat e vendbanimeve për burimet natyrore (tokes).

- Njësia hapësinore e Dhermi-Gilekes ka karakter zhvillimi me zona të reja me densitet relativisht të lartë, që tenton ky zhvillim të zgjatet deri në zonën bregdetare duke përfshirë dhe dy plazhet e Dhërmiut dhe Perivolos. Palasa është e bashkangjitur në këtë sistem. Kjo zonë ka potencial zhvillimi të kapaciteteve të turizmit por edhe për zona me zhvillim të ri, por këtu ndeshen presione të konsiderueshme.
- Njësia hapësinore e Vunoit dhe Ilias është relativisht e shkëputur nga brigjet dhe nga zonat përreth si gjeografikisht dhe kulturalisht është e kufizuar në kapacitete për zhvillime të reja. Identiteti i saj dhe potenciali i turizmit është i përcaktuar nga prania e trashëgimisë kulturore që posedon fshatin Vouno si dhe fushave të veta si pasuri bujqësore.
- Zona e Himarës është me sipërfaqe me të madhe në drejtim të burimeve të tokës, me një larmi të kombinuar të karakteristikave bregdetare, malore, natyrore dhe turizmit, kulturës, si dhe llojin urban të zhvillimit të turizmit. Ajo përmban gjirin e Himarës, me plazhet e Spilese, Marrachi dhe Potam, basenin e Himarës me kodrat e brendshme, Kalane e Himarës, plazhin dhe kanionin e Livadhit. Zona karakterizohet nga një zhvillim i shpërndar, që kështu përben një sfidë në lidhje me përcaktimin e një kufijve të zhvillimit të rrethinave të saj.
- Në fund zona e Qeparo është e karakterizuar nga organizimi i tërthortë i saj në lidhje me bregdetin pasi paraqitet si një kanionin i gjatë që formon një hapje mes dy maleve. Karakteristikat e perberjeve se kësaj zone janë gjiri i Qeparo, plazhet dhe vendbanimet bregdetare, fshati Qeparo i Vjetër.
- Pilur dhe Kudhes janë vetëm dy vendbanime të cilat qëndrojnë jashtë këtyre kufijve me zonat e referimit të veçuara.
- Së fundi është e rëndësishme të theksohet se dy zonat e tjera bregdetare, në gjirin e Jalës dhe në gjirin e Porto Palermos, me potencial të rëndësishëm për zhvillimin e turizmit nuk janë të përfshira në zonat e referimit.

Shkalla 1:30.000

11. ANALIZA E TE INTERGUAR TE ELEMENTEVE EKZISTUESE TERRITORIALE

PLANI I PERGJITHSHEM VENDOR

STUDIUM PROJEKTI M ZONES BE HIMARES ME PERPARESI

Nga analizat socio ekonomike dhe analizat e zhvillimit periferik me fokus ne potencialin e zhvillimit të turizmit eshte nxjerre konkluzioni kryesor sipas pikave te meposhteme:

- Zona zoteron një numër të pasurive shumë të forta për zhvillimin e turizmit të cilat janë unike për Bregdetin Jugor dhe janë nen eksplorim. Këto janë në një ane peizazhe ekstremisht te bukura apo monumentet natyrore, siç është zbritja nga mali i Llogorase dhe kanioni i Ngjipes dhe në anen tjetër përfaqësojnë atraksione arkeologjike turistike të nivelit me te lartë kombëtar, si Kalaja e Ali Pashës në Gjirin e Porto Palermos, si dhe një numër i vendbanimeve tradicionale si Himara e Vjetër, Qeparo i Vjetër dhe Dhermia e Vunoi.
- Zona karakterizohet nga mungesa e aksesit, kjo e perjashton ate nga disa forma të turizmit, sic eshte turizmit masiv ndërkombëtar ne shkallë të madhe, turizmi i golfit apo turizmi i biznesit. Megjithatë këto lloje të turizmit nuk janë të dëshirueshme pasi ato janë të papajtueshme me zhvillimin e qëndrueshëm të zonës. Sigurisht lidhjet më të mira të transportit të brendshme dhe të jashtme (të tilla si aeroportit ndërkombëtar i ri në Sarandë dhe lidhjet rrugore në brendësi), mund të ndihmojnë në zhvillimin e nje turizmi të nivelit te lartë ekskluziv te kombinuar me marinen. Kjo perspektivë afatgjatë megjithatë do të varet nga faktorë të jashtëm të tille si integrimi në BE dhe planifikimi kombëtar, që nuk mund të kontrollohet nga niveli lokal por plani duhet të mundësojë një shkallë të caktuar të gatishmërisë për t'u përgjigjur te ardhmes.
- Zona po përballet me probleme të mprehta social-ekonomike në kuptimin që popullsia ekzistuese me banorëve të përhershëm nuk është as e mjaftueshme dhe as në gjendje për të mbështetur zhvillimin e turizmit, si pjesë e një ekonomie të shëndetshme lokale. Himara është një nga zonat më pak të populluara në rajonin e Vlorës dhe në krahasim me nivelet mesatare kombëtare, një fakt që bie ndesh me vendndodhjen e saj në boshtin e zhvillimit të Bregdetit Jugor. Rreth 45% e banesave në Himarë janë të pazëna dhe janë në një gjendje të veshtire. Arsyeja kryesore për këtë është se në vitet nëntëdhjetë shumë punëtorë u larguan nga zona dhe emigruan në Greqi për arsye ekonomike. Te dhënat tregojnë se 70% e popullsisë, rreth 7.500 persona, kryesisht 15-65 vjeç, kane lënë vendbanimet në atë periudhë. Pas vitit 2000, popullata filloi të rritej perseri. Shumë kompani te vogla filluan aktivitete në sektorin e turizmit, por qe operojnë me pak se 3 muaj në vit. Kjo është reflektuar në strukturën e bizneseve lokale që janë shumë të vogla dhe pa dinamizem, shoqeruar dhe me braktisjen e bujqësisë vendase e cila ka qenë bazë e ekonomisë lokale. Tradicionalisht rajoni ka qene i njohur për agrume, fruta ullirin dhe të tjera, por sot ky sektor ka zvogëluar shumë reputacionin e tij. Ka patur gjithashtu edhe disa vreshta fale klimes mesdhetare dhe pozites gjeografike. Një tjetër sektor i rëndësishëm ishte (dhe ende është) blegtoria. Potenciali i zhvillimit turistik është afektuar negativisht nga ky fakt si në aspektin e kapaciteteve për ofrimin e shërbimeve, por edhe në drejtim të integritit të produkteve të turizmit me ekonominë lokale dhe te zhvillimit të komunitetit që është një parakusht i

turizmit të qëndrueshëm. Kriza e fundit ekonomike në Greqi mund të ndikojë në dinamizmin e ekonomisë lokale në vitet e ardhshme.

- Zona po përballet me problemin e mungesës së investimeve publike dhe private. Qeveria ka investuar në infrastrukturën publike, e cila ka qenë në nivel shumë të ulët për disa vjet, një fakt që evidenton braktisjen e fshatrave të largët dhe në shërbimet e sistemeve të tilla si furnizimi me ujë dhe trajtimi i ujërave të zeza. Rruga kombëtare e ndërtuar në vitin 2008 përbën një përjashtim nga ky rregull që ka përmirësuar dukshëm aspektet funksionale të shërbimeve të zonës sidomos ato teknike të tilla si largimi i ujërave dhe kanalizimet. Megjithatë ajo është e karakterizuar nga problemet e planifikimit dhe projektimit në disa vende, problemet e planifikimit janë të lidhura kryesisht me nderthurjen e trafikut lokal me atë ndërrajonal siç është rasti i Vunoit ku rruga nacionale e ndan fshatin në dy pjesë apo në Himarë, ku ai ndërhyr në sistemin e trafikut urban. Problemet e projektimit janë të lidhura me gjeometrinë dhe nivelimin e rrugës, si në rastin e Sregli dhe Potamit ku rruga bllokoi lidhjen në mes të qytetit dhe bregdetit. Probleme të ngjashme të zbatimit të keq janë vërejtur në investime të tjera publike si në rastin e riparimit të rrjetit të furnizimit me ujë në Vuno financuar nga Banka Botërore, ku gabimet teknike në shtrimin e tubacioneve kanë shkaktuar dëme në disa pjesë të kalldremit tradicional. Këto fakte tregojnë se një përpjekje më e përkushtuar është e nevojshme nga ana e qeverisë qendrore në financimin e infrastrukturës lokale duke pasur parasysh se zona është një nga pasuritë më tërheqëse të vendit për zhvillimin e turizmit.
- Në lidhje me sektorin privat në mënyrë të ngjashme ka një mungesë të investimeve të jashtme në zonë, qofshin kombëtare apo ndërkombëtare, një fakt që lidhet edhe me politikat kombëtare dhe problemin e paqartë të titujve të pronësisë. Ka shumë mosmarrëveshje në lidhje me pronësinë e tokës dhe asnjë nuk e di nëse shitësi është pronari i vërtetë apo nëse mund të pritet kundërshtim nga pronarët e mëparshme. Kjo i ka mbajtur jashtë zonës investitorët ndërkombëtarë, të cilët e konsiderojnë garancinë e pronësisë se tokës një parakusht për investime në pasuri të patundshme. Në këtë aspekt e gjithë çështja ka ndikuar negativisht për zhvillimin e turizmit. Dhe jo vetëm që nuk të çojnë në investime, por edhe ekspertizat e vlefshme dhe njohuritë mbahen jashtë zonës. Çështja e pronës në lidhje me mungesën e infrastrukturës publike është veçanërisht një problem në mos ofrimin e Europiano Verioreve për të blerë dhe rinovuar shtëpi të vjetra, qe mund të jetë zgjidhje për mirëmbajtjen e fshatrave tradicionale. Lloji kryesor i investimeve që po realizohen është bërë nga vendasit ose banorët e përhershëm apo të emigrantëve në Greqi dhe i referohet strukturave rezidenciale dhe strehimit turistik (kryesisht dhoma për qera). Shumica e investimeve janë duke u zhvilluar kryesisht në zonat e reja ose në afërsi të vendbanimeve ekzistuese, prandaj lidhjeve rrugore që të çojnë në det. Në përgjithësi ndërtimi bëhet pa plan me kriterin e vetëm të kërkesës nga pronari i tokës. Me pak përjashtime janë strukturat në shkallë të vogël dhe me cilësi të ulët e cila pasqyrojnë mundësinë e vogël ekonomike të pronarëve. Shumica e banesave nuk veprojnë zyrtarisht si qendra akomodimi turistik edhe kur ato janë përdorur për këtë qëllim. Të drejtat e ndërtimit janë të shpërndara në bazë të madhësisë së parceles në mungesë të shfrytëzimit të

tokës ose të kufizimeve të tjera që lidhen me mbrojtjen e natyrës vendore, një fakt që po jepe një ndikim të pershpejtuar mbi mjedisin dhe peisazhin në krahasim me madhësinë e investimeve. Një sasi e madhe e ndërtimeve po bëhet pa leje, disa prej tyre në vende që do të jetë shumë e vështirë për t'u integruar në strukturën e zgjedhur urbane. Të tjerë okupojnë pjesë toke për t'u siguruar se ata nuk do të pengohen nga autoritetet rajonale, thjesht fillojnë të ndërtojnë pa e përfunduar atë. Këto ndërtesa të papërfunduara janë një pengesë për zhvillimin turistik të vendit duke shkatërruar peizazhin e zonës, duke çuar në indiferencë të investitorëve të mundshëm. Ky informalitetit është i lidhur edhe me mbledhjen e paket te taksave, një fakt që ndikon në burimet financiare të bashkise dhe në nivelin e shërbimeve për popullatën vendore në një rreth vicioz të mungeses se financave dhe te masave respektive.

- Zhvillimi i turizmit është i kufizuar në kushtet, të cilat karakterizohen nga akomodimi nën standarte, standarte të ulëta mjedisore dhe higjiene, mungesa e shërbimeve publike dhe nivelit të ulët të shërbimeve private, si dhe profesionalizmi. Sektori i turizmit mbetet i paorganizuar, vërehet mungesë e madhe e informacionit, qasjeve të integruar për ofrimin e shërbimeve dhe strategjive të promovimit. Zona ka ende për të punuar në identitetin e një turizmi të veçantë dhe markës lokale, e cila duhet të bazohet në veçantit lokale dhe duhet të reflektohet edhe në llojin e objekteve, por edhe në shërbimet e ofruara (të tilla si kuzhinën lokale, veprimtaritë, zakonet, etj) të cilat aktualisht janë shfrytëzuar dobët.
- Kufizuesi më i madh i zhvillimit të turizmit deri në ditët e tanishme duket të jetë kohëzgjatja e kufizuar e sezonit, e cila frenon kthimin e investimeve të mundshme. Në situatën ekzistuese duket se një pjesë e madhe e ekonomisë turistike është sezonale në bazë të strukturave të lehta në plazhet dhe punësimin sezonal nga sipërmarrësit që nuk janë se banojnë në këtë zonë. Ky është një kontrast me kapacitetet e zonës në drejtim të tokës dhe disponueshmërisë, gjatësisë së bregdetit që mund të mbështesin investime shumë më të madhe dhe veprimtari me shumë se ato që po ndodhin sot. Në këto rrethana është e qartë se nuk është e mundur për të zhvilluar e gjithë zona me kapacitet maksimal në të njëjtën kohë dhe kështu duhet të ketë një strategji prioritare në lidhje me atë drejtim që duhet të zhvillohet në 10-15 vitet e ardhshme. Plani duhet të luajë një rol udhëheqës në këtë drejtim.

3 STRATEGJIA E ZHVILLIMIT TERRITORIAL

I. HYRJE

Rezultatet e analizave janë përpunuar në një grup opsionesh dhe alternativash të zhvillimit territorial lokal të bazuar në promovimin e formave të nje turizmi efikas, të cilat janë zhvilluar në bashkëpunim me Bashkinë. Është dhënë një vlerësim i këtyre opsioneve, e cila shërben për orientimin e Bashkisë dhe komunitetit lokal dhe ka për qëllim t'i ndihmojë ata në zgjedhjen e një rruge dhe modeli të drejtë të turizmit të qëndrueshëm. Më pas rezultatet e vlerësimit janë zgjeruar me një seri karakteristikash për të përcaktuar gjendjen aktuale të zonës në raport me propozimin e vizionit, i cili pritet të udhëheqë zhvillimin e ardhshëm territorial lokal. Vizioni do të realizohet përmes Strategjisë së Zhvillimit të Territorit e cila do të përvijojë rrugën në arritjen e vizionit dhe do të përbëhet nga një marreveshje reciproke me grupet e interesit për qëllimet dhe objektivat e tij. Vizioni është largpamës, por ndërkohë Strategjia është projektuar në mënyrë që të inkurajojë rritjen dhe zhvillimin e duhur të zones në periudhën afatmesme me një objektivi të caktuar për dekadën e ardhshme.

Figura 17: Aspekte të Bashkisë Himare

II. MODELE TE ZHVILLIMIT TE TURIZMIT

II | 1. FORMAT E TURIZMIT

Pergjithesisht ne turizem ndeshen keto tipe kryesore/modele turistike:

Tabela 10: Tipe kryesore/ modele turistike		
Nivel i Ndryshem sherbimi nga ato baze ne ato luksoze	Per kohen e lire	Biznesi
	1. Turizem masiv	
	2. Turizem i nje interesi te vecante	
	1. Aktivitete / turizem eksperiencash	
	2. Turizem arkeologjik / Kulturore / Trashegimise	
	3. Guzhine / Gastronomise	13. MICE
	4. Turizmi detar	
	5. Turizmi sportive	
	6. Turizem mjeksor	
	7. Turizem fetar	
	8. Turizem vullnetar	
	9. Turizem ekologjik	
	10. Turizem bujqesor	
11. Turizem i aksesueshem		
12. Turizem i qete/ngadalte		

Opsionet e turizmit konkruues per Himaren- Ne nuk propozojmë konceptet e turizmit masiv me hotele të mëdha me kapacitet të lartë me sasi katesh të ndryshme per tërheqje te madhe turistike në shkallë të gjere të operatoreve turistike dhe kryesisht tërheqjen e turistëve nga jashtë vendit të cilët nuk kanë interes në kulturën lokale, komunitetin dhe mjedisin, ku pjesa më e madhe e të ardhurave do të shkojnë për operatorët e jashtëm dhe investitorët siç tregohet edhe në analizën e mesiperme.

Për rajonin e Himares ne gjithashtu nuk do të rekomandojmë një perqendrim në sektorin turistik MICE, pasi do të jetë e vështirë tërheqja e biznesit ndërkombëtar, pasi këto para-kushte nuk janë të mundeshme.

- Aeroport ne afersi me fluturim direkt nga qytetet kryesore Europiane;
- Biznes (nderkombetar) te mjaftueshem;
- Pozicion gjeografik te mire me lehtesi arritje ne zonat per rreth.

Për më tepër, ne kemi përjashtuar zhvillimin e golfit pasi ajo duhet të jetë pjesë e një zhvillimi të integruar dhe faktorët kryesorë për zhvillimin e tij nuk janë aktualisht të pranishme:

- Ndertimi i kurseve eshte i nevojshem por jo nje kusht i mjaftueshem – pasi:
  - Ato duhen zhvilluar ne grupe;
  - Te jene te standarteve nderkombetare;
- Te jene ne vende lehtesisht te arriteshme
- Qe mbeshtetet nga nje cilesi e mire:

- Akomodimi
- Sherbim te kulturuar
- Infrastruktura te pershtateshme

Së fundi, në lidhje me turizmin mjekësor është e qartë se rajoni Himarës nuk ka në dispozicion infrastrukturën dhe shërbimet e pershtateshme për këtë treg.

II | 2. TURIZMI I QENDRUESHEM

Diferencat midis turizmit konvencional dhe atij te qendrueshem jane dhene ne tabelen ne vazhdim.

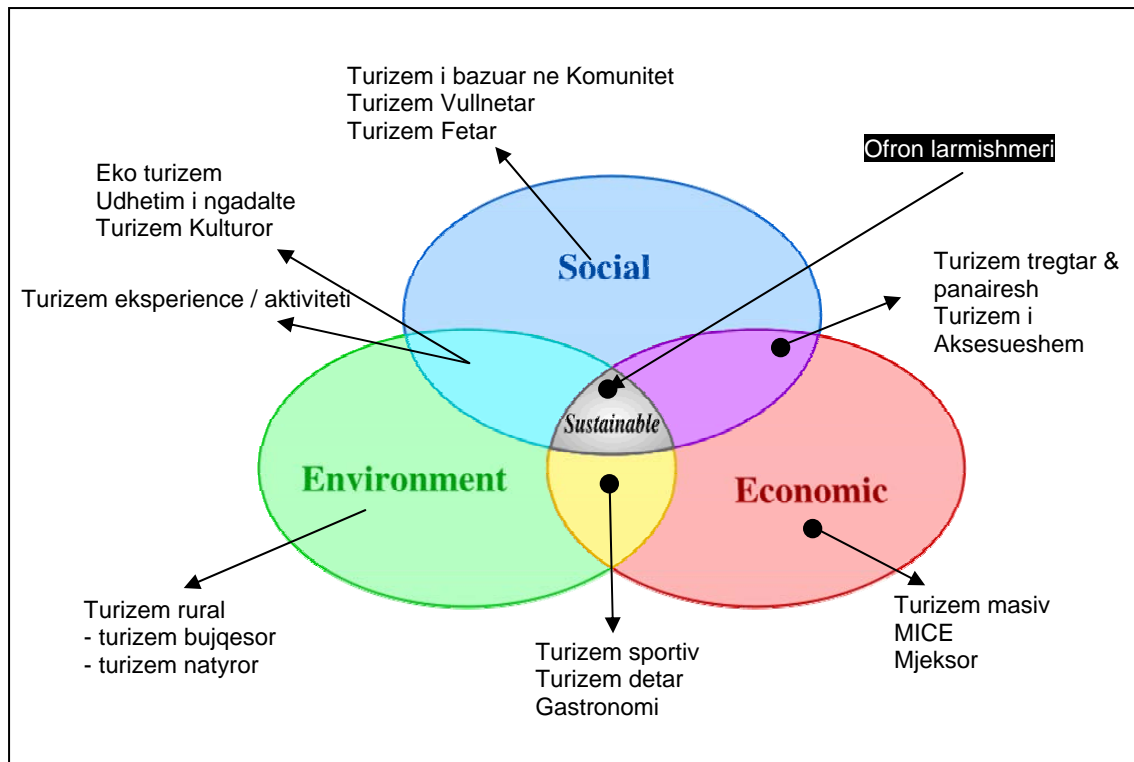
Tabela 11: Diferencat midis turizmit konvencional dhe atij te qendrueshem	
Turizmi Konvencional	Turizmi i Qendrueshem
• Perfitimin e qellimi • Shpesh nuk planifikohet me perpara “vetem ndodh” • I orjentuar turistik • Kontrollohet nga larg • Fokusohet ne argetimin per turistet • Ruajtja e vlerave nuk eshte prioritet • Komunitetet nuk jane prioritet • Pjesa me e madhe e te ardhurave shkojne ne operatoret e jashtem & investitoret	• Planifikohet me tre objektiva: fitim, mjedise dhe komunitet • Zakonisht para pregatitet me perfshirjen e te gjithë grupeve te interesit • I orjentuar ne zone • I kontrolluar nga afer, te pakten pjeserisht • I fokusuar ne eksperiencat profesionale • Ruajtjen e pasurive natyrore me prioritet • Mirepritjen me prioritet te kultures vendore • Pjesa me e madhe e te ardhurave te jete per komunitetin lokal

Qendrueshmeria mund te percaktohet si me poshte:

- Sigurimin e të njëjtave potenciale mjedisore edhe per brezat e ardhshëm sic aktualisht ekzistojne (sakesimin e burimeve te brendshme te gjenerimit) ;
- Menaxhimin e rritjes ekonomike per te qene pak intensive ne shfrytezimin e pasurive dhe me pak ndotes (vecimin e rritjes ekonomike nga degradimi i mjedisit);
- Integrim me i mire i politikave sektoriale dhe mjedisore (sektor te integruar);
- Mirembajtje dhe rritje te kapaciteteve te sistemit mjedisor (duke siguruar pershtatjen mjedisore);
- Shmang demtimin afat gjate te mjedisit me ekosistemin dhe shendetin human (parandalon demtimet e pakthyeshme);
- Shmang vendosjen e kostove të padrejta ose të larta mjedisore për grupet e rrezikuara (duke siguruar barazi ne shperndarje);
- Merr përgjegjësinë për efektet mjedisore që ndodhin jashtë zonës së juridiksionit (duke pranuar përgjegjësinë globale);

- Fut rregulla, procese dhe praktika që të sigurojë marrjen e politikave të qëndrueshme të zhvillimit në të gjitha nivelet e nje qeverisje te qëndrueshme (zbaton qeverisje te qëndrueshme).

Turizmi i qëndrueshem përbëhet nga një ofertë mikse që merr parasysh aspektet sociale, mjedisore dhe ekonomike, siç është paraqitur në diagramen e më poshtme, e cila gjithashtu tregon format e tjera të ndryshme të turizmit dhe theksin e tyre kryesore.

Figura 18: Forma të ndryshme turizmi dhe problematikat kryesore (mjedisore, sociale dhe ekonomike)

Turizmi i bazuar në komunitet kërkon të nxisë pjesëmarrjen e komuniteteve lokale dhe berjen e tyre pjese te sipermarrjes turistike. Së fundi, nepermjet tregtise se ndershme dhe të turizmit etik kërkon të krijojë përfitime sociale, kulturore dhe ekonomike për popullesine vendore gjate sipermarrjes dhe te minimizije firot ekonomike. Theksi duhet vene ne ndryshimin e modeleve të konsumit në botë, se pari drejtësi sociale dhe barazi tregtare për komunitetin lokal dhe bizneset.

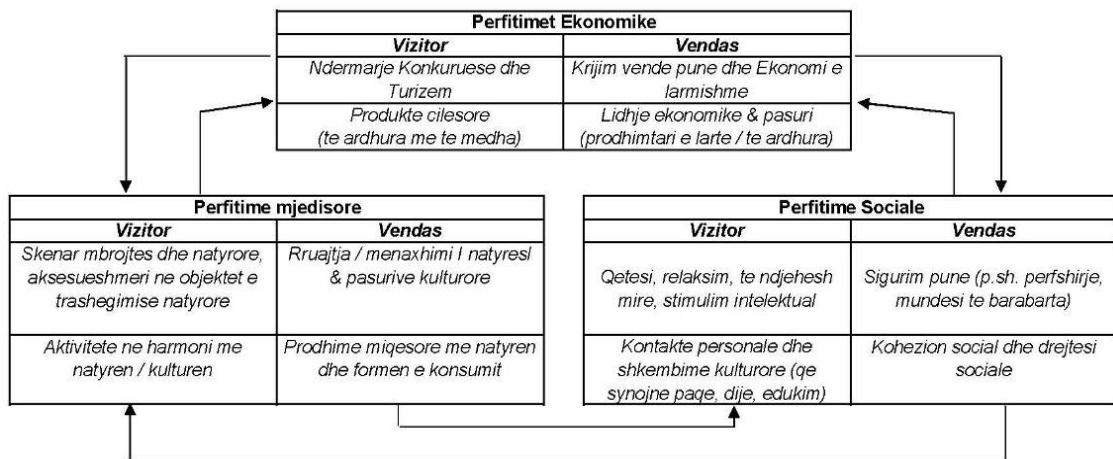
Shoqatat e Turizmit që janë serioze në lidhje me zbatimin e një strategjie të qëndrueshme të turizmit janë duke përdorur kodin e etikës me udhëzime të ndryshme për palët e interesuara:

- Ministrite;
- Shoqatat e Industrise Turistike;
- Operoret Turistike;
- Akomodesit;
- Inspektoriatin ushqimor;
- Turistet.

Barrierat aktuale dhe potencialet per nje turizem te qendrueshem jane:

- Rritja e vazhdueshme e popullsisë;
- Rritja e eficences se teknologjise së burimeve agroperpunuese (te nxjerrjes, përpunimit, si dhe shpërndarjes me shumice në nje kohë sa me te shkurter).
- nje kulture sociale, politike të korporatave që fokusohen në afatet e shkurtëra;
- ndryshim është parë vetëm për një cikël zgjedhor ose një jetë njerëzore;
- pranimin e kushteve tona të trashëguara;
- perhapja e reklamave dhe marketingut që synojnë rritjen e konsumit;
- një distancim nga pasojat mjedisore të veprimeve tona (p.sh. mbetjet tona nuk grumbullohem në oborrin e pasem);
- kompleksiteti i ekosistemeve i bën të vështira për shkencëtarët dhënien e këshillave të qarta dhe të sakta për vendim-marrësit politikë;
- njerëzit nuk paguajnë (ende) për natyrën sic ata bejne për mallra dhe shërbime të tjera dhe për këtë arsye janë të prirur të supozojne se ajo ka vlerë të vogël;
- njerëzit nuk janë të përgatitur për të ndryshuar sjelljet e tyre edhe ne rastet kur ato jane te domosdoshme pasi ndikojne ne permiresimin e mjedisit ;
- njerëzit mendojnë se veprimet e tyre individuale janë te parëndësishme dhe te pavlefshme.

Turizem i Qendrueshem

Figura 19: Turizem i Qendrueshem

III. ALTERNATIVAT PER ZHVILLIMIN E TURIZMIT

III | 1. IDENTIFIKIMI I MUNDESIVE ALTERNATIVE

Konsulenti ka identifikuar **kater alternativat** ne vazhdim per te nenvizuar mundesite e ndryshme per zhvillimin lokal bazuar ne turizmin:

- *Mundësia e parë* është bazuar në vazhdimin e trendeve ekzistuese. Ajo mund të quhet mbrojtëse në kuptimin që mbron zonën nga ndikimet e jashtme dhe mban statu- quon. Himara mbetet një sistem i mbyllur, e cila varet nga investimet private në shkallë të vogël nga emigrantët në Greqi. Turizmit mbetet i paorganizuar dhe karakterizohet nga 'informaliteti' në kuptimin se ai nuk është i regjistruar si aktivitet turistik. Skenari shqyrton dispozitat për planin dhe implikimet për zonën nëse ky opsion mbizotëron.
- *Mundësia e dytë* është e kundërta e te pares në kuptimin që ajo mbron ndryshimet. Himara është e hapur ndaj ndikimeve të jashtëm përmes investimeve në zhvillimin e pasurive të patundshme kryesisht në zhvillimin e banesave si shtëpi te dyta nga kompanit e ndërtimit dhe zhvilluesit e ndryshem. Referenca kryesore e këtij modeli është lloji i zhvillimit që ka ndodhur në Vlorë dhe Sarandë në versionin më të butë. Ky skenar paraqet një kërcënim të zonës dhe ka për qëllim të shqyrtoje se çfarë rrezikohet të ndodhë nëse nuk merren masat e duhura për të nxitur zhvillimin e nje turizmi të zhvilluar.
- *Mundësia e tretë* është e ndryshme nga e para dhe e dyta në kuptimin që ajo mbron promovimin e formave te organizuara te turizmit, si bazë për zhvillimin ekonomik lokal. Ajo është fitimprurese dhe orientuar per cilësi dhe mbështet zhvillimin e një forme te butë te akomodimit turistik masiv, ne përshtatje me karakterin e zonës. Ky model është në thelb *diell & plazhit*, dhe fokusohet në zhvillimin bregdetit me hotele të mesme dhe resorte te mëdha që do të preferohen nga turistet shqiptar te nivelit mesatar apo dhe te huaj. Ai dallohet per ndryshime midis akomodimit te llojit te përgjithshem dhe atij me cilesor. Mundësitë e përfshirjes se biznesit vendas dhe kontrollit, si dhe ndikimet ne peizazh dhe mjedis.
- *Mundësia e katërt* është turizmi i interesit të veçantë i cili kontribuon në trashëgiminë natyrore dhe kulturore si bazë e identitetit të zonës, si destinacion turistik. Orientimi i modelit përfshin lloje të ndryshme (natyren kulturen, aventurën, eko dhe agro turizmin, turizmin e qete). Ajo eshte e orjentuar kryesisht për turistët ndërkombëtarë nga Europa dhe një përqindje e vogël e shqiptarëve te pasur. Ajo fokusohet kryesisht në fshatrat malore dhe vendpushimet eko, duke lënë plazhet sa me të paprekur të jetë e mundur. Kjo lejone mundësi të pakta për përfitim afat shkurtër dhe përpjekje më shumë, megjithatë kjo është zgjidhja optimale për ruajtjen e burimeve lokale dhe karakterin e peizazhit të zonës në prespektiven afat gjatë. Skenari shqyrton pengesat dhe kufizimet për zbatimin e tij.

Një përmbledhje vlerësuese e karakteristikave kryesore të opsioneve alternative në bazë të një numër kriteresh që janë paraqitur në tabelën e mëposhtme.

Tabela 12: Vlerësuese e karakteristikave kryesore të opsioneve alternative										
	Skenari ↓	Krtiteri →	Grupet e prekura	Kostoja fillestare e investimeve	Kthimi i investimeve	Zhvillimi demografik	Zhvillimi social-ekonomik	Kontrolli lokal	Ndikimin ne mjedis/peisazh	Nevojat infrastrukturore
1	Zhvillimi informal i turizmit		Studentet lokal, familjet me te ardhura te ulta	E ulet	I ulet / Afat shkurter	Renie e ngadalte	Kontribut sezonal i te ardhurave te familjeve	PO	Zhvillimi i paqendrueshem, konsumi i ngadalte i te ardhurave	Investime të kufizuara publik e, sigurimin joefi kas i infrastrukturës
2	Organizimi i zhvillimit te shtepive te dyta		Ndryshimi i te ardhurave te shqipetareve mesatare dhe mbi mesatare	-	I larte / Afat shkurter	Rënie e popullatës lokale dhe fluksi i të sapoardhureve	Tkurrrja e ekonomise lokale	JO	Humbja e karakterit lokal dhe origjinalitetit	Investime te pjesshme në infrastrukturën e zonave te reja të banuara
3	Format e buta te turizmit diell & plazh		Turistet kryesore, familjet , mesatare dhe mbi mesatere	E larte	I larte afat mesem	Ndryshimi i tendencave negative, kthimi i emigranteve	Kriimi i vendeve te reja te punes dhe ndarja e fitimeve nga biznesi lokal	PJESERISHT	Impakt mesatar ne te larte ne karakterin e vijes bregdetare	Investime të mëdha në moder nizimin e infrastrukturës të lidhura mee zhvillimin e zonave turistike
4	Interesi i vecante i turizmit fokusuar ne natyren dhe kulturen		Cilesia dhe edukimi i turisteve	E larte	I larte / afat-gjate	Zhvillimi demografik i shendetshem, afatgjate	Te ardhurat e turizmit bazuar ne zhvillimin lokal	PO	Ndikim pozitiv në ruajtjen dhe vleresimin e trashëgimisë natyro re dhe kulturore	Investime te balancuara ne rinovimin vendbanime dhe ne permiresimin e mjedisit.

III | 2. PERCAKTIMI I RASTIT, TURIZMI IQËNDRUESHËM NË HIMARË

Studimi ka evidentuar mundesi të ndryshme për zhvillimin e ardhshëm të Himarës bazuar tek zbulimi i mundësive të turizmit dhe kufizimeve të secilit rast. Rezultatet e këtij vlerësimi janë prezantuar më poshtë

- Mundësia e parë e tendencave ekzistuese është e lidhur me treguesit aktual demografike dhe kapacitetin. Ato karakterizohen nga zhvillimi i paqëndrueshëm dhe nga produkte dhe shërbime te cilësisë se ulët. Përfitimet janë të shpërndara në mënyrë të drejtë por dhe të kontrolluara nga komuniteti lokal. Sot ato përfaqësojnë pjesën më të madhe të tregut, por duhet të zëvendësohen rrënjësisht nga tipe te tjera më të mira të zhvillimit të turizmit. Ky është qëllimi kryesor i planit.
- Mundësia e dytë është një kërcënim për karakterin e zonës që mund të materializohet nëse nuk ka mundesi të tjera që mund të zhvillohen. Ajo do të ketë kontribut shumë të kufizuar për zhvillimin ekonomik lokal dhe nënkupton humbjen e kontrollit lokal mbi burimet turistike. Ky lloj zhvillimi i cili ka qenë penguar deri më tani duhet të jetë i kontrolluar nga investitorët e ardhshëm, i orientuar për turizem me cilësi të lartë.
- Mundësia e tretë do të krijojë zona si një destinacion turistik të cilësisë në nivel kombëtar dhe do të ketë një ndikim pozitiv në zhvillimin socio-ekonomik, edhe pse përfitimet do të ndahen me investitorët e rinj nga jashtë zonës. Është relativisht e lehtë për t'u zbatuar në 10 vitet e ardhshme me kusht që investimet te jene strategjiksht te orientuar në këtë drejtim. Megjithatë lind nevoja e futjes se kriterëve për kete zhvillim të ri në mënyrë që të zvogëlohet impakti negativ ne peisazh dhe mjedis.
- Mundesia e katërt është më e dëshirueshmja që do të ketë ndikimin më pozitiv në zhvillimin afatgjatë të qëndrueshëm të zonës dhe ruajtjen e cilësisë së peisazhit. Ky është qëllimi përfundimtar dhe destinacioni i zones, I cili do të mbajë kontrollin mbi burimet lokale për të arritur produktin e turizmit te nje cilësie te lartë. Megjithatë zbatimi i tij mund të jetë i vështirë në zhvillimin afat shkurtër dhe ate afat mesem, ai kërkon përpjekje të konsiderueshme fillestare dhe të investimeve, si dhe një nivel të caktuar të pjekurisë dhe kapacitetit profesional, te cilat mungojne në këtë moment dhe duhet të ndërtohen me kalimin e kohës. Në të njëjtën kohë tregu për këtë produkt turistik në Shqipëri ende nuk është vlerësuar.

Të gjitha mundesite e mësipërme përfaqësojnë tipe te qarta që skicojne trajektoret e zhvillimit të zones, si drejtime te cilat duhet te studjohen dhe te promovohen nga Bashkia. Rezultatet e vlerësimit tregojnë se asnjë nga këto mundesi, e vetme nuk është e përshtatshme për të mbështetur çështjen për nje turizem te qëndrueshëm në menaxhimin dhe përmbushjen e objektivave ekonomike, sociale e njëkohësisht dhe mjedisore. Prandaj një qendrim elastik i cili është njohur si një mundesi e peste është e nevojshme te bazohet mbi një nderthurje komponentësh që do të plotësojnë njëri-tjetrin.

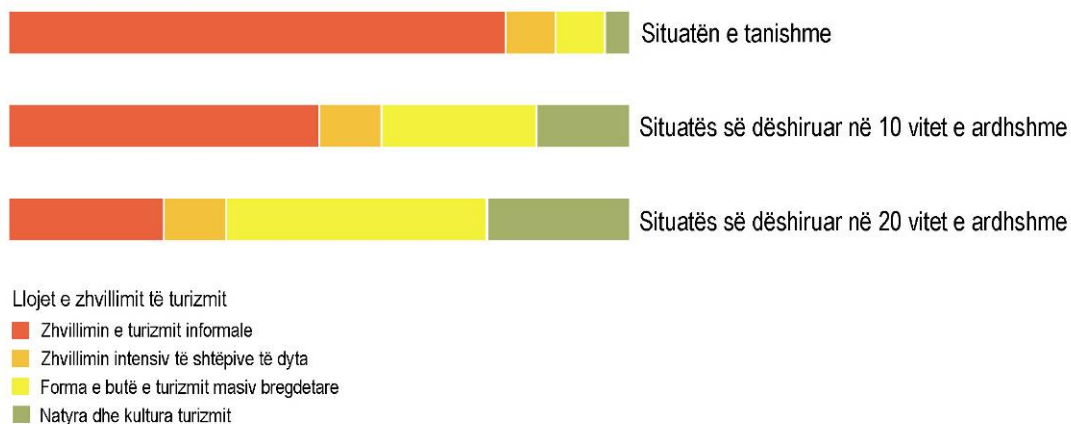
Skenari i turizmit të qëndrueshëm është i bazuar në këtë mënyrë në një sintezë të elementeve të paraqitura deri më tani. Kjo sintezë është perceptuar se ndikon në mënyra të ndryshme në vende të ndryshme të territorit dhe me kohë harmonizon objektivat afatshkurtër me objektivat afatgjata. Ndërkohë ajo është kuptuar si një proces dinamik me zhvendosje graduale të prioriteteve nga një lloj i turizmit në një tjetër në varësi të ndryshimeve progresive të zonës. Pika e fillimit e pashmangshme është realiteti aktual i zhvillimit informal të turizmit i cili shpreh në një masë të konsiderueshme aspiratat e komunitetit lokal për të ardhmen e zonës, dhe nuk mund të transformohet brenda natës. Ky trend do të vazhdojë pa dyshim dhe do të jetë i pranishëm në dekadën e ardhshme.

Strategjia e ndryshimit duhet të vazhdojë në dy fronte duke plotësuar njëri-tjetrin në fazë.

Fronti i parë i strategjisë përfshin konsiderimin e zonës si një destinacion turistik cilësor me standarde të larta. Kjo është e nevojshme të aplikohet në të ardhmen e afert, në mënyrë që të ndryshojë trajektoren e zhvillimit të zonës dhe të tërheqë investime. Lloji i formës së butë të turizmit në diell & plazh, i cili u analizua në mundësinë e tretë e kombinuar me një zhvillim të kufizuar të shtëpive të dyta në lidhje me hotelet, i përshtatet më mirë këtij qëllimi dhe është më i lehtë për tu zbatuar në kushtet ekzistuese, në mënyrë që të ngrihen më shumë forma të organizuara të infrastruktures turistike dhe shërbime që mungojnë sot në zonë. Ky mund të jetë si një objektivi afatmesëm megjithatë ky nuk duhet të kalojë një prag të caktuar të kapacitetit të peizazhit në mënyrë që të mos bëjë kompromis me perspektivat afatgjata të zhvillimit të zonës dhe të çojë në zhvillime të çekuilibruara. Për këtë arsye duhet të jetë i kufizuar në vende të veçanta (fushat prioritare).

Fronti i dytë i strategjisë përfshin një politikë të zhvillimit të lidhjeve më organike midis biznesit të turizmit, ekonomisë lokale, shoqërisë në mënyrë që të përfitohen të mirat e akumuluar dhe ekspertiza. Lloji i turizmit natyrore dhe kulturore që u analizua në mundësinë e katërt është e përshtatshme në kuptimin se ai përqendrohet në ekonominë e zonave malore dhe kombinon standardet e larta dhe nivelin e profesionalizmit të zhvillimit të organizuar të turizmit me kontrollin më të madh lokal dhe përfshirjen e komunitetit lokal. Ky model mund të zëvendësojë kontrollin në periudhën afatgjatë, modelin ekzistues të zhvillimit të turizmit informal në një mënyrë më të qëndrueshme, duke ruajtur më mirë burimet lokale dhe mbajtjen e zhvillimit të shëndetshëm demografik dhe sociol-ekonomik të zonës. Ky është një proces më afat gjatë dhe synimi, i cili presupozon pjekurinë e faktorëve të caktuar dhe veprimeve të ndryshme përgatitore që duhet të fillojnë menjëherë, por do të zgjasin deri sa të materializohen.

Diagramet e mëposhtme shpjegojnë ndryshimin e ekuilibrit ndërmjet katër llojeve të pastra të identifikuara të turizmit duke filluar nga gjendja e tanishme dhe duke shkuar në situatën afat mesme dhe afat gjate. Ky qendrim dinamik i këtyre dy proceseve të shpejta është analizuar në kapitullin në vijim të vizionit dhe strategjisë.

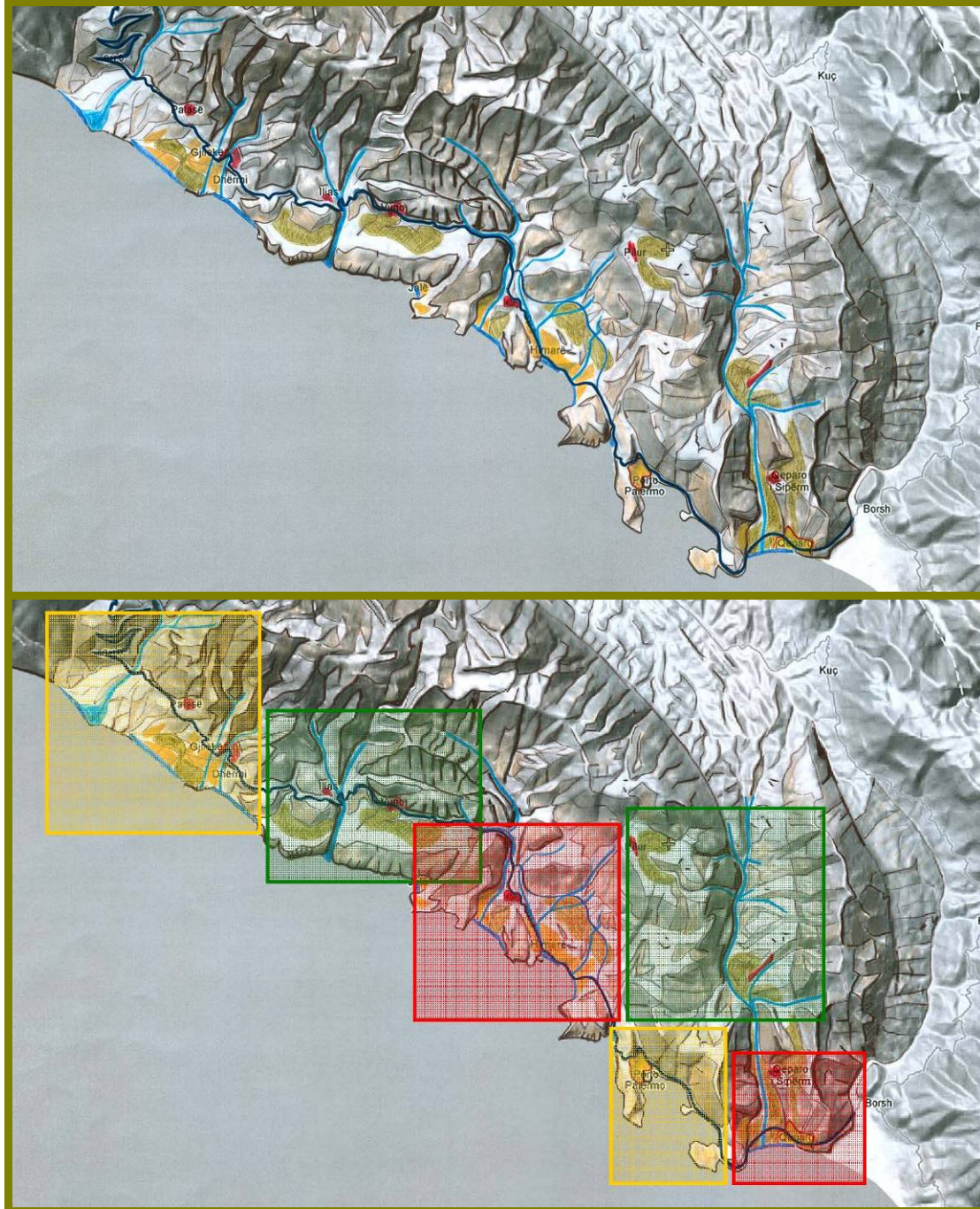

Figura 20: Ndryshimet e dëshiruara në drejtim të zhvillimit të turizmit të ardhshëm

IV. VIZIONI & STRATEGJIA E ZHVILLIMIT

IV | 1. VIZIONI I HIMARES

Himara kufiri me fundor i bregdetit Jonian ku kombinimi i bukurise natyrore me thesarin e trashegimise se vjeter kulturore dhe zhvillimi i turizmit te qendrueshem me kualitet dhe standarte te larta si baze e zhvillimit lokal do te jete dhe do te mbetet destinacioni me i rendesishem dhe terheqes per vendasit dhe te gjithe vizitoret.

Figura 21: Përfaqësimi skematik i Vizionit

Zona e Himarës mund të bëhet një destinacion unik turistik në bregdetin mesdhetar të Shqipërisë, që do të kombinojë vlerën e peisazhit natyror dhe pasurit e ndryshme të trashëgimisë kulturore me standardet e larta të turizmit bashkëkohor. Himara duhet të dallojë veten nga vende të tjera në bregdetin jugor, si Vlora apo Saranda, duke ofruar një alternativë cilësore për kalimin e pushime verore dhe fundjavave të gjata edhe në raport me destinacionet jashtë shtetit si në Mal të Zi apo Greqi, për të gjithë shqiptarët dhe udhëtarët Evropiane. Veçantia e saj do të ndërtohet mbi të kaluarën e saj, si një territor i shquar i cili ka ruajtur një identitet të veçantë përgjatë historisë duke kombinuar pozicionin rural të mbrojtur nga malet e Ceraunian me një pamje tërheqëse piktoreske në bregdet dhe praninë qetësuese të detit Jon. Himara do të ndërtojë reputacionin e saj turistik si "kufiri i fundit në Bregdetin Jonian, një territor mistik, i cili do të ju ofrojë vizitorëve të saj një trajtim shumë të veçantë të relaksimit bregdetar dhe kohës së lirë të shpërndare përgjatë bregdetit 20km, ku sekretet mbeten për t'u zbuluar në secilin prej fshatrave të saj malore. Ndërkohë ajo do të ofrojë për banorët e saj një jetë kuptimplotë dhe aktive, të lidhur me rrënjët dhe traditat e tyre, së bashku me potencialet e reja për zhvillim personal, bazuar në ekonominë turistike.

Kjo pamje komplekse është ndërtuar në nivele të ndryshme për gjatë kohës dhe përfshin një trajtim të diferencuar të malit dhe zonave bregdetare me pjesë të ndryshme të territorit. Protagonist kryesor do të jetë komuniteti lokal që duhet të ketë një rol themelor në përcaktimin dhe realizimin me sukses të kesaj përpjekjeje. Sfondi natyror është i formuar nga natyra si një relief i veçantë i animuar dhe gdhendur nga proceset natyrore. Ndërhyrjet nga njeriu kanë ndërvepruar me këtë natyrë në formimin e sistemeve të vendbanimeve tradicionale dhe komuniteteve lokale, të pandashme nga subjektet e tokës bujqësore. Praktikant e 20 viteve të fundit kanë ndikuar në këtë sfond duke lënë gjurmët e tyre në format e ndryshimit të peisazhit dhe demtimit të trashëgimisë kulturore.

Shtylla e parë përfshin krijimin e **infrastrukturës bashkëkohore për turizëm** dhe pajisje përkatëse në mënyrë që të **zhvillojë një ekonomi të lirë** dhe krijimin e një zone si një destinacion turistik me cilësinë e standardeve të larta e cila do të tërheqë një numër të lartë vizitorësh cilësorë për një periudhë më të gjatë të qëndrimit, duke sjellë më shumë të ardhura në zonë. Kjo kërkon se pari tërheqjen dhe orientimin e investimeve private në zhvillimin e vendeve të caktuara përgjatë bregdetit. Zona e Dhermisë, Jala dhe Himara mund të jenë të përshtatshme për këtë qëllim. Larmia e kushteve lokale, mundësitë e ofruara duhet të jenë po aq të larmishme, në mënyrë që të plotësojnë gamën e nevojave dhe kërkesave, kapacitetet dhe presionet e zhvillimit, duke përfshirë vendpushimet e zakonshme dhe të pasura, turizmin urban, zona pushimesh në shtepi të dyta dhe ato ekologjike. Zhvillimet duhet të jenë të studjuara për të krijuar sa më pak ndryshime në mjedisin natyror dhe topografinë lokale. Secila nga zonat turistike të reja do të zhvillohet në përfaqëse me karakterin lokal ku ai ndodhet, me qëllimin për të sjellë një vlerë pozitive në zonën përreth. Zhvillimet private duhet të plotësojnë standardet e mjedisit dhe të kombinohen me investimet përkatëse publike në zhvillimin e infrastrukturës. Zhvillimi i turizmit duhet të mbështetet me mjete institucionale, të tilla si zhvillimi i shkollave profesionale për turizëm dhe gastronomi.

Shtylla e dytë përfshin angazhimin në **përpjekjet më serioze për të mbrojtur burimet mjedisore dhe kulturore** që zona ka, në mënyrë që të mbështesë reputacionin e saj si një destinacion natyror dhe kulturor. Kjo përfshin ndër të tjera ndërtimin e impianteve të ujërave të zeza, zbatimin e një sistemi të menaxhimit të mbetjeve urbane,

kontrollin e shpërndarjes së ndërtimeve informale dhe aktiviteteteve ndotëse, si dhe rehabilitimin e territoreve të dëmtuara. Për të ruajtur karakterin e peizazhit dhe ekosistemit është e rëndësishme për të mbajtur një pjesë të madhe të territorit në formë rurale dhe natyrore. Paralelisht duhet promovuar mbrojtja dhe vleresimi i trashëgimisë kulturore me restaurimin dhe rehabilitimin e ndërtesave dhe ansambleve me vlera arkitektonike, kishave dhe vendeve arkeologjike që do të bëhen spiranca për tërheqjen e turizmit në kombinim me aktivitet tradicionale lokale si festivale dhe evente të tjera. Disa nga këto objektiva mund të arrihen nëpërmjet veprimeve rregullatore të planit, por të tjerat do të varen në mbështetjen financiare nga burime të ndryshme të tilla si programet e BE, sponsorizimet dhe donatorë të tjerë. Këto përpjekje duhet të shoqërohen me veprime të informimit publik, me qëllim që të tërheqin vëmendjen dhe për të fituar mbështetjen e kombinuar me përmirësimin e aksesit dhe sinjalistikës rugore për në atraksionet natyrore e kulturore.

Shtylla e tretë përfshin zhvillimin e **lidhjeve më sistematike midis turizmit, ekonomisë lokale dhe shoqërisë**. Zhvillimi i turizmit si një sektor ekonomik do të ketë disa efekte pozitive në ekonominë lokale edhe përmes krijimit të punësimeve të reja, në formimin e zinxhirit të furnizimit me prodhime lokale, si dhe në sektorin e ndërtimit. Kjo megjithatë do të vazhdojë të jete sezonale për sa kohë që fokusi i zonave turistike do të jetë larg nga zonat e banuara dhe modeli mbizotërues do të jete vetëm ai diell - plazh. Hapi i parë për të gjallëruar ekonominë malore do të jetë nëpërmjet tërheqjes së investimeve në fshatrat e braktisura tradicionale duke ofruar stimuj për transformimin e tyre në hotele B & B (bazuar në traditën vendase) dhe vendpushime malore të një shkalle të gjere. Kalaja e Vjetër e Himarës, Vunoi, Qeparo dhe Dhermia duhet të orientohet me prioritet në këtë objektiv. Kjo presupozon një mbështetje paralele në formën e investimeve publike, në rinovimin e sistemeve të infrastrukturës dhe të rrjeteve të hapësirave publike në këto zona. Vlerat turistike të fshatrave do të tërheqin Himariot emigrant të kthehen në shtëpi dhe të investojnë në pronat e tyre. Aspekti i dytë, përfshin riaktivizimin e ekonomisë tradicionale bujqësore në lidhje me turizmin në drejtim të prodhimit të produkteve me cilësi të para që mund të jenë të përpunuara, si produkte të cilësisë lokale, duke krijuar gradualisht një markë për zonën. Këto aktivitete mund të përfshijnë ferma të reja ose ekzistuese (ose ndërmarrje ushqimore), tradicionale (qumështin e lopës dhis, mjaltin, pijet, frutat, mishin, drithëra etj), ose produkte të pazakonta si lende e paze ushqimore (të tilla si drithra të kultivuara në mënyrë organike, bimëve autoktone dhe aromatike apo me cilësi kurruese, blegtorale, mbarështimit të kafshëve të egra etj.) Përfshirja konsiston në dhënien e një vlere të fortë, të shtuar nga përdorimi i materialeve të papërpunuara bujqësore dhe duke i kthyer ato në produkte ushqimore cilësore. Kombinuar me efektet e marketingut, kjo qasje mund të gjenerojë një koeficient të rëndësishme të rivleresimit të lëndëve të para. Përveç përkrahjes financiare, ky proces do të kërkojë individë të angazhuar kryesisht emigrantët e kthyer apo të ardhur që kanë pasur përvoja apo njohuri të ngjashme në Greqi që do të donin të investonin përpjekjet dhe energjitë e tyre në këtë lloj sipërmarrje në vendin e tyre të origjinës. Hapi i tretë përfshin lidhjen e turizmit me këtë ekonomi në formën e zhvillimit të përvojave akomoduese agro turistike për vizitorët që do të tërhiqen nga kjo lloj eksperience. Zonat e Iliasit, Vunos, Pilurit dhe Kudhesit mund të marrin karaktere të tillë. Ky proces do të mundësojë diversifikimin dhe zgjerimin e aktiviteteteve ekonomike gjatë një periudhe më të gjatë kohore, krijimin e kushteve për më shumë punësim të përhershëm dhe të zhvillimit të shëndetshëm demografike.

Shtylla e katërt përfshin **veprime të buta në formën e ndërtimit të kapaciteteve (asistences teknike) në nivel vendor** për të menaxhuar procesin e zhvillimit të turizmit të qëndrueshëm dhe të angazhimit në forma të veprimit kolektiv dhe të koordinuar nga të gjithë aktorët kryesorë për të krijuar dhe forcuar produktin turistik të zonës. Kjo përfshin veprime të tilla: zhvillimin e një sistemi informacioni turistik dhe të orientimit, realizimin e promovime dhe aktivitete marketingu, tërheqjen e financimeve nga donatorët dhe qeveria qendrore për projekte dhe programe të ndryshme, organizimin e trajnimeve për profesionistët e turizmit dhe biznesin vendas, duke mbështetur zhvillimin e produkteve vendore. Disa nga këto veprime, të tilla si: kontrolli rregullator do të ndërmerren vetëm nga qeveria vendore. Megjithatë aspekte të tjera të tilla si zhvillimin e një sistemi të çertifikimit për shërbimet lokale mund të ndërmerren nga grupe private në formën e një shoqate turizmi lokal që do të jetë gjithashtu e angazhuar në mbështetjen e bujqësisë vendase. Aspekti më i rëndësishëm është angazhimi i komunitetit lokal për të mbështetur qëllimin e përbashkët dhe realizimin e qëllimit kolektiv, që do të sjellë më shumë përfitime afat gjata për brezat e ardhshëm, se sa konkurrencat individuale dhe fitimet afatshkurtëra.

Këto shtylla janë të ndërlidhura dhe të mbivendosura në kohë. Ndërkohë raportet e tyre mbulojnë hapsirat në pjesë të ndryshme të territorit të cilat përbëjnë kapituj të ndryshëm të sekuencës në formën e një "peisazhi pamore", secili me një identitet të veçantë dhe një bilanci të përzier të komponentëve të cilat formojnë karakterin e produktit turistik.

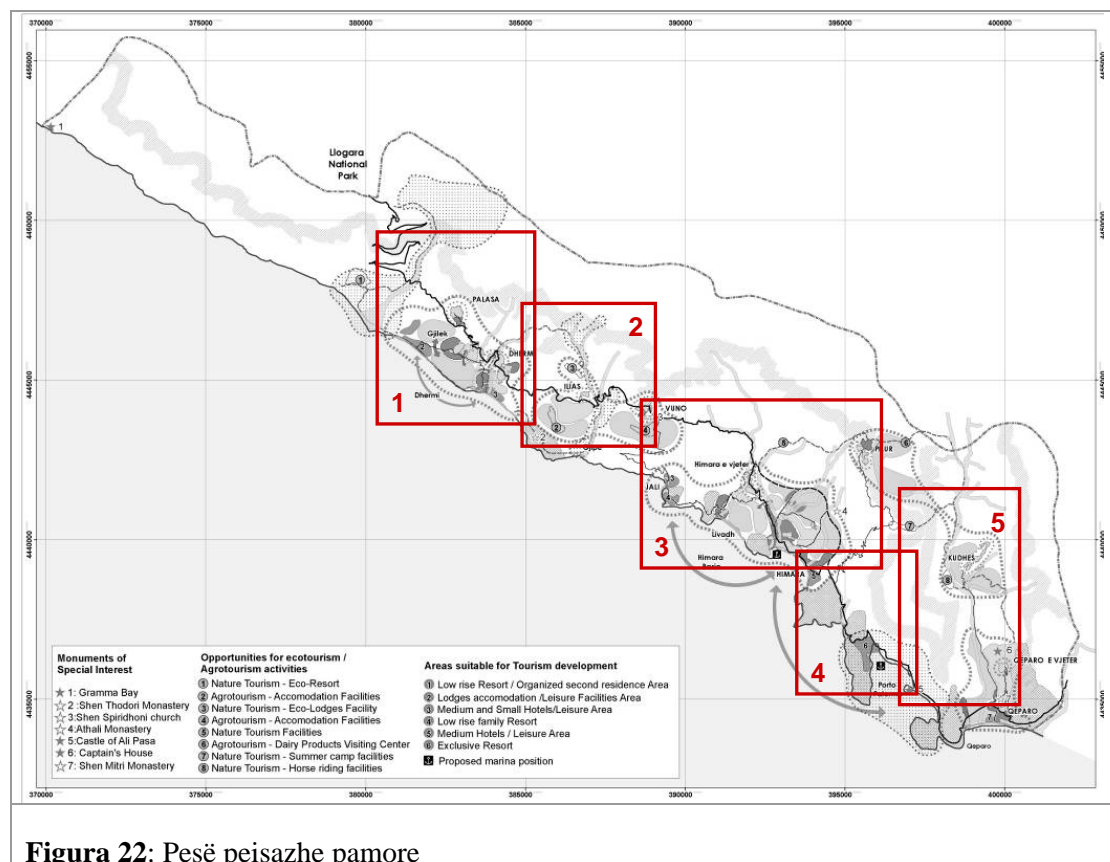

Figura 22: Pesë peisazhe pamore

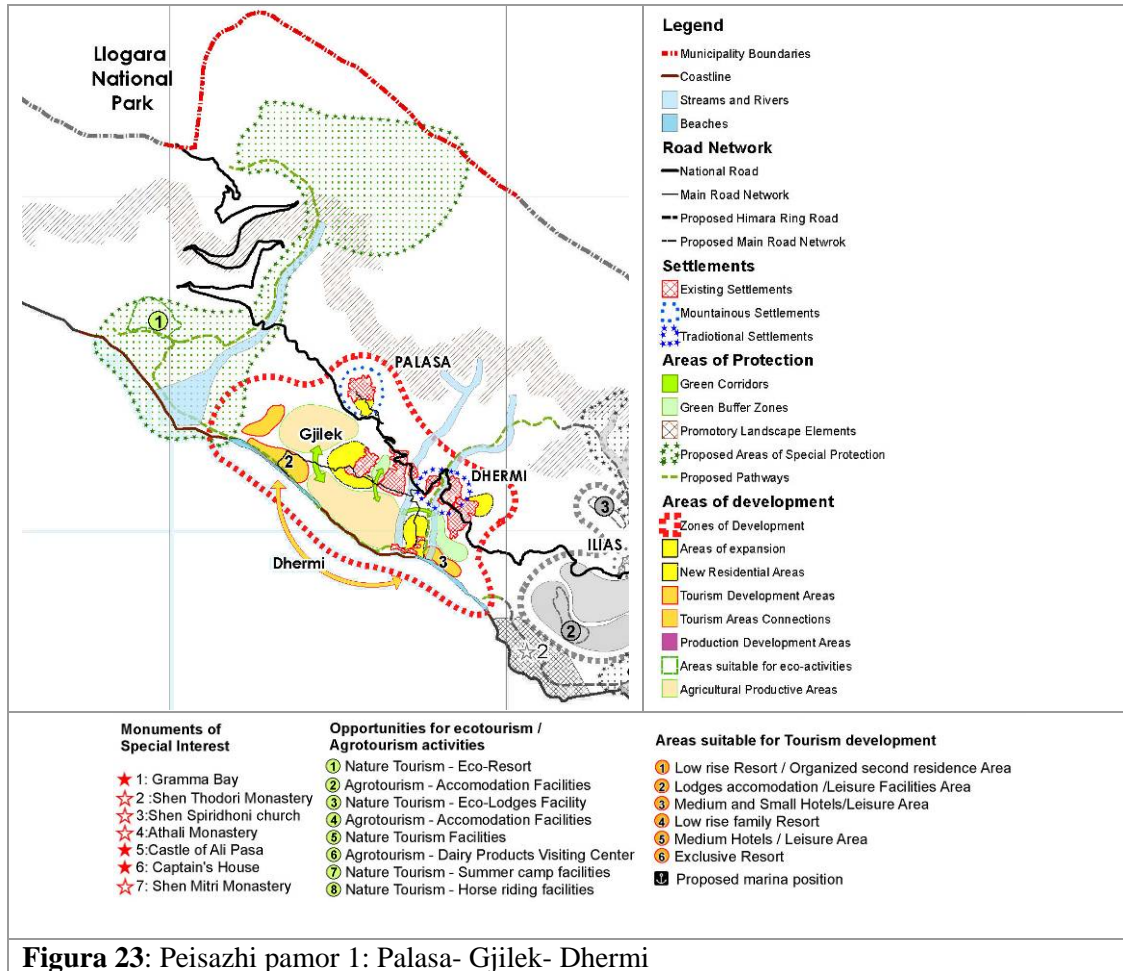

Figura 23: Peisazhi pamor 1: Palasa- Gjilek- Dhermi

Duke filluar nga veriu me drejtim jugun, peisazhi pamor i parë është ai i zonës **Palasë-Gjilek-Dhermi**, që shpaloset përgjate zbritjes nga mali i Llogaras, i përbërë nga tre plazhe të gjata, me luginën e butë në mes të detit dhe malit të lartë, si dhe horizontit të largët. Ky është një perceptim panoramike i një peizazhi gjigande që zgjerohet duke zbritur diagonalisht rrugën drejt detit, të cilën mund ta quajmë si **Panorama e Dhermise**. Kjo zonë midis detit dhe rrugës nacionale do të bëhet vendi kryesor i zhvillimit të turizmit nga tërheqja e investimeve të reja në akomodime turistike të standardeve të larta të shkallëve të ndryshme, nga hotele të mesme të pasura turistike dhe shtëpi të dyta të kombinuara me një gamë të gjerë aktivitetesh që do të mbështesin zhvillimin e një ekonomie të lirë. Zona do të bëhet një qender e dytë zhvillimi pas Himarës, por me një tendencë më rekreative, kombinuar me natyrën rurale. Zhvillimet do të jenë me densitet të ulët duke përfshirë natyrën në formën e xhepave peisazh që do të ndërthuren me territoret e urbanizuara. Resortet bregdetare në të ardhmen do të zhvillohen në pjesë të paprishura të plazhit që do të ofrojnë mundësi për vizitorët për të shijuar ecjen zbathur pranë detit prane një sfondi malor, pa dëgjuar zhurma. Diferencimi i karaktereve të tre plazheve është i rëndësishëm në mënyrë që të shmangët një zhvillim isomorfik. Dhermia duhet të ruajë karakterin e saj natyror, të pershtasem për një numër të kufizuar të eko-resorteve të mëdha, të mire integruara me topografin dhe texturen e thate të peizazhit pranë deltes së Rrugës së Bardhe, i cili është monumenti kryesor, natyror i zonës. Perivolos/Palasa duhet të ofrojë një kombinim të eko-llozhave dhe resorteve të gjera, duke u fokusuar në vlerësimin e natyrës, ndërsa Dhermia do të jetë pikë qendrore e ekonomisë të lirë, jetës argëtuese të natës dhe

sporteve te ujit. Të tre vendet janë mjaft larg nga njëri-tjetri, prandaj ato mund të zhvillohen në menyre të pavarur, por lidhjet me transportin detar duhet të hulumtohen si një mundësi për shembull për turistët që banojnë në Dhermi që do të donin të vizitonin Dralleos. Një qendër e re duhet të zhvillohet në brendësi të territorit në mënyrë që ti shërbeje rritjes së numrit të të ardhurve rrishtas dhe aktiviteteve turistike. Fshati Dhermi duhet të mbrohet nga zgjerimi më i madhe dhe të zhvillohet si një pol kryesor i turizmit kulturor i ndjekur nga Palasa e cila do të mbetet një destinacion alternative për vizitorët që dëshirojnë të shmangin karakterin e ngarkuar të bregdetit.

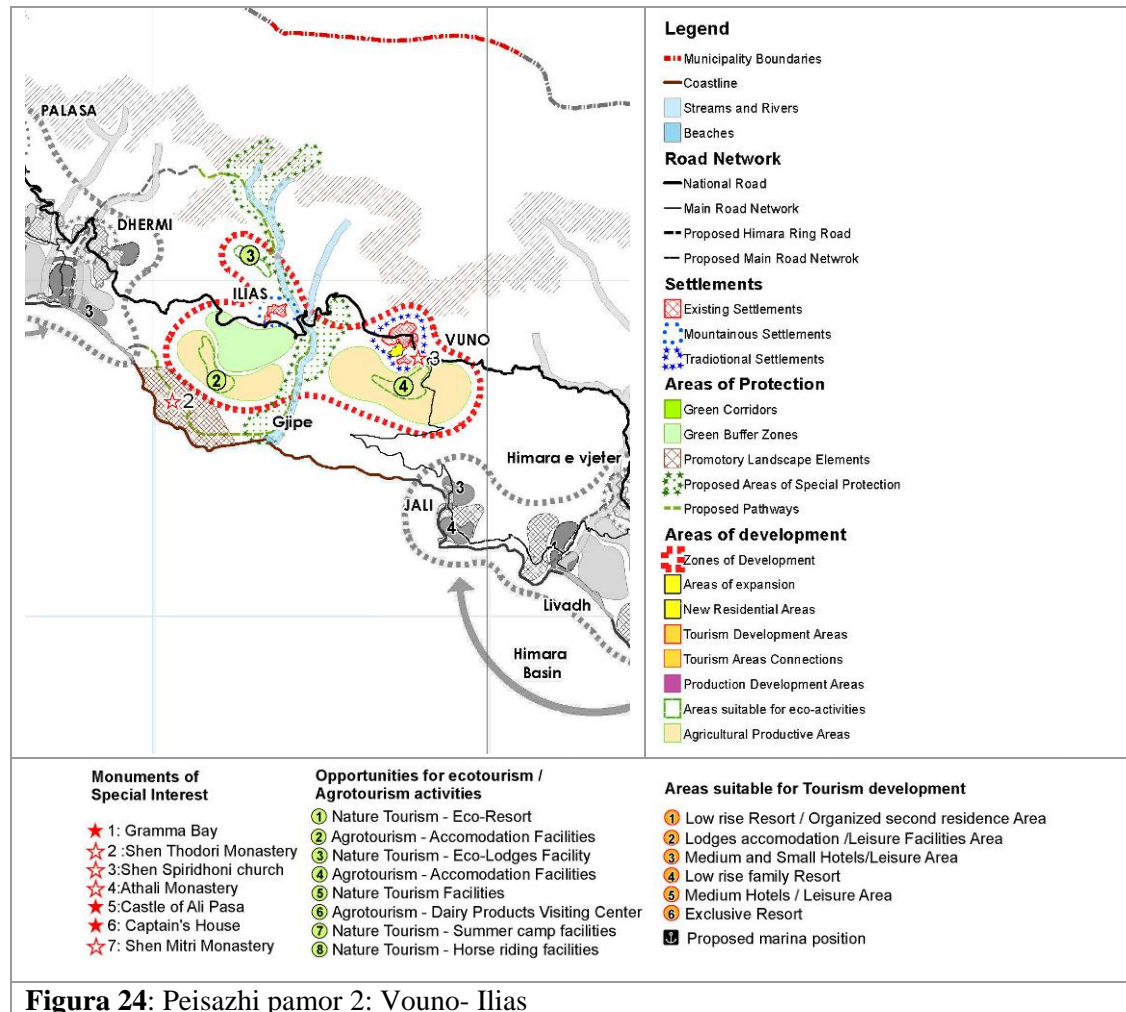

Figura 24: Peisazhi pamor 2: Vouno- Ilias

Peisazhi pamor në vazhdim është ai i **Vuno-Iliasit**, simbolizuar nga tipari dominues i **kanionit të Ngjipes**, i cili krijon një prezantim terthor të kësaj luge. Peisazhi mbyllet dhe të duket sikur në këtë njësi e cila është karakterizuar nga një rreshqitje e malit drejt bregdetit me një pjerrësi të butë, ku ullishtet gjenden në mes të vejetacionit pyjor dhe plazheve të vegjël duke i dhënë një karakter intim. Kjo njësi është e karakterizuar nga **bukuria e egër e natyrës së paprishur** dhe duhet të jetë i destinuar për pushime aktive dhe aktivitete të agro turizmit. Fshati “Kopesht” i Iliasit, duhet të bëhet qendër e informacionit dhe të orientimit të turistëve që do të donin të njihnin karakteristikat e natyrës dhe biodiversitetit të zonës dhe që preferojnë ecjet me kembe për në plazhin e Ngjipes dhe Manastirin e Shën Theodorit, por edhe për të gjetur akses në prodhimet vendore. Fshati i Vunoit do të jetë shtylla kryesore e kulturore, ku duhet të krijohet një

qender si një atraksion turistik, duke shpjeguar historinë e emigrimit të zonës, familjet në raport me arkitekturën lokale dhe ngjarje që mund të tërheqin vizitorë, në mbrëmje të kombinuar me restorante ku shërbehen gatime të mirë të bëra me produkte lokale. Shoqata e Turizmit Lokal të Himarës e sapo themeluar duhet të mbështesë zhvillimin e bujqësisë lokale dhe të mbështetet ne te.

Jala formon një kapitull të veçantë në këtë pejsazh panoramik, që është zhvilluar në drejtim të kundërt, si nje vend i nje forme te butë turizmi me diell dhe plazh, e cila do të sigurojë një burim shtesë të te ardhurave për komunitetin që do të zhvillohet nga njësi të vogla të hoteleve dhe apartamenteve. Zhvillimi duhet të jetë kompakt dhe të rregullohet me një plan të detajuar që do të ndjek formën e gjirit te mbyllur, pa ndikuar ne promontoret përreth. Pjesa ballore e ujit mund të marrë një karakter rekreativ i cili do të animohet gjatë ditës, por edhe në mbrëmje, bazuar në idene e portit të peshkimit. Nje bare-kafene Belvedere me pamje nga deti mund të funksionojë brenda Hotelit ish-komuniste. Nje rruge e brendshme qe lidhe Jalin me Livadhin duhet të realizohet duke siguruar një lidhje më të mirë për Himarën. Një resort më i izoluar familjare mund të vendoset në këtë zonë i lidhur me sportet e hapura dhe shërbimet dhe aktivitetet ne ajer te paster.

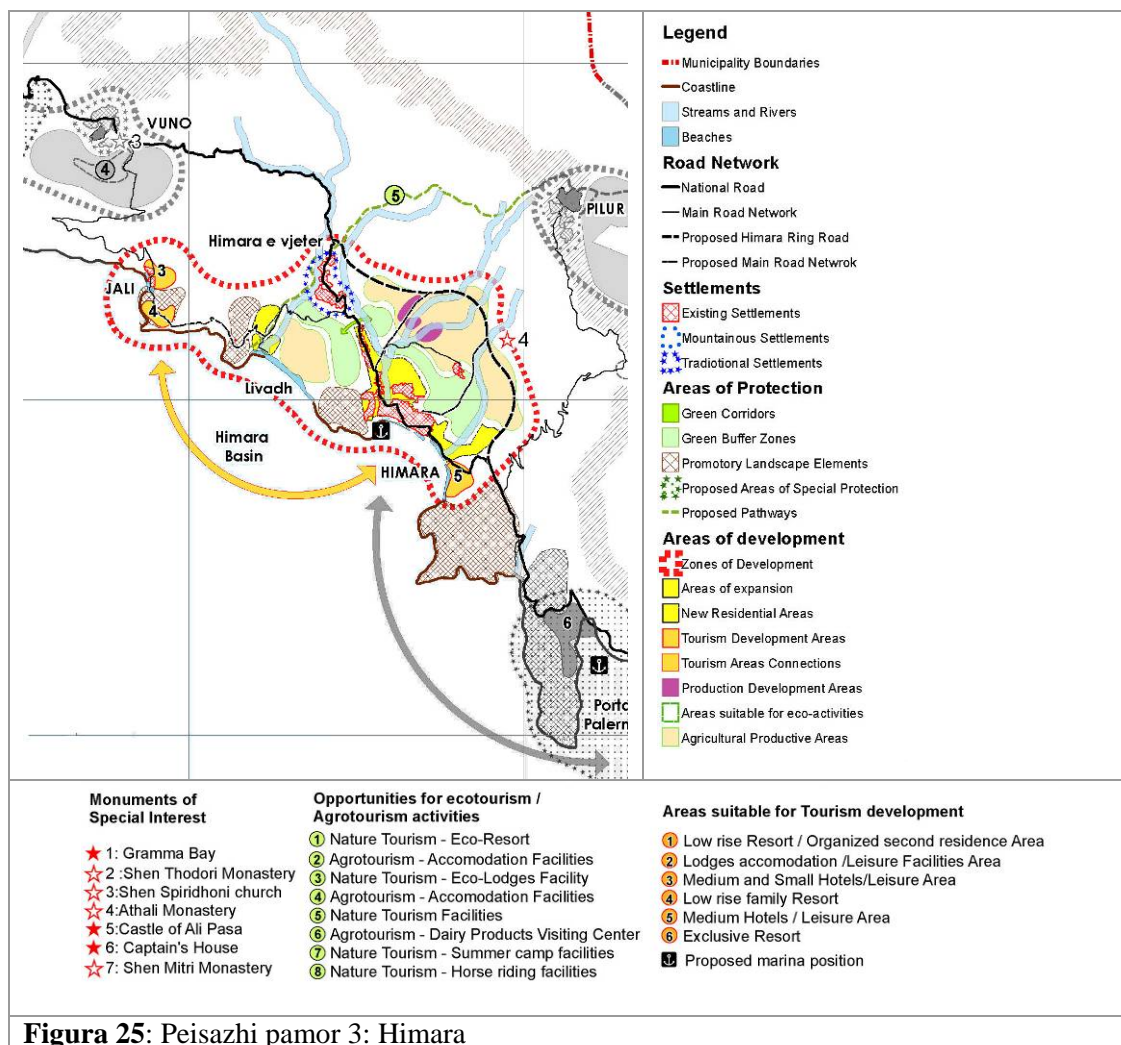

Figura 25: Peisazhi pamor 3: Himara

Dritarja e tretë është ajo e peisazhit të **Qytetit të Himares** që përfaqëson qendrën administrative dhe kulturore të zonës që do të bëhet një **pol ndërmjetës i centralizuar i turizmit urban** në bregdetin Jugor të Shqipërisë ndërmjet Vlorës dhe Sarandës. Këtu, mali tërhiqet prapa, në distancë nga bregu duke zbuluar një luginë të populluar me kodra të vogla që formojnë vendbanimet e lagjeve dhe të fshatrave të Himarës. Zona arrihet nëpërmjet një zbritje sipas rruges që zbrit diagonalisht drejt bregut. Kjo zonë është dominuar nga intensiteti i një pranije më të madhe të aktivitetit njerëzor, të bëra në formë të ndryshme të përdorimit të tokës urbane, qendrave tërheqëse kulturore dhe tokës bujqësore, si dhe infrastruktures. Këtu marrëdhëniet ndërmjeturbanizimit dhe natyrës janë perceptuar në terma të ndryshme si një artikulum i zonave kompakte të banimit dhe të atyre rurale, të ndërprera dhe të lidhura me korridoret e natyrshme që evidentojnë referencat historike peizazhet, në veçanti të tre shtyllave (χείμματα) nga ku ka dale dhe emri i qytetit si dhe kodrave. Zona do të densifikohet si rezultat i rritjes së popullsisë me banime të përhershëm që do të jenë të përfshirë në biznesin e turizmit dhe nëpërmjet zhvillimit të shërbimeve për ekonominë turistike që do të vendosen kryesisht atje. Qyteti do të formohet nga lagje të ndërtuara të ndërlidhura të cilat do të krijojnë një mjedis urban me mundësi pamje të gjirit. Plani Rregullues në kombinim me planifikimin e kujdesshëm të infrastrukturës do të luajë një rol vendimtar në mbrojtjen e karakterit të zonës nga shpërndarja, urbanizimi dhe shtrirja si dhe në identifikimin e vendeve të përshtatshme për pozicionimin e veprimtarive ndotëse dhe objekteve mbështetëse. Ndërtimi i unazës do të ndihmojë në shmangjen e trafikut rajonal dhe atij lokal nga qendra e qytetit, duke përmirësuar aspektet e saj funksionale dhe lidhjen ndërmjet lagjeve të ndryshme të qytetit duke liruar në këto mënyra dhe pjesën ballore të plazhit dhe zonën rekreative të saj.

Drejtimi kryesor i planifikimit në lidhje me qendrën e qytetit është eliminimi i varësisë nga automjetet dhe nxitja e këmbësoreve duke përdorur pamjen ujore si korridorin kryesor. **Spilea** do të jetë në zonën kryesore tregtare me kafene, dyqane dhe restorante, lidhur me portin ekzistues, të cilat do të përmirësohen dhe orientohen për funksionim gjatë kohës së lirë. Atje do të vendoset një qendër e informacionit turistik. Ndërkohë fusha e **Potamit** është me e përshtatshme si një vend për tërheqjen e investimeve të turizmit më urbane, të organizuara në formën e përdorimit të hoteleve të vogëla në të mesme dhe strukturave rekreative të lidhura me shëtitorën pranë vijës bregdetare ujore, që do të funksionojë si një pjesë plotësuese e Spiles. Këto veprime do të forcojnë rolin e Himarës si një shtyllë kryesore e turizmit urban. Si kompensim, plazhi i Livadhit i cili është ende i pazhvilluar, do të mbahet në një masë të madhe si një plazh i madh natyror dhe rural, që do të ofrojë një alternativë për qytetin, për të gjithë ata që do të donin të largoheshin zhurmës, të notonin në qetësi dhe konsumojnë një drekë pranë detit. **Kalaja (Kastro)** do të animohet si një shtyllë kryesore kulturore me mundësi për të prituri ngjarjet e llojeve të ndryshme (muzikë, këngë, ekspozita, seminare shkollore turizmit, etj) si dhe t'i mundësojë vizitorëve gastronomi shtëpiake, me kafene dhe dyqane. Atje mund të gjendet një muze i vogël me historinë e zonës. Duhet të inkurajohet mundësia për të vizituar zonën edhe gjatë natës. E fundit por jo më pak e rëndësishme, Himara do të ketë një ekonomi bujqësore e cilat do të zhvillohet në pjesët rurale në brendësi të lidhura me përvojën e turizmit. Fshati Mikaili duhet të rigjallërohet në lidhje me bujqësin tradicionale për produktet bimore dhe festat lokale. **Piluri** do të jetë një satelit për sistemin e Himares, i cila do të krijojë tërheqjen e saj turistike në prodhimet e qumështit me cilësi dhe pamje panoramike mbi gjirin e Himarës si një ballkon madheshtor mbi gjirin me vlera vizuale të paarrtshme sidomos në perëndim.

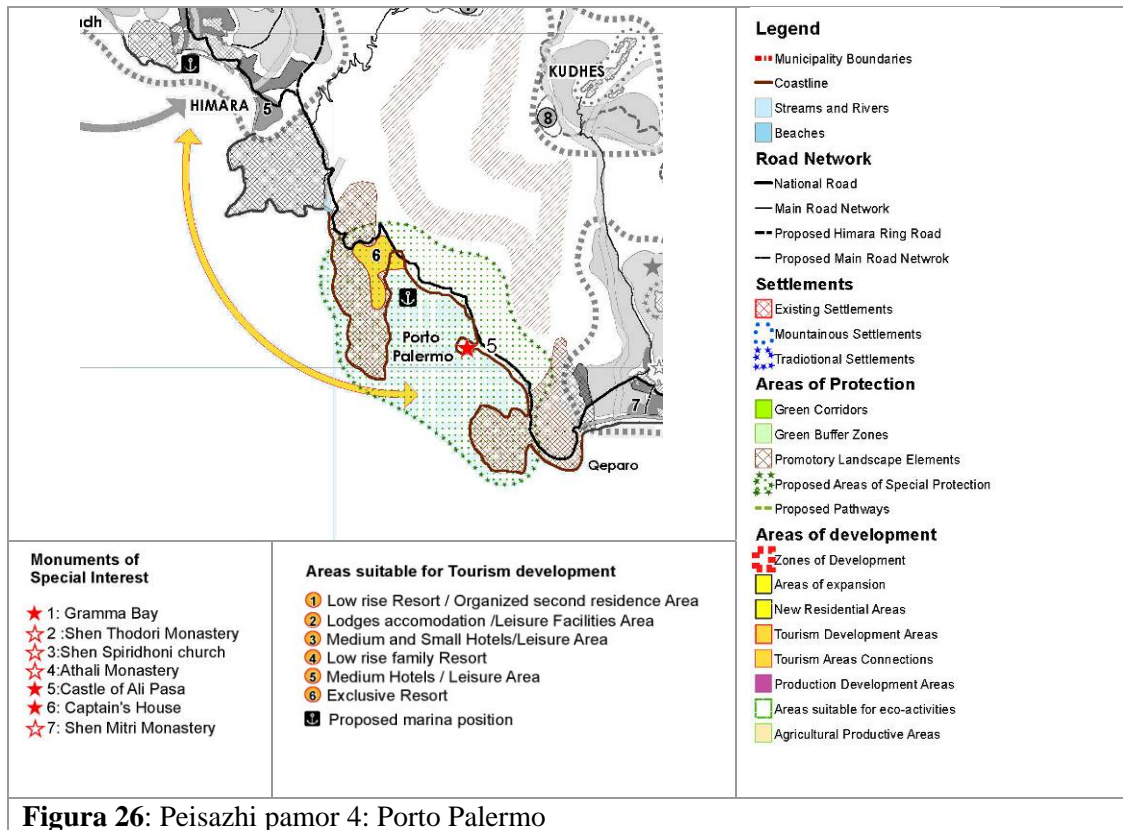

Figura 26: Peisazhi pamor 4: Porto Palermo

Peisazhi i katert është ai i **Gjirit të Porto Palermos** që shfaqet pas plazhit të izoluar të Llananit. Rruga këtu vjen në afërsi të bregdetit duke i dhënë pamjen e ngushtë të një itinerar të këndshëm bregdetar i cili i ngjan atmosferës së "Rivieres". Peizazhi duket i "zbutur" nga kontrasti intensiv mal-det shfaqet pamja e vecante në drejtim të kështjellës së Ali Pashes në qendër të gjirit të lakuar. Prania e bazës së marinës ka mbrojtur zonën nga urbanizimi duke ruajtur një ndjenjë qetësie. Këto parametra krijojnë kushtet për një zhvillim të pasur në shkallë të gjere të lidhur me një marinë me permasa të plota në këtë vend. Kjo duhet të përdoret si një projekt anijesh për të tërhequr investitorët, e cila gjithsesi duhet të zhvillohet vetëm në një fazë të mëvonshme kur tregu turistik të jete më i pjekur. Ndërkohë zona duhet të mbrohet nga çdo formë tjetër e zhvillimit. Kalaja e Ali Pashës duhet të mbetet si një tërheqje kulturore për muzikë dhe gastronomi, e arritshme edhe nga anijet nga Himara.

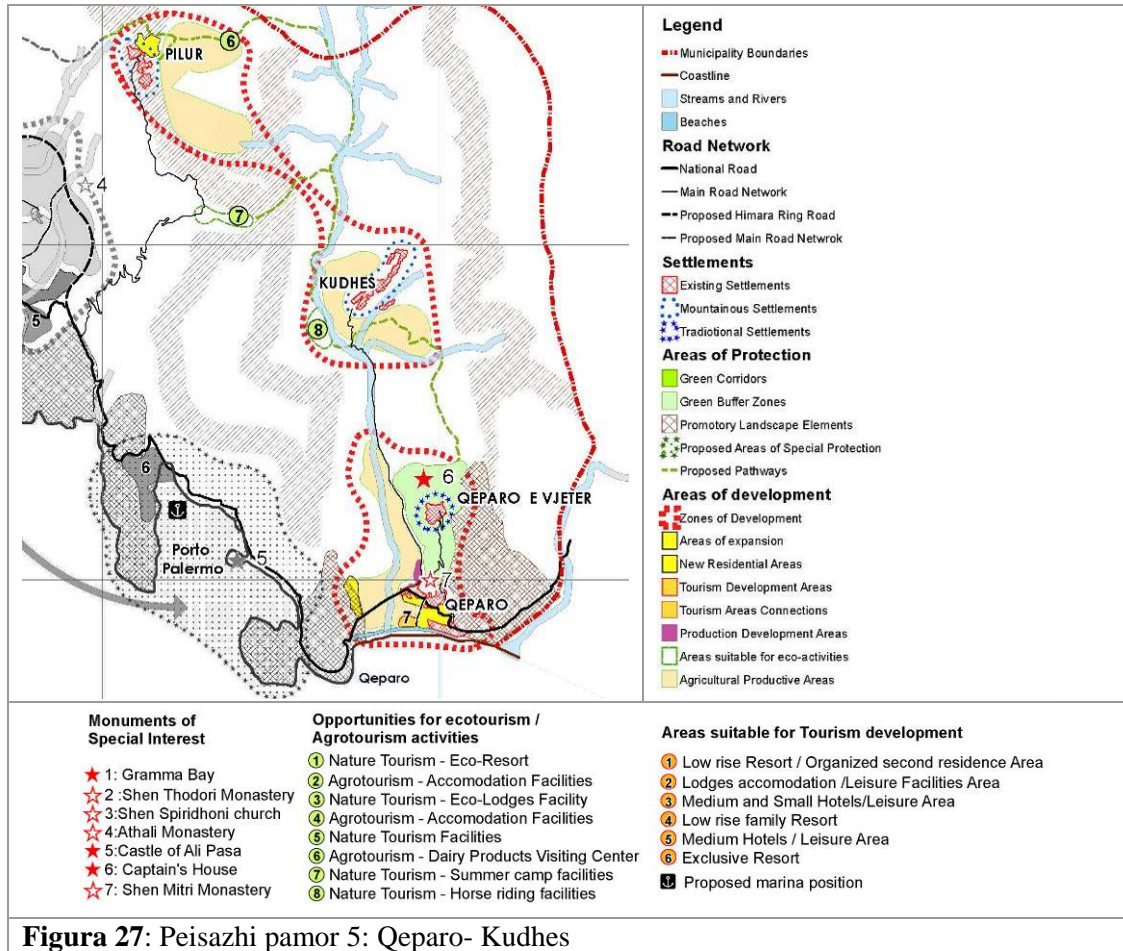
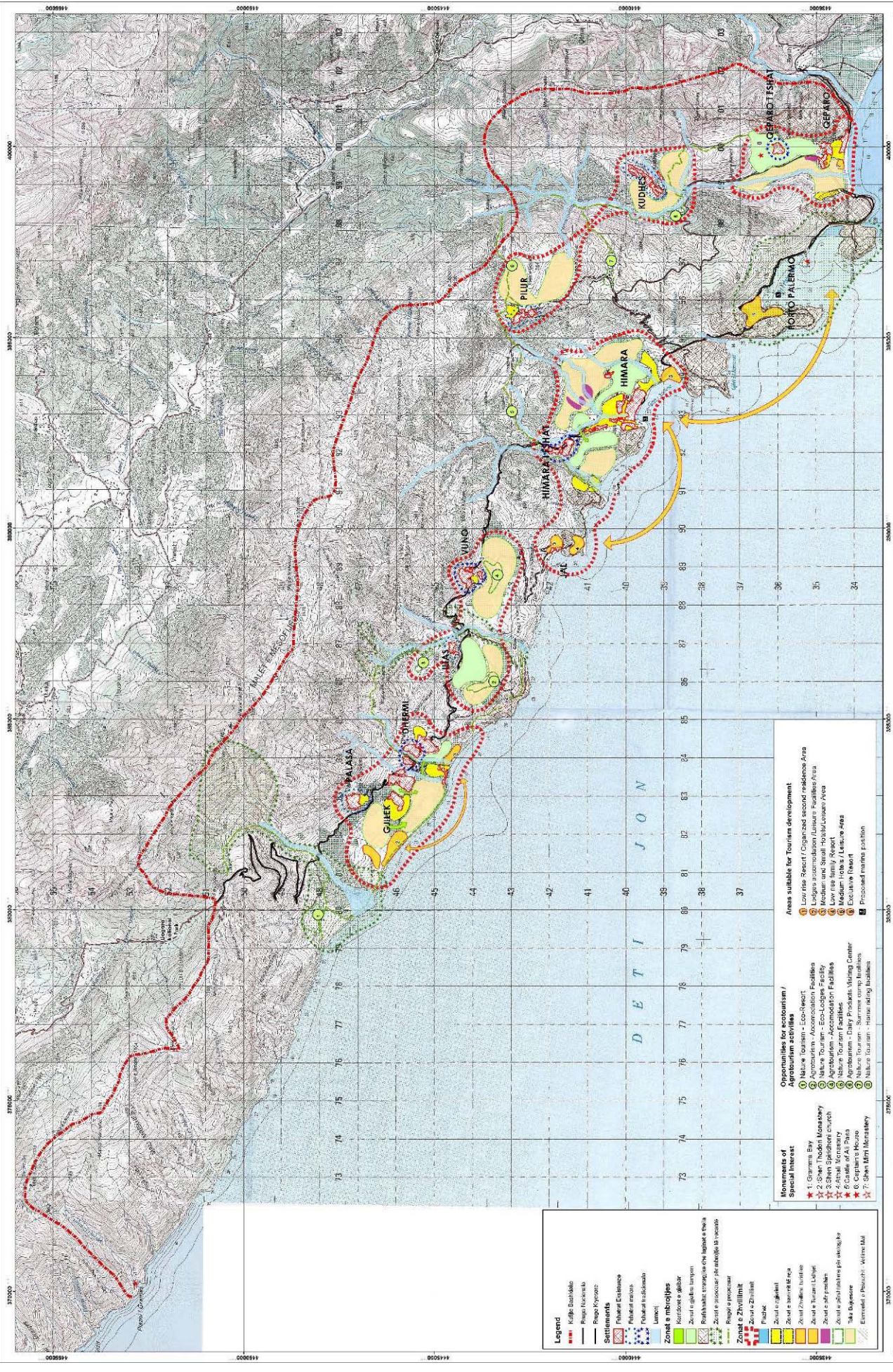

Figura 27: Peisazhi pamor 5: Qeparo- Kudhes

Pas largimit nga Porto Palermo, me pas shfaqet peisazhi pamore i pestë, qe është ai i **Luginës se Qeparos**, e cila hapet në drejtim të detit si brirë. Zona duhet të zhvillohet si një qender e tretë e shërbimeve, e orientuar për turizmin lokal dhe rajonal në kombinim me natyrën, kulturën dhe eko aktivitetet e turizmit. Fshati Qeparo duhet të organizohet më mirë dhe të konsolidohet nëpërmjet një rrjeti të hapësirave publike, që të çojne në bregdet. Plazhi është në nevojë për përcaktimin e kufirit për ndërtimin e një forme të një shëtitoreje rurale. Ajo duhet të mbajë karakterin e saj rural në lidhje me ullishtet. Në Qeparo interesi largohet nga bregdeti në eksplorimin terthor te luginës që është formuar si ndares i malit në dy gishta te një peisazhi te zbuluar qe behet shumë më intrigues në brendësi të fshatit duke te nxitur për t'a eksploruar me anë të aktiviteteve të tilla si eskursioneve në këmbë dhe hipur në kalë. Aktivitetet tradicionale bujqësore mund të aktivizohet përgjatë luginës. Fshati Kudhes mund të orientohet si një qendër për produktet vendase të lidhura me vajin e ullirit. Fshati Qeparo i Vjetër i ndërtuar në majë të një shkëmbi mbi rrënojat e lashta të fortifikuara të vendbanimeve te Karos, paraqet nje atraksion te madh turistik në këtë zonë. Trajtimi i saj përmes investimeve të koordinuara publike dhe private duhet të jetë fokusi i një programi të specializuar rigjallërimi të mbështetur nga qeveria qendrore me ndihma nga donatorët (greke). Duhet te krijohet një atraksion turistik në lidhje me historinë e shtëpisë së miqve të Ali Pashës. Si përfundim, Himara do të zbulohet nga vizitorët si një sekuencë peizazhi magjepsës të nje bregdeti 20 km në mes të detit dhe malit, orkestruar si një pjesë muzikore dramatike me instrumente te ndryshem qe kombinojne intensitetin me qetesine, e cila mund të luhet në mënyra të ndryshme duke zbuluar emocione në çdo kohë në varësi të fokusit dhe interesit të dëgjuesit.

Legend

Kufijtë Dendrolojikë
Rrethat Hidrolojikë
Rrethat Korororë
Shtetësi
Rrethat Historikë
Rrethat Kulturorë
Rrethat Natyrore
Zonat e mbrojtjes
Zonat e gjelbra tërëqorë
Zonat e gjelbra të pjesshme
Zonat e mbrojtjes strategjike dhe ligjore të shtetit
Zonat e rrethorës së mbrojtjes së shtetit
Rrethat e paracaktuar
Zonat e Zhvillimit
Zonat e Zhvillimit
Rrethet
Zonat e gjelbra
Zonat e zezat të reja
Zonat e zezat të vjetra
Zonat e turizmit
Zonat e përparimit
Zonat e mbrojtjes për shtet
Zonat e mbrojtjes për shtet
Zonat e mbrojtjes për shtet
Tërëqorë
Etimet dhe Përcaktimet e shtetit

Monuments of Special Interest

1. Gjymnasti
2. Shën Thome, Monastery
3. Shën Spiridon church
4. Akra, Monastery
5. Castle of Ali Pasha
6. Captain's House
7. Shën Ajmë Monastery

Opportunities for ecotourism / Agrotourism activities

1. Nature tourism - Eco-tourist
2. Agrotourism - Agrotourist
3. Nature tourism - Eco-Lodges - agrotourism
4. Nature tourism - Eco-Lodges - agrotourism
5. Nature tourism - Eco-Lodges - agrotourism
6. Agrotourism - Daily Products, Milling Center
7. Nature tourism - Summer camp facilities
8. Nature tourism - Horse riding facilities

Areas suitable for Tourism development

1. Low rise Resort / Organized second residences Area
2. Lodges accommodation / Leisure Facilities Area
3. Medium and Small Hotels/Leisure Area
4. Medium and Small Hotels/Leisure Area
5. Medium Hotels / Leisure Area
6. Executive Resort
7. Proposed marina position

IV | 2. PERPUNIMI I STRATEGJIVE LOKALE TE ZHVILLIMIT

Vizioni i pershkruar me siper mund te shprehet si artikulum i qellimeve, objektivave dhe programeve te cilat formojne strategjine lokale te zhvillimit, e permbledhur ne tabelen ne vazhdim.

QELLIMI	OBJEKTIVAT
Qellimi 1 Krijimi i Himarës si një destinacion turistik cilësor në Bregdetin Jugor që ofron standarde të larta të akomodimit dhe shërbimeve të një ekonomie të tipit turistik.	1.1. Pozicionimi i zones ne tregun kombetar si nje destinacion i nje turizmi cilesor, me variacione te ndryshme
	1.2 Terheqja e investimeve vendase dhe te huaja ne funksion te zhvillimit te turizmit
	1.3 Zhvillimi, organizimi dhe promovimi i sektorit te turizmit dhe rritja e sherbimeve cilesore
	1.4 Permiresimi i infrastruktures turistike
QELLIMI 2 Himara me nje ekosistem te mirembajtuar, drejt mbrojtjes se saj , ku aktiviteti njerezor dhe ai i vizitoreve shikohen ne kontekstin e mbrojtjes mjedisore.	2.1 Promovimi dhe mbrojtja e trashegimise kulturore
	2.2. Mbrojtja e pejsazhit natyror dhe vlerave panoramike te zones
	2.3 Himara si nje Bashki e paster dhe e shendeteshme
	2.4 Zhvillimi i infrastruktures publike dhe menazhimi i burrimeve ujore
	2.5 Kultivimi i kultures mjedisore
QELLIMI 3 Himara e ardhshme si nje komunitet ne lulezim ku turizmi harmonizohet mire me te gjitha aspektet e ekonomise lokale dhe sherben si nje katalizator i rendesishem i sajve per tu shtrire pergjate gjithe vitit.	3.1 Permiresimi i cilesise se jetes dhe standarteve per komunitetin lokal
	3.2 Rivitalizimi i ekonomise se vendbanimeve malore
	3.3 Zhvillimi dhe zgjerimi i tradites fermere dhe zhvillimi i elementeve te agroturizmit
	3.4 Standartizimit te tyre dhe krijimit te markave lokale
QELLIMI 4 Rritja e kapaciteteve te qeverisjes vendore ne menazhimin e zhvillimit te turizmit nepermjet rritjes se kapaciteve lokale dhe nxitjes se iniciatives private ne kete fushe si dhe rritjes se bashkepunimit vertikal dhe horizontal te te gjithe aktoreve ne zone.	4.1 Permiresimi i kapacitetit administrative
	4.2 Terheqja e fondeve dhe permiresimi i menaxhimit financiar
	4.3 Promovimi i trajnimeve te ndryshme, mesim dhe shkembimi i eksperiencave
	4.4 Zhvillimi i formave te reja te bashkepunimit dhe rritja e kapitaleve institucionale

QELLIMI	OBJEKTIVAT	PROGRAMET
Qellimi 1 Krijimi i Himarës si një destinacion turistik cilësor në Bregdetin Jugor që ofron standarde të larta të akomodimit dhe shërbimeve të një ekonomie të tipit turistik.	1.1. Pozicionimi i zonës në tregun kombëtar si një destinacion i një turizmi cilësor, me variacione të ndryshme	1.1.1: Originaliteti: Zhvillon një originalitet të qartë lokal në mënyrë që të diferencojë identitetin e zonës si një destinacion turistik bazuar në vizionin e propozuar.
		1.1.2: Plan Tregtar: formulone një plan tregtar gjithë përfshirës për Bashkinë.
		1.1.3: Projektet kryesore: identifikon projekte pilot për dhjetë vitet e ardhshme që do të ndikojnë në të gjithë zonën dhe që do të mobilizojnë turizmin (siç është zhvillimi i zonës së kalasë së Ali Pashës në Porto Palermo në një atraksion kulturore).
		1.1.4: Imazhi dhe identiteti: vlerëson legjendat dhe tregimet për zonat që evidencojnë identitetin e tij (p.sh. shpella e Polyphemus në Himarë, historinë e Ali Pashës në Qeparo dhe Porto Palermo, simbolet e vjetra të Poseidonit të bërë nga detaret në shkëmbinjtë e Grammatës, shprehjet e emigrantëve në Vuno etj).
		1.1.5: Ngjarjet: promovon festat tradicionale dhe prezantimet e festa të reja që do të shërbejnë si aktivitete promovionale (p.sh. eskursionet e organizuara ose jo, si dhe shetitjet me barka) ku turistët mund të njohin kulturën dhe natyrën lokale – dhe me vone ofrimin e arkitekturës dhe ushqimit tradicional vendas etj.
		1.1.6: Rregullat e Cilesisë: vendosjen e parametrave të cilësive, si një “marreveshje e qëndrueshme” ku të gjithë aktorët (biznesi pushteti vendore, qeveria) bienin dakort në 'rregullin' për ruajtjen e natyrës dhe shoqërisë, p.sh. gatimin lokal, arkitekturën lokale, sistemin e grumbullimit të mbetjeve, etj.
		1.1.7: Rrjeti turistik: krijimin dhe promovimin e një rrjeti me zona të tjera turistike të Shqipërisë për të krijuar një produkt të kombinuar turistik që evidencojnë eksperiencën unike Shqiptare.
		1.1.8: Aktivitetet Promovionale: Organizimin e aktiviteteve promovionale në Tiranë, Athinë dhe Selanik për të prezantuar cilësitë e zonës mundësite për investime në turizëm në zonën e Himarës.
	1.2 Terheq dhe lehtëson investimet në zhvillimin e turizmit	1.2.1: Zonat prioritare: identifikimin e zonave prioritare për zhvillimin e turizmit në zonën bregdetare në mënyrë që të terheqë dhe orientojë investimet e huaja.
		1.2.2: Projektet baze: identifikon projektet baze për investime të mëdha (siç është zhvillimi i një resorti të madh në Porto Palermo)
1.2.3: Nxitja e agroturizmit: sigurimin e stimuljeve për drejtimin e investimeve dhe të ardhurave nga emigrantët në agroturizëm dhe aktivitete të përafërta.		
1.2.4: Nxitja e rehabilitimeve: sigurimin e stimuljeve për investime në restaurimin e		

		ndertesave tradicionale, shtepive te fshatit dhe zonat ekzistuese per kthimin e emigranteve dhe te Europianeve te interesuar per shtepi te dyte/shtepi pushimi. 1.2.5: Pronesia: zgjidhjen e problemeve te pronesise per te thjeshtuar burokracine per bleres potencial dhe investitoreve ne sektorin turistik.
1.3 Zhvillimi, organizimi dhe promovimi i sektorit te turizmit dhe rritja e sherbimeve cilesore	1.3.1: Formalizimi : formalizimin e turizmit nepermjet rregjistrimit te biznesit dhe permiresimin e grumbullimit te taksave.	
	1.3.2: Standartizimi: pregatitjen dhe ndjekjen e klasifikimit te turizmit privat, sipas kriterave te cilesise dhe sherbimit te akomodimit qe ofrohet per turistet..	
	1.3.3: Statistikat turistike: zhvillon nje sistem te grumbullimit te te dhenave , rinovon ate, monitoron dhe vlereson, si nje element te zhvillimit te turizmit.	
	1.3.4: Integrimi i sherbimeve turistike: krijimin e nje rrjeti te turizmit te biznesit turistik lokal (hotelesh, vlerash, sherbimi transporti, sherbimesh si guidat, restorantet dhe pajisjesh, etj.)	
	1.3.5: Sisteme te informimit turistik: krijimin e nje sistemi te dhenies se informacionit dhe orjentimi per vizitoret, per akomodimin, aktivitetet etj, me qender ne Himare dhe nen qendra ne zona te tjera.	
1.4 Permiresimin e infrastruktures turistike	1.4.1: Sistemin e sinjalistikes: instalimin e nje sistemi te pershtateshem per vizitoret qe sigurone guida dhe informacion ne sherbime te ndryshme, vendbanimet dhe vendet me interes te vecante.	
	1.4.2: Aksesueshmeria/Arritja: permireson aksesueshmerine e te gjitha zones , nepermjet riparimit te rrugeve, pastrimin e rrugicave dhe krijimin e rrugeve per bicikleta.	
	1.4.3: Lehtesirave portuale: zgjerimin e lehtesirave ekzistueses ne portin e Himares per mjete detare te perkohshme dhe anije te tjera dhe saktesimin e vendit per zhvillime te metejshme per nje marine te plote ne Porto Palermo.	
	1.4.4: Lidhjet detare: krijon mundesira per lidhje midis plazheve te zones (ndermjet tyre dhe sidomos me ato te izoluara) nepermjet nje rrjeti te mjeteve te vogla /anijeve te vogla me qender ne Himare dhe Dhermi per transportin e turisteve, popullesise lokale si dhe te produkteve te ndryshme.	
	1.4.5: Teknologjite e informimit: investon ne infrastrukturen e IT dhe rrjetit social online si nje mjet per promovimin nderkombetar per zhvillimin e turizmit, me synim popullesine e re ne moshe.	
	1.4.6: Energjia dhe telekomunikacioni: sigurimin e furnizimit me energji, telefon dhe sherbim te internetit ne kohe per projektet te ardhshme te zhvillimit turistik.	

		1.4.7: Zhvillimin e plazheve: zhvillon zonat e banuara prane plazheve si shetitore publike (per gjate plantacioneve, oboret etj) per aktivitete shplodhese ne ajer te paster.
		1.4.8: Siguria rrugore: permireson sigurine rrugore nepermjet sigurimit te pajisjeve te nevojshme (p.sh. pasqyra, barrierave, vendkalimeve etj), me zhvillimin e trotuareve te pershtateshme dhe te rrugeve shetitore per njerezit.
		1.4.9: Rrjeti i vend kalimeve: ngritjen e nje rrjeti te vendkalimeve dhe rrugicave qe se bashku te krijojne zona banimi terheqese duke perfshire plazhet, kanionet, monumentet dhe vendet arkeologjike.

QELLIMI 2 Himara me nje ekosistem te mirembajtuar, qe synon mbrojtjen e saj , ku aktiviteti njerezor dhe ai i vizitoreve shikohen ne kontekstin e mbrojtjes mjedisore.	2.1 Promovimi dhe mbrojtja e trashegimise kulturore	2.1.1: Monumentet kulturore: mbrojtja , rehabilitimi dhe promovimi i monumenteve te kultures, kishave, manastireve, zonave arkeologjike dhe kalave sipas standarteve bashkohore Europiane dhe ligjeve vendore per mbrojtjen e trashegimise kulturore.
		2.1.2: Rruajtja e kufijve: identifikimi dhe pershkrimi I kufijve per nje strukture urbane kompakte te vendbanimeve tradicionale per evidentimin e vlerave te vecanta dhe per zonat me pamje te vecanta si dhe prezantimin e rregullores per mbrojtjen e tyre.
		2.1.3: Programet rehabilituese: promovimin e programeve rehabilituese te vecanta me prioritete duke ndjekur rastin e “Kalas se Himares” nepermjet sigurimit te ndricimit, rrjetin e sherbimeve dhe permiresimin e infrastruktures.
		2.1.4: Hapesirat publike: rehabiliton dhe permireson rrugicat me kalldrem guri dhe siguron e zgjeron hapesirat publike/sheshet te vendbanimeve tradicionale.
		2.1.5: Kultura: zhvillon nje atraksion kulturor te vecante ne cdo vendbanim ne menyre qe te terheqe vizitoret dhe ti beje te qendrojne sa me gjate. Ky atraksion mund te lidhe Himaren e Vjeter me identitetin e gjithe zones si nje kufi historik, Vunoi me emigracionin gjate shekullit te 20 dhe Qeparone me historine e Ali Pashes.
	2.2. Mbrojtja e pejsazhit natyror dhe vlerave panoramike te zones	2.2.1: Vija bregdetare: percaktimin e nje kufiri te qarte te ndertimeve ne plazhe dhe zbatimine rregullave strikte per te parandaluar ndertimet e demshme ne vijen bregdetare.
		2.2.2: Ndertimet Informale: minimizimin e ndertimeve informale qe konsumojne natyren, pejsazhin dhe integrimin e situates ekzistuese ne strukturen urbane.
		2.2.3: Zhvillimi linear : kontrolli i zhvillimit linear pergjate rruges kombetare (sidomos ndermjet Himares se Vjeter, Himares se Re dhe Dhermise) ne menyre qe te parandalohen crregullesit.
		2.2.4: Cilesia pamore: mbrojtjen e pejsazheve, kreshtave nga ndertimet si nje entitet mjedisore, si dhe si nje zone shume e dukeshme nga rrethinat e tij.
		2.2.5: Perrenjte dhe lumenjte: njohjen e rreziqeve te ndotjes se perrenje dhe lumenjve si nje kompleks natyrore per te parandaluar shfrytezimin e pa kontrolluar te materialeve inerte nga shtrati I lumit.
2.2.6: Rezervimi: ruan zonat e nje karakteri rural si zona reserve per zhvillimet e me voneshme ne kontekstin e nje zhvillimi te qendrueshem dhe ruajtjes se biodiversitetit.		
2.2.7: Korridoret mjedisore: per zhvillimin e korridoreve mjedisore lejon lidhjet vertikale te zonave malore me ate bregdetare dhe lejon funksionimin mjedisor.		
2.2.8: Toka bujqesore: mbron token bujqesore (ullinjte dhe pemetarine) dhe tarracat e pjerreta si toka produktive dhe si karakteristika natyrore dhe pejsazhe kulturore.		
2.2.9: Aktivitet ndotese: percakton token per aktivite ndotese te organizuara dhe te ndara nga tokat		

		bujqesore, perrenjte dhe lumenjte. 2.2.10: Karrierat/gurroret: Heqjen e karrierve ne vendet e papershtateshme (ne afersi te vendbanimeve karakteristike, vlerave mjedisore, perrenjve dhe lumenjte) dhe rehabiliton zonat ekzistuese. Percakton vende te pershtateshme dhe kushtet per shfrytezim. 2.2.11: Ndertimi i rrugeve: prezanton dhe zbaton kriteret per ndertimin e rrugeve dhe rehabilitimin e seksioneve te rrugeve ekzistuese qe krijojne probleme te demtimeve natyrore.
2.3 Himara si nje Bashki e paster dhe e shendeteshme		2.3.1: Plani i menaxhimit te mbetjeve : zhvillon nje plan te menaxhimit te mbetjeve te ngurta urbane grumbullimin dhe perpunimin e tyre. 2.3.2: Vendgrumbullimi/Landfilli: vendos nje vend te perkohshem per grumbullimn dhe ricklimin e mbetjeve. 2.3.3: Vendete inerteve: planifikimin dhe vendosjen e pajisjeve te mbetjeve ndertimore. Kjo eshte mjaft e rendesishme per projektet e zhvillimit te sektorit te turizmit. 2.3.4: Shpellat/Grykat dhe plazhet: promovimin e nje plan veprimi bashkiak per pastrimin e shpellave, kanioneve dhe plazheve me pjesemarrjen e shoqerise civile.
2.4 Zhvillimi i infrastruktures publike dhe menaxhimit e burimeve ujore		2.4.1: Furnizimi me Uje: kombinimin e studimeve dhe projekteve parciale ne nje sistem te integruar qe mbulon te gjithe territorin e Bashkise. 2.4.1: Trajtimi i ujerave te ndotur: kompletimin e sistemit te kanalizimeve per te mbuluar te gjithe territorin e Bashkise. 2.4.2: Trajtimi ekzistues: rehabilitimi dhe zgjerimi i sherbimit te largimit te ujerave te ndotura ne Himare nepermjet shtrirjes se rrjetit grumbullues te ketyre ujerave dhe sigurimin e kapaciteteve te mjaftueshme perpunuese nepermjet trajtimit mekanik dhe atij biologjik. 2.4.3: Ujerat e ndotur ne lagje: sigurimin e pajisjeve perpunuese te ujerave te ndotura te ndara per cdo zone ose trajtimi i kombinuar i tyre per zona te aferta. 2.4.4: Rruajtja e cilesise se ujerave detare: eliminon derdhjen ne det te ujerave te ndotura ose nepermjet impianteve kompakte te parafabikuara ne zonen bregdetare ose nepermjet lidhjes se rrjetit ne kolektorin kryesor te Bashkise. 2.4.5: Ujerat nen tokesore: krijon nje sistem monitorimi per te parandaluar ndotjen e ujerave nentokesore qe mund te shkaktohet nga grumbullimi i pa kontrolluar i mbeturinave, mbetjeve blegtorave apo ato te perpunimit te produkteve agro-ushqimore. 2.4.6: Riperdorimi i ujerave te ndotur: investigimi per perdorimin e ujerave te ndotur pas trajtimit per nevojat e ujitjes ne bujqesi, si nje forme per te rritur sasine e ujit te paster per nevoja publike.
2.5 Kultivimi i		2.5.1: Promocionet mjedisore: krijon nje program promocial bashkiak qe i referohet komunitetit lokal dhe

	kultures mjedisore	vizitoreve, vecanerisht per te rinjte. 2.5.2: Veprimet per informimin publik: realizon veprime per informimin publik per mbrojtjen e natyres dhe trashegimise kulturore. 2.5.3: Kriteret mjedisore per biznes: realizon kriteret mjedisore per te asistuar biznesin lokal turistik per te menaxhuar vlerat e tyre. 2.5.4: Veprimet vullnetare: promovon veprime vullnetare per pastrimin e plazheve, kanioneve dhe ripyllezimin e kodrave perballe.

QELLIMI 3 Himara e ardhshme si nje komunitet ne lulezim ku turizmi harmonizohet mire me te gjitha aspektet e ekonomise lokale dhe sherben si nje katalizator i rendesishem i saj per tu shtrire pergjate gjithë vitit.	3.1 Permiresimi i cilesise se jetes dhe standarteve per komunitetin lokal	3.1.1 Qender sherbimesh: forcimi i rolit te Himares (Spilese) si qender aktivitetesh dhe sherbimesh, si dhe zhvillimin e nje qendre te dyte ne Dhermi.
		3.1.2 Hapesirat publike: sigurimin e hapësirave publike dhe te gjelbera ne zgjerimet dhe zonat e reja te ndertimit.
		3.1.3 Rrjeti rrugor: zhvillon rrjetin rrugor sekondar, ne vecanti ne zgjerime dhe zona te reja ndertimore, duke perfunduar pastrimin e rrugeve te perfunduara dhe rritjen e aksesueshmerise.
		3.1.4 Transporti publik: riorganizimin e transportit publik ne menyre qe te mbuloje te gjithë territorin e Bashkise.
		3.1.5: Qendrat komunitare-kulturore: ofron per qendrat kulturore dhe ato komunitare ne vendbanime, riperdorimin e ndertimeve ekzistuese.
	3.2 Rivitalizimi i ekonomise se vendbanimeve malore	3.1.5 Infrastruktura Sociale: shtrirjen e Qendres Shendetesore te Himares (duke ndjekur studimet ekzistuese) dhe ndertimin e nje ambulance te re ne Jal per sezonin verore. Mbulimin e e projekteve per arsimin nepermjet rehabilitimit te ish sherbimeve arsimore.
		3.2.1: Stimujt: perdorimin e stimujve per restaurimin e ndertimeve tradicionale dhe transformimin ne hotele te vegjel fjetjeje dhe mengjes/<i>bed and breakfast</i> .
		3.2.2: Ndertimi: mbeshtetjen e ndertuesve tradicionale dhe punonjesve lokal specializuar ne menyren tradicionale te ndertimit (mure-guri, strukturave prej druri, kalldreteve prej guri, etj.)
		3.2.3: Sherbimet: zhvillimin e aktiviteteve ekonomike plotesuese per te plotesuar nevojat e turistevene bare, restorante, dyqane te vogla, etj.
		3.2.4: Aktivite sportive: prezantimin e paketave udhezuese ne lidhje me turnete, eskursionet, perdorimin e bicikletave, ngjitjeve, perdorimin e kuajve etj.
3.2.5: Qendrat e vizitoreve: krijimin e qendrave te vizitoreve referuar produkteve lokale dhe vlerave kulturore te vendbanimit.		
3.3 Zhvillimi dhe zgjerimi i tradites fermere dhe zhvillimi i	3.2.6: Atraksioni kulturor: të zhvillojë një tërheqje të veçantë kulturore per çdo vendbanim, me qëllim për tërheqjen e vizitorëve dhe për të inkurajuar ata që të qëndrojnë më gjatë. Këto atraksione të mund të lidhin Himarën e Vjetër me identitetin e të gjithë zonën, si një kufi historik, Vunoin per emigracionin në shkalle të gjere gjate shekullit te 20-të dhe Qeparone me historine per Ali Pashën.	
	3.3.1: Lenda e pare: krijimin e lendeve te para te nje cilesie te larte dhe inkurajimin e kultivimin e produkteve bio (p.sh. produkteve organike, bimeve autentike me cilesi	

	elementeve te agroturizmit	aromatike apo mjekesore, frutave te vogla, dritherave organike dhe bishtajave, etj). 3.3.2: Stimujt: dhenien e stimujve per planifikimin dhe implementimin e projekteve lokale psh. Terheqja e sipermarrjeve nga jashte, sidomos emigranteve te cilet mund te investojne ne nje sipermarrje te re edhe pse ata nuk jane zhvendosur. 3.3.3: Trajnimi dhe marrja e dijeve: realizimi i trajnimeve dhe shkembimit te eksperiencave per sipermarresit lokal dhe fermeret ne funksion te kushteve lokale dhe rrethanave. 3.3.4: Agroturizmi: promovon zhvillimin e njesive agroturistike, kryesisht nepermjet riperdorimit te ndertesave ekzistuese ku vizitoret do te perjetojne nje eksperience lokale si dhe aktivitet e perditeshme bujqesore.
	3.4 Standartizimit te tyre dhe krijimit te markave lokale	3.4.1: Perpunimi ushqimor: rritja e vlerave nepermjet prodhimit te ushqimeve me cilesi te larte dhe zhvillimi i ushqimeve te thjeshta lokale ne harmoni me tiparet mjedisore te rajonit. 3.4.2: Njesi te reja agro-ushqimore: sigurimin e tokes per njesi/produkte te reja agro-ushqimore. 3.4.3: Origjinaliteti: zbatimi i nje strategjie marketingu origjinale per promovimin e produkteve lokale te Himares me emrin e origjines. 3.4.4: Certifikimi: produkte direkt agro-ushqimore orjentuar per certifikim si produkte me cilesi te larte dhe krijimin e nje sistemi te certifikimit cilesor per produktet lokale.

QELLIMI 4 Rritja e kapaciteteve te qeverisjes lokale ne menaxhimin e zhvillimit te turizmit nepermjet rritjes se kapaciteve lokale dhe nxitjes se iniciatives private ne kete fushe si dhe rritjes se bashkepunimit vertikal dhe horizontal te te gjithë aktoreve ne zone.	4.1 Permirosimi i kapacitetit administrativ	4.1.1: Zyra e turizmit: riorganizon zyren e turizmit ne Bashki, qe siguron pergjegjshmeri ne dhenien e sherbimit, grumbullimin e materialit turistik dhe monitorimin e tij.
		4.1.2: Trajnimi i stafit bashkiak: angazhimin e stafit bashkiak ne seminare trajnuese dhe shkembimet e eksperiencave si dhe ne shkembimin e programeve per te arritur praktika sa me te mira nga eksperiencat Greke apo Italiane.
		4.1.3: Menaxhimi ne destinacion: siguron iniciativa gjithepershiresë per formen e zhvillimit dhe te funksionimit ditor te aktivitetëve turistike nepermjet nje bordi turistik lokal.
	4.2 Terheqja e fondeve dhe permirosimi i menaxhimit financiar	4.2.1: Nivel kombetar: Lobon me qeverine qendrore per terheqjen e fondeve dhe projekteve infrastrukturore.
		4.2.2: Programet e BE: zhvillon programe lokale per zhvillimin e turizmit me mbeshtetjen e fondeve nga programet e BE.
		4.2.3: Donoret: zhvillon nje infrastructure te integruar dhe programe te zhvillimit te turizmit duke synuar ne fonde mbeshtetese nga donator dhe institucione nderkombetare sic jane Banka Boterore dhe qeverite e huaja (p.sh. qeveria Greke).
		4.2.4: Diaspora Himariote: zhvillon programe per mbeshtetje financiare nga Himariotet me mundesi financimi qe jetojne jashte vendit te cilet deshirojne te investojne ne vendin e tyre te origjines.
		4.2.5: Menaxhimi i financave bashkiake: riorganizimi dhe permirosimi i mbledhjes se taksave bashkiake dhe permirosimi i menaxhimit te buxhetit bashkiak.
	4.3 Promovimi i trajnimeve te ndryshme, mesimi dhe shkembimi i eksperiencave	4.3.1: Qender per trajnimin profesional: ngreh nje qender per trajnime profesionale ne fushen e turizmit dhe te mirepritjes, mundesisht i vendosur ne kalane e Himares qe do te ndihmonte ne rritjen e standarteve te sektorit turistik ne nje periudhe afat mesme.
		4.3.2: Trajnimi i sipermarresve: organizon trajnime ne shkembimin e njohurive, menaxhimin e biznesit dhe marketingun per sipermarresit lokal.
		4.3.3: Gjuha e huaj dhe IT: realizon seminare per gjuhet e huaja dhe trajnime IT .
		4.3.4: Trajnim per mirepritjen: realizon seminare ne mirepritjen e thjeshte per trajnuesit ne hotelet lokale.
	4.4 Zhvillimi i formave te reja te bashkepunimit dhe rritja e kapitaleve institucionale	4.4.1: Qeveria qendrore: Vendos bashkepunim sistematik me qeverine qendrore ne menyre qe te rakordoje me mire per strategjine e zhvillimit te turizmit me Ministrine e Turizmit dhe Agjensine per Planifikimin e Territorit per promovimin e zhvillimit te infrastruktureve dhe investimeve shteterore ne zone.
4.4.2: Bashkepunimi institucional rajonal: zhvillon nje bashkepunim te ngushte dhe sistematik me autoritetet rajonale nepermjet krijimit te nje bordi te turizmit lokal per te ndermarrë iniciativa gjithë përfshirëse per zhvillimin e turizmit.		
4.4.3: Partneriteti publik dhe privat: siguron nje model te ri bashkepunimi midis Bashkise dhe sektorit privat		

		ne rrjetin e biznesit turistik dhe promovimin e produkteve lokale.
		4.4.4: Pjesemarrja e publikut: angazhon shoqerine civile ne promovimin e zhvillimit te turizmit, duke u mbeshtetur ne metodat bashkekohore te pjesemarrjes se publikut, si dhe ne sistemin tradicional te perfaqesuesve te tyre sic mund te jene kryepleqte.

4 PLANI I PËRDORIMIT TË TOKËS

I. HYRJA

Plani Struktural perfshin situaten fiziko-hapesinore te Planit Lokal dhe eshte hartuar nga Konsulenti duke interpretuar Vizionin, i cili eshte percaktuar ne bashkepunim me Bashkine. Plani Struktural eshte i bazuar ne parashikimet demografike dhe ekonomike te cilat ndikojne ne vleresimet programatike, ne nevojten per perdorimin e tokes ne menyten me te mire, duke mbeshtetur procesin e zonimit per zhvillimet e ardhshme. Qellimi kryesor i Planit Struktural eshte mbeshtetja e zhvillimit te qendrueshem te turizmit ne menyte qe te arrihen perfitimet ekonomike, nderkohe qe ploteson aspiratat e popullates lokale, duke pasur parasysh ruajtjen e vleres afatgjate te pasurive mjedisore. Rritja e turizmit dhe aktiviteteteve shplodhese dhe rekreative me baze zhvillimin ekonomik eshte pare si prioritet kryesor i zonave qe ajo perfaqeson ne te gjitha aspektet e mundshme, me te favorshme per zhvillimin ekonomik lokal, si dhe arrijten e objektivave rajonale dhe kombetare te zhvillimit ekonomik.

Plani Struktural i shoqeruar nga Harta e Perdorimit te Tokes ne shkalle 1:10.000 qe mbulon te gjithe territorin e Bashkise eshte nje dokument strategjik thelbesor qe paraqet strukturen e ardhshme te propozuar te perdorimit te tokes , e cila do te detajohet ne fazat e ardhshme te hartimit te Planit Rregullues. Ky i fundit do te percaktoje zonimin me te hollesishem, dendesine dhe rregulloret e nenndarjeve, si dhe mekanizmat e nevojshme per te zbatuar Planin Struktural duke u perqendruar me shume ne zonat e zgjedhura dhe territorin e urbanizuar sipas percaktimeve dhe normave te legjislacionit kombetar.

Ne kohen e dorezimit te ketij raporti **Ligji i ri per Planifikimin Territorial 10119/2009** ka hyre ne fuqi se bashku me aktet nenligjore shoqeruese te cilat specifikojne dispozita te detajuara dhe proceset e planifikimit dhe kontrollit te zhvillimit. Cka eshte permendur me siper eshte marre ne konsiderate per te siguruar perputhshmerine ligjore te Planit. Pervec kesaj Konsulenti ka pranuar dispozitat, normat dhe rekomandimet e miratuara nga **Plani Rregullues i Zhvillimit te Bregdetit te Jugut** ne percaktimin dhe kategorizimin e zonave te perdorimit te tokes dhe eshte kujdesur per te siguruar harmonizimin me dispozitat e legjislacionit mjedisor ne zonat e mbrojtura.

Perdorimi i metodologjise se zonimit te tokes dhe standardet e planifikimit jane shpjeguar me hollesi ne kete raport, i cili eshte organizuar ne formen e udhezimeve dhe parimeve te Zhvillimit Urban per te lehtesuar komunikimin ne terma teknike me Departamentin e Planifikimit Urban te Bashkise ne procesin e hartimit te Planit Rregullues.

Krahas percaktimit te perdorimit te tokes dhe shifrave programatike per zhvillimin e ardhshem territorial, Konsulenti ka punuar paralelisht ne percaktimin e nevojave per investime ne infrastrukture, ne lidhje me furnizimin me uje, kanalizimet, energjine, telekomunikacionin, si dhe menaxhimin e mbeturinave, te cilat mund te perdoren si udhezime per kryerjen e me shume studimeve te specializuara teknike. Bazuar ne Vizionin Qytetit dhe Strategjine e Zhvillimit te Territorit, si dhe ne hulumtimet e metejshme ne nivel kombetar lidhur me mundesite e financimit, Konsulenti ka hartuar nje liste te projekteve strategjike te infrastruktures, te cilat jane diskutuar me Bashkine.

Permbajtja e Planit u diskutua ne grupet e perkohshme te punes ne periudhen gusht-shtator ndermjet anetareve te ekipit planifikues, Kryetarit te Bashkise dhe Shefit te Departamentit te Planifikimit Urban te Bashkise. Ky diskutim ivazhdueshem u kombinua me vizita ne terren, e cila eshte dokumentuar ne shtojcat e ketij raporti.

II. ELEMENTE KRYESOR PROGRAMATIK TE SKENARIT TE ZHVILLIMIT

Skenari i zgjedhur per zhvillimin e Himares per 10-15 vitet e ardhshme, i pershkruar ne fazen e formulimit te Vizionit dhe Strategjise se Zhvillimit eshte organizuar pergjate dy akseve kryesore.

1. Krijimi i zones si nje destinacion turistik cilesor me standarde te larta, nepermjet terheqjes se investimeve ne vende te percaktuara te Zones se Planifikimit (zona prioritare) dhe organizimin e sherbimeve turistike dhe infrastruktures.
2. Ruajtja dhe permiresimi i burimeve te zones dhe zhvillimi i lidhjeve organike midis turizmit, ekonomise lokale dhe shoqerise, ne menyre qe te mbeshtese zhvillimin e qendrueshem demografik dhe socio-ekonomik.

Bazuar ne kete skenar, nje sere aspektesh programore jane diskutuar ne vazhdim per t'u marre ne konsiderate gjate formulimit te Planit Struktural. Duhet te theksohet se ne disa raste parashikimet jane te bazuara ne vleresime optimiste te cilat nuk mund te materializohen ne te ardhmen e afert, megjithate duhet te merren ne konsiderate ne planifikimin e territorit.

II | 1. VLERESIME PER POPULLESINE

Popullesia Rezidenciale: Ne menyre qe te behet nje parashikim i sakte i popullise sipas metodologjise se perdorur nga INSTAT, duhen te dhenat e fundit te popullise per te pakten dy periudha te ndryshme, analiza e dallimit midis vdekjeve dhe lindjeve dhe struktura e popullise sipas moshes, si dhe tendenca e migrimit. Keto te dhena nuk ekzistojne per Bashkine e Himares, prandaj jemi munduar te punojme mbi bazen e perafimeve statistikore dhe progresioneve. Analiza e te dhenave ekzistuese dhe treguesit ne fazat e meparshme te punes (Raporti i Analizes se Qytetit / profili demografik), ka llogaritur perafersisht popullsin e rezidente te Bashkise Himare per jo me shume se 4500 banore, e rritur nga 3275 sipas rregjistrimit te fundit (Census 2001). Te dhena me te sakta nuk do te jene ne dispozicion me perpara muajit Prill 2012, do te jene atehere kur te publikohen te dhenat e rregjistrimit te ri (Census 2011). Megjithate, diferenca e madhe ndermjet popullise qe jeton dhe popullise se rregjistruar, eshte dhene ne tabelen e meposhtme, ku vihen re tendencat e migrimit nga Greqia te kushtezuara ne nje mjedis me te gjere ekonomik, si nje faktor kryesor i rendesishem per te percaktuar normen e rritjes se popullise rezidente ne periudhen e 5-10 viteve te ardhshme.

Tabela 13: Popullesia Rezidente, Bashkia Himare, 2000-2010

Burimi i informacionit	Census	Te dhenat e Bashkise per Popullesine e Rregjistruar	Popullesia rezidenciale e vleresuar perafersisht
Viti	2001	2010	2010
Banor	3275	12344	4500

Popullsia e vleresuar per nje vit te synuar - ndoshta, ne 2030 eshte 10.000 banore, qe nenkupton nje norme vjetore te rritjes deri ne 5-7% ndermjet viteve 2010 dhe 2020. Kjo eshte nje vlere shume ambicioze, duke konsideruar shkallen e ulet te rritjes ne nivel kombetar (0,55%) dhe nje koeficient lindjesh te femijeve 2 lindje / grua, e cila eshte edhe me e ulet ne Qarkun e Vlores. Megjithate, duhet nje kthim i konsiderueshem i qytetareve qe jetojne ne Greqi, i cili ndodh si rezultat i krizes, ne menyre qe rritja e popullsisë te mund te materializohet fuqishem brenda pese viteve te ardhshme. Ne te ardhmen e afert, vetem zhvillimi i turizmit eshte sektori kryesor qe mund te inkurajoje keto trende ne menyre pro-aktive permes gjenerimit te punesimit dhe krijimin e mundesive te favorshme per biznesin.

Popullsia Turistike: Me gjithë rëndesinë e saj për zhvillimin afatgjatë të qendrueshëm të zonës, treguesi i rritjes së popullsisë rezidente nuk është treguesi më i rëndësishëm për të mbështetur vlerësimet programatike të Planit Struktural për shkak të karakterit turistik të zonës, që nenkupton një shkallë të lartë të luhatjes në vlerat aktuale të popullsisë. Është vlerësuar që popullata lokale në muajt e verës i kalon 12,000 njëzëz nga 4,500 në periudhën e dimrit. Kjo shifër i referohet vetëm qytetarëve dhe familjarëve që kthehen në shtëpitë e tyre. Kësaj shifre duhet t’i shtohen pronarët e shtëpive të dyta, që janë nga jashtë zonës, numri i turistëve dhe vizitorëve, si dhe punësimi shtesë sezonal për të arritur shifrën e popullsisë aktuale në periudhën e verës. Një përafrim për popullsinë turistike aktuale të Bashkisë së Himarës në sezonin e pikut, bazuar në kapacitetet ekzistuese është paraqitur në tabelën e mëposhtme.

Tabela 14: Popullsia Turistike ne pikun e sezonit, Bashkia Himare, 2010	
Tipi i popullsisë	Nje vleresim i perafert i popullsisë ⁴
Popullsia Rezidenciale	4500
Qytetar te kthyer dhe zgjerime familjare	7500
Pronar te shtepive te dyta (jo banor te zones)	800
Vizitor – Turist	7200
Te punesuar Sezonal	1000
Totali	21000

Natyrisht kjo paraqet një përafrim optimist, që është tregues i mundësive që duhet të realizohen në shërbimet vendore bashkiake, në infrastrukturen publike dhe në objektet bashkiake. Për momentin kjo është e kufizuar në sezonin e pikut dhe do të mbetet e tillë për 5 vitet e ardhshme, por pritet që të zgjerohet për një periudhë më të gjatë në të ardhmen. Zhvillimi i turizmit në zonë do të çojë në rritjen graduale të numrit të turistëve dhe banorëve të shtëpive të dyta në zonë me një normë mesatare prej 7-10% në vit gjatë dekadës së ardhshme, në vartësi të shkallës së plotësimit të kërkesës. Popullsia e ardhshme e zonës së turizmit në 15-20 vitet e ardhshme pritet të tejkalojë 40.000 banorë.

Dendësia e Popullsisë: Llogaritja e dendësisë së popullsisë në baze të këtij përafrimi arrin 303 banor për km² (llogaritur mbi 132km²). Duke marrë parasysh që me shumë se 50% e territorit të Bashkisë është zonë e pabanuar, (zonë malore), përqendrimi aktual i popullsisë në zonat me potencial banor duhet të llogaritet me dyfishin e densitetit, pra 600 banor për km². Kjo pasqyron një situatë më të rëndësishme nga vlera e 34 banor për km², e cila i referohet dendësisë së popullsisë rezidente ekzistuese.

⁴ Vlerat janë referuar të dhenave të Bashkisë, që do të analizohen në mënyrë analitike në seksionet në vazhdim.

II | 2. ZHVILLIMET EKONOMIKE

Punesimi i Planifikuar: Te dhenat e pergjithshme zyrtare mbi punesimin aktual ne Bashkine Himare nuk u mundesuan, por u llogariten ne menyre indirekte nga te dhenat bashkiake per zhvillimin e biznesit vendor gjate nje periudhe pese vjeçare nga 2004-2009 te paraqitura ne Raportin e Analizes se Qytetit / Zhvillimit Ekonomik. Bazuar ne te dhenat e punesimit per te gjitha deget e ekonomise, (perpunimi, tregtia, restorantet, ndertimi, transporti dhe sherbimet e tjera), me perjashtim te kultivimit te tokes bujqesore dhe mbareshtimit te kafsheve, rezultojne afersisht ne 1400 te punesuar. Rreth 70% e kesaj shifre korrespondon me punesimin sezonal. Kjo shifer tregon se nje vlere shume e vogel evidenton te punesuar kundrejt popullates se pergjithshme te zones krahasuar me nivelin kombetar.

Kjo perkon me konkluzionet qe rrjedhin nga analiza e perberjes se moshes se popullsisë rezidente dhe nenkupton qe Himara eshte ne nje suate qe importon fuqi sezonale punesimi nga zona te tjera ne menyre qe te mbuloje nevojat e turizmit. Objektiv i per te ardhmen do te jete i tille qe gradualisht te zevendesojte kete fuqi punesimi sezonal duke kthyer popullsisë emigrante nga Greqia, qe do te rrise aftesite e forces se punes dhe do te sherbeje per te ruajtur nivelin e ulet te papunesise aktuale.

Analiza e tendences e se ardhmes se sektorit eshte diskutuar me poshte:

Industria: Industria e perpunimit ne pese vitet e ardhshme llogaritet te kete nje rritje te biznesit lokal rreth 12% per kundrejt rritjes aktuale 6% duke iu referuar shifrave te Bashkise. Kjo rritje i referohet ndermarrjeve perpunuese qe do te zhvillojne aktivite te lidhura me prodhimin e vajit, produkteve te qumeshtit si dhe mjaltit dhe tendencave te reja per markat lokale e tradicionale, si recele, lengje portokalli dhe limoni. Ne dekadën e ardhshme mund te realizohen sapunet dhe parfumet. Perpunimi ushqimor do te zhvillohet kryesisht ne zona urbane. Nje pjese e madhe e ketyre aktiviteve do te vendoset si pjese e bizneseve shtepiake/familjare sidomos ne 5 vitet e ardhshme dhe pastaj gradualisht te levize ne zona me te gjera pas 10 vitesh, nese do te kalojne faktoret e caktuar influences. Kultivimi i peshkut si aktivitet eshte i pranishem ne zone, por do te zvogelohet ne prespektiven afat gjate.

Ndertimi: Pritet te rritet ne vellim te prodhimit duke rritur punesimin, por jo numrin e bizneseve. Prodhimi i materialeve te ndertimit eshte nje aktivitet qe do te rritet ne nivel lokal.

Ndertimet e priteshme: Sipas te dhenave te Bashkise vleresuar ne lejet e ndertimit qe jane dhene ne pese vitet e fundit (2004-2009), tendenca tregon se me shume se 50% e zhvillimit te pergjithshem eshte perqendruar ne Himare dhe me shume se 25% ne Dhermi. Per pese vitet e ardhshme pritet qe Himara do te ruaje te njejtat shifra aktuale ndersa shifrat ne Dhermi do te rriten me shume se dyfishi, keshtu qe perqindja e saj do te arrije me shume se 45% e kerkesave totale per zhvillime te reja. Zonat e reja te tilla si Jali do te zhvillohen me ndertime te reja si dhe rinovimi ne vendbanimet tradicionale. Ne fund te dekades ne jemi te mendimit se shifrat do te vazhdojne te rriten. Dhermi-Palase do te vazhdoje te rritet ndersa Himara do te mbetet ne te njejtat nivele. Pas 10 viteve pritet qe tendenca e ndertimit do te jete me uniforme ne te gjitha

fushat. Rritja e aktiviteteve të ndertimit do të kërkojë me shumë rregulla të rrepta që do të aplikohen në lidhje me nxjerrjen e lendeve të para dhe asgjësimin e mbetjeve.

Sherbimet: Tregtia dhe restorantet që veprojnë si aktivitete sezonale janë kategoritë kryesore të cilat do të vazhdojnë të përfaqësojnë me shumë se 50% të rritjes totale të biznesit vendas në vitet e ardhshme. Shifra e rritjes 150% pritet si rritja mesatare në 5 vitet e ardhshme duke u përqendruar me shumë në bizneset turistike sezonale (hotele, restorante, bare, aktivitete argetuese). Në fund të dekadës ato ende do të kenë një rritje të njëjte. Cilësia e shërbimit në këtë sektor do të përmirësohet gjatë dhjetë viteve të ardhshme në harmoni me pritjet e reja në lidhje me standardet e turizmit.

Bujqësia dhe Blegtoria: Në vitet e ardhshme sektori i bujqësisë duhet të zhvillohet përpara se të aplikohen kufizimet e politikës CAP. Pjesët e mbetura e sektorit bujqësor dhe blegtoral duhet të jenë të mbrojtura nga politikat kombëtare. Pas përfundimit të dekadës, zhvillimi i këtyre aktiviteteve do të përputhet me standardet e BE-së dhe politikës CAP. Rezervat kryesore të tokës për këto aktivitete do të mbeten në zonat malore. Kullotat në vende bregdetare në afërsi të zonave turistike do të reduktohen, në periudhën afat gjatë për shkak të papajtueshmërisë me karakterin e zonës. Prodhimet blegtorale do të përqendrohen kryesisht në Pilur, luginën e Qeparos dhe zonat e Kudhësit. Hapësirat për këto aktivitete duhet të gjenden në afërsi të këtyre zonave ose në rrethinat e qytetit të Himarës.

II | 3. ZHVILLIMI I TURIZMIT

Vizioni i hartuar ne bashkepunim, ka percaktuar karakterin e zhvillimit te zones se Himares si destinacion turistik. Zhvillimi turistik do te bazohet ne nje kombinim te dy llojeve te turizmit:

- **Forma e mesme e turizmit diell & plazh** te nje cilesie te larte e perqendruar ne zona prioritare te zgjedhura te bregdetit e cila do te ruhet si rezerve nepermjet ketij Plani.
- **Turizmi i nje interesi te vecante** perfshin lloje te ndryshme, (te tilla si turizmi natyror, agroturizmi, turizmi kulturor dhe eko-turizmin), ai do te perqendrohet ne pjese te ndryshme te territorit, qe paraqesin nje vlere te larte te peisazhit natyror dhe kulturor, te tilla si vendbanime tradicionale, vendet e trashegimise kulturore, peisazheve bujqesore, plazhet, kanionet dhe faqet e malit me bukuri te medha natyrore.

Forma ekzistuese kryesore eshte ajo e akomodimit turistik informal ne dhoma me qera dhe do te vazhdoje te jete e pranishme, por do te jene te pozicionuara ne zonat tashme te urbanizuara dhe zona e zgjerimeve te reja. Aktualisht kapacitetet ekzistuese turistike te bashkise perfshijne 1200 shtreter te shperndare ne 80 hotele dhe rreth 3000 dhoma te vecanta, sipas nje vleresimi te perafert te bashkise. Kjo korrespondon me nje shifer prej 7200 shtreter. Rreth 45% e kapacitetit total te shtreterve te hoteleve jane te vendosura ne Dhermi dhe 25% ne zonen e Himares.

Planifikimi i kapacitetit turistik i ardhshem per 10-15 vitet e ardhshme eshte i bazuar ne ekuilibrin mes dy faktoreve i) vleresimin e rritjes se pritshme brenda kesaj periudhe dhe ii) kapacitetin e territorit.

Parameter i rëndësishëm për vlerësimin e kapaciteteve territoriale është ai, lidhur me kapacitetin e plazheve të cilat luajnë një rol kyç në atraktivitetin e zonës dhe komoditetin e vizitorëve. Duke pasur parasysh se Himara nuk është një destinacion i turizmit masiv dhe se ajo duhet të ruajë karakterin e peisazhit natyror, kapaciteti optimal është llogaritur bazuar në standardet e mëposhtme:

- Lidhur me sipërfaqe plazhi për person, rregulli i përgjithshëm prej 10m² për person është i respektuar në përputhje me standardet kombëtare për turizëm elitare. Megjithatë, ky rregull zbatohet vetëm për një zonë prej 15-20m nga uji/deti. Sipërfaqja e mbetur nuk është konsideruar në kapacitetin e plazhit.
- Standardi prej 0.7m gjatësi të plazhit për person për turizmin elitare është respektuar me dy përjashtime (Jali dhe Llaman), ku ky është reduktuar në 0.5m për person në Qeparo dhe pjesërisht në Spilea, ku standardi nuk mund të ruhet për shkak të ngushtesise së plazhit. Për plazhe të gjata ky rregull është aplikuar, por vetëm për një pjesë të territorit duke marrë parasysh parimin e ruajtjes të pjesës natyrore të plazheve. Kjo përqindje është e ndryshme në varësi të karakteristikave të çdo zone.

Një vlerësim për kapacitetet optimale është paraqitur në tabelën në vazhdim:

Tabela 15: Vleresimi i kapacitetit optimal te plazheve ne Bashkine Himare

Plazhi	Gjatesia	Gjeresia	Siperfaqja	Shkalla e Natyralitetit	Kapaciteti Optimal (persona)
Dralleos	1025	130	111500	45%	800
Drymades	1800	90	136150	40%	1540
Dhermi	1540	70	89000	30%	1540
Njipea	160	70	11440	60%	100
Jal 1	310	60	20350	0%	440
Jal 2					160
Livadhe	1250	60	68000	35%	1160
Spilea	480	20	8160	20%	400
Maraki	180	40	6000	30%	180
Potam	950	45	37000	30%	950
Llaman	175	50	8700	0%	350
Palermo	-	-	-	-	220
Qeparo	1780	15	24500	40%	1000
Totali					9280

Duke pasur parasysh se hapësira e plazhit është e zënë dy herë në ditë dhe se ajo i referohet vetëm 90% të popullsisë së përgjithshme turistike, duket se zona e Himarës mund të strehojë një kapacitet optimal $9280 \times 2 = 18560 / 90\% = 20.620$ persona në sezonin e pikut. Duke supozuar se një e katërta e këtij kapaciteti do të zihet nga rritja e popullsisë lokale dhe banorët e zonave të shtëpive të dyta, numri i shtreterve i synuar për turistët në zonën e Himarës është vlerësuar në 15.000 shtreter. Ky kapacitet shtreterish mund të arrihet në 10-15 vitet e ardhshme, me kusht që të arrihet mesatarisht një rritje prej 5-7% në vit të kapaciteteve turistike.

Llogaritja e tokës që duhet të rezervohet për të mbuluar nevojat e zhvillimit të turizmit bazuar në standardin e 10 shtreterve për 1000 m², sipas standardeve ndërkombëtare të akomodimit turistik çilesor (3 vje dhe më lart) dhe rritjes me 30-40% për të mbuluar nevojën për objektet e përbashkëta në zonat turistike (të tilla si rrugët, parking, zonat e gjelbërta dhe shetitoret publike). Kjo shkon deri në një total prej 210 ha tokë turistike. Kjo duhet të shpërndahet ndërmjet zonave turistike të caktuara dhe një pjesë në zonat e banimit. Duke marrë në konsideratë tendencat ekzistuese dhe kapacitetet territoriale, një tregues i përafërt i shpërndarjes territoriale të kapacitetit të shtreterve për lloje të ndryshme të akomodimit turistik është sygjeruar më poshtë:

Tabela 16: Shpërndarja e kapaciteteve të shtreterve

Siperfaqe / Shtreter	Zonat Hoteliere	Resortet	Zonat Rezidenciale	Fshatrat Malor	Zonat Bujqesore	Eko-Kampingjet
Drymades	2400	2000	2000	240		
Vuno-Jal	600		200	220	400	100
Himara	1150		2800	240	250	300
Palermo		600				
Qeparo	250		800	100	200	350
Total	4400	2600	5800	800	850	750

III. PARIMET & UDHEZUESI PER FORMULIMIN E PLANIT STRUKTURAL

III | 1. HYRJA

Planifikimi dhe zhvillimi urban nuk do të ndodhë spontanisht, por do të udhëhiqet dhe drejtohet me tëpër nga parime baze të teorieneve dhe vizionareve largpames, si dhe nga praktikat e suksesshme në të gjithë botën. Planifikuesit urban zbatojnë parimet rilevante kombetare, adaptojnë udhëzimet e BE-se dhe disiplinojnë ose zgjedhin parimet me të pershtatshme nga shumellojshmeria e zgjedhjeve në dispozicion. Planifikuesit gjithashtu krijojnë disa parime duke përdorur praktikat me të mira dhe institucionalizimin e traditave dhe të kultures vendore. Në shumicën e rasteve, parimet do të zgjidhen në përputhshmeri me të vizionin për të ardhmen e zones në studim.

Drafti i parimeve ka marrë në konsideratë burime të ndryshme, të cilat mund të klasifikohen në tre kategori:

- Normat që janë rezultat i rivleresimit të kornizes ligjore në Shqipëri në planifikimin e territorit, zhvillimin e turizmit dhe mbrojtjen dhe zhvillimin e mjedisit natyror dhe kulturor;
- Parimet e dala nga direktivat e planit struktural gjithë përfshires, i quajtur PZHBJ;
- Parimet që dalin nga përvoja e teorise bashkekohore dhe të praktikave të mira të planifikimit të BE-se, për planifikimin urban dhe zhvillimin e turizmit.

Udhëzimet dhe parimet e paraqitura këtu, kanë për qëllim të shërbejnë si baze për hartimin e Planit Struktural, por edhe të synojnë për të kontribuar në:

- Planifikimin e detajuar dhe studimet bashkiake;
- Vleresimin e propozimeve për zhvillim/ndertim nga investitori dhe dhenien e lejes;
- Hartimin e projekteve të infrastruktures.

Udhëzuesit do të formulohen në seksionet në vazhdim:

1. Metodologjia e Zonimit të Përdorimit të Tokës
2. Koncepti i Propozuar i Zonimit dhe Kategorizimi i Tokës
3. Ndarja e territorit në Njësi-Strukturore dhe Nen-Strukturore
4. Densiteti i Popullsisë dhe i Zhvillimit të Turizmit
5. Shërbimi social (arsim, kujdesi shëndetësor, ambientet sportive dhe kulturore)
6. Udhëzues për planifikimin e shtigjeve bregdetare
7. Udhëzues për menaxhimin e lumenjve dhe perrenjve
8. Asetet Historike dhe të trashëgimisë Kulturore
9. Zonat Turistike dhe të Shtëpive të Dytë
10. Rrjeti Rrugor

III | 2. METODOLOGJIA E ZONIMIT TE PERDORIMIT TE TOKES

Komponenti themelor i Planit Struktural është harta e propozuar e përdorimit të tokës. Çdo zonë e propozuar përfshin parimet e zhvillimit që do të shprehet në formën e rregulloreve në fazën e ardhshme. Procesi i zonimit në vetvete ka një rëndësi strategjike për të bërë planifikimin dhe është i bazuar në praktikën me të mira dhe eksperiencën profesionale të Konsulentit. Një qasje sistematike, e cila merr në konsideratë një sërë parimesh udhëzuese, normash ekzistuese, si dhe kufizimet kryesore në nivel kombëtar, është hartuar për të mbështetur procesin e zonimit dhe minimizuar zgjedhjet arbitrare, duke synuar paralelisht draftimin e një sërë rregullash të thjeshta dhe të zbatueshme, në përputhje me legjislacionin kombëtar, i cili do të lehtësojë procesin e zbatimit.

Situata aktuale- Miratimi i Planit të Zhvillimit të Bregdetit të Jugut PZHBJ, ka përcaktuar për të gjithë Bregdetin Jugor zonën e mbrojtur, bazuar në një numër kriteresh, të cilat aplikohen edhe për bashkinë e Himarës duke vepruar si një forcë detyruese për formulimin e Planit Lokal. Për pjesën e mbetur të territorit që nuk bie brenda këtyre kufizimeve, zhvillimi është trajtuar pak a shumë me rregulla uniforme për të gjithë sipërfaqen (urbane dhe jo urbane). Menyra aktuale e zhvillimit pa kriter është e papërshtatshme për të mbështetur një vizion konkret për zhvillimin e ardhshëm të turizmit, ajo kërkon pasuritë natyrore dhe kulturore; konsumon tokën dhe burimet ekonomike; kufizon përdorimin efikas të infrastrukurës; dhe në përgjithësi përfaqëson një zhvillim jo të qëndrueshëm.

Parimet gjithëpërfshirëse të zonimit- Parimet e procesit të zonimit të përdorura në krijimin e Planit Struktural, kanë marrë parasysh evolucionin historik të zonës si dhe diferencimin gjeografik dhe morfologjik të territorit, të cilat krijojnë një strukturë hapësimore unike të bregdetit të Himarës. Në të njëjtën kohë procesi i zonimit përfshin edhe filozofinë e qëndrueshmërisë, të miratuar në nivel global me konsideratë të veçante në udhëzimet e BE-së dhe praktikën e suksesshme të ndjekura në vendet evropiane. Parimet e zhvillimit të qëndrueshëm hapësorë përpiqen të krijojnë barazi dhe drejtësi brenda zonës së planifikimit, duke ruajtur edhe rritjen e potencialit të zhvillimit për brezat e ardhshme.

Një detyrë e rëndësishme në procesin e zonimit është të identifikojë dhe propozojë zonat urbane dhe rurale të zgjerimit për çdo njësi të zonës së studimit, si dhe përcaktimin e zonave të reja të zhvillimit. Kjo nënkupton një seri vendimesh që janë të bazuara në i) vizionin hapësor për zhvillimin e ardhshëm siç është rënë dakord me bashkinë, ii) identifikimin e nevojave programore në baze të parashikimeve shkencore, adaptimin e standarteve kombëtare dhe praktikën me të mira ndërkombëtare iii) detajimin e hollësisht të tokës për çdo lokalitet në studim dhe iv) planifikimin ekzistues dhe rregulloren e kufizimeve.

Menyra se si faktore të ndryshme janë marrë në konsideratë në procesin e zonimit të nëndarjeve është shpjeguar më poshtë :

i. Modelet primare të përdorimit të tokës: Kjo përfshin evidentimin e përdoruesve primar të tokave që ndodhen në nëndarjet ekzistuese në nivel rajonal dhe që përfshin të gjithë territorin e bashkisë. Një klasifikim i parë është bërë ndërmjet tokës urbane dhe asaj jo-urbane, bujqësore dhe sistemeve natyrore të zonës së planifikimit. Zona është identifikuar fillimisht sipas përdorimit kryesor të tokës dhe në rastet kur mbizoteron një larmi përdorimesh, duhet të behen nëndarje të tjera që korrespondojnë me përdorimin ekzistues. Konsulentët ka përdorur klasifikimin e hartave PZHBJ për klasifikimin e zonave si (tokë urbane, tokë bujqësore, pyje dhe kullota).

ii. Ndarja dytesore e përdorimit të tokës: Në një fazë të dytë, ndarja e zonave të ndryshme duhet të marrë parasysh karakteristikat e veçanta brenda një modeli të përdorimit kryesor të tokës. Kjo përfshin një qasje të ndryshme për zonë, ku një qasje më e hollësishme është ndjekur, që përfshin dallimin në mes të zonave të banuara dhe zonave me karakter të perzier (për banim të kombinuar me veprimtari të tjera), si dhe nivele të ndryshme të densitetit. Analiza është bërë në mënyrë të ngjashme edhe pse me pak hollësi për kategoritë jo-urbane të tokës, sidomos në zonat që janë identifikuar si zona zhvillimi nga vizioni hapësinor.

iii. Evoluimi historik: Formulimi i Struktura hapësinore do të thotë marrjen në konsideratë të proceseve të ndryshme të zhvillimit urban, të cilat kanë përcaktuar karakterin e peisazhit që është formuar nga vendndodhja e zonave dhe rrethinat e tyre kufitare. Kjo nënkupton një trajtim të diferencuar midis pjesëve malore dhe zonës në drejtim të detit në lidhje me vendndodhjen e zhvillimeve të reja, si dhe mënyrën se si zona të ndryshme janë të lidhura me njëra-tjetrën. Në shkallë urbane ajo përfshin konsideratat për zonat e ndërtuara në kohë të ndryshme dhe regjime të ndryshme, lagjet e vjetra në zonat historike dhe rolin historik të lokaliteteve të caktuara brenda qytetit.

iv. Referenca për hierarkinë e rrjetit rrugor: Nëndarjet hapësinore të zonave të zhvillimit duhet të kryhen në përputhje me hierarkinë e rrjetit rrugor. Zonat homogjene të banimit (lagjet) dhe zonat periferike (fshatra) duhet të përcaktohen dhe jo të përshkohen nga arteriet rrugore urbane (kryesore dhe dytesore) dhe ato ndërbane (kombetare ose rajonale). Vëmendje e veçantë i është kushtuar artikullimit të trafikut automobilistik në brendësi të qendrës së zonave tradicionale dhe atyre turistike, si dhe atyre lidhur me ambientet ujore, me qëllim për të shmangur parandalimin e varesisë së zonave të banuara me detin. Kategorizimi i hierarkisë së rrjetit ekzistues dhe atij të ri rrugor në çdo zonë, u bë paralel me procesin e zonimit të shfrytëzimit të tokës.

v. Referenca të kufizimeve gjeografike: Nëndarja sipas kufizimeve gjeografike, lumenj, thyerje, kodra dhe fusha etj, është një qasje shumë praktike në procesin e përcaktimit më të hollësishëm të zgjerimeve urbane dhe atyre periferike, si dhe të zonave të reja të zhvillimit. PZHBJ propozon një qasje shumë sistematike për të identifikuar fushat dhe kriteret e përjashtimit të zhvillimit të bazuar në perkufizimin e zonave të larta, sipërfaqet e shpateve të

pjerreta, zonat e prirura për përmbajtje, si dhe të mbrojtjes së burimeve ujore. Në mënyrë të ngjashme janë vendosur një sërë kriteresh për zonat e mbrojtjes mjedisore dhe pejsazheve, të cilat marrin në konsideratë parametrat topografike dhe vizuale, të tilla si mbrojtja e majave, grykave dhe luginave, deltave aktive, etj, siç përmendet dhe në pikat e mëposhtme.

vi. Mbrojtja e aseteve / pasurive mjedisore: Angazhimi kryesor i procesit të zonimit është të respektojë dhe ruajë burimet natyrore të zonës dhe të pejsazhit të cilat përbejnë tërheqjen kryesore dhe përparësinë konkurruese si një destinacion potencial cilësor për të ardhmen e turizmit. Rekomandimet e mëposhtme të dokumentit rregullativ të PZHBJ janë miratuar në procesin e zonimit:

- *Karakteristikat detare dhe bregdetare me rëndësi ekologjike, gjeologjike, gjeomorfologjike, kulturore, historike dhe peisazhi duhen mbrojtur.*
- *Habitati i rendesishëm bregdetar, toka dhe deti, dhe flora e fauna vendase e lidhur me të duhet të mbrohen në të gjitha rastet dhe të ruhen të paprekura ku është e mundur.*
- *Një sistem i mirë-menaxhuar i parqeve dhe rezervateve bregdetare duhet të zhvillohen (mbi Parqet Kombëtare ekzistuese), me përfshirjen e komunitetit lokal në mbrojtjen dhe menaxhimin e territoreve.*
- *Një përqindje e konsiderueshme e bregdetit dhe të rrethinave të tij duhet të zonohen si “zona me vlerë të lartë peisazhi” për të ruajtur cilësinë e përgjithshme të rrethinave si: i) një pasuri ekonomike; ii) një ekosistem; dhe iii) kuadri kryesor i pejsazhit, për të siguruar rritjen e poleve të veçanta.*
- *Një përqindje e rendesishme e bregdetit dhe e rrethinave duhet të mbetet i paarrtshëm për automjetet për të mbështetur kufizimet në ndertime në këto zona dhe për të ruajtur karakterin e tyre rural për mbrojtjen e ekosistemit dhe për përdorim rekreativ.*

vii. Trashëgimia kulturore dhe ajo natyrore: Nën-ndarjet duhet të bazohen në respektimin e të gjitha rregulloresve perkatese kombëtare dhe kufizimeve ligjore në lidhje me zonat historike dhe ato natyrore. Në veçanti:

- Mbrojtjen e pejsazheve kulturore - bujqësore, të cilat pasqyrojnë historinë e bujqësisë tradicionale në rajon, duke përfshirë ullishtat e lashta dhe pemeve të tjera të papunuara dhe tarracave, që janë përcaktuar nga zonimi i territorit.
- Zonat e mbrojtura natyrore sipas ligjit 8906/2002 dhe zonat e mbrojtura të propozuara duhet të përjashtohen nga zhvillimet/ndertimet e banesave dhe turizmit, sipas rregullores së këtij ligji; kufizime të ngjashme aplikohen për burimet ujore që mbrohen nga Ligji 8093/1996.
- Fshatrat kulturore dhe historike, si dhe monumentet e rendesishme me vlerë të pazëvendësueshme, të cilat përfshijnë Kalanë e Himarës, Qeparonë e Vjeter, Dhermi fshat dhe Vuno, si dhe vendbanime të tjera të ngjashme, duhet të sigurohen një zonë mbrojtëse prej 500 m, në mënyrë që të mbrohet vendosja e tyre natyrore.
- Monumentet e trashëgimisë kulturore me vlerë të jashtëzakonshme. Këto rregullohen me anë të një zonimi të veçantë hapësiror dhe udhëzimesh

shoqeruese, te nxjerra sipas Ligjit 9048/2003. Zona tampon e ruajtjes se peisazhit prej 250m eshte per te siguruar ekzistencen e monumenteve te regjistruara si te tilla, referuar ligjit 9048/2003.

Pervec faktoreve te mesiperm, ndarja e zonave dhe percaktimi i zonave te zhvillimeve te reja dhe zonat e reja te zgjerimit jane bazuar ne parimet e meposhtme duke marre ne konsiderate udhezimet ekzistuese dhe praktikat me te mira te vleres universale si me poshte:

i. Perqendrimi i zhvillimit: bazuar ne parimet e PZHBJ, zonimi ka per qellim te mbeshtese nje numer te kufizuar polesh zhvillimi te identifikuar aktualisht me ndikim te ulet, duke respektuar nevojen primare per te ruajtur vleren e nje pejsazhi thelbesisht te paprishur dhe te pazhvilluar ne shkalle rajonale. Zonimi synon ne kete menyre te shmang zhvillimet sporadike (te shperndara, autonome) qe ndikojne ne natyren e virgjer te pejsazhit ne teresi te Bregdetit Jugor dhe komprometojne vleren e saj te pergjithshme dhe kufizon perftimet potenciale ne ato ekonomike.

ii. Racionalizimi i zhvillimeve ilegale: Zonat e zgjerimit urban duhet te percaktohen per lehtesimin, racionalizimin dhe konsolidimin e zhvillimit ekzistues sporadik dhe/ ose te paligjshme ne perputhje me kerkesat e Qeverise se Republikes se Shqiperise, te politikës se planifikimit bregdetar, strategjive dhe planeve, si dhe me skemat perkatese te planifikimit.

iii. Perdorimi ekonomik i infrastruktures: Zonimi ka per qellim te mbeshtese shfrytezimin ekonomik te infrastruktures ekzistuese dhe asaj te propozuar, pa shkaktuar mbi perdorimin.

iv. Homogjeniteti i zonave: Eshte e nevojshme te siguroj rregulla te plote ne menyre te thjeshte qe do te jene te lehta per t'u zbatuar. **Shkalla e zonave** duhet te ndjehet dy konsiderata parimore:

- Sigurimin e nje zone te nje madhesie absolute ne menyre qe te shmanget nje strukture e fragmentuar urbane dhe rregulloreje te komplikuar, duke ruajtur korrektesine brenda morfologjise urbane.
- Te mund te pergjithesoje perdorimin sipas perdorimit kryesor ne çdo zone. Per shembull, nje zone rezidenciale do te jete pershkruar si nje zone homogjene, pa pasur nevojën per te detajuar ne nje harte te perdorimit te tokës hapësirat publike te hapura, zonat e parkimit qe gjenden brenda tij, etj.

v. Kombinimi i rezidencave me zhvillimet turistike: Nje nga qellimet kryesore te zonimit eshte qe te siguroje percaktimin e zonave atraktive dhe te pershtatshme per zhvillimin e turizmit ne menyre qe te terheqe investime ne vende te veçanta duke siguruar cilesi te larte te zonave te zhvillimit te ardhshem. Kjo perfshin nje politike te ruajtjes se disa zonave te veçanta ne pjesen prane bregdetit per lloje te ndryshme te turizmit duke vene kushte qe te kufizojne ose ndalojne banesat apo tipe te tjera zhvillimi, ne menyre qe te shmanget konsumimi i burimeve te vlefshme bregdetare. Kjo parashikon nje qasje te ndryshme per pjese te ndryshme te territorit si me poshte:

- Percaktimin e nje numri te kufizuar te zonave te hotelerise ne pjese te veçanta te bregdetit qe do te kombinohet me aktivitete komerciale qe jane te lidhura me turizmin, si bare, restorante dhe turizmin cilesor. Keto do te formojne bazen per terheqjen e vizitoreve ne vartesi te perqendrimit ekzistues te popullsisë. Eshte propozuar qe banesat atje, duhet te jene te kufizuara ne 10% te siperfaqes totale te zones.
- Percaktimi i zonave turistike dhe resorteve ne vende atraktive, si zona te reja zhvillimi te destinuar per te pranuar investime te nje cilesie te larte e nje densiteti te ulet. Zhvillimet ndertimore rezidenciale duhet te planifikohen si pjese e skemes se pergjithshme dhe te lejohen deri ne 50% te kapacitetit total te shtreterve.
- Hotele familjare “shtrat dhe mengjes” (B&B) ose ato te dhenies me qira eshte lloji kryesor i akomodimit turistik qe funksionon sot ne zone. Variacione te ketij lloji mund te zhvillohen ne qytetin e Himares, ne zonat e shtepive te dyta, vendbanimet tradicionale dhe zonat e zgjerimit te periferive te orientuara me udhezime te veçanta te zhvillimit urban. Megjithate sipas rastit duhet te vendoset kapaciteti maksimal i shtreterve (per shembull 20 shtreter per banese), ne menyre per te shmangur prishjen e struktures urbane.
- Vilat e pushimeve me nje qender sherbimesh ndihmese jane te lejuara ne zonat urbane dhe zgjerimet e fshatrave apo zonat e shtepive te dyta.
- Qendra e qytetit te Himares do te jete e vetmja zone e cila merr karakteristikat e qendres se nje qyteti, ku kombinohen banesat, turizmi, aktivitetet tregtare, etj.

vi. Konsiderata Mjedisore: Nje parim themelor per zonimin e perdorimit te tokes eshte zbutja e rreziqeve mjedisore dhe faktoret qe kane nje ndikim negativ ne cilesine e jetes se banoreve dhe te shendetit publik, si dhe te cilesise se burimeve ne zone. Rekomandimet e me poshtme jane bere ne PZHBJ ne lidhje me perdorimin e qendrueshem te burimeve natyrore bregdetare, te cilat jane marre ne konsiderate ne procesin e zonimit:

- *Cilesia e ujit te bregdetit duhet te mbrohet nepermjet kufizimeve te rrepta ndaj zhvillimit ne zonat ekologjikisht te ndjeshme (se bashku me zonat e larta me vlere te konsiderueshme te peisazhit, si dhe plazhet) nder te tjera, i) ndertimi i infrastruktures se trajtimit te ujerave te zeza ne vartesi te dendesise, dhe ii) zbatimin e rregulloreve te tilla qe kerkohen per te siguruar lidhjen me sistemet qendrore, si dhe mirembajtjen e sistemeve individuale.*
- *Zhvillimi bregdetar duhet modeluar ne shkalle dhe ne shperndarje (bazuar se pari nga objektivat e zhvillimit ekonomik dhe konceptet e menaxhimit te aseteve dhe pejsazhit), ne perputhje me burimet e disponueshme te ujit siperfaqesore dhe nentokesore).*
- *Sisteme eficente te largimit te mbetjeve te ngurta duhet te jene funksionale (rregulloret, mbledhja, grumbullimi, transportimi dhe hedhja e tyre), si nje parakusht per çdo zhvillim bregdetar.*
- *Shnderrimi i tokes ekonomikisht produktive per perdorime urbane duhet te minimizohet (te tilla si toka bujqesore, pemetari dhe pyjet, etj), per te ruajtur vleren e aseteve turistike (peisazhin kulturor dhe vlerat e saj si burim turizmi) dhe potencial per te diversifikuar ekonomite lokale.*

- *Nje politike per te mbeshtetur modalitetet e nje energjie-efektive eshte e nevojshme lidhur me: i) udhetimin dhe transportin; ii) teknikat konstruktive te ndertimit, iii) metoda operacionale per infrastrukturen e turizmit dhe veprimtari te tjera ekonomike, se bashku me iniciativa per te gjeneruar forma te tilla te energjise se paster, qe nuk e komprometojne vleren e paprekur te peisazhit te zones bregdetare.*
- *Rregullore specifike jane urgjente per te kontrolluar dhe menaxhuar: i) guroret e hapura per ndertim dhe per materialet mbushese; dhe ii) heqjen e mbeturinave, asgjесimin e materialeve te teperta te mbushjes dhe ndertimit / prishjeve. Rregullore te tilla duhet te mbulojne vendndodhjen dhe menaxhimin e trojeve, me kerkesa specifike per ndikim te ulet funksional dhe rehabilitimin perfundimtar pas ndertimit.*
- *Zhvillimi duhet te kufizohet ose te ndalohet ne zona te cilat jane te rrezikshme per shkak te gjeologjise, gjeomorfologjise apo permbytjeve.*
- *Disa perdorime ekonomike, kryesisht materiale inerte, magazina dhe aktivitetet e blegtorise (dhe disa objekte te infrastruktures) duhet te jene te ndara nga zonat e banuara, objekteve publike te cilat shoqerohen me grumbullime publike dhe tregti. Prandaj zonat ekonomike duhet te dallohen ne baze te efekteve te jashtme mjedisore.*

III | 3. KONCEPTI I PROPOZUAR I ZONIMIT DHE KATEGORIZIMI I TOKES

Bazuar ne mjetet metodologjike te paraqitura me lart, Konsulenti propozon nje sistem klasifikimi **te zonave te pergjithshme te perdorimit te tokes**, te cilat jane analizuar me tej **ne perdorues specifik te tokes**, ose **tipi i zenies se lejuar te tokes** (apo e ndaluar) brenda çdo zone te perdorimit te pergjithshem te tokes, ne lidhje me destinacionin e tij te deshiruar. Konsulenti ka konsideruar PZHBJ te miratuar si nje udhezues kryesor per te percaktuar metodologjine e perdorimit te tokes per planin lokal duke perfshire dhe kufizimet e saj, si dhe sigurimin e perputhshmerise me aktet nenligjore te miratuar rishtazi per planifikimin territorial. Sistemi i propozuar i klasifikimit, i cili eshte prezantuar me poshte dhe reflektuar ne hartat e Perdorimit te Tokes, do te diskutohet me tej me autoritetet bashkiake dhe do te finalizohet ne formulimin e Planit Rregullues.

Kategorite e propozuara te perdorimit te tokes jane ndare ne dy lloje: i) ato qe synojne te aplikuar ne “zonat te zhvillimit potencial”, siç percaktohet nga analiza e nivelit rajonal (pas eliminimit te te gjitha zonave me kufizime, keto jane zonat e mbetura), dhe ii) kategori te pavarura nga niveli rajonal i zhvillimit te zones, te identifikuara, te cilat synojne te aplikohen per te gjithë rajonin, pavaresisht nese jane ne brendesi apo jashte zonave te zhvillimit potencial.

Hapi i pare i percaktimit te perdorimit te tokes eshte identifikimi i zonave **te perjashtimit te zhvillimit** siç eshte percaktuar ne dispozitat e PZHBJ dhe vleresimit me te detajuar te ndermarre ne nivel lokal. Konsulenti pranoi kufizimet e rezervimit te zonave te larta bregdetare (i gjithë territori mbi lartesine prej 600m) dhe te rezervimit dhe mbrojtjes se shpateve te pjerret (me me shume se 30% pjerresi), per te krijuar nje kategori te gjere per “**zonat e larta malore**” ku do te ndalohet zhvillimi i pergjithshem. Kufijte e tyre te sakte jane percaktuar duke marre ne konsiderate vendndodhjen e rrugeve dhe vendbanimeve ekzistuese. Ne menyre te ngjashme eshte zbatuar distanca mbrojtese prej 50m nga çdo breg lumi, **per te mbrojtur lumin dhe rezervat ujore ne pergjithesi**.

Ne vazhdim **Zonat e Mbrojtura** jane percaktuar ne baze te nje rikonicioni te specializuar ne terren dhe te vleresimeve te kryer nga ekspertet e konsulentit duke marre ne konsiderate propozimin e PZHBJ per ndarjen ne dy kategori te pergjithshme te Rezervave te Mbrojtjes Mjedisore dhe te Zonave te Ruajtjes se Pejsazhit (Tabela X). Konsulenti ndoqi metodologjine e propozuar te PZHBJ ne realizimin e dy vleresimeve te pavarura te cilat çojne ne perputhjen/ mbivendosjen e pjesshme te perkufizimeve.

Rezervat e Mbrojtjes Mjedisore jane percaktuar ne baze te kritereve qe lidhen me vlerat ekologjike dhe te pejsazhit ne tre kategorite e meposhtme, ne perputhje me dispozitat e Ligjit 8906/2002:

- **Monumentet Natyrore** (Kategoria III) (Tabela 17) perfshijne formacionet natyrore, me nje siperfaqe deri ne 50 ha, te cilat paraqesin formime te veçanta gjeologjike dhe gjeomorfologjike apo habitate te rralla dhe te kercenuara me vlere te veçante shkencore dhe estetike. Ne monumentet natyrore, eshte aplikuar niveli i pare i mbrojtjes. Zonat e perzgjedhura per kete kategori perfshijne sistemin e kanioneve te

Ngjipes se bashku me formacionet erozive perreth tij si dhe aluvionet e Palases, te dyja jane deklaruar tashme si monumente natyrore. Pervec kesaj jane propozuar si kandidat per konsiderimin si zona te mbrojtura zonat: kanioni i Dhermiut dhe i Livadhit, pjese e bregdetit ne jug te Ngjipes, si dhe gadishulli i Ali Pashes. Elemente te vecante te tilla si shpella dhe peme te lashta jane perfshire ne kete kategori.

Tabela 17: Kategoria e trete e zonave te mbrojtura ne Bashkine Himare		
Kat.	Emri	Siperfaqja e zones (ha)
III	Qafa e Llogorase: Peisazh Kategoria III- Monument Natyre	18.37
III	Zona Aluviale Palase: Kategoria III- Monument Natyre	205.31
III	Kanioni i Dhermiut: Kategoria III- Monument Natyre (i propozuar)	44.28
III	Kanion i Ngjipes:Kategoria III- Monument Natyre	45.25
III	Kanioni i Ngjipes:Kategoria III-Monument Natyre (i propozuar)	17.83
III	Kanioni i Ngjipes:Kategoria III-Monument Natyre (i propozuar)	18.99
III	Ngjipe-Jali: Kategoria III- Monument Natyre(seri shpellash-i propozuar)	39.73
III	Vuno: Terra Rossa(Bokerimat)- Kategoria III:Monument Natyre	68.90
III	Kanion i Vunoit:Kategoria III-Monument Natyre	60.02
III	Pilur Biomonument: Kategoria III- Monument Natyre	0.82
III	Kudhes Biomonument:Kategoria III- Monument Natyre	1750.07
III	Ishulli i Ali Pashait: Kategoria III-Monument Natyre (i propozuar)	1.07

- **Zone e menaxhimit te habitateve dhe specieve** (Kategori IV):parku Ujor i Porto Palermos (Tabela 18), ku aplikohet niveli i trete i mbrojtjes. Veprimtarite e meposhtme jane te ndaluara ne kete zone ne baze te ligjeve te meposhtme; Ligji 8906/2002, 9868/2008, per zonat e mbrojtura, Ligji 9587/2006 per mbrojtjen e biodiversitetit dhe Ligji 8905/2002 per mbrojtjen e mjedisit detar:
  - *ndryshimi i gjendjes natyrore te rezervave ujore, burimeve, liqeneve dhe sistemeve te zonave te lagura;*
  - *depozitimi i kimikateve;*
  - *levizja dhe parkimi i automjeteve jashte rrugeve publike dhe vendeve te caktuara*
  - *impiante peshkimi, peshkimi, si perdorim per qellime portuale ;*
  - *mbledhja e bimeve, mineraleve, gjetjeve paleontologjike dhe e gureve;*
  - *ngritja dhe funksionimi i objekteve per qellime ushtarake dhe mbrojtjeje.*

- *vendosja e stendave, tabelave te te dhenave, reklamave, shenjave dhe posterave, me perjashtim te atyre qe japin te dhena per objektivat e mbrojtjes se rezervatit;*
- *ngjitjet alpine, skite, kampingjet dhe ndezja e zjarreve jashte pikave te caktuara.*
- *Veprimtarite e parashikuara ne piken 2 te nenit 5 te ketij ligji dhe çdo veprimtari tjetër , qe nuk ndalohehet nga ky nen, mund te ushtrohen, pasi te pajisen me leje mjedisi.*

Tabela 18: Kategoria e katert e zonave te mbrojtura ne Bashkine Himare		
Kat.	Emri	Siperfaqja e zones (ha)
IV	Parku ujqor i Porto Palermos –Rezervat natyror i menaxhuar (Zone menaxhimi i habitateve dhe llojeve)(i propozuar)	600
IV	Gjiri i Lllamanit - Rezervat natyror i menaxhuar (i propozuar)	10

- **Peisazhet e Mbrojtura** (kategoria V) (Tabela 19) perfshijne territoret me te medha se 1000 ha me nje peisazh harmonik dhe te formuar mire me nje zhvillim karakteristik te relievit, ekosisteme te larmishme. Eshte propozuar te perfshihet ne kete kategori malet, pjese e territorit te bashkise dhe e gjithe zona bregdetare qe nuk jane pjese e nje kategorie tjetere te mbrojtjes, me perjashtim te fasades bregdetare te qytetit te Himares. Kjo perfshin nje zone me gjeresi te ndryshme qe ndryshon ne 50-150m me disa perjashtime. Ky percaktim perputhet me perkufizimin e distances 100m nga çdo burim ujqor per çdo ndertim te perhershem e cila eshte vendosur edhe nga ana e PZHBJ. Shkalla e katert e mbrojtjes eshte aplikuar per kete kategori qe perfshin ndalimin e aktiviteteve te meposhtme:
  - Mbjelljen/krijimin e pyjeve unike;
  - Shkarkimin dhe djegien e mbetjeve prane zonave publike;
  - Shtimin dhe shperndarjen e kafsheve dhe bimeve te panjohura;
  - Perdorimin e ushqimeve te skaduara per gjueti;
  - Ndertimin e autostradave, kanaleve vozitese dhe zhvillimin urban te zones;
  - *Transportin jashte rrugeve te percaktuara dhe vendeve te shenuara. Ky rregull nuk zbatohet per automjetet e shtetit dhe makinerite bujqesore ose pyjore, zjarrefikset, makinat veterinare dhe atyre te menaxhimit te ujit; garat me makina, motor apo biçikleta.*
  - *Veprimtarite qe ndryshojne perdorimin e territorit, perdoruesit kimike dhe ato te pesticideve,trajtimin e ujerave te zeza ne ferma, per zonat me te medha se 2 ha, aktivitetet te cilat nuk jane te ndaluara ne menyre te qarte si ne piken 2 te ketij neni,mund te ushtrohen vetem pasi ata te marrin leje mjedisore dhe te jene miratuar nga Keshilli Kombetar i Rregullimit te Territorit.*

Tabela 19: Kategoria e peste e zonave te mbrojtura ne Bashkine Himare		
Kat.	Emri	Siperfaqja (ha)
V	Peisazh/peisazh deti: Kategoria V (i propozuar)	1.47
V	Peisazh/peisazh deti: Kategoria V (i propozuar)	2.35
V	Palasa- Çika: Peisazh: Kategoria V (i propozuar)	648.13
V	Peisazh/peisazh deti: Kategoria V (i propozuar)	0.07
V	Peisazh/peisazh deti: Kategoria V (i propozuar)	1.75
V	Palasa- Dhermi: Peisazh: Kategoria V (i propozuar)	1091.92
V	Peisazh/peisazh deti: Kategoria V (i propozuar)	14.78
V	Ilias-Vuno: Peisazh: Kategoria V (i propozuar)	1028.68
V	Peisazh/peisazh deti: Kategoria V (i propozuar)	0.94
V	Peisazh/peisazh deti: Kategoria V (i propozuar)	1.35
V	Pilur-Himare: Peisazh: Kategoria V (i propozuar)	911.78
V	Visha: Peisazh: Kategoria V (i propozuar)	1485.93
V	Peisazh/peisazh deti: Kategoria V (i propozuar)	3.21
V	Peisazh/peisazh deti: Kategoria V (i propozuar)	1.34
V	Peisazh/peisazh deti: Kategoria V (i propozuar)	29.67
V	Peisazh/peisazh deti: Kategoria V (i propozuar)	19.54
V	Llamani: Peisazh/peisazh deti: Kategoria V (i propozuar)	53.15
V	Peisazh/peisazh deti: Kategoria V (i propozuar)	1.33
V	Pilur: Peisazh: Kategoria V (i propozuar)	2202.20
V	Qafa e Llogorase: Peisazh -Kategoria V(i propozuar)	123.46

- **Zonat e mbrojtura per menaxhimin e pasurive natyrore** (Kategoria VI) (Tabela 20) perfshin terriore te gjera, relativisht te izoluara dhe jo te banuara me qasje te kufizuar, ose rajone te cilat jane aktualisht me pak te populluara, por nen nje presion te vazhdueshem per t'u populluar dhe per t'u perdorur me gjeresisht dhe konvertimi i tyre ne nje perdorim intensiv eshte i paqarte ose jo i pershtatshem. Aksesi i kufizuar ne keto zona do te thote qe keto zona normalisht do te kerkojne kontroll, i cili eshte i varur nga presioni per te hyre dhe perdorur zonen. Disa zona te tokes bujqesore jane propozuar qe te perfshihen ne kete kategori. Niveli i katert i mbrojtjes eshte aplikuar ne zonat e mbrojtur per menaxhimin e burimeve.

Tabela 20: Kategoria e gjashte e zonave te mbrojtura ne Bashkine Himare		
Kat.	Emri	Siperfaqja (ha)
VI	Zone e burimeve te menaxhuara-Kategoria VI (i propozuar)	23.95
VI	Zone e burimeve te menaxhuara-Kategoria VI (i propozuar)	82.98
VI	Zone e burimeve te menaxhuara-Kategoria VI (i propozuar)	119.07
VI	Palase: Zone e burimeve te menaxhuara-Kategoria VI (i propozuar))	57.42
VI	Qeparo: Zone e burimeve te menaxhuara-Kategoria VI (i propozuar)	173.76

Pyjet e ndodhura brenda zonave të mbrojtura përjashtohen nga klasifikimi sipas pyjeve për shfrytëzim.

Percaktimi i **zonave të Ruajtjes së Pejzazhit** ka ndjekur një vlerësim më të detajuar që u realizua në koordinim me formulimin e konceptit të zhvillimit hapësinor. Ndërsa distancat/rezervat për mbrojtjen e mjedisit janë në përgjithësi zona të ndalimit të zhvillimit, zonat e konservimit të pejzazhit janë konceptuar të lidhura dialektikisht me percaktimin aktiv të zonave të zhvillimit. Mjetet e mëposhtme janë përdorur për të krijuar dhe ruajtur karakterin e pejzazhit të zonës:

- **Zonat e larta dhe zgjerimet e majave të larta të thepisura:** Këto zona janë përcaktuar nëpërmjet zonimit hapësinor të SZHBJ dhe janë të mbrojtura nga ndalimi i përgjithshëm i zhvillimit. Një vlerësim më i detajuar i kufijve të tyre është bërë në këto faza duke marrë në konsideratë shoqërimin me zonat e zhvillimit dhe lidhjen në mes të zonës së sipërme/me të lartë dhe sipërfaqeve të larta. Gjithashtu një investim më i plotë është bërë në lidhje me zhvillimet ekzistuese, që kanë ndodhur brenda këtyre territoreve deri tani.
- **Shpatet e pjerrta dhe grykat:** Një përkufizim më i detajuar i kufijve dhe zonave tampon nisur nga këto karakteristika të rëndësishme gjeomorfologjike dhe eko-sistemes është bërë në të gjithë zonën e planifikimit.
- **Mbrojtja e pejzazhit kulturor-bujqësor:** Ndërmjet tokave bujqësore të zonës, zona të përcaktuara në pjesë të ndryshme të bashkisë janë përcaktuar si "pejzazhe bujqësore të mbrojtura" për të theksuar karakterin tradicional bujqësor të rajonit. Këto zona si rregull i përgjithshëm janë karakterizuar nga Pejzazhe të paprishura dhe të qëndrojnë në afërsi, por jo në kontakt të drejtëpërdrejt me zonat e banimit. Pejzazhet bujqësore janë objekt i kufizimeve rigoroze të zhvillimit, me përjashtim të aktiviteteve agro dhe eko turistike që synojnë të mbeshtesin ekonominë bujqësore, duke shërbyer si nxitje për ringjalljen e aktiviteteve tradicionale.
- **Percaktimi i zonave tampon dhe zgjerimi i zonave të banuara:** Duke ndjekur udhëzimet dhe dispozitat e planit të miratuar, një vlerësim më i detajuar i pejzazhit është kryer në çdo zonë, për të identifikuar në mënyrë të kombinuar zonat e pershtatshme për zgjerimin dhe percaktimin e zonave mbrojtëse për ruajtjen e fshatrave kulturore dhe historike, duke marrë parasysh kufizimin prej 500 m, të vendosur nga SZHBJ. Zonimi është kryer bazuar edhe në propozimet për përmirësimin e strukturës së rrjetit rrugor dhe aksesibilitetit/qasjes.
- **Korridoret e veçante vizuale:** Një vlerësim teknik specialistesh të pamjeve nga pika të favorshme është kryer në mënyrë të veçantë për të përvijuar korridore pamore. Kjo kategori përfshin të gjitha pamjet drejt detit nga rruget kombëtare ekzistuese, si dhe ato në brendësi.

- **Percaktimi i rezervës tokësore:** Sipas perkufizimit të SZHBJ, kjo kategori përfshin tokat rurale të eliminuara nga zonat e zhvillimit potencial në fazën e formulimit të planit vendor të përdorimit të tokës. Identifikimi i rezervave tokësore ka ndjekur analizën e cilesive së pejsazhit, për të identifikuar **hapesirën kryesore strukturore të gjelber** që është e nevojshme për të ruajtur cilesinë e përgjithshme të pejsazhit bregdetar. Kjo përfshin lloje të ndryshme sipërfaqesh, të tilla si gadishujt, brezat e gjelber urbane, ndaresit e hapësirave të ndertuara, zonat vegjetale të cilat formojnë pjesën e parë të korridoreve vizuale. Si hap i dytë, kjo kategori përfshin të gjithë token e mbetur brenda zonave të zhvillimit potencial pas caktimit të tokës për qëllime zhvillimi. Brenda sipërfaqeve rezerve mund të caktohen nen-përdorimet në fazën e ardhshme të formulimit të planit rregullues.

Zonat e zhvillimit janë përzgjedhur pas përcaktimit të atyre rezervë dhe zonave me kufizime në zhvillim/ndertim. Ata janë përcaktuar në bazë të një numri kriteresh të propozuara nga Konsulentit, të mbështetura dhe aprovuar nga sygjërimet e bashkisë, me qëllim për të akomoduar nevojat e identifikuara për zhvillimin e turizmit të ardhshëm, sipas vizionit dhe strategjisë së prezantuar. Dy kriteret kryesore janë aplikuar në përcaktimin e zonave të zhvillimit: i) përmirësimi i strukturës së zonave të vendbanimeve dhe racionalizimin e zhvillimit ekzistues. Keto vlejne si për zgjerimin e zonave ekzistuese të ndertuara dhe synon të trajtojë problemet e krijuara si rezultat i praktikave të zhvillimit sporadike që kanë qenë karakteristike në 10-15 vitet e fundit, ii) rritjen e interesit për zonat e caktuara për zhvillimin e turizmit të ardhshëm në terriore të cilat ende nuk janë prekur nga zhvillimet joformale me qëllim forcimin e avantazhit konkurrues të bashkisë, në mënyrë që të tërheqë investime të reja për turizmin e cilesive së lartë. Kjo është një formë pro-aktive.

Zonat e Zhvillimit jane ndare ne tre kategori kryesore:

1. Zonat e Zhvillimit Turistik jane zonat te destinuar per zhvillimin e formave te ndryshme te pergjithshme te nje turizmi te interesit te veçante, te cilat formojne profilin e zones, ashtu si ato jane identifikuar ne fazen e meparshme te studimit si pjese e Vizionit dhe Strategjise per Zhvillimin e Turizmit. Si rregull i pergjithshem zonat e percaktuara posaçerisht turistike, perjashtojne aktivitete te tjera te cilat nuk jane ne perputhje me karakterin e zones dhe zhvillimet rezidenciale qe nuk jane te lidhura me skemen e pergjithshme te zhvillimit. Kategorite e propozuara te zonave te zhvillimit turistik, jane te pershkruara ne tabelen e meposhtme:

Tabela 21: Kategorite e propozuara te zonave te zhvillimit turistik

Perdorimi i pergjithshem i tokes	Pershkrim i shkurter – Marredhenia me planin e propozuar
Zonat Hoteliere	▪ Densitet i mesem ndertimi / ne vartesi te siperfaqes. ▪ Keto permbajne zhvillime te organizuara hotelesh me sherbime te ndryshme ndihmese te perfshira ne parcela min. 0.2 ha, ku te gjitha ndertesat nuk kalojne lartesine gjashte (6) kate. ▪ Mbase si pjese e zonave urbane ose zona zhvillimi te veçanta. ▪ Turizem tregtar qe perfshin bare, restorante dhe turizmin qe i cili nuk eshte pjese i resorteve turistike mund te lejohet ne zone, ose te parashikohet si zona shtese prane zonave te caktuara hoteliere. ▪ Jo me shume se 10% e zones dhe strukturave te saj mund te perdoren per qellime rezidenciale. ▪ Ne zone nuk lejohet tregtia me shumice apo nje aktivitet tjeter ekonomik. ▪ Perdorim i veçante lejohet vetem nese eshte e nevojshme te jete atje duke ju nenshtruar rregullave strikte.
Zonat resort	▪ Densitet i ulet ndertimi. ▪ Planifikimin dhe menaxhimin e zones dhe sherbimeve per hotel dhe vila si nje entitet i vetem zhvillimi me te madhe se pese (5) hektare. Te gjitha ndertesat nuk kalojne lartesine tre (3) kate. ▪ Ato jane te vendosura kryesisht ne zona me parametra te caktuara apo vende te tjera te veçanta te ofruara nga Plani per miratim te veçante te Projektit pas aplikimit prane Autoriteteve Lokale qe vjen pas shprehjes se interesit per zhvillim. ▪ Zonat e caktuara mund te menaxhohen nga nje agjenci e vetme zhvillimi (private ose PSP) me nje qiradhenie afatgjate. ▪ Zhvillimet rezidenciale ne formen e vilave ne pronesi private bashkangjitur hoteleve me hyrje te veçante (condominiums) mund te jene pjese e skemes se zhvillimit te gjithanshem deri ne 50% te siperfaqes totale te ndertimit. ▪ Objektet e perbashketa mund te perfshijne nje game te gjere sherbimesh dhe objektesh. ▪ Planet, konfigurimi dhe kapaciteti jane subjekt i propozimit te master-planit te dorezuar autoriteteve lokale qe perfshijne propozimet teknike per sigurimin e infrastruktures dhe lidhjen me sistemet rajonale dhe propozimi financiar per ndarjen e koston. ▪ Intensiteti i zhvillimit mund te jete teme e negociimit per tej kufijve te percaktuara nga Plani Rregullues deri ne 10% ne kembim me

Tabela 21: Kategorite e propozuara te zonave te zhvillimit turistik	
Perdorimi i pergjithshem i tokes	Perskrim i shkurter – Marredhenia me planin e propozuar
	sigurimin e infrastruktures dhe perfitimeve shtese per komunitetin lokal. ▪ 'Leja e Zhvillimit te Integruar te Zones (LZHIZ)' eshte e kerkuar per kete kategori.
Vila Pushimesh	▪ Densitet ndertimi i Ulet ne te Mesem. ▪ Kjo kategori perfshin vila me nje grup sherbimesh ndihmese ne nje parcel min. 0.2 ha, ku ndertesat nuk kalojne lartesine tre (3) kate. ▪ Ato ndahen ne parcela te veçanta zhvillimi me akses rrugor dhe sherbime te infrastruktures kryesore te siguruar deri ne afersi te kufirit te secilit bllok. ▪ Vilat e Pushimeve mundet gjithashtu te vendosen brenda zonave rezidenciale dhe ne zonat te shtepive te dyta duke respektuar kerkesat e zonave respektive. ▪ Kapaciteti maksimal i çdo vile nuk mund te jete me shume se 10 shtreter dhe siperfaqja minimale e ndertimit nuk mund te jete me pak se 40 m². ▪ Pjesa ndihmese mund te perfshije objekte te perbashketa restorante, pishina, dyqane, etj. ▪ Nuk mund te jene struktura te perkohshme
Kampingjet Turizmi ekologjik dhe objektet e jashtme	▪ Zonat e hapura me mundesi akomodimi ne tenda me higjiene dhe sherbime te siguruar dhe te menaxhuara. ▪ Ato ndodhen prane zonave me vlera natyrore siç jane parqet periferike dhe ambientet ujore, mbase per caktuar ne zona te veçanta si zona te trashegimise natyrore (Ligji i zonave te mbrojtura 8906/2002 dhe 9868/2008). ▪ Jane per fshire disa objekte te perqendruara turistike per higjiene, restorante dhe rekreacioni. Objekte te perbashketa siç jane pishinat, sportet, etj jane te lejuara. ▪ Disa struktura akomodimi te perkohshme (vila) qe nuk e kalojne 10% te kapacitetit total jane te lejuara per parcela me te medha se 2.5 ha ▪ Siperfaqja minimale eshte 1ha dhe gjeresia minimale 60m. ▪ Zonat e perbashketa mund te jene me peme, ku nuk lejohen tenda per siperfaqe me pjerrresi me te madhe se 10%. ▪ Parkime dhe hapësire per karvan duhet te parashikohet.
Zonat Agro-turistike	▪ Densitet i ulet ndertimi. ▪ Kjo kategori perfshin akomodim tipi rural/ fshati ne vila tradicionale te pozicionuara ne mjedise piktoreske. ▪ Vizitoret kane mundesi te shijojne produktet lokale te prodhuara direkt ne fshat dhe te mund te marrin informacion per historine e zones. ▪ Pozicionuar ne Zonat e Peisazheve Bujqesore te pasurive te menaxhuara, te cilat nuk e kalojne 10% te siperfaqes totale te zones. ▪ Madhesia e parceles minimale eshte 0.5ha.

2. Zonat Rezidenciale perbejne dhe pjesen me te madhe te territorit te urbanizuar te Bashkise Himare duke pferishire ketu zonat e shtepive paresore dhe dytesore. Disa nga sherbimet ndihmese per turizmin mund te perfshihen ne keto zona, sigurisht sipas kushteve specifike per secilen prej tyre, sikurse edhe sherbime te tjera qe jane ne perputhje me zonat rezidenciale. Zonat Rezidenciale perfshijne nje shumellojshmeri terriroresh: i) zonat ekzistuese urbane dhe ato fshatare me kufijte e percaktuara nga ortofotot e vitit 2007; ii) zonat e zgjeruara te propozuara per qytetin dhe fshatin nga Konsulenti per te mundesuar mbulimin e nevojave ne te ardhmen bazuar ne projeksionet programatike; iii) zonat e reja te zhvillimit per shtepite e dyta; iiii) fshatrat e trashegimise kulturore. Kategorite e propozuara per zonat e zhvillimit rezidencial dhe sherbimet qe i shoqerojne ato jane pershkruar ne tabelen e meposhtme:

Tabela 22: Kategorite e propozuara per zonat e zhvillimit rezidencial	
Perdorim i pergjithshem i tokes	Pershkrim i shkurter – Marredhenia me planin e propozuar
Zonat paresore Rezidenciale Urbane	▪ Densitet ndertimesh i mesem ne te larte ▪ Prani mbizoteruese per perdorim rezidencial ▪ Aktivitet tregtar i ulet deri i mesem (zakonisht duke perdorur katet e para te ndertesave) ▪ Hotele (duke iu permbajtur kufizimeve te zones) ▪ Aktivitete prodhuese jo ndotese ▪ Infrastruktura sociale(sherbime edukimi, hapësira te gjera, sherbime shendetesore dhe kulturore, administrata) ▪ Perfshin zonen ekzistuese dhe ato ne zhvillim te qytetit te Himares
Zonat paresore rezidenciale ne fshat	▪ Densitet i mesem ndertimi/shtepi banimi jo me shume se tre kate te larta ▪ Prani mbizoteruese e perdorimit rezidencial ▪ Aktivitet tregtar i kufizuar qe ploteson nevojat lokale ▪ Hotele familjare dhe “shtrat dhemengjes” (B&B) ose “shtepi fjetjeje me qira” (kapaciteti maksimal 20 krevate) ▪ Struktura sociale (sherbime edukimi, hapësira te gjera, sherbime shendetesore dhe kulturore) ▪ Perfshin zonat ekzistuese dhe ato ne zhvillim te fshatrave
Zonat e shtepive te dyta	▪ Densitet i ulet ndertimesh (me pak se 10 njesi per ha) ▪ Prani mbizoteruese e shtepive te dyta ▪ Aktivitet tregtar i kufizuar sezonal qe ploteson nevojat lokale ▪ Hotele(duke iu permbajtur kufizimeve te zones) ▪ Vila Pushimi (duke iu permbajtur kufizimeve te zones) ▪ Keto jane zona kryesisht te reja apo edhe ato ekzistuese ne zhvillim qe jane te ngjashme me modelin.
Zonat e trashegimise kulturore	▪ Zona rezidenciale brenda zonave te mbrojtura te trashegimise kulturore ▪ Vetem rikonstruksioni lejohet brenda kufijve ekzistues sipas rregullores specifike urbane. ▪ Politika speciale inkurajuese jane parashikuar per rehabilitimin e banesave ekzistuese dhe perballimin e turizmit

Tabela 22: Kategorite e propozuara per zonat e zhvillimit rezidencial	
Perdorim i pergjithshem i tokes	Pershkrim i shkurter – Marredhenia me planin e propozuar
	▪ Hotele familjare dhe “shtrat dhe mengjes” (B&B) ose “shtepi fjetjeje” te ndertuar brenda mureve ekzistuese (kapaciteti maksimal 20 krevate) ▪ Mund te jete nje fshat i tere apo nje pjese e nje fshati malor
Zonat e pershtatshme rezidenciale	▪ Ndertime me densitet shume te ulet (2.5 njesi per ha) – jashte planit ▪ Ndertim shtepish per banim jo me te larta se dy(2) kate ▪ Keto zona shtrihen ne afersi te kufijve te zonave te urbanizuara apo zonave qe kane karakter rezidencial dhe qe mund te perfshihen ne plan ne te ardhmen

3. Toka per Aktivitet prodhues, krijojne tipin e trete te kategorise se perdorimit te pergjithshem te tokes qe perfshin te gjitha pjeset e urbanizuara te territorit te Bashkise qe i takojne aktiviteteteve ekonomike qe nuk duhet te shtrihen ne zonat rezidenciale dhe/ ose zonat per zhvillimin e turizmit. Ketu dallohen dy kategori:

- Nje kategori toke qe nuk eshte e nevojshme te lokalizohet ne zona specifike por te percaktohet sipas kerkesave specifike si p.sh distanca e shkurter nga vendbanimet dhe zonat e turizmit. Njesite e prodhimeve blegtorale bejne pjese ne kete kategori dhe qe kategorizohen ne tre nenkategori ne vartesi te numrit te kafsheve te vogla, te mesme dhe te medha. Impiantet e rritjes se peshkut jane gjithashtu objekt i kufizimeve te largesive nga zonat e zhvillimit te turizmit qe mbeshtet ne nje vleresim te specializuar. Po ashtu mund te thuhet edhe per guoret dhe vendhedhjen e materialeve inerte.
- Kategoria tjetere eshte ajo qe perfshin token me impakt ekonomik te ulet ku perfshihen hapësira relativisht te medha qe jane te lidhura dhe qe mbeshtetin zonat urbane. Ketu perfshihen magazinat, dyqane te medha te shitjes me pakice dhe supermarkete, njesi prodhuese te vogla ushqimore, panairë, qe duhen te perqendrohen ne zona te caktuara me akses te veçante dhe qe te mos jene te dukshme nga zonat perreth. Konsulenti ka perzgjedhur hapësira te pershtatshme per kete qellim ne afersi te qytetit te Himares. Gjithashtu mund te perfshihen ne kete zone edhe infrastruktura speciale te bashkise si parking per automjetet e bashkise, thertoret, prodhues energjie etj.

III | 4. NDARJA E TERRITORIT NE NJESI-STRUKTURE DHE NEN-STRUKTURE

Organizimi hapësinor i **njesive dhe nennjesive strukturore** është një proces paralel me procesin e zonimit të përdorimit të tokës, i cili shërben si mjet themelor metodologjik për organizimin funksional të territorit të bashkise dhe planifikimin e shërbimeve sipas standardeve të planifikimit të miratuara në legjislacionin kombëtar. Caktimi i njesive dhe nennjesive është i lidhur direkt me popullsinë ekzistuese dhe ato të planifikuar, si dhe dendësinë e popullatës, numrin e parashikuar të turistëve dhe të vizitorëve, si dhe shpërndarja e shërbimeve sociale (arsim, kujdesit shëndetësor, kulturë, sport dhe gjelberim).

Caktimi i njesive dhe nennjesive strukturore zbatohet vetëm për pjesën e urbanizuar të territorit të parashikuar duke marrë në konsideratë formimin e zonave të vazhduara urbane apo njesive të ndara territoriale. Zonat janë njësi relativisht homogjene ku përqendrohen një sërë karakteristikash të përbashkëta, siç janë përdorimi i tokës, tipologjia hapësinore, destinacioni i zhvillimit dhe profili social-ekonomik. **Kriteret** në procesin e ndarjes të zonave në njese strukturore ka marrë në konsideratë organizimin e territorit të bashkise në pesë njese hapësinore të identifikuar, siç përcaktohen në fazat e mëparshme të punës, të cilat janë formuar nga grupimet e vendbanimeve urbane apo rurale me funksionimin dhe lidhjet historike me njëri-tjetrin, në lidhje me plazhet, aktivitetet e tyre prodhuese, tokën dhe kultivimin e tyre.

Percaktimi i **nenzonave** synon të përcaktojë zonat e një karakteri dhe të destinacionit me specifik, ku dispozitat e planifikimit dhe zhvillimit do të zbatohen, në mënyrë që të lehtësojë procesin e realizimit të kontrollit të zhvillimit. Për më tepër ato mund të shërbejnë si një referencë udhëzuese për përgatitjen e planeve të detajuara urbanistike, me shpesh në zonat e reja të zhvillimit.

Kriteri për percaktimin e strukturës së nennjesive përfshin:

- a. Kompaktesimin dhe uniformitetin e tipologjisë së hapësirave ekzistuese dhe atyre të reja;
- b. Planifikim uniform dhe dispozitat e zhvillimit;
- c. Përdorim homogjen të tokës apo përdorim i kombinuar i tokës (në raste të përdorimeve të përziera);
- d. Ekzistenca e vlerave të rëndësishme të entiteteve kulturore dhe natyrore;
- e. Kufizimin me rrjet rrugor dhe/ose me kufij të tjere natyrore;
- f. Mire percaktimin e zonave prioritare të zhvillimit apo zonat për realizimin e projekteve të rëndësishme të qytetit.

Në rastin e zonave në studim, struktura e njesive mund të përputhet me strukturën e nennjesive kur struktura e njësive, pavarësisht nga madhësia e saj ka përdorim homogjen të tokës dhe planifikim uniform të dispozitave të zhvillimit, për shembull në rastin e një zgjidhje tradicionale.

Plani përfundimtar i percaktimit të njesive dhe nennjesive do të përcaktohet në kontekstin e Planit Rregullues.

III | 5. DENSITETI I POPULLSISE DHE I ZHVILLIMIT TE TURIZMIT

Llogaritja e dendesise se popullsisë ne pergjithesi, perben nje mjet shume te dobishem per vleresimin e kapaciteteve te zonave te zhvillimit urban dhe per caktimin e zgjerimeve te reja, kjo eshte vetem pjeserisht relevante per rastin e Bashkise Himare. Kjo per shkak te mosperputhjeve demografike ndermjet popullsisë se regjistruar zyrtarisht dhe popullsisë aktuale, si pasoje e emigrimit dhe nivelet te larta te levizshmerise se banoreve. Popullsia rezidente e perhershme ne dimer eshte pothuajse sa nje e treta e asaj te konstatuar gjate sezonit te veres. Megjithate, llogaritjet duhet te behen ne baze te shfrytezimit te pergjithshem te zones dhe te popullates se pergjithshme prezente gjate sezonit te pikut. Kjo e fundit perfshine llogaritjen per nje shumellojshmeri te kerkesave te parashikuara: (a) popullsisë se perhershme rezidente; (b) popullsisë qe vetem shpenzon disa jave / muaj ne vit ne shtepite e dyta ose shtepite familjare (c) turistet, (d) vizitore ditore, kryesisht ne vere, te cilet nuk qendrojne gjate nates dhe (e) punonjesve sezonale.

Densiteti i pergjithshem i popullsisë (DPP)– shpreh raportin e banoreve mbi siperfaqen totale te nje zone. Nivele te ndryshme te ketij indeksi baze te planifikimit korrespondojne me karakteristikat e ndryshme te zhvillimit urban dhe afersisht pershkruajne morfologjine e indit hapesinor, praktika me e zakonshme eshte kategorizimi i zonave si zona me dendesi te ulet, te mesem dhe te larte. Duke ju referuar indeksit DPP per **zhvillimet rezidenciale**, praktikant nderkombetare veçojne tre kategori:

- Densiteti midis 100-400 banore/ha, pergjithesisht krijon nje standard te pranueshem per zonat ne qytet dhe zonat e banuara; referuar si densitet i mesem;
- Densiteti me i ulet se 100 banore/ha eshte konsideruar se zona me densitet te ulet, siç jane zonat suburbane te qyteteve apo zonat e shtepive te dyta. Kjo situatë karakterizon pjesen me te madhe te zonave te zhvilluara se fundi ne Bashkine e Himares;
- Densiteti ndermjet 400-600 banore/ha, eshte konsideruar si zona “te ngopura” te qendrave te qyteteve te medha te cilat nuk kane te bejne me qytetin e Himares dhe nuk ka nje skenar per zhvillimet e ardhshme.

Per sa i perket indeksit DPP per **zhvillimin e turizmit**, legjislacioni i planit kombetar per zhvillimin e territorit percakton normen qe i referohet planit per zonat turistike si dhe siç ilustruhet ne Tabelen 23.

Tabela 23: Densiteti i pergjithshem i popullsisë per zhvillimin e turizmit		
Kategorite dhe treguesit	Kategorite turistike te uleta dhe te mesme	Kategorite e larta turistike dhe ato te elites
Intensiteti i turistëve ne resortin turistik	100 – 150 vizitor/ha	50 – 100 vizitor/ha
Siperfaqja mesatare e reres, zhavorrit dhe shkembinjve bregdetare	Jo me pak se 6 m ² /vizitor	Jo me pak se 10 m ² / vizitor
Gjatesia e plazhit qe i takon	Jo me pak se 0.5 ml/vizitor	Jo me pak se 0.7 ml/vizitor
Siperfaqe deti per vozitje	1 ha/motorbark 0.5ha/anije me vela	1 ha/motorbark 0.5ha/anije me vela

Klasifikimet e mesiperme perputhen me standardet e rinovuara nderkombetare te cilat japin:

- 8 deri 9 shtreter per 1000m² per parcelat e hoteleve te reja me 5* dhe 4* qe i korrespondojne kategorise se turizmit elitare dhe
- 10 deri 12 shtreter per 1000m² per parcelat qe i korrespondojne kategorise se turizmit te mesem.

Gama e mesiperme e DPP duhet te perdoret si reference ne normat e planifikimit urban dhe te sherbejne per karakterizimin e zonave te zhvillimit rezidenciale dhe te densitetit te turizmit te ulet, te mesem dhe te larte me perpunime te metejshe, ne menyre qe t'i pergjigjet sa me mire kushteve aktuale dhe atyre te parashikuara urbane ne zonen se studimit. **Zona reference/baze** per llogaritjen e dendesise ekzistuese dhe te planifikuar te popullsise eshte nennjesia, me perjashtim te rasteve te vendbanimeve te vogla malore qe perbejne nje njesi me vete.

Siperfaqja e ndertimit per banore/ vizitore- Nje pjese integrale per llogaritjen e territoreve te nevojshme per zhvillimet rezidenciale dhe ato turistike (si dhe per vleresimin e vellimit te pergjithshem te ndertimit qe potencialisht do te zhvillohet/ ndertohet) ne baze te dendesise se popullsise se planifikuar, jepen nga shifrat standarde te "*siperfaqes se ndertimit per banore*" dhe "*siperfaqes se ndertimit per vizitor*". Keto indekse planifikimi jane perdorur shpesh ne praktiken e planifikimit nderkombetar, por norma e tyre tipike ndryshojne nga njeri vend ne tjetrin.

- Per zhvillimet/ndertimet rezidenciale, praktikantet me te mira nderkombetare ne menyre tipike praktikojne nje norme prej 30 m²/ banore. Konsulenti propozon nje shifer me fleksibel standardi, ndermjet 25-30 m²/ banore, ne perputhje me karakterin e çdo zone.
- Per zonat e zhvillimit turistik perdoret nje game e gjere, qe varet nga niveli i sherbimit dhe i destinacionit te çdo zone turistike:
  - 10-15 m²/ vizitor ne shtepite e uleta 1 kateshe;
  - 15-25 m²/ vizitor mesatarisht ne hotele dhe vila;
  - 25-30 m²/ vizitor ne resorte luksoze.

Nevojat territoriale per infrastrukture fizike dhe sociale- Nevojat territoriale per infrastrukturen sociale dhe fizike ne nje zone urbane jane llogaritur si nje perqindje e caktuar e siperfaqes totale te saj. Me fjale te tjera, zhvillimet rezidenciale dhe turistike te nje terreni qe eshte parcele private mbulojne vetem nje pjese te zones dhe pjesa tjeter eshte e rezervuar per rruget, hapesirat e gjelbra, parkingjet, sherbimet publike, etj.

- Per zhvillimet rezidenciale, Konsulenti, bazuar ne praktikantet nderkombetare te planifikimit, sugjeron nje raport prej rreth 40% (e destinuar 25% per infrastrukturen sociale dhe 15% per rruget). Kjo shifer vlen vetem pjeserisht ne qytetin e Himares dhe nuk eshte e rendesishme per vendbanimet e tjera malore dhe rurale.
- Per zonat e reja te zhvillimit (te gjitha llojet e zonave te hotelerive dhe zonat e shtepive te dyta), ky raport mund te reduktohet ne 20-30%, duke pasur parasysh mungesen e nevojave per infrastrukture te caktuara sociale. Megjithate, duhet theksuar se ne terrenet me pjerrtesi mbi 20° (e cila ndeshet shpesh ne Himare) perqindja reale e tokes qe do te jene te pershtatshme per zhvillim do te jete shume me pak, per shkak te pjerrtesise te medha.

III | 6. SHERBIMI SOCIAL

(OBJEKTET ARSIMORE, KUJDESI SHENDETESOR, KULTURA DHE SPORTET)

Organizimi dhe shperndarja e mire e objekteve arsimore, kujdesit shendetesor, gjelberimit, objekteve kulturore e sportive, jep nje kontribut te madh per krijimin e zonave funksionale dhe terheqese urbane dhe rurale. Planifikimi ka per qellim te siguroje qe keto objekte te jene te mjaftueshme dhe te arritshme. Ne lidhje me sherbimet sociale, Himara ka nevojte per te permbushur sfidat e nje popullsie heterogjene qe ndryshon vazhdimisht dhe gjate gjithe vitit, perhapjen e vendbanimeve dhe aksesit shpesh te veshtire per shkak te distancave, cilesise se infrastruktures dhe gjeomorfologjise se terrenit.

Siç dihet nje sherbim social i referohet nje grupi specifik te popullsise ose vendi/zone te veçante: Edukimi referuar banoreve te perhershem te nje zone, duhet te llogaritet ne baze te te dhenave aktuale te popullsise. Ne menyre te ngjashme objektet sportive i referohen kryesisht struktures senje zone urbane dhe jane me te rëndesishme per rastin e qytetit te Himares (duke mos llogaritur sportet e ujit dhe ato te lidhura me turizmin dhe aktivitetet e kohese lire nuk llogariten). Nga ana tjetere, objektet e kujdesit shendetesor duhet te mbulojne sa me shume te jete e mundur nevojat e te gjithe territorit dhe popullsise, konkretisht nevojat e popullsise se per hershme gjate gjithe vitit, por edhe te turisteve dhe vizitoreve qe kryesisht perqendrohen pergjate zonave bregdetare dhe perkohesisht gjate sezonit te veres. Ne menyre te ngjashme, objektet kulturore, i sherbejne banoreve vendas, por sherbejne ne te njejten kohe si atraksione te rëndesishme per turistet dhe vizitoret e zones.

Se fundi, hapesirat e gjelberta dhe te hapura, ne kontekstin e hapesirave publike, parqeve dhe shetitoreve, kryesisht i referohen zonave urbane te Himares dhe zonave te reja te zgjerimit dhe ne nje mase me te vogel shesheve te brendshme, te banesave dhe atyre siperfaqeve te vogla ne zonat malore. Per pjesen tjetere te territorit, me karakter rural dhe zgjerimet e plazheve si dhe entitetet natyrore dhe mjedisore, nocioni i hapesirave te gjelberta urbane nuk eshte i pershtatshem.

Tabela 24 ilustron standardet e kerkuara per sherbimet sociale ne Shqiperi, ne raport me popullsine rezidente dhe shkallen e vendbanimit, sipas Dekretit per "Miratimin e Rregullores se Planifikimit Uniform" (ndryshim i Ligjit 10.119 te vitit 2009, mbi Planifikimin Territorial). Siç mund te verehet, megjithese popullsia e regjistruar zyrtarisht e Bashkise se Himares tejkalon 10.000 njerez, duket me e arsyeshme per te perfshire Himaren ne kategorine e pare te qendrave te banimit (deri ne 10.000), duke pasur parasysh karakterin rural te zones dhe mosperputhjet demografike te pershkruara me lart.

Tabela 24: Standardet e kerkuara per sherbimet sociale ne Shqiperi							
Qendra te banuara	Banore aktual	Perdorim i publik	Hapesirat e gjelbra	Sportet	Arsimi	Parkimi Publik	Totali
	m ² /ban.	m ² / ban.	m ² / ban.	m ² / ban.	m ² / ban.	m ² / ban.	m ² / ban.
Deri ne 10,000	25	2	5	3.5	4.0	3	51.5
mbi 10,000	25	2	9	3.5	4.5	3	52

Arsimi- Sigurimi i objekteve arsimore eshte nje pjese integrale e planifikimit te politikave dhe praktikave moderne. Arsimi fillor dhe ai i mesem i ofrojne brezit te ri mjetet teorike dhe praktike qe do te kontribuojne ne zhvillimin social dhe ekonomik. Planifikimi ka per qellim te siguroje objekte te mjaftueshme, ndersa parimi themelor per funksionimin efikas te objekteve arsimore eshte aksesueshmeria ne to.

- *Objekte e arsimit baze* (çerdhet, kopshtet dhe shkollat 9-vjeçare):
  - *Ne zonat urbane*, (qyteti i Himares) parimi i aksesit eshte i perfshire ne planifikimin e objekteve te arsimit fillor,te cilat jane te lidhur me lagjet, duke siguruar qasje me rruge lokale dhe dytesore te lagjeve. Distancat ajrore te mbulimit te zonave te sherbimit respektojne dispozitat kombetare te planifikimit.
  - *Ne zonat rurale*, qe eshte rasti me i ndeshur ne territorin e bashkise, objektet arsimore kane nje mbulim te vogel rajonal, per shkak te terrenit dhe te vendbanimeve, popullsise se vjeter dhe numrit te kufizuar te nxenesve. Ato duhet te jene te vendosura ne qendrat e njesive te banuara. Eshte e nevojshme qe te lehtesoje sa me shume te jete e mundur aksesin e nxenesve ne objektet arsimore dhe edukative, per shembull nepermjet autobuseve dhe te sigurimit te vend stacioneve te tyre per te siguruar transportin e sigurte te nxenesve qe perdorin autobuset e shkollave.
- *Objekte e arsimit te meset* (shkollat e mesme, qendrat profesionale dhe shkollat, etj) duhet te pozicionohen ne zona qe kane aksesibilitet te larte perfshire dhe transportin publik. Per rastin e Himares, duke pasur parasysh siperfaqen e territorit,objektet e arsimit te mesem konsiderohen te parendesishme duke pasur parasysh karakterin dhe strukturen hapesine te zones.

Kuadri i strukture se re ligjore siguron normat minimale per ne njesite dhe nen njesite e banimit te shperndarjes se objekteve arsimore:

- Per objektet e arsimit fillor koeficienti eshte 4.5 m²/ per banore.
- Per objektet e arsimit te mesem koeficienti eshte 1.5 m²/ banore.

Norma me te detajuara per objektet arsimore jane demonstruar ne Tabelen 25.

Tabela 25: Normat per objektet arsimore				
Vendodhja	Klasat/ kapaciteti	Madhesia e parceles (ha)	Parcela m²/nxenes	Distanca ajrore e mbulimit te sherbimit
Çerdhe				
Qytet: 25-30 femije / 1,000 banore; Fshat: 13-15 femije/ 1000 banore.	1	0.09	30	200-300m
	2	0.15	25	
	3	0.22	25	
	4	0.24	20	
	10	0.04	40	
	20	0.06	30	
Kopshte				
Qytet	1	0.15-0.2	24-32	250 – 500m
	2			
	3	0.24-0.3	20-25	
	4			
	5	0.32-0.4	18-22	
	6			
Fshat	1	0.15-0.2	24-32	500 – 900m
	2			
	3	0.24-0.3	20-25	
	4			
	5	0.32-0.4	18-22	
	6			
Shkolla 9-vjeçare				
Qytet	8	0.8	28	500
	16	1.2	21	500
	24	1.6	20	500-600
Fshat	8	0.6	20	1000
	16	0.8	28	1200
	24	1.2	21	1900
Objektet e arsimit te mesem				
Tipi i shkolles	Kapaciteti	Madhesia e parceles (ha)	Parcela m ² /nxenes	Distanca ajrore e zones se mbulimit
Shkolla te mesme ne qytet	16	1.4	25	1000
	20	1.6	20	1200
	24	1.8	19	1400
	28	2	18	1500
Shkolla te mesme ne fshat	8	1	31	2500
	12	1.4	28	3000
	16	1.6	25	4700
Shkolla te mesme te pergjithshme ne qytet	16	1.2	20	1000
	20	1.6	20	1200
	24	1.8	19	1400
	28	2	18	1500

Kujdesi Shendetesor- Mbulimi me objekte te kujdesit shendetesor eshte nje komponent thelbesor i standardeve te pranuar te jeteses dhe nje parakusht i rendesishem per zhvillimin e turizmit te bazuar ne sherbime cilesore. Vemendje e veçante duhet t'i kushtohet banoreve te perhershem te zones (sidomos ne rastet e popullsisë ne moshe te madhe (plakje), si dhe per vizitoret dhe turistet nga perspektiva e rritjes se parashikuar te sektorit te turizmit. Normat minimale te kujdesit shendetesor jo spitalor ne lidhje me rastin e Himares (kujdesi shendetesor primar) jane:

Tabela 26: Normat minimale te kujdesit shendetesor jo spitalor		
Pershkrimi	Parcela (ha)	Treguesit e Planifikimit
Qendra e Kujdesit Shendetesor	0.07-0.1	Nje per 1500 – 9000 banore
Ambulance Konsultimi	0.03-0.04	Nje per 230 – 1200 banore

Objektet kulturore- Objektet kulturore jane nje komponent thelbesor ne njerën ane te zhvillimit shoqeror per ndertimin e kapitalit social dhe permiresimin e cilesise se jetes, ndersa ne anen tjetër si nje pasuri e madhe lidhur me zhvillimin e turizmit. Kategoria e objekteve kulturore perfshin nje game te gjere duke perfshire ketu bibliotekat, qendra kulturore te komunitetit, muzeume etj. Disa objekte mund te sigurohen nga bashkia, qeveria lokale ose kombetare, ndersa te tjeret mund te sigurohet nga organizatat jofitimpruresë ose private. Planifikimi i objekteve kulturore ne qytete duhet te marre parasysh nevojen per te siguruar objekte te mjaftueshme, ku banoret mund te mblidhen dhe te marrin pjese. Per rastin e Himares objektet kulturore te meposhtme jane te rendesishme:

- **Qendra kulturore, muzeumet:** Rekomandohet ekzistenca e ketyre objekteve ne strukturat historike te restauruara te vendbanimeve tradicionale. Kjo do te lejoje shfrytezimin me te madh te larmise tradicionale dhe do te kontribuojë per rivitalizimin e tyre.
- **Qendrat e komunitetit (per te rinjte, te moshuarit, etj.):** Eshte e mundur qe keto lloje klubesh mund te ofrohen si objekte te veçante ose si pjese e objekteve te integruar edukative.
- **Aktivitetet Kulturore:** Objekte te tilla si teatrot ne mjedise te hapura dhe kinemate mund te sigurohen, per organizimin e festivaleve verore, ndersa Bashkia apo aktore te tjere mund te organizojne dhe promovim te aktiviteteve, si festivale dhe festa fetare ne lidhje me monumentet kulturore te zones dhe praktikat ekzistuese, zakonet dhe traditat.

Objektet Sportive- Sporti perben nje burim te rendesishem te kohes se lire dhe kreative per banoret dhe vizitoret e zones, por edhe nje aspekt te rendesishem te jetes shoqerore. Sporti perfshin nje shumellojshmeri te objekteve, duke filluar nga kende lojerash per femijet deri te fushat e hapura te lojerave per sporte me top, deri ne strukturat e sportive formale te tilla si pishina dhe stadium. Objektet sportive jane planifikuar ne baze te zonave te sherbimit dhe te shtreses se synuar.

- **Objektet Sportive Lokale:** Sportet dhe fushat e hapura te lojerave duhet te sigurohen prane vendndodhjes se shkollave dhe te jene te hapura dhe te pranueshme per njerezit e zakonshem jashte oreve te mesimit. Norma e pergjithshme prej 1.6m² / banore e parashikuar ne kuadrin e ri ligjor dhe duhet te konsiderohet si nje kerkese minimale.
- **Objekte Sportive ne Nivel Qyteti:** Eshte e rendesishme qe zona te kete nje strukture bashkiake sportive te nje madhesie te caktuar, e cila perfshin nje shumellojshmeri te objekteve te hapura dhe te mbyllura dhe funksionimi i saj do te jete subjekt i studimeve te fizibilitetit. Siperfaqja e kerkuar duhet te respektoje normen minimale te 1m² / banore.
- **Objekte Sportive ne lidhje me Hotelet:** Nje pjese e objekteve sportive, te tilla si fushat e lojerave dhe pishina pritet te jene te vendosura ne zonat turistike ne kontekstin e zhvillimeve te hotelit si pjese e sherbimeve te ofruara per vizitoret.
- **Objektet Sportive Ujore:** sportet e ujit (nen dhe mbi ujore) jane veçanerisht te rendesishme per rastin e Himares dhe jane te lidhura ngushte me turizmin dhe aktivitetet e kohes se lire pergjate bregdetit. Ato duhet te veprojne ne nje ekuiliber me funksionet dhe aktivitetet e tjera, pa shkakuar zhurme apo shqetesim . Menaxhimi i objekteve sportive te ujit mund te ndermerren nga Bashkia apo sektori privat.

Hapesirat e Gjelberta- Rrjeti i hapësirave të gjelberta dhe të hapura luan një rol të rëndësishëm ekologjik në përmirësimin e mikroklimës, komfortin klimatik dhe kontrollin e balancave të rrjedhës ujore. Ai gjithashtu rrit strukturën urbane dhe kontribuon në përmirësimin e cilësisë së jetës urbane dhe të imazhit të përgjithshëm të një zone, duke e bërë atë tërheqëse. Kuadri i ri ligjor i ndan zonat e gjelberta urbane në tre kategori të gjera:

- Gjëlberimi i përgjithshëm publik;
- Gjëlberimi i kufizuar publik; dhe
- Gjëlberimi i Veçante.

Specifikimin e këtyre kategorive, si dhe normat përkatëse minimale udhëzuese janë të paraqitura në Tabelën 27:

Tabela 27: Normat perkatase minimale udhezuese per zonat e gjelberta		
Zonat e Gjelberta	Specifikimi	Normat minimale udhezuese
Gjelberim i Pergjithshem Publik	Gjelberimi ne nennesine rezidenciale strukturore (p.sh. sheshet e lojerave)	2.5 m ² /banore
	Gjelberim masiv i parqeve dhe kopshteve brenda nje zone banimi	1 m ² /banore
	Gjelberim per gjate rrugeve, bulevardeve, shesheve dhe brigjeve ujore	1.5 m ² / banore
	Totali	5 m ² / banore
	Gjelberim i zones se pushimit te parkut periferik, i cili perveç gjelberimit mund te perfshije struktura te ndryshme per argetim, kulturore dhe aktivitete sportive	8 m ² / banore
Gjelberim i Kufizuar Publik	Zona te gjelberta per struktura per perdorim social (sherbimet)	1-2 m ² / banore
	Gjelberim perreth vilave individuale	
Gjelberim i Veçante	Kopshte Botanike	0.3-0.5 m ² / banore
	Kopsht Zoologjik	0.6-1 m ² /i banore
	Çerdhe femijesh dhe / ose zona sanitare	0.8-2 m ² / banore
Parqet Private		Pa Norma

Eshte e qarte se masat e permendura me siper i referohen kryesisht zonave urbane dhe jane pjeserisht te aplikueshme per rastin e Bashkise se Himares. Normat minimale udhezuese duhet te aplikohen ne planifikimin urban dhe zonat e zgjerimit te fshatrave dhe te zonave te reja te zhvillimit. Lidhur me vete vendbanimet tradicionale keto norma jane me pak te rendesishme, duke pasur parasysh strukturen tradicionale dhe aktuale te popullsise rezidente. Ne menyre te ngjashme, ne rastet e zhvillimeve turistike bregdetare, ne llogaritjen e hapësirave te gjelbra dhe te hapur duhet te merret parasysh karakteri sezonal i te dhenave demografike, si dhe zgjerimet e hapësirave te gjelbra dhe publike te orientuara nga deti.

Me te rendesishme ne planifikimin e zonave te gjelbra, jane aspektet cilesore sesa ato sasiore, qe kane te bejne me percaktimin strukturor te hapësirave te gjelbra. Keto te fundit jane thelbesore per te ruajtur cilesite natyrore dhe vleren e pejsazhit dhe te perfshijne brezat e gjelber per te ndare zhvillimin e vazhdueshem urban nga korridoret, per te siguruar vazhdimesine vizuale dhe ekologjike midis hapësirave te hapura te zonave te vendbanimit dhe objekteve natyrore dhe mjedisore rrethuese. Referenca ne kete proces eshte bere edhe ne konceptin e zonimit ne seksionin ne vijim.

III | 7. PLANIFIKIMI I PJESES SE ORIENTUAR NGA DETI

Ana e orientuar nga deti e zones se planifikimit eshte nje burim veçanerisht i ndjeshem, me rendesi thelbesore per destinacionin turistik dhe zhvillimin e Bashkise. Ajo luan nje rol ekologjik dhe mjedisor te rendesise se larte, duke permbajtur habitate dhe ekosisteme te veçanta, nderkohe qe rendesia e saj ekonomike eshte themelore, si aset i ose pasuria me e madhe e zones per zhvillimin e turizmit.

Perkufizimi i anes se orjentuar nga deti/ vijes ujore te bregdetit do te konsiderohet nje siperafeq prej rreth 500m distance nga bregu me gjeresi te ndryshme ne varesi te karakteristikave te relievit, i cili permban peisazhe te morfologjive te ndryshme. Ne perputhje me legjislacionin kombetar, Strategjine Kombetare per Zhvillimin e Turizmit, parimet e pergjithshme te SKZHT- se, si dhe Vizioni i Konsulentit mbeshtetin idene e nje zhvillimi organik te pjeses se orientuar nga deti , , e cila eshte e destinuar per nje zhvillim e turizmit te bute dhe te pjeseve te saj qe mbeten ne gjendjen natyrore.

Brenda territorit te Bashkise, ekzistenca e tipologjive te ndryshme te bregdetit, propozon koncepte te ndryshme te planifikimit per çdo rast. Tipologjite e anes se orientuar nga deti perfshijne:

- **Bregdetin Urban:** Bregdeti urban i qytetit te Himares perben nje pasuri te rendesishme ekonomike dhe mjedisore per karakterin dhe identitetin e zones, qe shtrihet nga Spilea (me portin e saj dhe Marina e vogel e projektuar), deri ne Potam. Parimi udheheqes ne kete rast ka per qellim te balancoj prioritetet ndermjet zhvillimit te turizmit dhe mbrojtjes se mjedisit. Kjo perfshin masa per permiresimin e atraktivitetit dhe aksesit te shetitores bregdetare, ndersa ne te njejten kohe ruan cilesite vizuale te pejsazhit rrethues te gjirit duke parandaluar zhvillime sporadike, si dhe mbrojtjen e cilesise se ujit te detit nga derdhja e ujerave te zeza urbane. Vend tjetër per veç qytetit te Himares, i cili pozicionohet ne anen ballore te vijes bregdetare eshte plazhi i Jales.
- **Vendet e Turizmit Bregdetar:** Zonat e karakterizuara nga presione te ndryshme per zhvillimin turistik bejne pjese ne kete kategori, te tilla si plazhet e Livadhit, Qeparo-it te Ri, Jales, Dhermiut dhe Drimadhes. Zonimi i kujdesshem eshte aplikuar ne varesi te karakteristikave gjeomorfologjike te çdo vendi dhe sipas orientimit te vizionit per çdo rast. Parimi udheheqes nuk eshte qe te tejkalojne kapacitetin e pejsazhit qe mund te vendosi ne rrezik atraktivitetin e percaktuar te plazhit. Si rregull i pergjithshem per plazhet e gjate, qe eshte konsideruar edhe ne llogaritjen e kapacitetit te plazhit, rreth 50% e gjeresise se plazhit me sfond perreth eshte planifikuar te qendroje ne forme natyrore. Ky rregull nuk zbatohet ne mjedise te mbyllura dhe te ngushta. Nje aspekt i veçante qe ndikon ne cilesine e pejsazhit bregdetar ne keto vende eshte i lidhur me strukturat e perkohshme te lehta, per te perballuar sherbimet turistike te tilla si restorante plazhi te hapura dhe bare, plazhe dhe kioska me paisje te sporteve ujore qe merren me qira dhe aktivitetet e ngjashme komerciale te cilat duhet te jene te vendosura prane

anes se detit. Rregullat e meposhtme jane propozuar per zonat e siperpermendura:

- Duhet te jene: i) te çmontueshme (ne menyre qe te merren poshte dhe te montohen pa demtuar materialet perberese); ii) te ndertuara mbi themele me platforma te ngritura, dhe iii) nuk duhen te ndertohen ne themele me bazament te perhershem ose te ngjashme me to.
  - Mund te perdoren vetem per perdorim rekreativ. Nuk lejohet asnje forme e akomodimit rezidencial apo turistik.
  - Nje pengese minimale prej gjashtembedhjete (16) metra nga burimet e larta te ujit e vijes se batices eshte e vendosur per strukturat e perkohshme prane bregdetit.
  - Distanca minimale qe duhet te mbahet ndermjet strukturave te perkohshme eshte caktuar ne 80m per kioska (deri ne 25m²) dhe 150m per lloje me te medha te objekteve (max 150m²).
  - Lejet e ndertimit per strukturat e perkohshme jane subjekt i lejes se veçante dhe jane te rishikueshme dhe te rinovueshme, nese eshte e pershtatshme ne çdo tre (3) vjet.
  - Bare, restorante, klube dhe aktivitete te tjera qe kerkojne kuzhine dhe instalime higjienike lejohen vetem me kusht qe ato te jene te bashkelidhura prane hotelit te licencuar apo te bizneseve te tjera te turizmit.
- **Pjeset shkembore te bregdetit:** Kjo kategori perfshin pjesen me te madhe te mbetur te bregdetit qe perfshin zonat e perjashtuara nga zhvillimi te caktuara nga SKZHT-se (zonat strategjike). Kjo zone ka nje kapacitet shume te madhe lidhur me karakterin e pejsazhit dhe per kete arsye duhet te ruhet dhe te qendroje ne mase te madhe ne gjendjen natyrore. Rregulli i distances prej 100m eshte i zbatueshem ne menyre universale per çdo ndertim dhe shtrihet ne çdo rast, ne varesi te mjediseve te specializuara dhe ne vleresimin e pejsazhit te ndermarre nga Konsulenti. Disa plazhe te vogla me akses te kufizuar dhe plazhi i Dralleos bejne pjese ne kete kategori dhe jane trajtuar me te njejtat parime.

Zhvillimi i pritshem i anes se orientuar nga deti duhet te jete ne harmoni me parimet e meposhtme:

1. Shmangia e trafikut automobilistik, i cili realizon shkeputjen e bregdetit nga struktura urbane;
2. Sigurimi i vendeve te mjaftueshme te parkimit;
3. Sigurimi i servitutit publik pergjate bregdetit dhe aksesit te sigurt per te gjithë;
4. Ruajtjen e karakterit te natyrshem te anes se orjentuar nga deti, duke e ruajtur ate ne gjendje natyrore dhe ndalimin e zhvillimit; si zone me kuptimin e sensit te eksplorimit dhe te largesise;
5. Mbajtja e distances se pershtatshme te ndertimeve nga bregdetit ne rastet e zhvillimeve te bregdetit dhe sigurimi i nje kuadri te qarte per ndertimet e perkohshme.

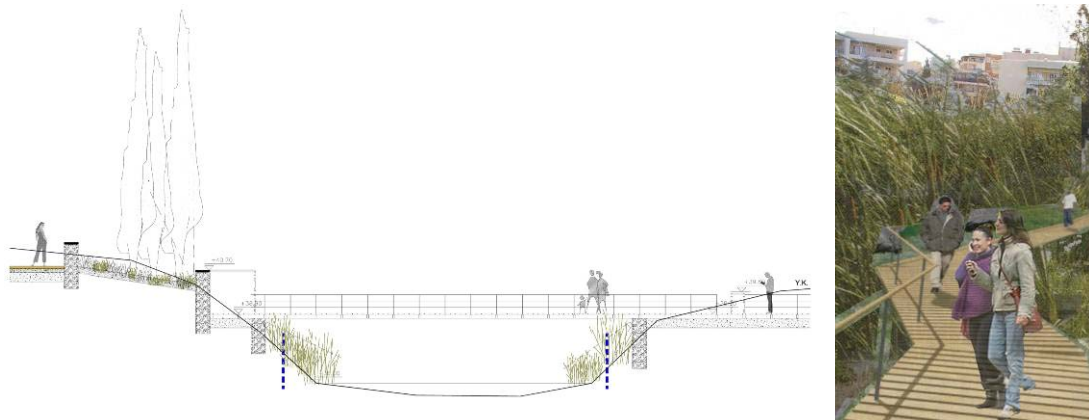
Normat me te hollesishme per zhvillimin e anes se orjentuar nga deti, ne perputhje me ndryshimet ne Ligjin e ri mbi Planifikimin Territorial, mbi “Rregullat Uniforme te Planifikimit”, si dhe masat e SKZHT-se jane treguar ne Tabelen 28:

Tabela 28: Normat per zhvillimin e anes se orientuar nga deti	
Parime	Normat minimale udhezuese
Shmangia nepermjet trafikut, i cili realizon shkeputjen e bregdetit nga struktura urbane	Rruge te reja te te gjitha kategorive nuk do te ndertohen me afer se 2 km nga bregu i detit. Rruget e domosdoshme ne sherbim te kesaj kategorie do te konceptohen se bashku me bregun si ne hapësirën e specifikuar ne kete pike.
Sigurimi i vendeve te mjaftueshme te parkimit	Se paku nje (1) parkim publik ne çdo plazh duhet te sigurohet.
Sigurimi i servitutit publik pergjate bregdetit dhe aksesit te sigurt per te gjithë	Nje servitut publik prej (10) metra eshte caktuar pergjate gjithë gjatesise se bregdetit. Servitutet nuk mund te pengohen nga asnje forme e zhvillimit, me perjashtim te zhvillimeve te lidhura me detin, te tilla si doket, molet, bankina dhe lloje te ngjashme te infrastruktures detare.
	Ne zhvillim te vazhdueshem ne zonat para plazhit, aksesit per rrugen (minimumi (6) metra korsi me (10) metra rezerve duhet te ofrohet ne çdo (500) metra), dhe per aksesin per kembesore (per nje minimum (2.5) metra rruge ne (4) metra rezerve ne çdo (250) metra duhet te planifikohen.
Ruajtjen e karakterit te natyreshem te anes se drejtuar nga deti, duke e ruajtur ate ne gjendje natyrore	Madhesia minimale e hapësirave te hapura natyrore pa ndertime ne bregdet dhe mjediset detar (gjatesi 1 km me frekuence çdo 2 km).
Mbajtja e distances se pershtatshme te ndertimeve nga bregdetit ne rastet e zhvillimeve te bregdetit dhe sigurimi i nje kuadri te qarte per ndertimet e perkohshme.	Kufizimet e ndertimit nga bregdeti dhe pergjate rripave me rezerva ujore ne baze te specifikave te L.8093/1996 "Per rezervat ujore".
	Per strukturat e perhershme ne vijat bregdetare te forta (shkemb): minimumi (100) metra nga burimet e larta ujore te vijes ujore
	Per strukturat e lehta te perkohshme prane bregdetit: Minimumi (16) metra nga burimet e larta ujore te vijes bregdetare- batices.
	Distanca minimale 1 km nga bregdeti per qendren e re te banimit urban ose zgjerimin e qendres ekzistuese ne menyre te tille qe mos jete e dukshme nga bregu.

III | 8. MENAXHIMI I LUMENJVE DHE PERRENJEVE

8.1 Hyrja

Lumenjte / perrenjte kane qene pike qendrore per zhvillimin e vendbanimeve urbane dhe te transportit te mallrave. Si rezultat mund te thuhet se lumenjte sherbejne si bosht i zhvillimit urban. Zhvillimi, zgjerimi i qyteteve kane rritur transportin modern dhe ate automobilistik duke bere qe lumenjte te humbin rolin e tyre te rendesishem ne rrejetin urban.

Figura 28: Prerje terthore dhe nje prezantim skematik i nje projekti rigjenerues te lumit/perroit

8.2 Aspektet Integruese

Lumenjte / perrenjte mund te funksionojne si nje zone tampon ndarese midis sistemeve te ndertimeve urbane dhe mjedisve te hapura. Kjo eshte veçanerisht prekesa per lumenjte qe kalojne neper zonat me popullesi te dendur, ku lumi vepron si nje ndares pergjate shtrirjes se hapësirave. Per me teper, nje lume/perrua luan nje funksion te rendesishem social pasi ai sherben si nje mushkeri e gjelber per nje qytet, duke ofruar gjithashtu nje vend per kalimin e kohes se lire.

8.3 Aspektet Hidrologjike

Mbajtja/ruajtja e ujit te lumenjve: Qellimi kryesor i ruajtjes/mbajtjes se ujit te lumit eshte per te rivendosur rrjedhen natyrale dhe historike te ujit te paster te lumit. Nje nga problemet kryesore eshte fakti se rrjedhat e lumenjve/ perrenjve te zones se Bashkise Himare jane shume te ndjeshme dhe kryesisht sezonale (per shkak te perberjes gjeologjike te shtratit te tyre) qe kerkon me shume perpjekje dhe studime specifike ne ruajtjen e rrjedhes ne shtratin e lumit, sa me gjate qe te jete e mundur te paster dhe te vazhdueshem, si nje nga aktoret me te rendesishem te peisazhit natyror te zones. Puna rehabilituese duhet te siguroje vazhdimesine e shtratit dhe te rrjedhes ujore te lumit, nderkohe qe duhet te kontrollohen shkarkimet e objekteve te ndryshme qe ndodhen rreth tij. E rendesishme te theksohet eshte se planet duhet te specifikojne standardet e cilesise se ujit ne veçanti ato te BE-se per trupat ujore si dhe hapat e nevojshem qe duhet te ndermerren per t'i arritur ato.

Perpjekje te veçanta duhet te behen ne zhvillimin e rritjes se vetedijes te publikut te gjere dhe te autoriteteve vendimmarrese per rolin e lumenjve ne jeten social-ekonomike te zones (kemi parasysh ketu ujitjen, permbytjet dhe perdorimin e gjere te tij si ambjent shlodhes dhe argetues).

Kullimi: Skemat e rehabilitimit te lumit duhet te marrin ne konsiderate problemet e kullimit, te pritave malore si dhe ato te permbytjeve ne nje menyre sa me te plote. Parametrat e kullimit duhet te plotesohen sa me shume te jete e mundur duke synuar ruajtjen e rrjedhes natyrore te lumit, mbrojtjen e pasurive natyrore dhe peisazhin nga demtimi. Veprat kulluese dhe pritat malore te ndertuara ne te kaluaren per mbrojtjen e tokes duhet te vleresohen dhe rehabilitohen per te evituar fenomenet erozive te humbjes se tokes, gje qe do t'i sherbente integritimit me te mire te lumit ne sistemin natyror te zones. Mirembajtja e duhur e sistemeve te kullimit eshte thelbesore per mbajtjen funksionale te vlerave natyrore.

Permbytjet: Duhet te krijohet nje ekuilibër midis kontrollit te permbytjeve (edhe pse nuk eshte nje problem shqetesues ne zone) dhe nevojave te ekosistemit te lumit / perroit. Kjo do te parandaloje demtimin e njerezve dhe te pasurise nga permbytjet dhe do te siguroje nje rregjim rrjedhje te nevojshme per proceset ekologjike te lumit.

Rrjedhjet siperfaqesore, erozioni dhe mbrojtja e tokes: Rrjedhjet siperfaqesore sherbejne si burim uji per lumin/perroin. Erozioni i tokes duhet te menaxhohet permes drejtimit te rrjedhjes se siperme dhe ndarjes se saj gjate shtratit. Kapja dhe kontrolli i rrjedhjeve siperfaqesore do te lehtesoje depertimin intensiv te ujit ne toke dhe do zhvilloje bimesine duke ndihmuar ne stabilizimin e tokes. Mbrojtja e tokes dhe parandalimi i erozionit kerkon menaxhimin e tokes bujqesore, aq me teper kur ajo ndodhet ne shpate te pjerreta sic eshte rasti i zones ne studim.

III | 9. UDHEZUES PER VENDNDODHJET TRADICIONALE

Trashegimia kulturore perben lidhjen e nje vendi dhe nje komuniteti me te kaluaren dhe te tashmen e saj. Restaurimi, zhvillimi dhe rritja e pasurise historike dhe kulturore, forcimi i identitetit vendor, per te krijuar nje ndjenje te perbashket te perkatesise ndermjet banoreve. Me shume akoma asetet e trashegimise kulturore sherbejne si burim kryesor ne terheqjen dhe zhvillimin e turizmit dhe te sigurojne nje mjedis te mire per organizimin e veprimtarive sociale dhe kulturore.

Parimet per planifikimin e vendbanimeve tradicionale prezantuar me poshte i referohen: a) percaktimit te kufijve dhe te zonave te mbrojtura, b) restaurimit te qendrave ekzistuese; c) kriteret e projektimit per ndertime te reja ne zonat e trashegimise.

Integriteti hapesor: integriteti i nje zone te trashegimise ose te gjithe zones tradicionale / duhet te mirembahet dhe te trajtohet si nje e tere dhe jo si pjese te vecanta. Ky eshte parimi i "ansamblit" i cili perfshin strukturat, rrjetin e hapësirave publike te vendosura ne mjediset rrethuese me nje identitet historik qe i perket nje zone te caktuar. Ky parim reflektohet ne ligjin shqiptar mbi Percaktimin e Trashegimise Kulturore, te kufijve te zones se mbrojtjes dhe zonave tampon per sigurimin e pamjes i cili eshte mjete primar per mbeshtetjen e integritetit hapesor te vendndodhjeve tradicionale dhe zonave te trashegimise. Zgjerimi i vendbanimeve tradicionale, si nje nxitje per zhvillim, mund te procedoje, vetem nese eshte e nevojshme, me kusht qe vlerat e burimeve kulturore te ruhen dhe karakteri tradicional te mbrohet.

Shkalla e mirembajtjes dhe cilesia e strukture ekzistuese: Struktura ekzistuese e ndertimeve ne lagjet tradicionale eshte nje nga komponentet kryesore te integritetit te saj arkitektonike dhe historike. Zhvillimet e reja duhet te jene te ndjeshme ndaj shkalles ekzistuese si dhe cilesise hapesorine dhe ne pajtim me normat tradicionale. Ndertimet informale dhe ndertimet qe nuk respektojne karakterin tradicional, brenda dhe ne afersi te vendbanimeve duhet te kontrollohen menjehere.

Zbatimi i kriterëve të projektimit: Çdo ndertim i ri, restaurim apo modifikim ne ndertesat ekzistuese, duhet te permbushe nje sere kriteresh te projektimit ne lidhje me morfologjine e ndertimit. Keto kriteret jane formuluar per te siguruar qe zhvillimet e reja te jene vizualisht ne perputhje me karakterin tradicional te zgjidhjes dhe kryesisht merren me pamjen e jashtme te ndertesave. Pronaret jane keshilluar te marrin ne konsiderate avantazhet e projekteve te zbatuara ne menyren qe respekton traditat lokale, nderkohe qe duhet te jene plotesisht te integruara me standardet e jeteses bashkekohore, pra edhe me rritjen e vleres se proneve se tyre dhe per te siguruar qendrushmeri ndermjet pamjes se jashtme dhe karakterit te brendshem.

Perdorimi i materialeve lokale: Ndertimet ne vendbanimet tradicionale qofshin keto ndertime te reja apo ekzistuese, duhet te perdorin materiale lokale ose te ngjashme me to. Kjo do te ruaje vazhdimesine dhe uniformitetin ndermjet te rese dhe te vjetres, si dhe do te ruaje integritetin arkitektonik te zones.

Figura 29: Referenca: Kalldreme dhe sheshe publike te rinovuara ne Zagorohoria, Greqi

Kufizimi i ndertimeve periferike: Ndertimet ne zonat ngjitur apo perreth vendbanimeve tradicionale duhet te kontrollohet me kujdes dhe te monitorohen. Zonat brenda zones tampon kane per qellim te mbeten ne gjendjen natyrore ose te kultivojne dhe mbajne nje kontrast vizual me siperfaqet ne ndertim, nderkohe qe ato mbrojne pamjen drejt dhe ne drejtim te vendbanimeve. Ndertimet normalisht nuk lejohen brenda zones tampon, me perjashtim te rasteve te restaurimit te ndertimeve ekzistuese, ne gjurmet e ndertimit te meparshem dhe te kriterëve te veçanta te projektimit si me poshte.

Dispozitat e infrastruktures baze: Shumica e vendbanimeve tradicionale vuajne mungesen e infrastruktures baze te sherbimeve te tilla si linjat e furnizimit me uje, kanalizimet dhe rrjetit kullues te ujit, linjave te energjise elektrike dhe te telekomunikacionit. Strukturat e reja dhe ekzistuese duhet te sherbehen ne menyre adekuate dhe lidhja me infrastrukturen duhet te realizohet ne nje menyre financiare te pershtatshme, qe nuk do te kerkoje mirembajtje te rëndesishme afatgjate. Me e rëndesishmja megjithate, eshte permiresimi i infrastruktures dhe lidhjet duhet te behen ne nje menyre, qe te mos demtohen, prishen apo ndryshohen ne asnje rast ndertimet e jashtme tradicionale. Nje zgjidhje e kujdesshme dhe ekonomike ne menaxhimin e mbeturinave eshte e nevojshme te kryhet ne menyre qe te eliminohet ekzistenca e vendeve te hedhjes ne afersi te zonave te banuara.

Restaurimi i rrjetit rrugor: Restaurimi i rrjetit rrugor eshte nje komponent i rëndesishem i ruajtjes ne vendbanimet tradicionale. Eshte e rëndesishme qe te perdoren materiale dhe veshje te pershtatshme per rruget, qe te jene ne perputhje me karakterin e pergjithshem tradicional te vendbanimit.

Ndriçim rrugor i integruar: Ndriçimi rrugor duhet te integrohet ne peisazhin rrugor ne menyre te ndjeshme. Kjo perfshin perdorimin e llampadareve ne sasi dhe voltazhin e pershtatshem. Per me teper, ndriçimi i rrugeve duhet te perdoret per te theksuar elemente te veçante te zonave historike apo monumenteve kulturore, te cilat jane percaktuar si qendra per forcimin e imazhit te vendbanimit.

Figura 30: Referenca: Pjese e trashegimise se rinovuar te vendbanimit, Zagorohoria, Greqi

Rivitalizimi ekonomik: Vlera ekonomike e peisazhit kulturor, si nje burim per zhvillimin e turizmit duhet te vleresoje, sidomos pjeset e braktisura ose te shkaterruara. Banesat e shumta me struktura arkitektonike interesante dhe tradicionale te abandonuara ne vendbanime, ofrojne nje mundesi per zhvillimin e objekteve te akomodimit, ne formen e sherbimit B&B (shtrat dhe mengjes), se bashku me argetimin, aktivitetet kulturore dhe ato tregtare (te tilla si restorante, kafene, dyqane te vogla, qendrat kulturore dhe muzeume). Politikat e rivitalizimit duhet te synojne nje zhvillim te ekuilibruar, qe perfshin objektet turistike te orientuara, se bashku me perdorimin rezidencial, duke siguruar nje perzierje dinamike dhe terheqese te aktiviteve. Keto politika duhet te shoqerohen me stimuj per pronaret ekzistues ose te zhvilluesve potenciale dhe mekanizmave te zbatimit per te kapercyer problemet e pazgjdhura te prones. Normat e paraqitura ne tabelen e meposhtme, zbatohen per autoritetet kombetare dhe ato vendore, pronaret individuale, zhvilluesit e biznesit dhe sipermarresit e turizmit i referohen aspekteve te ndryshme te nderhyrjes ne zona te trashegimise te tilla, si restaurimi i komplekseve ekzistuese, zgjerimi i shtepive, ndryshimi ne perdorimin e hoteleve B&B, restorante, dyqane te vogla, ose vende te kultures.

Tabela 29: Zhvillim i pergjithshem, kriteret e projektimit per ndertimet ne vendbanimet tradicionale⁵

Kriteri i Pergjithshem	Normat Udhezuese
Zonat tampon per vendbanimet tradicionale	Minimumi 500m gjeresi zone nga perimetri i zones se ndertimeve ekzistuese (vendosur nga fotografite ajrore te vitit 2007). Kjo zone 500m duhet ti referohet topografise se zones.
Zonat maksimale te zgjerimit	Maksimumi 20% e zones se banuar brenda 500m nga perimetri i zones se ndertimit ekzistuese (vendosur nga regjistrimet ajrore te vitit 2007).
Zonat tampon per monumentet e kultures	Rreth zonave te klasifikuara si monumente kulturore te mbrojtura, nje siperfaqe e tokes do te percaktohet si zone e mbrojtur, me nje minimum gjeresie te vazhduar prej 200m.
Kriteret e Projektimit	Normat udhezuese
Madhesia/ shkalla e ndertimit	Ndertimet e reja ose zgjerimet ne ndertesat ekzistuese nuk duhet te jene ne dukje me te medha se ato ekzistuese (te percaktuar ne Planin Rregullues, rast pas rasti).
	Ballafaqimi i vellimeve duhet te trajtohet arkitektonikisht ne menyre qe te perputhet me mjedisin e ndertuar ekzistues.
Lartesia e ndertimit	Ne pergjithesi 3 kate ose 9m plus çati duhet te jete lartesia maksimale e lejuara (do te percaktohet ne Planin Rregullues, rast pas rasti).
Muret	Ne qofte se ndertimet e nje vendbanimi jane te ndertuara kryesisht prej guri, te gjitha muret e jashtme ne te gjitha ndertimet e reja duhet te behen me gure natyror te llojit perkates. Lidhjet dhe llaçi duhet gjithashtu te ndjekin traditen lokale.
	Nese nje vendbanim ka nje numer te konsiderueshem te ndertesave me mure te suvatuara dhe lyera, ndertime e reja mund te ndjekin stile te ngjashme.
	Ndertimet e reja duhet te evitojne çdo diference vizuale me ndertimet e tyre ekzistuese.
Hapjet (dyert/dritaret)	Ne perputhje me permasat e ndertesave tradicionale, ne ndertimet e reja hapësirat midis dritareve duhet te jete me e madhe se gjeresia e vete dritares (zakonisht 1,5-2,0 here, ne krahasim me gjeresine e dritares).
	Lartesia e hapjes normalisht duhet te jete 1,5-2 here me e madhe se sa gjeresi. Formatet horizontale te dritareve nuk duhet te lejohen ne çdo fasade qe eshte e dukshme nga nje perspektive e jashtme.
	Dyer te vetme me hapje te thjeshte katerkendore jane sugjeruar per ndertime te reja.
	Dyert e jashtme te harkuara te gjetura ne disa vendbanime (Dhermi, Vuno, Qeparo), mund te lejohen ne menyre qe te rritet interesi ne

⁵ Adaptuar nga dokumenti ‘Udhezues per zhvillimin/ndertimin e fshatrave ne Rajonin e Bregdetit te Jugut (RBJ)’ perfshire si aneks ne rregulloren e aprovuar te SZHBJ

Kriteret e Projektimit	Normat udhezuese
	mjedisin e ndertuar, por ato nuk duhet te behen element dominues arkitektonike. Ne rastet e ndertimeve te reja qe kerkojne hapje te gjere (fasade dyqanesh, restorante, etj.), shtylla guri mund te ndajne nje seri dyersh pa shkaterruar karakterin arkitektonik te nderteses.
Siperfaqet e jashtme te mbuluara	Shtimi i objekteve te mbrojtjes diellore / pergola (korniza te lehta prej druri ose metali te mbuluara shpesh nga rrushi) per ndertesat eshte diçka pozitive. Ndertimet e renda prej betoni duhen te shmangen. Ballkonet prej betoni krijojne forma horizontale qe nuk perputhen me cilesite tradicionale. Ballkone duhet te behen prej druri apo guri, me gur ose trare hekuri. Parapetet duhen gjithashtu te bera nga druri apo hekuri.
Çatia	Te gjitha kulmet duhet te jene me dy ose kater pjerresi, duke ndjekur format e pershtatshme te vendbanimit. Çatite me nje pjerresi apo te sheshta mund te lejohen vetem ne se eshte e pranueshme nga tradita e vendbanimit. Te gjitha çatite duhet te kene pjerresi ne kendin tradicional, (rreth 23°) Mbulimi i çatise mund te jete pllaka argjili te formes Romake apo Bizantine, ose pllaka prej guri. Elementi i vetem qe mund te lejohet mbi çati eshte oxhaku apo sistemet e ventilimit te ndertuara ne formen e oxhaqeve tradicionale. Te gjitha elementet e tjera qe prishin pamjen e çatise (furnizimin me uje, antena TV, panele diellore, ajer te kondicionuar) duhet te vendoset ose ne hapesiren nen çati ose ne nje zone te veçante te mbyllur te padukshme me sy te lire.
Ngjyrat e lyerjes	Ne rast se vendbanimet tradicionalisht i lyejne objektet e ndertimeve te reja mund te zgjedhin te bardhen, oker te lehta ose ngjyren gri qe perputhet me guret ekzistuese. Ndryshimet e medha vizuale ndermjet ndertimeve te reja dhe atyre fqinje duhet te shmangen. Dyert, dritaret me kanate, dhe elemente te tjera te jashtme prej druri jane te lyera me ngjyren tradicionale te tokes, apo edhe blu, jeshile apo dhe te kuqe te zbehte. Ne pergjithesi edhe pse elementet e jashtme mund te jene te lyera, ata nuk duhet te terheqin vemendjen nga karakteri i pergjithshem i nderteses / vendbanimit.
Punime jashte nderteses, (sherbime dhe nevoja)	Aty ku eshte e mundur tuba dhe kabllot duhet te futen ne ndertese. Nese nuk eshte e mundshme duhet te kete nje ndikim minimal negative. Drejtimi i gypave dhe kabllave te dukshme duhet te jete vertikale, i mbrojtur me gypa metalike dhe suva te lakuara qe pershtatet me ngjyren e nderteses. Te gjitha ndertesat e reja duhet te jene te pajisura me vend grumbullim te mbuluar te mbetjeve te ngurta javore, brenda vendndertimit, e cila te mos jete e dukshme nga hapesirat publike apo rruget hyrese.
Punime te jashtme dhe mbjelljet	Materialet riparuese ne rruget publike ose private duhet te jene ato qe jane perdorur tradicionalisht. Siperfaqet e asfaltuara ose te betonuara nuk

Kriteret e Projektimit	Normat udhezuese
	jane ne perputhje me traditen dhe nuk do te lejohen. Kullimi i ujerave siperfaqesore nga çdo prone private duhet te jete i lidhur ne menyre adekuate me te sistemin rrugore te kullimit, apo rrugices qe eshte e vendosur perballe prones. Kur kjo perfshin kanale te hapura, ato duhet te jene te ndertuara me materiale te ngjashme me rrugen apo kanalet me gur te njejte me ate te perdorur per zonat e shkarkimit Mbjellja e pemeve, rrushit dhe bimeve dekorative eshte e inkurajuar ne pergjithesi ne te gjitha zhvillimet ekzistuese dhe te reja. Megjithate, mbjellja e pemeve duhet te jete e kufizuar ne llojet tradicionale lokale (selvi, ullinj, agrume, etj). Lloje te huaja te bimeve si eukalipti e cila behet shume e madhe dhe terheq sasi te medha te lageshtise nga toka nuk duhet te lejohet.
Punime dherash dhe germimi	Duke ndjekur traditen e shtepive te ngritura dhe pershtatura ne shpate shkembore, ndertimet e reja duhet te minimizojne germimet per te siguruar qendrueshmerine statike. Kur germimet nuk mund te shmangen, materialet e germimit duhet te hiqen me kujdes. Ne disa raste kjo mund te behet ne vend, duke krijuar tarraca te reja guri ose mure mbajtese prej guri. Me mbjellje te kujdesshem mund te shtohet vlera peisazhit te vendbanimit. Materialet e germimit nuk duhet te mbahen brenda ose jashte zones apo te hidhen ne vende qe mund te jene te dukshme nga çdo pike e jashtme.
Hyrja dhe parkimi	Te gjitha ndertimet duhet te kene nje distance maksimale prej 30 m nga sherbimi i emergjences. Nuk ka asnje te drejte automatike te makinave ne pronat individuale, por hyrja do te jete e mundur atje ku eshte e pranishme sot dhe ku nuk krijon konflikt ndermjet kembesoreve dhe automjeteve. Ne shumicen e rasteve, hyrja ne pronat private do te behet permes nje rrugice qe eshte menduar ekskluzivisht per perdorim te kembesoreve. Keto do te jene te lidhura me zonat e parkimit. Te pakten nje parkim publik duhet te zhvillohet ne çdo vendbanim tradicional me kapacitet te pershtatshme, me ndikim te kufizuar negative pamore. Zonat e parkimit duhet te kene veshje te mjaftueshme per te ofruar mbrojtje nga dielli, uljen e ndotjes dhe permiresimin e vizual te vendbanimit.

III | 10. ZONAT TURISTIKE DHE TE SHTEPIVE TE DYTA

Klasifikimi i Objekteve Turistike

Klasifikimi i objekteve turistike sipas standardeve nderkombetare parashikon pese kategori, bazuar ne nje sistem yjesh (1, 2, 3, 4, 5 *), qe korrespondon me nje numer te caktuar te standardeve te kerkuara dhe te kritereve renditese. Aktualisht ne Shqiperi nuk ka kritere te percaktuara ne nivel kombetar per kualifikimin sipas yjeve qe zbatohen ne menyre universale per te gjitha objektet e turizmit.

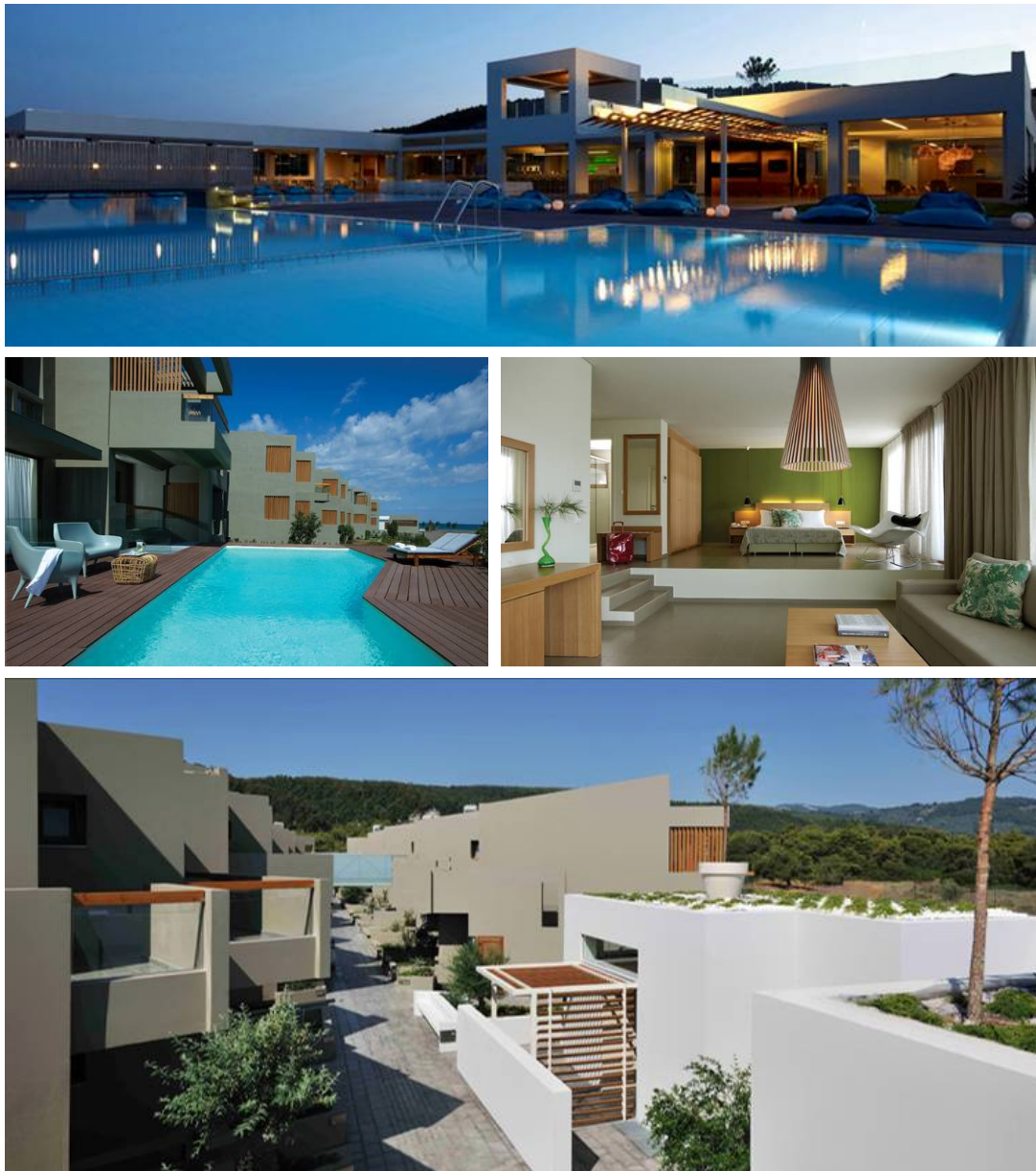
Shkalla e njesise hoteliere: Objektet e turizmit jane karakterizuar ne perputhje me standardet nderkombetare, nga me i vogli, kur ato kane nje kapacitet deri ne 100 shtreter, te mesem kur kane 101-300 shtreter dhe te medhenj kur ato i tejkalojne 300 shtreter. Ne rastin e Himares, nje shkalle me e ulet klasifikimi do te jete me e pranueshme, duke marre parasysh se aktualisht madhesia mesatare e njesive hoteliere eshte ndermjet 15-20 shtreter. Jane konsideruar shkallet e meposhtme:

- Hotele te vegjel jane konsideruar ato deri ne 20 shtreter. Ne kete kategori jane perfshire kryesisht banesat familjare B & B te ndodhura ne zonat e vendbanimeve, si dhe njesite agro-turistike.
- Hotele mesatare jane konsideruar ato deri ne 100 shtreter. Ne kete kategori jane perfshire pjesa me e madhe e objekteve turistike te cilat do te ndertohen ne dekadën e ardhshme dhe mund te gjenden, ne zonat turistike te percaktuara si ne zonat e banimit ashtu dhe ne zonat e zgjerimit te fshatrave.
- Hotele te medha konsiderohen ato me mbi 100 shtreter deri ne 300 shtreter te cilet jane te lejuara vetem ne zonat e caktuara per turizem. Kjo shkalle e investimeve aktualisht mungon ne zone dhe mund te jete e vetmja forme profesionale e biznesit te turizmit qe permbush kriteret e caktuara ne lidhje me sherbimet e ofruara, standardet e mjedisit etj. Njesia me e madhe hoteliere ne zone pritet te jete ne Porto Palermo.

Tipet e ndertimeve turistike: Ndertimet turistike jane klasifikuar ne pese (5) tipe kryesore si me poshte:

- 1. Hotele te Tipit Klasik,** permbajne:
  - Dhoma te thjeshta ose me hapesira ndihmese.
  - Zone per perdorim te perbashket;
  - Zone qendrimi te perkoheshme;
  - Restorante/ kafé/ bar/ zona rekreative.

Ky tip mund te marri formen e nje strukture unike, nje volumore ose kompleks strukturash te vogla qe formojne nje entitet brenda te njejtës parcele. Mund te jete nga 1 ne 5 yje.

Figura 31: Referenca: Hotel te tipit klasik (Thalatta seaside hotel), Evia, Greqi

2. Vilat e pushimeve, permbajne:

- Apartamente me nje apo me shume hapesira, me dhoma dhe kuzhine
- Zone te perbashket perdorimi;
- Zona qendrimi te perkohshme;
- Hapesira ndihmese.

Vilat e pushimit jane nje ose dy kate te larte, njesi te shkeputura, çdonjera nga to ka hyrje te pavarur dhe te drejtperdrejte qe siguron privatesine dhe jane te vendosura ne te njejten parcele. Prandaj, kjo kategori nuk perfshin banesat shumekateshe te blloqeve te banesave, te cilat kane hyrje te perbashket. Vilat e pushimeve mund te merren me qira ne jave, dite ose muaj. Ato mund te jene nga 1 ne 5 yje.

Figura 32: Referenca: Vilat e pushimit ne Ishullin Kea , Greqi

- 3. Tipi i perzier** (përfshin tipin klasik dhe vilat e pushimeve), mund të përmbajne:
- Dhoma me një banje.
  - Apartamente me një apo me shumë hapësira kryesore, me banje dhe kuzhinë.
  - Siperfaqe për përdorim të përbashkët;
  - Zona qendrimi të perkohshme;
  - Restorante/ kafë/ bar/ zona rekreative;
  - Përdorime komerciale për plotësimin e nevojave të klienteve;
  - Objekte sportive;
  - Marine;
  - Infrastruktura e vecante turistike (qendër konferencash, spa etj.)
  - Hapësira ndihmëse.

Kjo lloj e perzierjes të objekteve të hoteleve duhet të jetë e vendosur kryesisht në kuadër të zonave të caktuara për zhvillimin e turizmit. Ata duhet të jenë komplekse, që në teresinë volumore të përbejnë një njësi të vetme ekonomike brenda së njëjtes parcele. Një tip i tillë i zhvillimit duhet të sigurojë të paktën 50 shtreter në total dhe me standarde të kategorive 4 deri 5 yje.

Figura 33: Referenca: Tip i perzierjes luksoz turistike, Kosta Navarino, Greqi

4. Kombinim i turizmit dhe objekteve rezidenciale, permbajne:

- Te gjitha objektet e permendura me siper; dhe
- Njesite rezidenciale.

Kombinimi i referohet objekteve hoteliere qe ofrojne sherbime te standardeve te larta dhe te klasifikuara si kategori nga 4 deri ne 5 yje. Ajo siguron mundesine qe njesite e banimit munden edhe te shiten, ne menyre qe te mund te perdoren per sherbimet e standarteve te larta te turizmit. Ne kete rast perqindja e njesive te banimit nuk mund te tejkalojte 40% te siperfaqes totale te ndertimit ne vend, ndersa perqindja e hapësirave te hapura te perdorimit te perbashket do te llogaritet ne baze te infrastruktures hoteliere ne pergjithesi. Njesite rezidenciale duhet te kene hyrje te veçante nga hoteli dhe nje madhesi minimale prej 100m² duke perfshire tarracat.

Ky lloj paraqet si nje model i kombinuar i zhvillimit te turizmit qe ofron mundesi per palet e treta per te blere te drejten, per te perdorur dhe menaxhuar pjese te kompleksit hotelier, per nje periudhe maksimale prej 6 muajsh ne vit. Per pjesen tjetere te vitit keto njesi veprojne si pjese e kompleksit turistik. Perqindja e objekteve hoteliere qe pranohet per t'u perdorur si e tille nuk mund te jete me shume se 40% e siperfaqes totale te ndertimit. Eshte e mundur gjithashtu shitja (dhenia ne perdorim) e njesive te banimit ose pjese hotelerie per nje periudhe te caktuar kohe (p.sh. 20-50 vjet).

Figura 34: Referenca: Zhvillimi i turizmit dhe vilat e pushimit ne Mykonos, Greqi

Tabela 30: Organizimi funksional i hoteleve sipas tipit te objekteve				
	Tipet e Objekteve Turistike			
	Tipi Klasik	Vilat e Pushimeve	Tipi i Perzier	Kombinimi Turizem & Rezidenciale
Funksione				
Siperfaqe te perdorimit te perbashket	▪	▪	▪	▪
Siperfaqe te vecanta	▪	▪	▪	▪
Restorante/kafé/ bar/ambjente rekreative	▪		▪	▪
Perdorues tregtar per plotesimin e nevojave te klienteve			▪	▪
Hapesira ndihmese		▪	▪	▪
Dhoma fjetje me nje banje	▪		▪	▪
Apartamente me nje ose me shume hapësira kryesore me banje dhe kuzhine		▪	▪	▪
Objekte sportive			▪	▪
Infrastruktura e vecante turistike (qender konferencash, spa, etj.)			▪	▪
Marine			▪	▪
Njese rezidenciale				▪
Klasifikimi				
1,2,3,4,5*	▪	▪		
4,5*			▪	▪
Standarti volumor				
Nje volumor	▪	▪		
Kompleks volumesh	▪	▪	▪	▪

10.2. Standartet Teknike per Siperfaqet e Zhvillimit Turistik

Kriteret per perzgjedhjen e parcelave te reja per zhvillimin e turizmit perfshijne:

- Pozicion atraktiv ne lidhje me natyren dhe kushtet mjedisore;
- Hyrje/arritje e lehte, gjithashtu me transport publik;
- Distance te mjaftueshme nga aktivitet e zhurmshme dhe ndotese;
- Shmangja e mosperputhjeve ne lidhje me perdorimet ekzistuese te tokes;

Keto kriteret jane marre ne konsiderate ne drejtim te specifikimit te zonave te perdorimit te tokes per zhvillimin e turizmit. Megjithate, duhet te ndiqet edhe ne hartimin e planeve te detajuara dhe studimet per projektet e reja per zhvillimin e turizmit. Nje numer i standardeve teknike qe udhezojne zhvillimin e objekteve hoteliere, referuar distancave te kerkuara nga perdorimi tjetër i tokes, karakteristikave te parcelës, kushteve te infrastruktures dhe kerkesave mjedisore dhe jane paraqitur ne Tabelen 31:

Tabela 31: Standartet teknike per objektet hoteliere	
Pozicionimi i parcelës	
Distanca nga perdorues te tjere toke	Distanca minimale 100 m nga varrezat, industrite ndotese, qendrat shendetesore, ambulanca dhe vende arkeologjike.
	Minimumi 500m distance nga karierat, pellgjet ujore/kenetat dhe impiantet e pastrimit.
	Minimumi 1,000m distance nga vend depozitimi i mbetjeve.
Karakteristikat e parcelës	
Nje parcel e veteme	Per ndertimin e nje objekti hotelier te ri apo per shtesa ne objektet ekzistuese, zhvillimi duhet te behet brenda nje parcele qe i perket vetem nje pronar, ose ne nje pronesise kolektive (ku prona eshte e pandashme mes pronareve te shumte).
Siperfaqja e parcelës	Per aplikimin e distancave dhe dispozitave te tjera perkatese, ndertimi i nje njesie hoteliere duhet te kete nje kapacitet prej te pakten 10 shtreter.
Pamje e lire	Per sigurimin e pamjes se lire, ne nje distance minimale prej 6m eshte e nevojshme ndermjet dhomes se gjumit te klienteve, zonave pritese dhe atyre rekreative si dhe çdo ndertese tjetër (e se njejtës parcele), ose kufirit te parcelës.
Elementet Infrastrukturore	
Aksesueshmeria/Hyrja	Aksesi rrugor publik eshte i nevojshem per hyrjen e mjeteve per ne cdo objekt turistik, nepermjet nje rruge te shtruar me nje gjeresi te pakten 5.50m.
	Per hotelet me me shume se 100 shtreter parashikimi i nje vend ndalimi autobuzi eshte i nevojshem si dhe vend parkimi i autobuzave turistik.
	Hapesira parkimi per mjete private per 25% te dhomave, te hapura apo te mbuluara, brenda ndertesës ose ne nje distance maksimale 200m.

	Ne rastet kur aksesibiliteti eshte i mundshem vetem nepermjet detit, studimi per objektet hoteliere duhet te shoqerohet nga nje studim per transportin detar dhe infrastruktures qe do te mbuloje nevojat e turisteve dhe funksionimin e objektit.				
	Aksesueshmeria per personat me aftesi te kufizuara ne te gjithe hapësiren hoteliere si dhe dhoma te vecanta per kete kategori turistesh.				
Furnizimi me uje	Kerkoht mundesia e furnizimit me uje i panderprere gjate gjithes dites, sipas normave te meposhtme:				
	Hotel 5*	450 lit./ person			
	Hotel 4*	350 lit./ person			
	Hotel 3*	300 lit./ person			
	Hotel 2*	250 lit./ person			
	N.q.s hoteli ka kopesht, furnizimi me uje duhet rritur nga 5.5-7 lit/m2 per qellime ujitjeje.				
	N.q.s. sistemi qendror i furnizimit me uje nuk eshte i pershtateshem per hotelin, alternative e re duhet parashikuar, duke perfshire shpimin e puseve, shkripezimin, transportin dhe depozitimn e ujit etj.				
Elektriciteti dhe sigurimi i komunikimit	Lidhja me sistemet ekzistuese te rrjetit te zones eshte e nevojshme. Nese kjo nuk eshte e mundur duhet te realizohet nje shqyrtim sipas rastit te nevojshem. Norma udhezuese per energjine elektrike jane:				
		Deri ne 50 shtreter	51-100 shtreter	101-200 shtreter	201-300 shtreter
	5* Hotel	2.8	2.5	2	1.75
	4* Hotel	2	1.5	1.3	1.1
	3* Hotel	1.7	1	0.85	-
	2* Hotel	0.8	0.75	-	-
Kanalizimet	Lidhja me sistemin qendror te ujerave te zeza ne pergjithesi eshte e nevojshme. Ne vende te largeta, eshte gjithashtu e mundur, qe te perdorin impiante te trajtimit kompakte te parafabrikuara.				
	Eshte e nevojshme instalimi i nje impiant trajtimi te ujerave te zeza per hotele mbi 100 shtreter.				
Kerkesat Mjedisore					
Vleresimi mjedisor	Studimi, Projektimet per çdo objekt turistik me mbi 100 shtreter duhet te shoqerohet nga nje “vleresim paraprak mjedisor” (VPM).				

Pervec objekteve baze qe mund te gjenden normalisht ne hotelet tipike klasike (me siperfaqe per perdorim te perbashket, rekreative, akomodime dhe zona qendrimi), objekte te tjera mund te perfshihen, te cilat perbejne kriteret e cilesise qe te permiresojne ndjeshem standardet e sherbimeve dhe cilesine e pergjithshme te njesise hoteliere. Lista e kriterëve te cilesise eshte paraqitur ne Tabelen 32.

Tabela 32: Kriteret per hotele cilesore
Recepsioni
Kasaforta te vogla ne 100% te dhomave
Garderobe
Dhome te ndihmes se shpejte
Ambjentet e takimeve
Salle konferencash 20-50m2
Ambjente shume funksionale, te pakten 50m2
Sporte – Rekreacion
Ambjent rekreacioni (lojra, biliardo,etj.)
Pishine e hapur
Pishine e hapur, e ngrohte
Pishine e mbyllur
Pishine e mbyllur,e ngrohte
Pishine femijesh
Pishina private per suitat
Dhome leximi- librari
Sauna
Spa (banja te ndryshme, solar, jacuzzi, hidro-masazhe, masazh, banja balte, shiatsu, iontoforesis, analiza trupore, reflexology, fizioterapi)
Sallon bukurie (pastrim fytyre, maska fytyre dhe trupi, hidratim, depilim trupor, depilim fytyre, manikyr, pedikyr, make up, trajtim kembesh)
Palester (makine ecjeje, bicikleta, pesha, etj.)
Dhome televizori
Kend lojrash per femije
Teater apo cirk ne ambjente te hapura
Fushe basketbolli
Fushe volejbolli
Fushe tenisi
Mini golf
Klub nate - diskoteke- piano bar
Tregtare
Gazeta/ revista/ kinkaleri
Trajtim flokesh
Dyqan stolish
Dyqan veshjesh
Dyqan suveniresh
Dyqan veturash me qera

10.3. Tipet e vecanta te objekteve turistike

1. Kamping

Objektet kamping jane shume te rendesishme ne rastin e Himares, ato integrohen mire me peisazhin dhe perbejne e krijojne nje opsion natyror dhe miqesor per turizmin. Objektet e kampingut permbajne:

- Zonat e jashtme me mundesi akomodimi ne tenda apo karavane;
- Hapesire perdorimi te perbashket; per sherbime higjene, menaxhimi dhe objekte turismi (rekreative dhe komerciale, per te plotesuar nevojat e klienteve);
- Objekte sportive te jashtme;
- Disa akomodime ne struktura te perkohshme (vila) qe nuk e kalojne 10% e kapacitetit total, per parcela me te medha se 1.5ha;
- Hapesire parkimi.

Kriteret per pozicionimin e parces se kampingut perfshijne:

- Vend terheqes ne afersi te zonave me vlere natyrore, si parqe periferike dhe trupa ujore; mund te caktohen si pjese te zgjedhura te trashegimise natyrore (me perjashtim te zonave te mbrojtura te Ligjit 8906 / 2002);
- Qasje e lehte ; Edhe me transport publik;
- Distanca te mjaftueshme nga aktivitetet e zhurmave dhe ndotesve
- Distanca te mjaftueshme nga zonat e banuara per te shmangur mosperputhjet dhe shqetesimet;
- Klime e mire, me shira te pakta dhe mjegull dhe nje cilesi e mire e tokes per thithjen apo absorbimin e ujrave.

Figura 35: Referenca: Kampingu Koralli, Serifos, Greqi

Tabela 33: Standartet teknike per zhvillimin/krijimin e nje kampingu	
Karakteristikat e Parceles	
Parcele e vetme	Zhvillimi duhet te behet brenda nje parcele qe i perket vetem nje pronari ose ne nje pronesi kolektive (ku prona eshte e pandashme ndermjet pronareve te tjere)
Sipefaqja e parceles	Siperfaqja minimale e parceles eshte 1ha dhe dimensionimi minimal eshte 60m per cdo ane te parceles
Pjerresia mesatare	Pjerresia maksimale duhet te jete 10%; perndryshe do te jete subjekt i studimeve specifike bazuar ne azhornime topografike
Plantacioni	Plantacioni ekzistues duhet ne pergjithesi te ruhet dhe te plotesohet me te reja, ne menyre qe te krijoje hije te pershtateshme.
Ndertimet ekzistuese	N.q.s ka ndertime ekzistuese Brenda zones, ajo duhet te integrohet ne projektin e pergjitheshem te kampingu.
Bregdeti	Ne rastin e zhvillimit te kampingu pranë bregdetit, kufijte duhet te ndjekin rregullat e pergjitheshme per zhvillimin e zonave bregdetare.
Pozicioni i parceles	
Aksesueshmeria	Aksesueshmeria nga rruget publike, me nje minimum gjerësie 5.5m
Distanca e perdorimit te tokes	Parcela duhet te mbaje nje distance prej 500 m nga varrezat, industrite ndotese, tubacionet e ujerave te zeza, spitalet, fabrikat e vajit, baxhot dhe guroret.
Dispozitat e Infrastruktues	
Furnizimi me uje	Lidhja me sistemin e furnizimit me uje, si dhe masa per ruajtjen e ujit ne depozitat perkatese per furnizim te pavarur (per te mbuluar nevojat per uje te pijshem dhe ujitje).
Elektriciteti dhe telekomunikacioni	Lidhja me sistemin elektrik te energjise dhe sistemin e telekomunikacionit ose perdorimi i gjeneratoreve elektrik per perdorim te pavarur ne kampe.
Kanalizimet	Lidhja me sistemin qendror te kanalizimeve ose perdorimi i impianteve te trajtimit kompakte te parafabrikuara te ujerave te zeza.

2. Objektet agro-turistike

Agro-turizmi perben nje potencial te veçante pozitiv per zhvillimin ekonomik lokal ne zonen e Himares, ne promovimin e shfrytezimit te qendrushem te burimeve natyrore dhe kulturore te zones. Objektet agro-turistike te zhvilluara jane te tipit ferme per rritjen, vjeljen dhe perpunimin e ushqimeve lokale tradicionale. Turistet kane mundesine per te shijuar peisazhet bujqesore dhe te provojne shijet e prodhimeve vendore dhe ushqimin tradicional, njohjen nga afer me jeten e perditshme ne fshat, te marrin informacion ne lidhje me historine e zones dhe te marrin pjese ne aktivitetet rurale.

Kriteri per pozicionin e objekteve agro-turistike perfshin:

- Vendodhje ne brendesi te zonave te pejsazhit bujqesor;
- Vendodhje atraktive ne lidhje me natyren dhe mjedisin ndertimor;
- Ne afersi te zones me vlera historike, kulturore apo natyrore, sic jane vendodhjet tradicionale, vendet arkeologjike, parqet periferike dhe mjediset ujore;
- Aksesueshmeri e lehte; me transport publik;
- Distance e mjaftueshme nga zhurmat dhe aktivitet ndotese.

Objektet agroturistike mund te permbajne:

- Nje shtepi fshati;
- Akomodime me dendesi te ulet ne fshat, akomodimi ne vila tradicionale apo njesive te apartamenteve;
- Restorante;
- Hapesira ndihmese ne shkalle te vogel per informimin e turistev te produkteve lokale apo aktivitetev kulturore;
- Prezantime te menyres se pregatitjes se ushqimit
- Hapesira parkimi.

Figura 36: Referenca: Agro-turizmi ne Zakynthos (Logothetis bujqesi organike), Greqia

3. Vendqendrimet mjedisore

Vendqendrimet mjedisore jane modele te raporteve miqesore me natyren qe ka nje ndikim pozitiv ne mjedis dhe ne komunitetin lokal. Turistet jane te inkurajuar per t'u angazhuar ne aktivetet e shumellojshme kulturore, sportive dhe ato mjedisore. Objektet e vendqendrimeve mjedisore mund te menaxhohet dhe te furnizohen nga forma alternative te energjise; perdorimit ditor te diellit dhe shiut, te perbere nga kuzhina dhe tualetet, riciklimin e ujerave gri per ujitje etj, ndersa projektimi i tyre duhet te ndjeke konsiderata bio-klimatike dhe te perdorin materiale natyrale lokale apo te ricikluara.

Figura 37: Referenca: Shembuj te banesave mjedisore

10.4. Zonat e Shtëpive te Dyta

Zhvillimi i zonave të shtëpive të dyte përben një tendencë të përgjithshme për rajonin e Mesdheut dhe tashmë është duke u zhvilluar edhe në bashkinë e Himarës, kryesisht në fushën e Gjilekut. Ky trend duhet të jetë i organizuar dhe i lidhur me standarde të caktuara teknike dhe kritere projektimi. Në përgjithësi, ndryshimi i zonave të shtëpive të dyta nga zonat e banuara (rezidence e pare) i referohet:

- Koeficientit të ulët të ndërtimit në raport me zonat rezidenciale;
- Disa nevojave për hapësira të hapura publike dhe infrastrukture sociale shërbimesh, meqenëse ato i referohen një popullësie me prezencë sezonale.

Në rastin e Himarës zonat e shtëpive të dyta paraqesin dy kërkesa kryesore:

- Popullsia nga pjesë të tjera të vendit, kryesisht Tirane, apo popullsi evropiane (p.sh. njerezit në pension, familje, etj) që e konsiderojnë zonën tërheqëse dhe janë të gatshëm për të blerë një pronë, zakonisht një vilë pushimi ose një apartament me cilësi të mirë, ku të kalojnë disa javë / muaj në vit;
- Popullsia lokale, kryesisht ish patrioti Himariot, emigrante që kërkojnë të investojnë në vendlindjen e tyre nëpërmjet zhvillimit të shtëpive të dyta.

Bazuar në kërkesat e mësipërme, objektet e shtëpive të dyta janë klasifikuar në tre tipe:

1. **Vila luksoze të nivelit të lartë:** ato janë vendosur në parcela të mëdha (minimumi 0.1ha); ose një njesi për çdo parcelë; ato kanë koeficient të ulët të ndërtimit që lejon për hapësira të gjera të hapura dhe kontribuon për mbrojtjen e peisazhit.
2. **Komplekset me njësi të vecanta pushimi dhe/ose apartamente:** ato janë vendosur brenda së njëjtes parcele (minimumi madhësie 0.1 ha); të organizuara si venbanime ose pjesë të tij me hapësira të përbashkëta përdorimi dhe hyrje të vecanta, në përshtatje dhe me tipologjinë lokale të arkitektures tradicionale, që ndjekin parimet e përkrahura më poshtë;
3. **Zonat e urbanizuara të shtëpive të dyta:** ato i referohen standardeve të njësive të pushimit standart të një shkalle të mesme për një njesi të vetme ose të dubluar për parcele dhe brenda parcelës në një shkallë të vogël (minimumi 500m²).

Figura 38: Referenca: Vila luksoze, të integruara në peisazhin natyror

Siç mund të vërehet, dy tipet e para janë organizime të formave të zhvillimit dhe përgjigje për kërkesën e investitorëve dhe popullsisë jashtë zonës (kombetare apo ndërkombetare). Nga ana tjetër lloji i tretë i referohet kryesisht popullatës lokale dhe emigrantëve të kthyer, si dhe i referohet zhvillimeve që ndodhin nga pronarët e parcelave në përputhje me planet e detajuara të përgatitura sipas dispozitave të Planit Rregullues.

Zonat e shtëpive të dyta mund të kombinohen me objektet turistike në një turizëm të tipit të perzier dhe zonave të pushimit. Zonat e shtëpive të dyta karakterizohen nga:

- Dominimi i shtëpive të dyta;
- Aktivitete tregtare të kufizuara që mbulojnë nevojat lokale (sezonale);
- Hotele (sipas kufizimeve të zonës);
- Vilat e pushimeve (sipas kufizimeve të zonës).

Figura 39: Referenca: Shembuj të vilave të pushimit

Parimet udhezuese per zhvillimin e zonave te shtepive te dyta perfshijne:

- **Integrim ne peisazhin e zones:** Integrimi i ndertimeve te reja ne peisazhin natyror, duke marre parasysh relievin. Vellimet duhet te ndahen dhe te artikuloohen ne nivel, ne menyre qe te pershtaten me mire ne mjedisin rrethues.
- **Privatesia:** siguron privatesine e njesive te pavarura, ne rastet e komplekseve te pushimit, por te lejoje nje nderveprim social diskret;
- **Pamja:** hapësira organizon zhvillimet e reja ne menyre qe te shfrytetoje panoramen dhe pamjet e privileguara me drejtim nga deti apo peisazhet natyrore;
- **Hapesirat e hapura:** te siguroje nje hyrje automjetesh te kontrolluara, e kombinuar me rrugica per kembesore dhe hapësira te shumefishta te hapura dhe te perdorimit te perbashket te cilesive te ndryshme;
- **Aksesueshmeria:** ne rastin e komplekseve te pushimit te sigurohet aksesueshmeri e pavarur e seciles prej njesive, si dhe te siguroje aksesueshmeri per te gjithe, ne te gjitha hapësirat e perbashketa;
- **Kriteri morfologjik:** konsiderimi i tipologjise arkitekturore dhe cilesine hapësimore te vendbanimeve tradicionale per projektimin e zhvillimeve te reja;
- **Kriteri bioklimatik:** perfshin kriterin bioklimatik per orientimin, hijen, mbrojtjen nga dielli, izolimin dhe perdor sistemin fotovoltaiq;
- **Materialet lokale:** perdor materiale lokale, naturale dhe teknika qe jane vazhdimi dhe permiresimi i tradites lokale.

Figura 40: Referenca: Shembull i perdorimit te materialeve lokale, Kea, Greqi

Nje seri e standarteve teknike per projektimin e zonave te shtepive te dyta jane prezantuar ne Tabelen 34:

Tabela 34: Standartet teknike per zonat e shtepive te dyta		
Pozicioni i parceles		
Distanca nga perdoruesit e tjere te tokes	Minimumi 100m distance nga varrezat, industrite ndotese, qendrat e sherbimit shendetesor, ambulances dhe vendeve arkeologjike.	
	Minimumi 500m distance nga karierat, kenetat, mocaleve/pellgjeve ujore dhe impianteve te perpunimit.	
	Minimumi 1,000m distance nga vend grumbullimi i mbetjeve.	
Karakteristikat e parceles		
Nje parcele e vetme	Per ndertimin e nje objekti hotel i ri apo per shtesa ne objektet ekzistuese, zhvillimi duhet te behet brenda nje parcele qe i perket vetem nje pronar, ose ne nje pronesi kolektive (ku prona eshte e pandashme ndermjet pronareve te saj).	
Siperfaqja minimale e parceles	Vila te nje niveli te larte, nje njesi per parcele.	0.1ha
	Komplekse me njesi te ndara pushimesh ose apartamentash brenda se njejtes parcele.	0.1ha
	Siperfaqe te urbanizuara apo per tu urbanizuar, me nje apo dy njesi pushimesh per parcele, sipas studimit urban te Bashkise.	0.05ha
Kriteret e projektimit		
Lartesia e ndertimeve	Ndertesat nuk duhet te kaloje lartesine e dy kateve (7 m plus cati) perfshire dhe themelet ku vendi eshte i sheshte. Kur siperfaqja ka nje pjerresi prej me shume se 15%, themelet mund te jene te dukshme 1.50m, qe do te thote se lartesia maksimale e pergjithshme mund te shkoje ne 8.50m.	
Elementet morfologjik	Nuk lejohen shkalle te jashtme.	
	Jo ballkone te vazhduara qe zene me shume se 70% te seciles fasade apo ballkon i vazhduar ne dy fasada jane te lejuara.	
	Hapesirat (dyer & dritare) duhen te sigurojne ndricim te mjaftueshem, ventilim terthor dhe izolim termik.	
Parkimi		
Parkimi	Minimumi nje vend parkim per njesi (brenda parceles). Vend parkimi duhet te mbulohet me peme, ndricim ose pergola.	

III | 11. RRJETI RRUGOR

Rrjeti i rrugëve është një pjesë integrale e një zonë urbane apo rurale, pasi ajo lidh zonat dhe vendet, si dhe lehtëson lëvizjen e njerëzve, automjeteve dhe mallrave. Përveç kësaj, rrjeti rrugor luan një rol vendimtar në mbështetjen e zhvillimit dhe më konkretisht në zhvillimin e turizmit, duke lejuar qasje në zonat e zhvilluara rishtazi, zonat e interesit dhe atraksione të tjera. Për këto arsye, është shumë e rëndësishme për të zhvilluar një rrjet të qartë dhe të mirepercaktuar rrugor, që ndjek një hierarki duke përcaktuar madhësinë e saj, funksionin dhe qëllimin.

Hierarkia Rrugore: Hierarkia rrugore e detajuar më poshtë është e bazuar në dispozitat e kuadrit ligjor Shqipëtar, referuar projekteve nderkombetare dhe standarteve funksionale, me një qëllim të veçantë për tu pershtatur me karakteristikat e veçanta të Bashkisë Himarë. Kjo hierarki është miratuar nga Konsulenti dhe e projektuar për ti shërbyer vëllimeve të ndryshme të trafikut, në përputhje me përdorimin.

i. Rrjeti Interurban

Rrugët interurbane lidhin qendrat urbane me rajone të tjera, qytetet dhe vendet me interes në të gjithë vendin. Ato ndryshojnë në qëllim, gjerësi dhe në shpejtësi të udhëtimit, duke filluar nga autostradat në zinxhoret e rrugëve të vogla rajonale të qendrave të vogla urbane dhe fshatrat, duke ndikuar relativisht në kufijte e moderuar të shpejtësisë. Në kuadër të Planit, rrugë ndër-urbane mendohen të jenë:

- a. **Rrugët kryesore interurbane** është një rrugë e vetme, rrugë me dy kalime, autostrada me shpejtësi të lartë (me zona anesore rezerve), domethënë shtylla ekzistuese e rrugës kombetare, që lidh të gjitha vendbanimet kryesore të Bashkisë nga Llogaraja në Qeparo.
- b. **Rrugët dytesore interurbane** është një rrugë e vetme, rrugë me dy kalime ose me një kalim, që përbëjnë lidhjet primare nga rruga kombëtare për vendbanimet e vecanta dhe plazhet.
- c. **Rrugët tretesore interurbane** janë një rrugë e vetme, rrugë me dy kalime ose me një kalim me standarde më të ulëta të projektimit dhe të shpejtësisë të trafikut, e cila lidh vendbanimet individuale dhe / ose zonat e zhvillimit dhe plazhet.
- d. **Rrugët lokale** janë të gjitha rrugët e tjera jashtë kufijve të vendbanimeve (të shtruara ose të pashtuara).

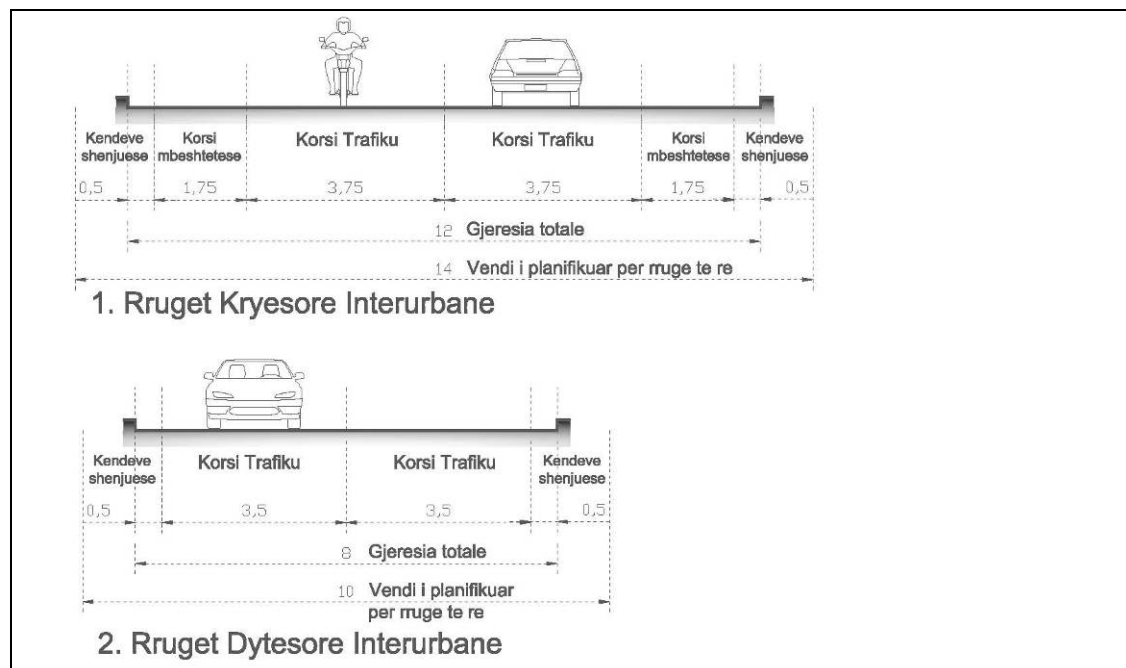
i. Rrjeti Urban

Rrugët urbane përbëjnë pjesë të rrjetit rrugor që shtrihet brenda vendbanimeve urbane dhe rurale të Bashkisë. Ato ndryshojnë në madhësi dhe në shpejtësi të udhëtimit, duke filluar nga rrugët kryesore në rrugët vetëm për këmbësorë. Të gjitha rrugët urbane duhet të lehtësojnë qarkullimin e këmbësorëve, prandaj trotualet janë të nevojshme. Për më tepër, shumica e tyre kanë nevojë për të mbuluar nevojat e rastit për parkime në rrugë. Madhësitë e trotuareve dhe numri i vendeve të parkimit duhet të përcaktohen

mbi bazën rast pas rasti, sipas nevojave dhe tipareve hapësinore të çdo vendbanimi. Më konkretisht rrugët urbane përfshijnë:

- a. **Rrugët kryesore urbane** janë rrugë me dy kalime, projektuar për levizje të njëkohshme përmes trafikut nëpër qytet dhe për të lidhur nyjet e mëdha ose rajonet. Rrugët kryesore urbane gjenden në qendrat e aktiviteteve kryesore të qytetit, duke përfshirë edhe qendrën e tij dhe qendrat e lagjeve.
- b. **Rrugët dytesore urbane** janë orientuesit me dy kalime ose me një kalim, të trafikut automobilistik në rrugët kryesore urbane, duke organizuar strukturën e qarkullimit të lagjeve të veçanta. Ata funksionojnë si plotësuese të rrugëve kryesore urbane dhe kanë standarde projektimi në përgjithësi me të ulëta se të parat.
- c. **Rrugët lokale urbane** janë rrugët e mbetura me dy kalime ose me një kalim që lidhen me rrugët dytësore, si dhe për të mundësuar qasje të automjeteve në parcela të veçanta. Meqenese këto rrugë janë të lidhura ngushtësisht me zonat e banuara, vëmendje e veçantë duhet të adresohet për të siguruar hapësirë për lëvizjet e këmbësorëve dhe parkimin në anë të rrugës.
- d. **Rrugë vetëm për këmbësorë** janë të mbyllura për trafik automjeteve - ose në çdo kohë ose gjatë orarit të caktuar dhe nxisin qarkullimin e këmbësorëve dhe përdorimin e biçikletave. Ato duhet të krijojnë një rrjet rrugësh për këmbësorët dhe hapësira publike të hapura, duke përcaktuar qarkullimin e këmbësorëve brenda zonave të vendbanimit. Ky lloj i rrugëve është gjithashtu veçanërisht i rëndësishëm për pjesët tradicionale të vendbanimeve, rrugët me gur të tipit historik dhe kalldre.

Dimensionet e sistemit të rrjetit të rrugëve janë paraqitura në Tabelën 35:

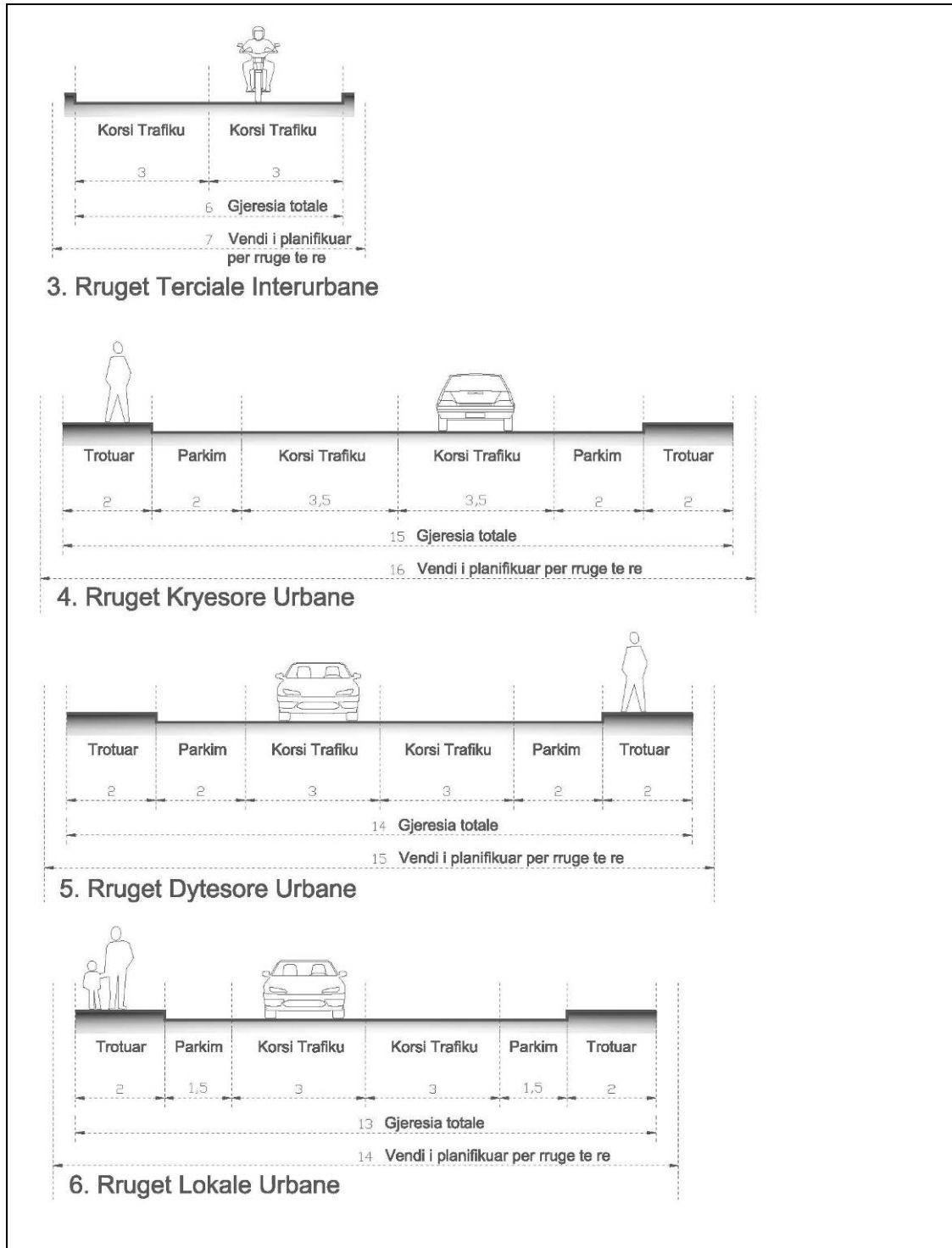

Figura 41: Hierarkia Rrugore

Tabela 35: Kategorite e Sistemit Rrugor											
Elementet e Klasifikimit		Rrjeti Inter-Urban					Rrjeti Urban				
		Interurbane Kryesore	Interurbane Dytesore		Interurbane Tretesore		Urbane Kryesore	Urbane Dytesore		Urbane Lokale	
1	Numri i Korsive	1+1	1+1	1*	1+1	1*	1+1	1+1	1*	1+1	1*
2	Gjeresia e korsive (per drejtimin e trafikut)	3.75	3.50	3.50	3.00	4.00	3.50	3.00	3.50	3.00	3.50
3	Gjeresia e vendeve reserve ne ane te korsive	1.75	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Numri i Trotuareve	0	0	0	0	0	2	2	2	2	2
5	Gjeresia e Trotuareve	0	0	0	0	0	2.00	2.00	2.00	1.50	1.50
6	Numri i shenjave te pjeses anesore te rruges	2	2	2	0	0	0	0	0	0	0
7	Gjeresia e shenjave te pjeses anesore te rruges	0.50	0.50	0.50	0	0	0	0	0	0	0
8	Numri i aneve me Parking	0	0	0	0	0	2 **	2 **	2 **	2 **	2 **
9	Gjeresia e korsise se parkimit	0	0	0	0	0	2.00 **	2.00 **	2.00 **	2.00 **	2.00 **
10	Gjeresia e plote e rruges	12.00	8.00	4.50	6.00	4.00	15.00 (11.00 **)	14.00 (10.00 **)	11.50 (7.50 **)	13.00 (9.00 **)	10.50 (6.50 **)
11	E drejte kalimi	14.00	10.00	5.50	7.00	5.00	16.00	15.00	12.50	14.00	11.50
	* Rruge me nje kalim – gjeresia minimale e korsise me nje drejtim kalimi do te jete 3.50 metra										
	** Dispozitat e parkimit per tu specifikuar mbi bazat e rast pas rasti										

IV. PERDORIMI I TOKES DHE STRUKTURA HAPESINORE

IV | 1. STRUKTURA HAPESINORE DHE SHPERNDARJA E VENDBANIMEVE

Struktura funksionale: Qyteti i Himares eshte vendbanimi me i madh urban dhe qendra e Bashkise, nga e cila varen te gjitha vendbanimet e tjera. Ne pergjithesi, Bashkia e Himares shtrihet midis dy poleve te rendesishme te sherbimit dhe zhvillimit: Vlora ne veri dhe Sarandes ne jug, duke zoteruar varesi te forte prej tyre. Bashkia varet kryesisht nga Vlora, si qender rajonale per sherbimet administrative dhe infrastrukturore te nivelit social (spitalet, universitetet, etj) dhe gjithashtu ne nje mase me te vogel nga qendra e rendesishme urbane e Sarandes. Ne perspektiven e forcimit te rolit te Himares si nje destinacion turistik, keto varesi kane gjasa te zvogelohen duke forcuar rolin e vet dhe te qendrueshem te Bashkise.

Pese njesi te integruara hapesine jane identifikuar tashme qe ne fazen e analizimit, duke iu referuar gjeomorfologjise se zonave, peisazhit dhe zhvillimit te vendbanimeve urbane dhe rurale. Kater prej tyre jane te rendesishme per kete kapitull aktual si njesi banimi hapesine, duke perjashtuar njesine e Porto Palermos. Keto kater njesi jane:

Tabela 36: Shperndarja e vendbanimeve			
Njesite Strukturale		Popullsia rezidente	Distanca nga Himara (km)
Njesi 1	Dhermi	262	15
	Gjilek	395	17
	Palasa	175	18.5
	Nen-totali 1	832	-
Njesi 2	Vuno	204	7.5
	Ilias	47	11
	Nen-totali 2	251	-
Njesi 3	Himara	2,193	0
	Pilur	204	10
	Nen-totali 3	2,397	-
Njesi 4	Qeparo	646	11
	Kudhes	374	16
	Nen-totali 4	1,020	-
TOTALI		4,500	-

Shkalla e vogel e vendbanimeve dhe shperndarja e tyre hapesine ne nje relief intensiv eshte kryesoreper organizimin e tyre, pasi ka pengesa praktike per mbulimin e nevojavete infrastruktures sociale dhe sherbimeve te tjera. Nje nga problemet kryesore te zones, ka te beje me distancat e vendbanimeve te vogla nga qendrat e tyre te sherbimit. Kjo rezulton ne modelet me te nderlikuara te varesise hapesine, per shembull Palases nga Vlora apo Qeparo-se nga Saranda.

Ne vitet ne azhdim, pavaresisht nga zhvillimi i parashikuar i turizmit, varesite hapesine, kane gjase te mbeten relativisht te qendrueshme.

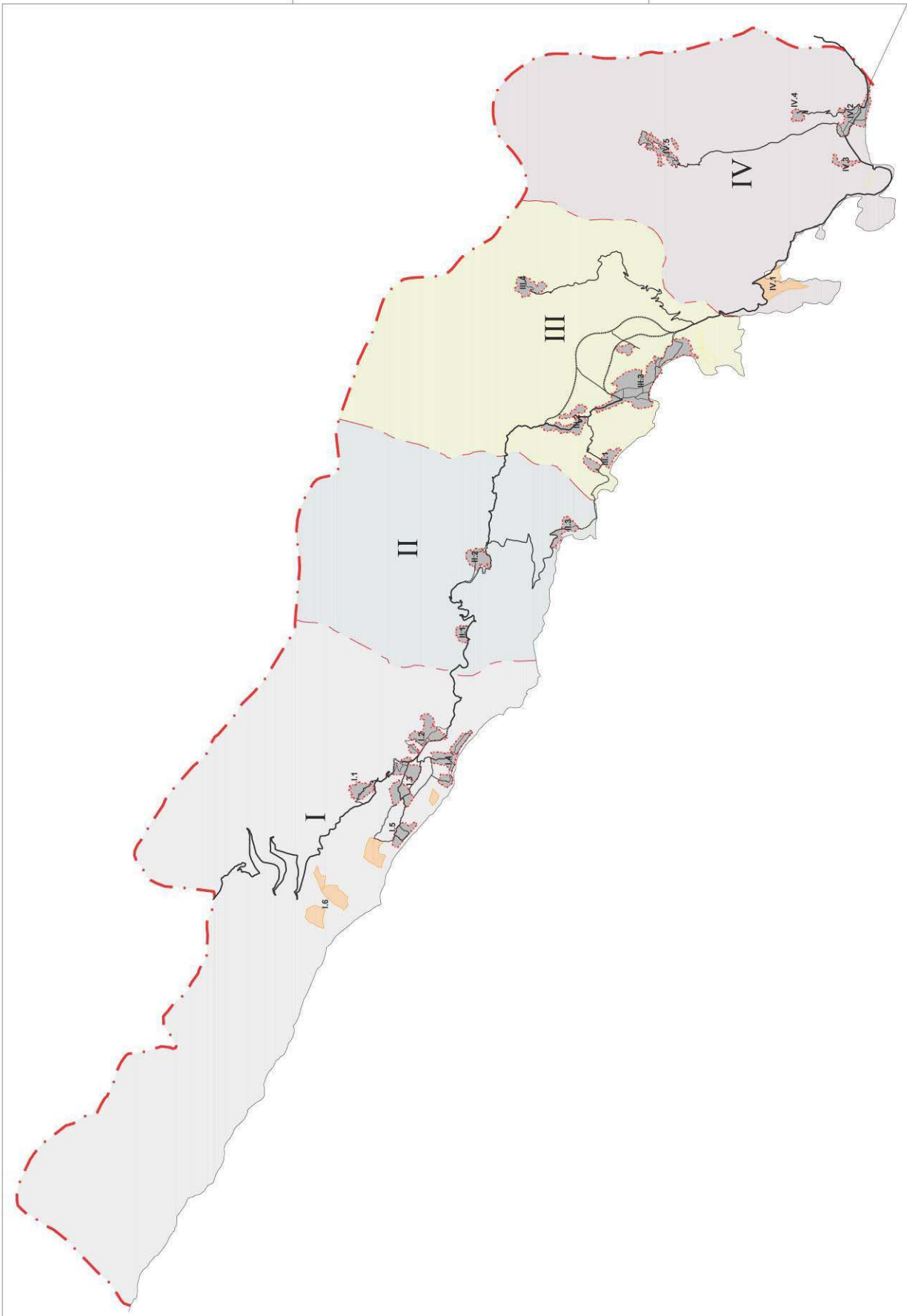
Zgjerimet e propozuara rezidenciale: Ne procesin e hartimit te Planit Struktural, kriteret per sigurimin e zonave te zgjeruara te vendbanimeve, perfshijne:

- Raporti ndermjet hapesirave te ndertuara dhe te pandertuara ne kuader te vendbanimit;
- Rolin e vendbanimit ne hapesiren e pergjithshme strukturore te Bashkise;
- Rolin e vendbanimit ne lidhje me zhvillimin e turizmit te programuar;
- Pershtatshmerine e vendit per zgjerimin, ne afersi te vendbanimeve.

Dendesite e popullsise rezidente ne te gjitha vendbanimet jane veçanerisht te uleta, duke pasur parasysh tendencat intensive te emigrimit dhe perqindjen e larte te shtepive qe jane te zena gjate sezonit. Prandaj dendesia e popullsise nuk eshte perdorur si nje kriter per zgjerimet e propozuara sepse ato ne te vertete nuk reflektojne nevojat e zhvillimit. Per me teper, duhet theksuar se zgjerimet e propozuara, gjithashtu mbulojne nevojat per zhvillimet e turizmit dhe te zonave te shtepive te dyta dhe nuk jane te kufizuar vetem per zhvillimet per banesat e perhershme. Nga kjo perspektive, zgjerimet sherbejne si nxitje per zhvillimin e popullates lokale, ne ofrimin e mundesive dhe kontribuon ne rigjallerimin e vendbanimeve.

Sipas kriterëve të sipërpermendura, zgjerimet rezidenciale për secilin vendbanim janë paraqitur në Tabelën 37:

Tabela 37: Zgjerimet rezidenciale per secilin vendbanim						
	Njesite Strukturale	Popullsia Rezidente (2011)	Popullsia e Parashikuar (2030)	Zonat urbane ekzistuese (ha)	Zgjerimi urban i propozuar (ha)	Totali i zones urbane (ha)
1	Dhermi	262		27	7	34
	Gjilek	395		29	17	46
	Palasa	175		11	5	16
	Nen-totali 1	832	1,900	67	29	96
2	Vuno	204		12	5	17
	Ilias	47		4	3	7
	Nen-totali 2	251	500	16	8	24
3	Himara	2,193		52	53	105
	Pilur	204		8	7	15
	Nen-totali 3	2,397	5,400	60	60	120
4	Qeparo	646		24	14	38
	Kudhes	374		13	9	22
	Nen-totali 4	1,020	2,200	37	23	60
TOTALI		4,500	10,000	180	110	300

LEGJENDA

REGION I
 REGION II
 REGION III
 REGION IV
 NISHTË STRUKTURORE LINDOR
 NISHTË STRUKTURORE QENDRORE
 NISHTË STRUKTURORE TËRTHORË

RRETHI ETAPAR
 NISHTË INFLUENÇE TËRTHORË
 NISHTË INFLUENÇE QENDRORE

14 Harta e njësive strukturore

Skala 1:30.000

STUDIUM PROJEKTIMI ZONËS DE JHMARËS ME PËRBYRJE ZINÇULIM E TËRTHORË

INSTITUTI QENDRORE I PLANIMIT TERRITORIAL

IV | 2. PERSHKRIMI I PERDORIMIT TE TOKES DHE STRUKTURA HAPESINORE SIPAS ZONAVE

2.1 NJESIA HAPESINORE 1 (DHERMI - PALASE)

KARAKTERI & DESTINACIONI- Zona Palase – Dhermi eshte poli me i madh i zhvillimit ne te ardhmen te turizmit ne Bashkine e Himares, e cila do t'i jape zones emrin si nje destinacion i nje turizmi cilesor me standarde te larta se bashku me Porto Palermon. Zona paraqet nje shkalle te larte terheqjeje dhe pershtatshmerie per zhvillim pasi eshte ne pjesen me te madhe e pademtuar dhe ka pothuajse gjysmen e kapacitetit te plazheve te Bashkise, e shperndare kjo ne tre plazhe te medhenj ai Dhermiut, Drimadhes dhe ai Palases. Pritshmeria eshte qe kjo zone te absorboje pjesen me te madhe te investimeve cilesore te hoteleve dhe resorteve, njesite “shtrat dhe mengjes, sikurse dhe shtepi te dyta qe mund te jene me vete apo bashkangjitur me hotelet.

KONCEPTI I MBROJTJES SE PEISAZHIT – Perceptimi panoramik i ketij Peisazhi te madh qe nis nga niveli i rruges automobilistike kombetare krijon mundesine per zona te medha te ruajtura dhe per zhvillim. Duke qene se rruga zbret diagonalisht drejt detit Ne perceptojme pjese te vogla te Peisazhit pergjate rruges. Konsiderata te veçanta per keto zona me relief interesant, me ullishte dhe bime te tjera, kane kerkuar qe ato te shnderrohen ne zona zhvillimi. Eshte e rendesishme qe per keto Peisazhe te medha te ruhet variacioni dhe te mos mbi ndertohen. Kufijte e seciles zone jane percaktuar me shume kujdes, nisur nga perceptimi pamor nga rruga automobilistike dhe nga bregu i detit, sikurse edhe nga kapaciteti pamor i zones. Kanionet dhe bregdeti jane te mbrojtura. Delta e Palases krijon Peisazhin me te spikatur ne zone dhe perben nje barrikade natyrale kundrejt influences se aktivitetit te njeriut. Zona e Dralleos zoteron nje Peisazh me vlere unike, i cili deri me tani eshte i paprekur dhe reflekton ne tere hapësirën e Bashkise duke na kujtuar se duhet zhvilluar me shume kujdes.

ORGANIZIMI HAPESINOR DHE KONCEPTI I ZONIMIT- Plani paraqet qasje te ndryshme per secilen nga zonat ne varesi te tendencave ekzistuese te zhvillimit dhe kapaciteteve te seciles zone.

Fshati i **Dhermiut** mbetet qendra e njesise per popullsine lokale ne lidhje me aktivitetet kulturore, historine dhe sherbimet. Popullata rezidente mendohet se do te shtohet permes kthimit te emigranteve dhe zhvillimit te turizmit ne zone. Kufijte e fshatit jane tashme te prekura nga zgjerimi i bere nga ndertimet e kryera nga vendasit kohet e fundit pergjate rruges kombetare. Me qellim ruajtjen perceptimit pamor nga bregu si dhe te vendodhjes se tij natyrale, nuk duhet te behen me ndertime pergjate rruges. Plani propozon nje zgjerim ne pjesen e pasme prane, ne nje faqe kodre me nje pjerresi te lehte ne drejtim te malit. Kanioni i Dhermiut eshte propozuar si zone e mbrojtur si monument natyre per shkak te formacionit te rralle gjeologjik e gjeomorfologjik si dhe per vlere estetike.

Figura 42: Referenca: Hotele te tipit Klasik (Kasandra Bay Hotel), Skiathos, Greqi

Bregdeti i Dhermiut (Jaliskari), ku aktualisht ka nje trend te forte zhvillimi, eshte vleresuar si poli me i madh i turizmit ne te gjithe zonen, duke kombinuar zonat hoteliere me aktivitetet tregtare dhe argetuese, gjithashtu edhe si zone rezidenciale per shtepi te dyta dhe apartamente me qira. Koncepti i zonimit ka per qellim te lehtesoje, organizoje dhe konsolidoje trendin e tanishem te zhvillimit por ne te njejten kohe te ruaje vlerat turistike dhe te mbroje burimet dhe Peisazhin natyror. Vemendje e veçante i eshte kushtuar ruajtjes se ndarjes ndermjet pjeses se sipërme te fshatit dhe pjeses se detit, e cila eshte nje tipar unik i Peisazhit bregdetar. Tre zona kryesore dallohen ketu:

- Zona kryesore per **zbavitje dhe argetim** krijon nje porte te zones ne piken ku rruga arrin ne bregdet. Atje, nje Peisazh i veçante krijohet si pasoje e kombinimit te plazheve te vogla ranore thyer nga pjese shkembijnsh te futur ne det, me bar-kafe qe shohin mbi det, nen hijen e bimesise se dendur. Ky tipar krijon nje atmosfere qe e gjejme edhe ne vende te tjera mesdhetare. Zona eshte caktuar si turistike qe ne periudhen e PSRA siç dhe duket edhe nga strukturat ekzistuese. Eshte shume e rendesishme qe zona ka ruajtur kete karakter dhe eshte zhvilluar permes nje rinovimi te kujdesshem te ndertesave ekzistuese turistike duke i zgjeruar ato vetem per qellime turistike dhe pa demtuar te bimesise. Aksesi dhe levizja e kembesoreve dhe ajo e mjeteve te tjera duhet zgjidhet permes rirregullimit te rruges ekzistuese drejt bregut si dhe permes gjetjes se hapësirave per parking.

- **Zona hoteliere kryesore** është lokalizuar në vijën e parë të plazhit duke zënë kështu pjesën balllore të plazhit e cila menjëherë zgjerohet deri në zonën e argetimit prapa perroit. Kjo zonë karakterizohet nga shpatet e bute dhe kufijtë e saj natyralë përcaktohen nga shpatet dhe toka e pyllëzuar që krijojnë një sfond vendbanimi. Në këtë zonë, e cila sot është prekur nga zhvillimi, është e pershtatshme për hoteleri klasike me një densitet të mesëm me një lartësi të konsiderueshme duke qenë se nuk krijon probleme pamore për vendbanimin përreth. Rritja e dendësisë pritet që të rrisë dhe të nxisë pronarët të rinovojnë dhe zgjerojnë shërbimet ekzistuese. Investimet e reja do të ndikojnë pozitivisht në zonë në aspektet organizative dhe ato menaxhuese. Pjesa e mbetur përtej fundit të zonës duhet të ruajë karakterin e saj natyror me qëllim ruajtjen e ekuilibrit midis pjesës së zhvilluar dhe asaj natyrore.
- **Zona rezidenciale** është organizuar përgjatë rrugës që zbrit në breg, në të dyja anët e saj, pas zonës hoteliere, dhe është planifikuar bazuar mbi parimet e racionalizimit të zhvillimit ekzistues. Kufijtë e zonës përcaktohen nga dy perrenjtë e Dhermiut. Një pjesë e zonës është menduar të mbulohet nga shtëpi të dyta për të plotësuar nevojat e popullatës lokale, kryesisht emigrante, të cilët do të duan të investojnë në rast të kthimit të tyre në vendlindje të kombinuara këto me apartamente dhe dhoma për qira.
- Me në brendësi, në drejtim të Drimadhes dhe në veri të zonës së argetimit, është propozuar **zona me hotele me të vogla** larg perroit, kufirit natyral të zonës. Kjo zonë është me e pershtatshme për njësi të vogla dhe **vila pushimi** në pjesën e gjelbër. Cilesia e saj ruhet përmes një planifikimi të kujdesshëm të brezave të gjelbër që rrethojnë zonat e zhvilluara.

Poli i dytë i zhvillimit është ai i Gjilekës dhe i Drimadhes (plazhi i Perivolos). Zona ka toka dhe mundësi zgjerimi dhe është me pak e zhvilluar se sa Dhermiu por ka një presion në rritje zhvillimi kryesisht për shtëpi të dyta dhe resorte të cilësive të larta. Intensiteti i propozuar i zhvillimit për këto zone është në përgjithësi me i ulët se sa ai i Dhermiut dhe i organizuar në një shkallë më të gjërë. Tipi mbizotërues i propozuar i zhvillimit është një kombinim i shtëpive të pushimit me të ardhura mbi mesataren dhe resorte të një shkallë relativisht të lartë sikurse edhe vila pushimi.

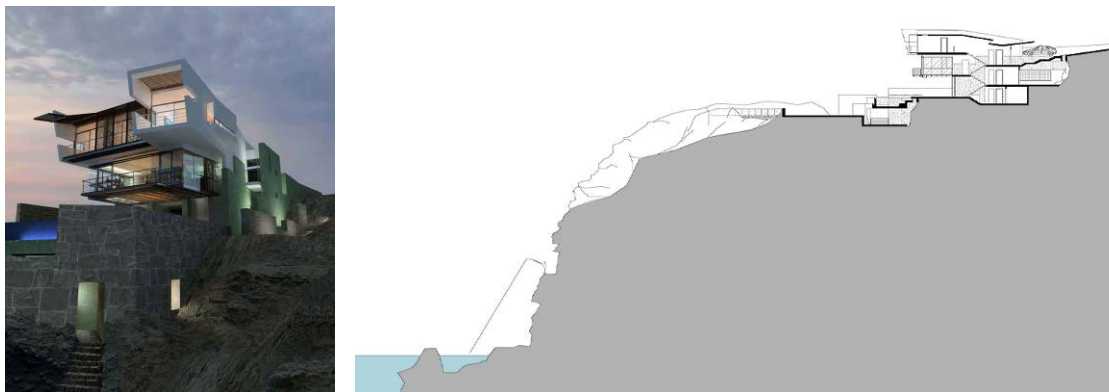

Figura 43: Referenca: Shembuj të vilave të pushimit

Fshati i **Gjilekut** ka një trend të fortë rritjeje kryesisht për shtëpi të dyta që paraqet një model që shtrihet drejt anës së bregut. Kjo i dedikohet pozicionit të tij midis rrugës kombëtare dhe rrugës që zbrit për në plazhin e Drimadhes, i cili është pranë detit, me shpatë të buta dhe me pamje të mira dhe karakterizohet nga një akses i mirë. Fshati akoma nuk ka një infrastrukturë të pershtatshme e cila sigurisht duhet të përmiresohet. Pjesa e sipërme është e pushtuar me shumë nga shtëpi të dyta që i takojnë popullsisë vendase, të cilat gradualisht shndërrohen në vila të një shkalle më të cilësore, hotele të vegjël dhe komplekse rezidenciale për njëzëzit që vijnë jashtë zonës. Ka një tendencë për ndertime voluminoze, të cilat duhen kontrolluar pasi demtojnë pamjen nga deti. Planit e njëh këto tendence duke propozuar zgjerimin e fshatit në dy drejtime duke i përfshirë dhe racionalizuar këto zona sikurse edhe duke ruajtur cilësinë e Peisazhit duke e kombinuar me breza të gjelber.

Figura 44: Referenca: Resort Hotel në Skiathos, Greqi

Plazhi i **Drinadhes** (Perivolos) është më i madhi në të gjithë hapësirën e Bashkisë dhe që ruan dukshëm karakterin e tij natyral dhe tërheqës si dhe hapësirat e gjelbra. Zona është poli i dytë i defrimit dhe i jetës së natës gjatë sezonit të verës dhe bazohet në strukturë të perkohshme gjë që reflekton karakterin sezonal të aktiviteteve. Këto dy trende duhet të balancohen dhe të shtrihen përmes planit. Koncepti i zonimit parashikon një zhvillim të kujdesshëm të disa segmenteve të përzgjedhura në vijën e parë duke i alternuar ato me breza të gjelber. Bregu është i organizuar në tre zona:

- Pjesa qendrore është zona turistike dhe argetuese kryesore, ku rruga vjen nga fshati dhe bashkohet me bregun. Kjo zonë duhet të zhvillohet me një densitet relativisht më të ulët se sa Dhermiu me ndertime prej 2 katësh të integruara këtu në ullishtë. Organizimi i vilave të pushimit apo Hoteleve në vëllime të veçanta i kombinuar me bare dhe restorante me terrace që shohin nga deti është modeli më i pershtatshëm për këto zona.
- Pjesë veriore drejt Palases është zona kryesore e zhvillimit që karakterizohet nga pamje të mira të detit, toka të pjerrëta dhe që nuk kanë shumë bimesi. Kjo zonë është rezervuar për ndertimin e resorteve të mëdhenj, vilash pushimi dhe resortesh. Një planifikim i kujdesshëm siguron ndarjen midis këtyre dy zonave si dhe ruajtjen e distancës nga deti.
- Zona e jugut në drejtim të Dhermiut është një hapësirë ku zhvillimi është i ndaluar dhe karakterizohet nga një bimesi e dendur. Nuk do të ketë asnjë rrugë

qe te çon ne breg te detit. Mundesia per nje zhvillim te kufizuar duhet te hetohet me kujdes dhe do te jete objekt i nje procesi per marrje leje te veçante.

Funksionimi i bregut si nje zone argetimi dhe rekreacioni per investime cilesore kerkon nje kontroll dhe organizim te veçante te kesaj zone me rregulla speciale ne menyre te veçante per funksionimin e bareve dhe klubeve. Ne distance 100m jashte kufijve te zones turistike, asnje forme akomodimi e perhershme nuk duhet te lejohet pasi komprometon cilesine e te gjithe zones.

Figura 45: Referenca: Shembull turistik luksoz

Fshati i **Palases** eshte vendbanimi ekzistues ne zone i cili do te ndikohet pozitivisht nga zhvillimi i turizmit ne te gjithe zonen duke terhequr me shume banore te perhershem si dhe duke shtuar nje pjese te akomodimeve turistike. Zgjerimi i fshatit propozohet te behet pergjate rruges nga deti e cila karakterizohet nga pamje te bukura.

Siç e kemi permendur edhe me pare hapësira e **Dralleos** paraqet nje Peisazh me vlera unike e cila reflektohet ne te gjithe Himaren dhe duhet trajtuar me kujdes dhe si rezerve toke. Kjo toke eshte e pershtatshme per resorte te medhenj vila pushimi luksoze si dhe per eko-shtepiza. Ketu jane aplikuar parimet e meposhteme te qasjes se zonimit:

- Rregulli i pare i mbrojtjes i referohet zones se plazhit e cila duhet ruaje formen e saj natyrale ne te gjithe gjatesine e saj. Kjo eshte arsyeja qe zona e ndaluar prej 100m duhet te rritet ne 200 nga bregu.
- Delta aluvionale e Rrugeve te Bardha eshte mbrojtur si nje Monument natyre me vlera te larta estetike dhe mjedisore. Perreth deltes dhe perroit nje zone

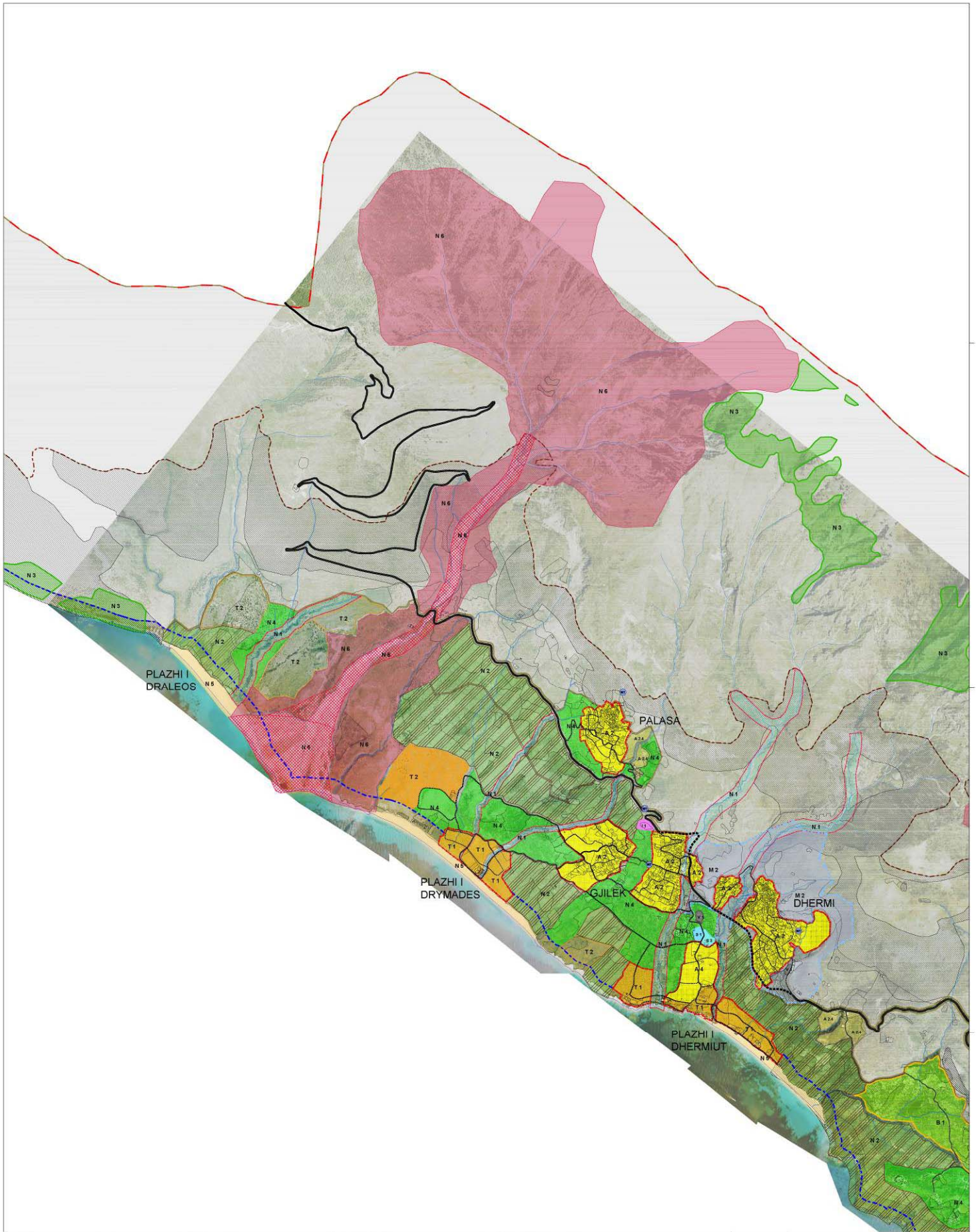
tampone eshte percaktuar bazuar kjo mbi kritere pamore. Asnje terheqje materialesh nga shtrati i lumit nuk lejohet te behet.

- Zhvillimi informal, ndertimet individuale dhe hapja e rrugeve te reja eshte rreptesisht e ndaluar te behet ne kete zone. Ne pergjithesi asnje zhvillim individual nuk duhet te lejohet te behet per toka me siperfaqe me te vogla se 5ha.
- Propozimet per investime per nje zhvillim te integruar te shoqeruara nga “vleresim paraprak mjedisor” dhe plani i infrastruktures, mund te pranohen vetem per zonat qe bien brenda zones se gjere te caktuar per zhvillim te pershtatshem te specifikuar nga plani (zonat me potencial zhvillimi).

Figura 46: Referenca: Qualia e gjelber turistike, Australia

ZONA E TRASHEGIMISE KULTURORE: Per vendbanimet tradicionale dhe malore te Dhermiut dhe ne nje shkalle me te vogel per Palasen, plani promovon njesi te reja te vogla qe integrohen ne mjedisin tradicional dhe qe pjesa me e madhe e godinave tradicionale te mbetura te perdoren si facilitete per hotele te vegjel dhe per ato te tipit shtrat s dhe mengjes ; numri i madh i monumenteve te kultures ne Dhermi (Kisha e Panayia, Shen Stefanit, Ipapandit, shtepia e Zhupave, Vretove, Kunit, Gjipopulit), berthama kohezive e fshatit e ndertuar me kalldrem dhe festivalet lokale perbejne nje entitet kulturor qe mund te jete shume terheqes si per tregun vendas ashtu edhe per ate nderkombetar. Kerkesa per kete tip turizmi duhet te shoqerohet me projekte rehabilitimi te ndertesave tradicionale prej guri, permiresimi i infrastruktures dhe ai i siperfaqeve te hapura e te lira duke sjelle nje imazh te permiresuar te vendbanimeve.

LEGJENDA

- Rrjetit Rrugor**
- KULTURE BASHKAKE
  - RRUJETA KOMBETARE
  - RRUJETA RRUJTOR KRYESOR
  - RRUJETA RRUJTOR SEKONDOAR
  - RRUJETA RRUJTOR TERCIAL
  - URVAZ RRUGOROR E PRODUKTOAR E HIRANES
  - RRUJETA RRUJTOR KRYESOR I PRODUKTOAR
  - RRUJETA RRUJTOR SEKONDOAR I PRODUKTOAR

Zone Rezidenciale

- ZONE URBANE
  - ZONE RURIALE
  - A5 ZONA REZIDENCIALE ME KUFIZIME TE VECANTA
  - A5 ZONA E RE TE SHITESHME TE DYTIA
  - A21 ZONA TE PERHATATSHME REZIDENCIALE
- Turizem & Rekreacion/Pushimi**
- T1 ZONA HOTELIERE DHE SHIFOCENSE
  - T2 RESORT E DHE VILA (ENJLAVA ZIVILLER)
  - T3 KAMPING DHE AKTIVITETE EKOTURISTIKE
- Zone Aktivitetesh**
- A1 ZONA EKONOMIKE ME MPAKET TE ULJET

Zone Sherbimesh

- S1 SHERBIMET PUBLIKE (SHENJTESI, ARBA, KOMUNISTRAT)
- Zone Bujqesore**
- B1 PLAGHJI BUKESOR I AGRO-TURIZEM
- Zonat Natyrore**
- N1 REZERVAT LUORE, PEPERDITJE DHE LUMBALTE
  - N2 RRAFSHINJAT STRATEGJIKE DHE LUGRAT E THELLA
  - N3 RRAFSHINJAT SHPET DHE KULLLOT
  - N4 TOKAT JO PUELDOR
  - N5 HAPORAT E SHULEBNA TE STRUKURUARA
  - N6 PUCJET
  - N7 MONUMENTE NATyrore
  - N8 ZONAT TAMPON TE MONUMENTE NATyrore

Zona te Trashgimise Kulturore

- M1 ZONAT TAMPON TE TRASHGIMISE KULTURORE
- Kufizime te Pergjithshme**
- IMPANTE ME PUESHRESI ME TE ANKHE SE 30%
  - DISTANCA SIDA VJAK E BATESIS SIDA
  - ZONAT ERZDHE
  - ZONAT E LARTA
- Infrastruktura**
- REZERVUARE
  - REZERVUAR BASHKAK
  - STACIONE ELEKTRIKE
  - SPRINT TRATIMI I UBERAVE TE NDOTUR

- MIET-ET BASHKAKE
- VENDORELLIJA DHE VETUR I PERSHESHEM
- MIET-ET
- VENDORELLIJA I PRODUKTOAR I PERSHESHEM
- MIET-ET
- KARIN E PRODUKTOAR

13.I Përdorim të Përgjithshëm të Tokës Planit Shkalla 1:10.000

Zonen e Dhermi me te gjere

STUDIUM PROJEKTIM I ZONES SE HIMARES ME PEPARESI ZHVILLIMIN E TURIZMIT

THYMIO PAPAANNIS AND ASSOCIATES INC.
spatial planning and design

2.2 NJESIA HAPESINORE 2 (VUNO - ILIAS)

KARAKTERI DHE DESTINACIONI- Kjo njesi hapesine perfshin pjesen e territorit te Bashkise midis dy poleve te zhvillimit, atij te Himares dhe te Dhermiut. Dy vendbanimet kryesore ndahen njeri nga tjetri nga kanioni i Ngjipese, i cili eshte zona me peisazhin me te spikatur. Zona nuk ka nje dalje ne bregdet te pershtatshem per zhvillimin e turizmit me perjashtim te gjiut te vogel te Jal-it. Duke ndjekur vizionin e perzgjedhur per Bashkine Himare, kjo zone paraqet mundesi dhe pershtatshmeri per turizmin Natyror dhe Kulturor, i perqendruar tek fshatrat me trashegimi kulturore, eko-aktivitete dhe rekreacioni ne natyre te lidhura keto te fundit me pranine e kanionit te Ngjipese dhe te peisazhit bujqesor si dhe permes akomodimeve ne mjedise agroturistike.

KONCEPTI I ZONIMIT DHE I MBROJTJES SE PEISAZHIT – Kjo zone karakterizohet nga natyra e ruajtur dhe e pademtuar, nga kanioni i Ngjipese dhe nga zona dendur me peme. Ne nje shkalle makro, ne nivel bashkie zona konsiderohet si nje zone tampon midis dy poleve te zhvillimit, atij te Dhermiut dhe Himares. Kanioni i Ngjipese paraqet interesin e pare per vizitoret ne zone. Ketu peisazhi duhet te mbetet i paprekur si nje zone e qete ku mbizoteron natyra. Struktura e peisazhit ne te dyja anet e kanionit krijon nje seri peisazhesh te izoluara ne breza horizontale qe zbresin nga mali ne det:

- Brezi i pare i peisazhit eshte **vendbanimi**, qe eshte i vendosur ne nivelin e rruges kombetare, zgjerohet poshte kufirit te zones malore bregdetare. Ne kete zone mund te parashikohet nje zgjerim i kujdesshem per zonen rezidenciale te vendbanimit ne menyre te tille qe te komplementohet me fshatin duke e kombinuar me rregullin e zones tampone prej 500m. Ne menyre te veçante ne Vuno, ndertimet e reja duhet te zbatojne kritere specifike me qellim qe te perputhen me karakterin tradicional te vendbanimit. Konsulenti ka identifikuar segmente te vogla te pershtatshme per ndertime prane nivelit te rruges duke marre parasysh shpatet ekzistuese dhe impaktin pamor nga deti dhe rruga.
- Brezi i dyte i peisazhit formohet nga toka bujqesore e cila shtrihet ne nje pllaje poshte vendbanimit rreth 300-400 metra nga deti. Kjo zone eshte karakterizuar si nje **peisazh bujqesor** i mbrojtur duke vene theksin ne mbeshtetje te karakterit te bujqesise tradicionale dhe ne kultivimin e pemeve te ullirit. Duke ndjekur politikat dhe direktivat e BE-se aktivitetet agro-turistike promovohen si nje forme te ardhurash shtese dhe shtyjne rigjallerimin e bujqesise klasike te te lashtave dhe te prodhimeve te tjera si dhe ngritjen e njesive te vogla perpunuese. Turizmi i akomodimit ne vila tradicionale me çati lejohet te zhvillohet deri ne nje kufi prej 10-15% te totalit te zones me nje koeficient te ulet per plot (ngaster) qe nuk duhet ta kalojne lartesine e pemes se ullirit.
- **Zonat e gjelbra te strukturuara** ne formen e peisazheve te vegjel nderfuten midis zones bregdetare dhe peisazhit bujqesor midis kanionit dhe vendbanimeve. Keto zona te kufizuara sipas kriterit pamor, ne pergjithesi jane zona te vlefshme peisazhi dhe te pershtatshme per aktivitete rekreative qe zhvillohen ne natyre dhe te ngjashme me ato qe zhvillohen ne zonat perreth siperfaqeve te gjelbra urbane. Nje numer i kufizuar ndertimesh per sherbime si kafe apo restorante mund te lejohen te ndertohen ne rreth 2-5% te totalit te

siperfaqes.

- Brezi i katert i peisazhit eshte ai i **bregdetit**, i cili paraqet nje gjeomorfologji me kodra dhe shpate te rrepire ku mungon bimesia dhe shkembinjte me plazhe te vegjel dhe shpella qe nuk mund te arrihen nga toka. Kufijte e saj percaktohen mbi baze te kriterit pamor nga deti qe krijon mjedisin e Kanionit. Ky brez duhet konsideruar ne teresine e tij se bashku me sfondin e shpateve si nje zone e mbrojtur ku ndalohen zhvillimet.

Organizimi hapesinor dhe koncepti i zonimit i zones eshte hartuar direkt nga struktura e peisazhit te pershkruar me siper dhe nga koncepti i zones se mbrojtur.

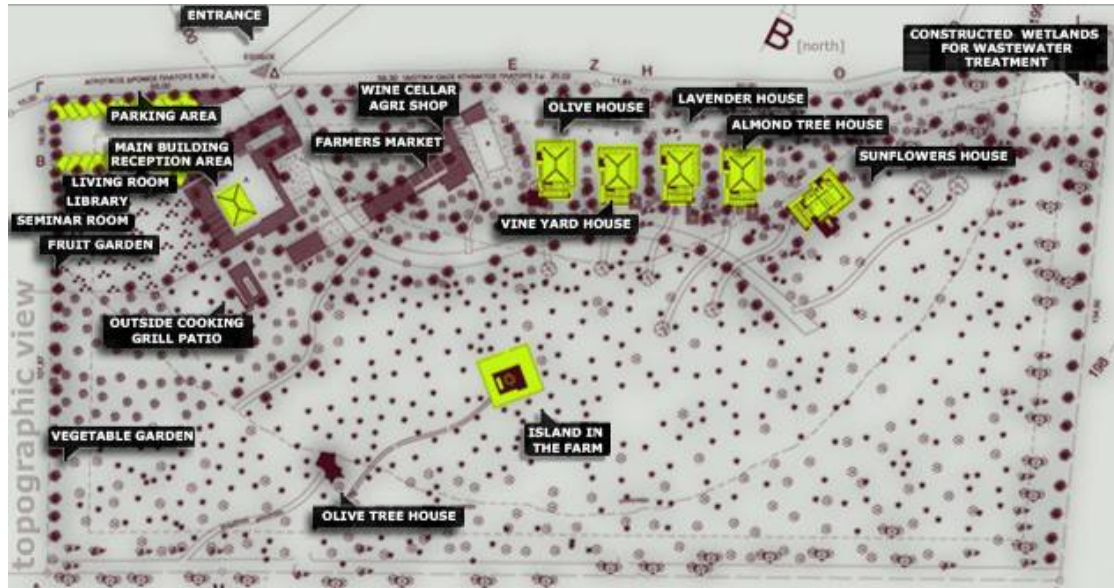

Figura 47: Referenca: Hotel i vogel ne lagjen tradicionale, Peloponesus (Taleton). Greqi

STRUKTURA HAPESINORE DHE VENDBANIMET: Njesia 2 permban fshatrat e Vunoit dhe te Ilias si dhe zonen per zhvillimin e turizmit te Jal-it.

Fshati i **Vunoit** eshte nje vendbanim tradicional me nje vlere arkitekturore dhe kulturore te veçante, i cila do te jete edhe qendra e njesise ne kuptimin e madhesise, historise, kultures dhe sherbimeve dhe e perqendrimit te popullsis se perhershme. Trendet e tanishme demografike priten qe te kthejne pozitivisht si rezultat i zhvillimit te bujqesise dhe turizmit qe do ndikojne pozitivisht ne ekonomine e fshatit. Shtepite e vjetra ekzistuese do te restaurohen per hotele te tipit Shtrat dhe Mengjes si edhe ne bare dhe restorante qe ofrojne pamje panoramik qe do te terheqin vizitoret. Katet perdhese mund te ofrojne edhe sherbime tregtare si dyqane ku do mund te shiten produkte lokale dhe artizanale, kryesisht keto ne rruget me kalldrem. Gjithashtu fshati

ka nevojë të mbeshtetet në asetet e tij kulturore, me qëllim që të plotësojë kërkesat për turizëm malor dhe kulturor dhe të shndërrohet në një pikë tërheqëse për vizitorët; konkretisht me qëndren e tij tradicionale, rrugët e shtruar me kallëdrem dhe me monumentet kulturore si Shen Spiridhoni, Shen Mihali, Mesodhia, Shen Sotiri, Shtëpitë e Kokave dhe Kasnecit). Duke ndjekur Vizionin e propozuar për zhvillimin e turizmit, do të propozohet të ngrihet një muze kushtuar historisë së fshatit dhe emigracionit, si një atraksion për vizitorët. Nderkohe fshati mund të përballojë një qendër informimi turistike për prodhimet agro-turistike lokale si dhe të shërbimeve që ofron zona.

Figura 48: Referenca: Agroturizmi në Peloponesus (Eumelia)

Nje problem i rendesishem funksional, i cili duhet ngritur Planin, eshte i lidhur me zhvendosjen e rruges kombetare, qe ndan vendbanimin ne dy zona, ne nje nivel me poshte midis vendbanimit dhe zones bujqesore, me qellim qe te mbeshtetet krijimi i nje qendre tregtare ne zemer te fshatit qe do t'i bashkonte keto dy pjese duke e bere nje vendbanim edhe me te bashkuar e te lidhur.

Fshati i **Ilias** eshte nje fshat i vogel, qe varet nga Vunoi per sa i perket sherbimeve. Struktura e tij e veçante dhe i identifikuar si nje “Fshat Kopsht” duhet te jete baza qe do te percaktoje karakterin e ardhshem arkitekturor te vendbanimit si dhe tipologjine rezidenciale. Nje zgjerim i kufizuar i fshatit ne drejtim te rruges kombetare eshte propozuar me qellim qe te sigurohen disa shtytysa zhvillimi per komunitetin lokal. Vunoi dhe Iiasi jane dy vendbanimet kryesore te zones qe pritet te mbulojne rreth nje te treten e totalit te kerkeses per tipin tradicional te akomodimit ne fshatrat malore te Bashkise. Qellimi eshte te permiresohen kushtet e popullsisë rezidente. Projekte rehabilitimi, permiresim i infrastruktures dhe sigurimi i hapësirave te gjera duhen promovuar per kete qellim, se bashku me perdorimin e banesave tradicionale.

Jali eshte e vetmja zone e zhvillimit turistik te zones, e cila eshte organizuar rreth nje gjiri te mbyllur dhe dy plazheve. Ideja kryesore e konceptit te zonimit ne kete rast eshte rritja e dendesise si pasoje e hapësirës se kufizuar te tokes se vlefshme per ndertim ne formen e nje amfiteatri me ndertime te vendosura ne tarraca e me pamje te hapur. Njese te vogla jane parashikuar te ndertohen ketu duke krijuar nje vendbanim terheqes ne plazhin kryesor me nje zgjerim ne drejtim te veriut ne zones e shpateve te pjerret poshte rruges kryesore. Pjesa e hotelit te kohes se komunizmit qe gjendet mbi kepin e gjiut nuk ndikohet nga zonimi. Zonimi eshte i organizuar ne dy breza. Njera eshte pjesa ballore qe sheh detin dhe eshte planifikuar per hotele te vegjel dhe vila pushimi, bare dhe restorante, ndersa pjesa tjeter perfshin shpatet e pjerreta ku do te shtrihet zona rezidenciale me shtepi te dyta. Ne rastin e Jalit, madhesia e plazhit eshte nje faktor kushtezues e kufizues qe percakton dhe kufirin e siperm te kapacitetit te shtreterve ne zone.

Pozicioni i Jales ne organizimin hapesinor do te ripercaktohet permes permiresimit qe do t'i behet rruges qe do ta lidhe ate me Livadhin, gje e cila do te rrise aksesin ne zone dhe do te ule varesine e saj nga Himara. Zona te tjera te pershtatshme zhvillimi jane identifikuar ne kete segment te bregut.

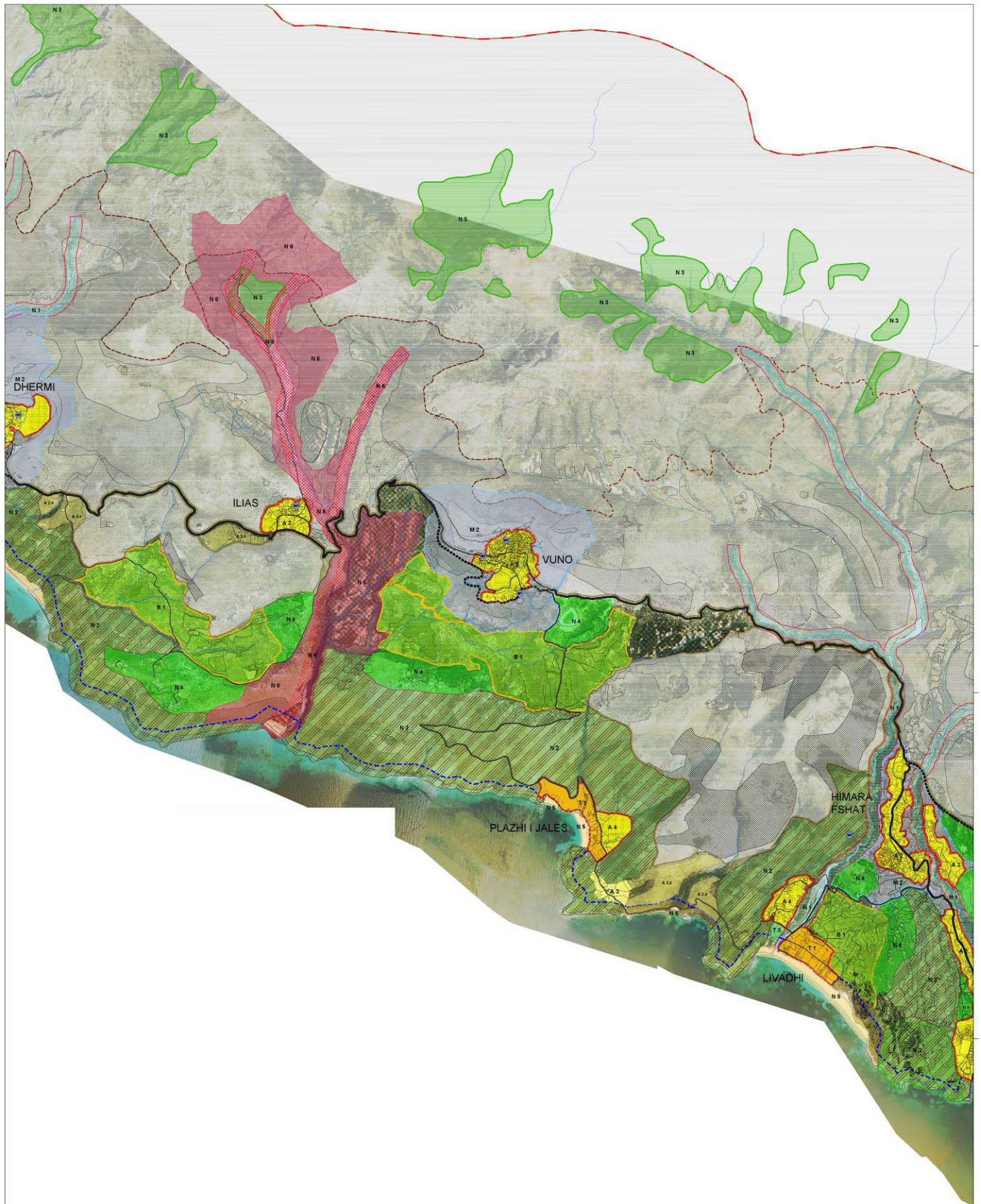

Figura 49: Referenca: Shembuj te zonave turistike

ZONAT E MBROJTURA – Kanioni i Ngjipeas, eshte klasifikuar si nje Monument Natyre, perben nje zone me interes te veçante dhe natyral e mjedisor me nje vlere te madhe e bukuri mahnitese, qe duhet mbrojtur dhe duhet perjashtuar nga çdo forme zhvillimi. Nje zone perreth Kanionit eshte mbrojtur si nje zone tampone Peisazhi per arsye estetike, ndersa ne verilindje te Kanionit zona eshte e ndjeshme ndaj erozioni, per kete arsye ndertimi eshte i ndaluar. Plani propozon po ashtu nje pjese te bregut ne jug te Ngjipese si zone te mbrojtur e kategorise se III, kandidate per monument natyre per vlerat e saj te veçanta estetike.

ZONAT E TRASHEGIMISE KULTURORE: Nje zone tampone prej 250m eshte vendosur per manastirin e Shen Theodorit, si nje atraksion kulturor i rendesishem dhe nje zone turistike me vlere te veçanta.

LEGJENDA

Rrjetit Rrugor — RRUJTI KOMBETARE — RRUJTI RREZOR QYKOR — RRUJTI RREZOR SEKONDAR — RRUJTI RREZOR TERCIAL — UNIZA RRUDORE E PROPOZUAR E HIMARES — RRUJTI RREZOR KRIVOROR I PROPOZUAR — RRUJTI RREZOR SEKONDAR I PROPOZUAR	Zone Rezidenciale - A.1 ZONE URBANE - A.2 ZONE RURALE - A.3 ZONA REZIDENCIALE ME NUFIZIME TE VECANTA - A.4 ZONA E RE TE BETERPIME TE OJTA - A.24 ZONA TE PERSHPTIMTE RUDIMENDIALE Turizem & Rekreacion/Pushimi - T.1 ZONA HOTELIERE DHE SHIFLOHISE - T.2 RESORTE DHE VILA (ENKLAVA ZHOLLIM) - T.3 KAMPING DHE AKTIVITETE EKSTURISTIKE Zone Aktivitetesh - A.1 ZONA EKONOME ME MPAKET TE LULET	Zone Sherbimesh - S.1 SHERBIMT PUBLICI (SHENDETESI, ARSUK, SHANORAT) Zone Bujqesore - B.1 PESHQI BUKJESOR I AGRO-TURIZEM Zonat Natyrore - N.1 REZERVAIT LUKRE (PERRIBETE DHE LINDJETE) - N.2 RAFTSHKALTAT STRATEGJKE DHE LINDJETE THIELLA - N.3 RAFTSHKALTAT (PJETI DHE KULLOTAT) TONI 20 VELLEJE - N.4 HAFSIRAT E GJELPERA TE STRUKTURIMARA - N.5 PLAZHET - N.6 MONUMENTE NATYRORE - N.8 ZONAT TAMPON TE MONUMENTE NATYRORE	Zona te Trashegimise Kulturore - K.1 ZONAT TAMPON TE TRASHEGIMISE KULTURORE Kufizime te Pergjitheshme — SHPATE ME PUNRES ME TEMPOHE E 30% — DISTANCE NGA VILA E BATIKES 100M — ZONAT EROZIVE — ZONAT E LARTA Infrastruktura — REZERVAHURE — REZERVAHUR RAJONAL — STACIONE ELEKTRIKE — SHANAT TRAZHIT LUGRIVE TE RRUJTOR	— MBREJETI BASHKIMAKE — VENDORJABALLZIZHTAR I PERICHESHM MBRETESH — VENDORJABALLZIM I PROPOZUAR I POKONKURSHMIBRETESH — KARRIER E PROPOZUAR

13.II Përdorim të Përgjithshëm të Tokës Planit Shkalla 1:10.000

Zonen e Vuno me te gjere

STUDIM PROJEKTI I ZONES SE HIMARES ME PEPARPESI ZHVILLIMIN E TURIZMIT

THYMI PAPAIOANNIS AND ASSOCIATES INC.
 URBAN PLANNING AND DESIGN

2.3 NJESIA HAPESINORE 3 (HIMARE - PILUR)

KARAKTERI DHE DESTINACIONI- zona e qytetit të Himares përfaqëson qendrën administrative kulturore dhe qendrën e shërbimeve për Bashkinë. Zona ka kapacitetin për të shndërruar në një **pol të ndërmjetëm të turizmit urban** në Bregdetin e Jugut të Shqipërisë midis Vlores dhe Sarandës duke zëvendësuar kështu varesinë e vendbanimeve bashkiake nga qendra të tjera jashtë zones. Qyteti parashikon të tërheqë në të ardhmen, pjesën më të madhe të rritjes së popullatës rezidente dhe asaj sezonale, e cila do të përfshihet në biznesin e turizmit dhe të shërbimeve për ekonominë e turizmit, e cila në pjesën më të madhe do të lokalizohet këtu. Kërkesa për zhvillime të reja rezidenciale do të përbejë në të ardhmen një pjesë të rëndësishme të rritjes urbane. Identiteti i turizmit në zonë duhet të ndërtohet mbi atraksionet e shumta si një kombinim i turizmit komercial, aktiviteteve të plazhit, aktiviteteve kulturore dhe eko-natyrore. Shndërrimi i zones urbane në një hapësirë gjithnjë e më tërheqëse përmes intensifikimit dhe dendësimit dhe përmirësimit të shërbimeve nga njëra anë dhe me ruajtjen e atraksioneve natyrore dhe kulturore në rrethinat e afërta të qytetit në anën tjetër, do të mbështesë kushtet për një turizëm të gjitha llojeve. Qëllimi është që të mundësohet ofrimi i një larmie zgjedhjesh për akomodim dhe eksperiencë të shkëlqyera për vizitorët duke filluar që nga bregu i detit të qytetit, tek akomodimet tradicionale në Kështjelle apo në bregun e qetë të detit të ndonjë hoteli në qytetin e Livadhit.

KONCEPTI I MBROJTJES SË PEISAZHIT – Baseni i Himares kërkon një planifikim të kujdesshëm duke qenë se morfologjikisht ka një Peisazh të nderlikuar me perrenj e kodra dhe se nderhyrja e njeriut me ndërtime të shumta mbizoteron në zonë. Elementet e veçante të Peisazhit që ekzistojnë në zonë duhen të mbrohen dhe të vihen në dukje me qëllim që të ruhet perceptimi pamor dhe funksional. Të tilla janë kodrat e kepeve, perrenjtë, ullishtat, lugina dhe plazhet. Marrëdhënia midis natyrës dhe urbanizimit duhet të ruhet në kontrast me vendbanimet pranë detit dhe me mbrojtjen e luginës në thellësi të tokës të mbjellë me ullinj që ka mbetur pas kodrave të vogla. Kombinimi midis Peisazhit urban dhe atij bujqësor janë një pjesë e identitetit të zones që nuk duhet të shkatërrohet. Pamjet nga kodrat (zgjerimi i Stefanelit, Himara e Vjeter, etj.) në drejtim të pjesës së basenit (ullishtat, kodra e kepit, shtrati i lumenjve) janë marrë me kujdes në konsideratë për të përcaktuar kufijtë e zhvillimit të çdo zone. Kodrat e kepeve në anë lindore dhe perëndimore që përcaktojnë gjiun e Himares, që zbrësin nga zona malore në drejtim të detit, duhet të mbrohen dhe të ruhen pasi ato krijojnë kufirin pamor struktural të të gjithë zones. Të dy perrenjtë që përshkojnë Peisazhin duhet të shfaqen si shtrat lumi dhe duhet të rehabilitohen nga ana mjedisore atje ku aktiviteti i njeriut i ka demtuar. Pjesa e luginës në thellësi të tokës së mbjellë me ullinj duhet të mbrohet si një peisazh çilesor i zones e cila e rrethon me një brez të gjelbër hapësirën urbane. Mbi të gjitha, zona duhet të mbrohet nga ndërtime sporadike dhe zhvillimet urbane informale që janë sot një trend, si dhe nga ndërtime pa leje të çilesisë së ulët që përbejnë rrezikun dhe kërcënimin më të madh për Peisazhin dhe që mund të minojë identitetin e ardhshëm turistik të zones.

ORGANIZIMI HAPESINOR DHE KONCEPTI I ZONIMIT – Koncepti i zonimit i propozuar për basenin e Himares bazohet në përshkrimin e mesipër të strukturës së peisazhit. Qyteti mbulon pjesën ballore të gjiut i organizuar në dy plazhe kryesore atij të Spilese dhe Potamit. Integrimi i zhvillimeve sporadike rezidenciale në zonën urbane përreth është promovuar me qëllim që të krijohet një strukturë urbane me e

konsoliduar. Pjesa e pasme e qytetit kufizohet nga kodrat qe sherbejne si nje brez i gjelber duke ruajtur keshtu nje perqindje te siperfaqes se gjelber te zones urbane. Pas brezit te gjelber jane organizuar zonat e pershtatshme per rezidenca, aktivite prodhuese dhe token bujqesore qe do te vazhdoje te mbuloje nje pjese te madhe te territorit te basenit. Fshati i Mihal paraqitet si poli rezidencial me i rendesishem, si qender bujqesore dhe e aktiviteteve perpunuese. Aksesit ne kete zone te pasme eshte mundesuar permes nje rruge te brendshme qe kalon pas brezit te gjelber. Gjate 5-10 viteve te ardhshme kjo pritet te luaje rolin e nje by-pass te brendshem per qytetin. Ne nje periudhe me afatgjate eshte propozuar qe trafiku rajonal dhe ai nderrajonal te devijohet ne nje lloj unaze qe do te kaloje prane anes se basenit ku dhe eshte kufiri natyral i Himares duke perfshire edhe token bujqesore.

Ndertimi i unazes do te permiresoje rrenjesisht organizimin dhe funksionimin e qytetit si dhe do te sherbeje per konsolidimin e brendshem te tij. Pjesa e detit do te çlirohet dhe do te shnderrohet ne hapësirë kryesore publike, ne nje zone rekreacioni si dhe ne nje korridor qe do te bashkoje dy pjeset kryesore te qytetit.

Spillea do te mbetet dhe do te forcoje karakterin e saj si qendra ekzistuese e qytetit, e cila do te perforcet nga turizmi komercial me kafene, dyqane dhe restorante po ashtu ne lidhje kjo edhe me portin ekzistues, i cili do te permiresohet dhe orientohet si port me funksion argetimi. Per te gjitha eshte parashikuar nje intensifikim i perpjekjeve per te permiresuar imazhin e urban te vijes bregdetare. Drejtimi kryesor planifikimit eshte te eliminoje trafikun permes qytetit dhe inkurajuar ecjen. Nje hapësirë publike per parkim eshte e nevojshme ne dy vende, prane lidhjes ne rrugen by-pass te brendshem si dhe ne ane te plazhit te Spilleas prane perroit, duke i siguruar ne kete menyre sherbime edhe portit. Plani siguron zgjerime urbane ne qendren e qytetit, me qellim integrimin e rezidencave te reja dhe te vjetra midis tyre, qe shperndahen ne menyre te çrregullt, duke marre parasysh edhe rritjen e parakohshme demografike dhe ate te turizmit. Ndryshe eshte propozuar trajtimi i zonave fqinje qe do ndertohen ne shpatet e pjerreta qe shohin nga deti, te cilat do te kene nje lidhje me organike si dhe ato qe do te ndertohen ne brendesi te qytetit ne terrenet e sheshta, qe mund te kene nje model urban me te rregullt me kuadrate dhe hapësira te hapura.

Zona e **Potamit** do te perbeje polin e dyte te qytetit, qe do te kete nje funksion dhe orientim per shtepi te dyta dhe akomodime turistike. Qellimi kryesor i pjeseve te zonuara do te jete organizimi me i mire i pjeseve te drejtuara nga deti duke ruajtur nje intensitet te ulet dendesimi ne perputhje me karakterin e zones. Zona eshte e ndare ne dy pjese, karakteri i te cilave percaktohet ne lidhje me pozicionin ndaj rruges se bregut. Zona e pare eshte ajo e Sreglit, qe ndodhet siper rruges se bregut eshte parashikuar si nje zgjerim rezidencial, duke ndjekur trendin ekzistues. Eshte parashikuar qe te akomodoje nje perqindje te vogel turistesh me hotelesh te vegjel dhe dhoma me qera. Zona e dyte, qe zgjerohet poshte rruges se bregut deri ne breg, do te jete zona turistike e qytetit. Zona eshte e pershtatshme per hotele te nje shkalle te mesme, per qellime rekreacionale ne lidhje me shetitoren buze detit, si zone defrimi qe do te funksionojë si plotesuese me pjesen e Spillese.

Figura 50: Referenca: Shetitore bregdetare ne Santorini, Greqi

Poli i trete i kompleksit urban eshte formuar nga **Fshati i Himares**, e cila eshte e lidhur organikisht me qytetin permes rruges kombetare dhe mbetet nje reference simbolike e fuqishme pamore e gjithe zones. **Keshtjella** (Kastro) do te gjallerohet si nje qender kryesore kulturore me mundesi per te pritur evenimente te tipeve te ndryshme (muzike, kenge, ekspozita, etj) shoqeruar keto me sherbime si kafene, restorante dhe dyqane. Mundesia per ta vizituar ate naten duhet inkurajuar. Nje pjese e rendesishme e kapacitetit te krevateve per kategorine “e fshatrave malore” duhet te akomodohen ne shtepite tradicionale te tipit “shtepive mikpritese”. Dy ide jane promovuar per keshtjellen e Himares:

- Ngritja e nje muzeu, qe te paraqese historine e zones me mbeshtetje te Ministrive te Kultures se Greqise dhe Shqiperise, qe do te sherbeje si nje atraksion per vizitoret. Nje godine e pershtatshme duhet te perzgjidhet per kete qellim, e cila duhet te rehabilitohet me fondet e BE-se apo te ndonje institucioni tjetër.
- Krijimi i nje qendre per trajnime profesionale ne fushen e turizmit, e cila do te funksionojë mbi baza seminaresh qe do te kryhen ne strukturat ekzistuese qe duhet te rehabilitohen dhe do mundesojne akomodimin e studenteve.

Karakteri rezidencial i zones duhet te zgjerohet ne ekuilibër me nevojën për të mbrojtur urbanistikën e këtij monumenti nga zhvillimet sporadike. Drejtimi kryesor eshte sigurimi i shtysave për të rehabilituar banesat tradicionale, permiresimi i infrastruktures, i hapësirave të hapura si dhe imazhit të vendbanimeve. Zonat rezidenciale ekzistuese qe jane zhvilluar vitet e fundit brenda zones tampone jane integruar por me kufij specifik. Nje brez i gjelber eshte propozuar qe te ndaje kete zone nga ajo e qytetit te Himares.

Poshte kalase shtrihet plazhi i **Livadhit**, i cili sot eshte i pazhvilluar. Zona nuk ka nje popullsi te qendrushme rezidente. Karakteri i ardhshem i tij eshte parashikuar si nje pol komplementar rekreacioni dhe shtepish te dyta te lidhur me sistemin e qytetit te Himares, duke marre parasysh avantazhin e tij kryesor ate te afersise me detin dhe te Peisazhit te pademtuar, gje qe do sjelle vizitore nga Himara. Plani siguron nje zone turistike me hotele te vegjel familjare ne ane te plazhit, si dhe sherbime te shtrira ne pjesen ballore te zones ku rruga zbret ne plazh. Nje kamping eshte propozuar ne ane te plazhit ne anen tjetër te perroit, ne nje vend qe nuk eshte terheqes duke iu ofruar nje mundesi akomodimi familjeve dhe te rinjve. Pjesa e plazhit qe mbetet eshte lene ne formen e saj natyrale e rrethuar nga Peisazhi bujqesor. Nje zone rezidenciale e nje madhesie te konsiderueshme eshte parashikuar te ngrihet ne brendesi, ne nje zone lart mbi perrua dhe qe ofron pamje te bukura mbi plazhin dhe detin. Kjo zone pritet qe te absorboje kerkesat per shtepi te dyta dhe dhoma me qera.

Fshati i thelle i **Pilurit** ka nje identitet te pavarur i cili lidhet ekonomine e zonave malore qe karakterizohen nga prodhimi blegtoral dhe nga aktiviteti bujqesor. Lidhja e tij me Himaren eshte pamore si dhe varesia nga sherbimet qe mer prej saj. Nje zonim i kujdesshem eshte propozuar me qellim ruajtjen e bazes prodhuese te tij dhe vendosjen natyrale te fshatit duke parashikuar zona te pershtatshme zhvillimi rezidenciale me qellim sigurimin e shtysave per investime per popullsine lokale. Pamja panoramike gjut te Himares qe mund te shikohet nga fshati ne menyre te veçante gjate nates eshte nje atraksion i rendesishem per vizitoret. Eshte parashikuar qe fshati mund te ofroje nje numer te kufizuar krevatesh ne strukturat tradicionale. Zona eshte e pershtatshme per aktivitete eko-turistike. Peisazhi terheqes malor prane Pilurit (ne Vumblo ne verilindje te Pilurit) eshte nje vend i pershtatshem per zhvillime te ketij tipi turizmi.

Figura 51: Referenca: Fshat malor Papades, Evia, Greqi

AKTIVITETET PRODHUESE: Siç eshte permendur edhe me perpara, Bashkia e Himares ne te ardhmen ka nevojë per nje zone ku te perqendrohen aktivitetet si, magazina, njesi perpunuese, prodhim materialesh ndertimi te cilat priten qe te shtohen se bashku me kerkesen per token dhe trendin e zhvillimeve turistike. Kjo zone eshte caktuar ne rrethinat e qytetit te Himares bazuar mbi kriterin pamor dhe ate te distances minimale nga zonat rezidenciale. Nje vend i pershtatshem qe i ploteson keto kriteret dhe nuk ndikon pamjen nga Keshtjella eshte propozuar prane Mihalit pas brezit te gjelber dhe me akses nga rruga periferike e brendshme. Zonat ekzistuese qe jane lokalizuar pas perroit perbejne nje rrezik per mjedisin dhe shendetin dhe duhet qe gradualisht te largohen qe andej dhe te zhvendosen ne zonen e re te mirepercaktuar. Ky largim duhet te shoqerohet me nje projekt rehabilitimi per stratin e perroit dhe per zonen perreth.

ZONAT E MBROJTURA- Kanioni i Livadhit eshte propozuar nga Plani si nje kandidat per monument natyre per cilesite e tij te rralla gjeologjike dhe gjeo-morfologjike si dhe per vlerat e tij estetike. Dy kepet qe formojne kufijte natyral te gjut te Himares duhet te mbrohen nga zhvillimet e pakontrolluara. Zonat ekzistuese te zhvillimit mbi Potam jane integruar ne Planin Rregullator me disa kufizime te veçanta. Per me teper, zhvillimi duhet te ndalohet ne te gjithë shpatin nga Kalaja e Himares deri ne breg te detit, me qellim mbrojtjen e pamjes nga Kalaja ne drejtim te detit. Nje zone tampone eshte parashikuar perreth vendbanimeve tradicionale te Kalase se Himares , e cila mbron cilesine e pamjes dhe kontrastin midis vendbanimeve tradicionale dhe zones perreth. Pjese te medha toke bujqesore jane mbrojtur gjithashtu ne Himare, Livadh dhe Pilur.

2.4 NJESIA HAPESINORE 4 (PORTO PALERMO)

KARAKTERI DHE DESTINACIONI - Zona e Porto Palermos është shquar si një njësi e veçantë hapësinore, për shkak të Peisazhit të saj të veçantë skenik të shtrirë rreth gjirit me gadishullin e vogël dhe Kalanë e Ali Pashës, e cila është e njohur në të gjithë Shqipërinë dhe jashtë saj. Në këtë zonë nuk ka asnjë vendbanim, pra nuk ka pretendim të drejtperdrejtë në zonë, e cila mbetet deri tani, në një masë të madhe e paprekur nga zhvillimi joformal dhe sporadik. Prania e bazës së ish nendeteseve dhe tunelit paraqet një element intrigues që i shtohet atmosferës së vendit. Ky vend unik paraqet kushte të pershtatshme për të zhvilluar resorte luksoze në formën e një investimi të konsiderueshëm, të cila do të funksionojnë gjatë gjithë vitit. Prania e këtij investimi do të përmirësojë pozitën e zonës së Himarës si destinacion turistik cilësor në të gjithë bregdetin jugor të Shqipërisë.

ORGANIZIMI HAPESINOR DHE KONCEPTI I ZONIMIT - Në mënyrë që të përmbushë rolin dhe destinacionin e saj, zona duhet të jetë e mbrojtur nga çdo formë e zhvillimit, që do të komprometonte vlerën e saj për investitorët potencial. Një zonë e vetme turistike, në formën e një enklave të vetme zhvillimi është menduar në vendin e bazës ushtarake e rrethuar nga terrene të pjerta. Marina me permashë të plota do të zhvillohet atje në kombinim me resortin e shoqëruar nga objekte zhvillimi rezidenciale që do të specifikohen në Planin Urbanistik. Resorti mund të përfshijë një gamë të gjërë objektivash argetimi, të tilla si kafene dhe restorante, dyqane, spa, qender jahtesh, si dhe mundësi për kazino. I gjithë Gadishulli rreth bazës ushtarake duhet të konsiderohet si zonë e mbrojtur, ku çdo zhvillim në të ardhmen mund të ndodhë vetëm në funksion të resortit.

Kalaja e Ali Pashës mund të shtohet si një pikë dytesore për tërheqjen kulturore dhe turizmin në zonë. Strukturat e braktisura dhe hapësirat e hapura në hyrje të zonës pranë portit të peshkimit duhet të rehabilitohen për shërbimet turistike. Vizitat e zonës në orët e mbremjes duhet të rriten nëpërmjet mbajtjes apo organizimit të eventeve, ndriçimit, muzikës dhe gastronomisë. Duhet të promovohet mundësia e vizitës së zonës me anije nga Himara.

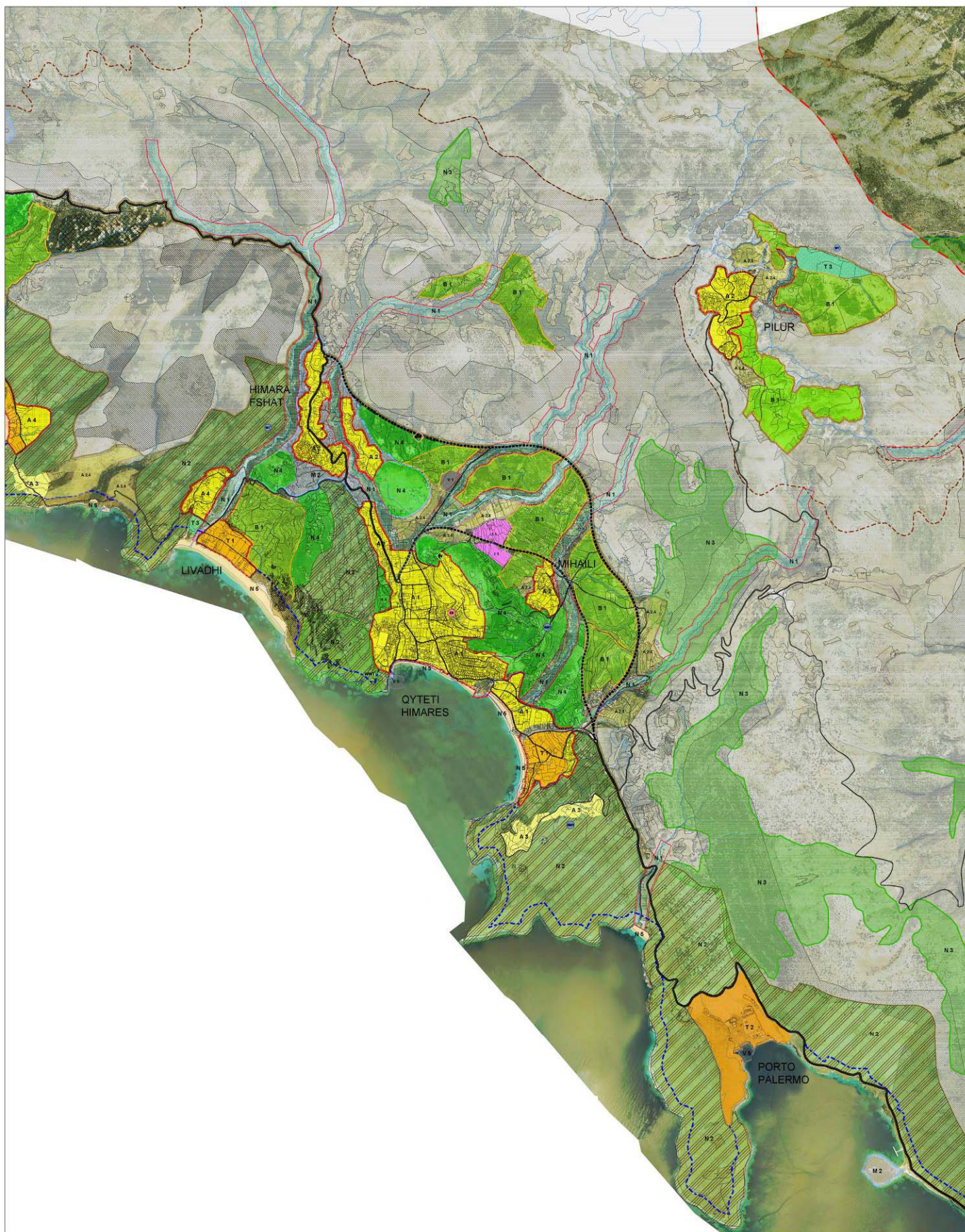
Figura 52: Referenca: Vend ekskluzivisht turistik Cape Sounio, Athinë, Greqi

Referenca: Vend ekskluzivisht turistik Cape Sounio, Athine, Greqi

ZONAT E MBROJTURA - Gadishulli me keshjtjellen e shekullit te 19-te e ndertuar nga Ali Pasha Tepelena eshte propozuar si monument natyror, kandidat per te qene i mbrojtur, per shkak te formimeve te saj gjeo-morfologjike te rralla dhe vlerave estetike. Per Kalane e Ali Pashes, plani sygjeron dhenien e statusit te mbrojtjes rrigoroze, te vendosur nga korniza ligjore mbi Trashegimine Kulturore. I gjithë gjiri, me perjashtim te zonave te zhvillimit, eshte klasifikuar ne grupin e perdorimit ku bejne pjese kreshtat dhe kepet strategjike, ku zhvillimi eshte i ndaluar.

LEGJENDA

— Kufiute bashkake

Rrjetit Rrugor

- RREZJA KOMETARE
- RREZJA RRUGOR KYVESOR
- RREZJA RRUGOR SEKONDAR
- RREZJA RRUGOR TERCIAR
- UNAZA RRUGORE E PROPOZUAR E HIMARES
- RREZJA RRUGOR KYVESOR I PROPOZUAR
- RREZJA RRUGOR SEKONDAR I PROPOZUAR

Zone Rezidenciale

- A1** ZONE URBANE
- A2** ZONE RURALE
- A3** ZONA REZIDENCIALE ME KUPÇORE TE VECANTA
- A4** ZONA E RE TE SHTRIPJE TE DITA
- A5** ZONA TE PENZIATASH REZIDENCIALE

Turizem & Rekreacion/Pushimi

- T1** ZONA HOTELIERE DHE SHPLODHESE
- T2** RESORTE DHE VILA (INKLAVIV ZHVILLIM)
- T3** KAMPING DHE AKTIVITE ENDURISTINE

Zone Aktivitetesh

- I1** ZONA EKONOMIKE ME HAPKAT TE ULLET

Zone Sherbimesh

- B1** SHERBIMET RURALME (SHENDETESI, ARIKIM, ADEHISTET)

Zone Bujqesore

- S1** PESHIZH BUGEJOR / AGRO-TURIZEM

Zonat Natyrore

- N1** REZERVAT LUORE (PERLLODTE DHE LUMENJTE)
- N2** RRAFSHALCAT STRATEGJIKE DHE LUGNAT E THELLA
- N3** RRAFSHALCAT (PJETI DHE KULLOTAT, TOMAT 20 PËLLORË)
- N4** HAPSHIRË E QELBENA TE STRUKTURAJARA
- N5** PLAGHET
- N6** MONUMENTE NATYRORE
- N7** ZONAT TAMPON TE MONUMENTE NATYRORE

Zona te Trashegimise Kulturore

- M1** ZONAT TAMPON TE TRASHEGIMISE KULTURORE

Kufizime te Pergjitheshme

- SHPATE ME PAKRRESI ME TE MADHE SE 30%
- DISTANCA NGA VUA E BATESIS 100M
- ZONAT ERODIVE
- ZONAT E LARTIA

Infrastrukturë

- R** REZERVUAR RACIONAL
- E** STACIONE ELEKTRIKE
- T** MARRAMU TRAJTAMU I LUARAVE TE MOTORE
- M** MBEJTEJ BASHKAKE
- V** VENGDORRUBULLAS ZYRTARI I PERKESHEDIM
- V** VENGDORRUBULLAS I PROPOZUAR I PERKESHEDIM
- K** KARRIER E PROPOZUAR

13.III Përdorim të Përgjithshëm Shkalla 1:10.000
të Tokës Planit

Zonen e Himares me te gjere

STUDIUM PROJEKTIM I ZONES SE HIMARES ME PËRPARESI ZHVILLIMIN E TURIZMIT

THYIMO PAPAYANNIS AND ASSOCIATES, INC.
OFFICE OF ARCHITECTURE AND PLANNING

2.5 NJESIA HAPESINORE 5 (QEPARO - KUDHES)

KARAKTERI DHE DESTINACIONI - Qeparoi sherben si porta jugore hyrese per zonen e Himares. Ajo eshte e formuar nga dy faqe. Fasada e tij okupon brezin bregdetar midis Porto Palermos dhe Borshit dhe eshte i pozicionuar pa prishur pejsazhin bujqesor. Ne pjesen e brendshme pejsazhi malor eshte pozicionuar rreth lugines se lumit te Qeparose. Zona duhet te zhvillohet si nje pol/nyje e trete e sherbimeve per popullaten lokale, pas atyre te qytetit te Himares dhe Dhermi-Gjilek. Qeparo i Ri eshte vendbanimi kryesor, ne aspektin e popullsisë, madhesise, potencialit te zhvillimit dhe sherbimeve dhe per shkak te vendndodhjes se saj prane rruges nacionale. Pjesa e plazhit duhet te jete e orientuar per ndertime te turizmit lokal dhe rajonal ne trendet ekzistuese, ndersa pjesa e brendshme e lugines duhet te jete e rezervuar dhe te promovohet per natyren, kulturen dhe aktivitetet eko - turistike, te tilla si shetitjet dhe perdorimi i kuajve. Fshati Qeparo i Vjeter i ndertuar ne maje te nje shkambi ne rrenojat e lashta te fortifikuara te vendbanimit te Karos, paraqet atraksion te madh turistik te nje zone qe duhet te ringjallet dhe te mbrohet, ndersa Kudhesi ruan karakterin e tij me te thelle rural.

KONCEPTI I MBROJTJES SE PEISAZHIT - tipar i veçante i pejsazhit te zones eshte lugina me ullishte qe pershkohet nga rrjedha e lumit, e cila formon nje prerje terthore qe pershkone malin ne drejtim te nje bote te brendshme, pa referenca me detin. Aktivitetet tradicionale bujqesore mund te aktivizohen pergjate lugines. Vendbanimet e populates ngjiten drejt kodrave me pamje te bukur te lugines, orjentuar nga deti, ndersa vete lugina mbetet e paprekur. Shkambi i Qeparos se vjeter eshte si nje mbikeqyres i lugines. Pamjet drejt vendbanimeve nga rruga sapo kalon zonen jane konsideruar si nje pejsazh shume i veçant. Zgjerimi i Qeparoit te Ri drejt kodrave per te integruar ndertimet e koheve te fundit jane planifikuar me kujdes nga shkalla makro ne mikro ne menyre qe te mos prishin efektin vizual te fshatit.

ORGANIZIMI HAPESINOR DHE KONCEPTI I ZONIMIT – Karakteri i qendres se **Qeparoit te Ri** eshte rritur nga zgjerimet aktuale, te cilat synojne qe te integrohen dhe te konsolidojne zhvillimet e fundit, per te forcuar karakterin dhe identitetin e vendbanimit dhe per te lidhur pjesen e siperme e cila eshte e vendosur ne ane te rruges me pjesen me te ulet qe ndodhet perballe detit. Kjo lidhje eshte menduar permes nje rrjeti te hapësirave publike qe te çojne ne plazh, ku eshte planifikuar nje zone e vogel per zhvillimin e turizmit, prane zones rezidenciale te bregdet te shtepive te dyta. Qellimi eshte qe te krijoje nje pike reference ne plazh per argetim, sherbime dhe rekreativitete, te cilat do te terheqin edhe komunitetin lokal ne menyre qe te orientojne vendbanimin drejt detit. Nje shetitore bregdetare eshte parashikuar per te njejtin qellim, si dhe per te percaktuar nje kufi konkret per ndertimet. Nje kamping i madh / eko-gabinash me shume pajisje te tilla si pishina, sporte, restorante dhe hapësire per mjetet e furnizimit eshte percaktuar prane kesaj zone, vendosur ne mes te ullishtes si nje opsion alternativ per pushime familjare. Pjesa tjeter e plazhit dhe lugines do te mbaje karakterin e saj rural.

Pertej pikes se zhvillimit te Qeparo te Ri, Plani synon te percaktoje nje zone te shtepive te dyta ne anen tjeter te lugines, ne pjesen kodrinore ne perendim te ullishteve mbi rrugen nacionale, ne menyre qe te mbuloje kerkesat ekzistuese te zhvillimeve te fundit dhe te konsolidoje keto zhvillime te paorganizuara.

Figura 53: Referenca: Kampingu Erodios, Peloponnese, Greqi

Per me teper, Plani identifikon nje tjeter vend me pamje te brendshme brenda zones se mbrojtur te “Kreshtave Strategjike”, si vende te zhvillimeve te mundeshme.

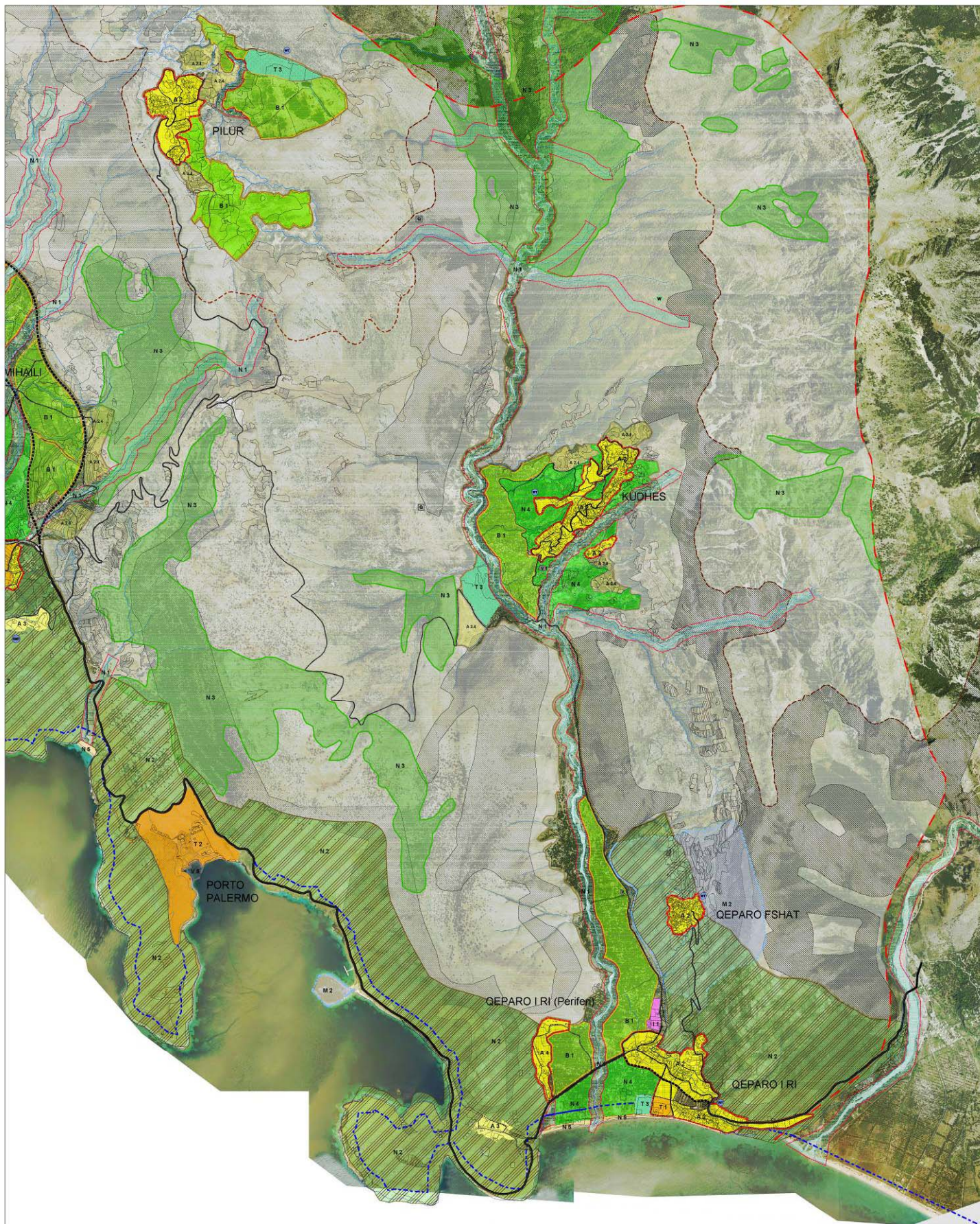
Eko-turizmi dhe agroturizmi perbejne nje komponent te rendesishem per zhvillimin e turizmit te zones, te cilat zene pjesen e brendshme te lugines mbi rrugen nacionale. Fshati **Kudhes** eshte konsideruar si qender per aktivitetet bujqesore dhe aktivitetet e agroperpunimit. Fshati mund te terheqe vizitore si nje qender per produktet vendase te lidhura me vajin e ullirit. Plani percakton zonat e pershtateshme te zgjerimit te fshatit dhe siperfaqeve ne menyre qe te ruaj traditen ekzistuese dhe te ofroje stimuj per zhvillimin e popullsisë lokale. Nje pejsazh malor veçanerisht terheqes ne afersi te vendbanimit e cila paraqet pershtateshmeri per aktivitetet eko-turistike eshte caktuar per kete qellim.

Figura 54: Referenca:Pjese e trashegimise se rinovuar te vendbanimit, Zagorohoria, Greqi

ZONAT E TRASHËGIMISE KULTURORE- Per **Qeparon e Vjeter** Plani nxit venien ne jete te saj nepermjet perdorimit te shtepive tradicionale per strehimin e tipit B&B. Monumentet e listuara kulturore dhe thelbi koheziv me rrugen me kalldrem, perbejne nje njesi me vlera te veçanta arkitektonike dhe kulturore qe mund te jene veçanerisht atraktive per vizitoret vendas dhe ata nderkombetare. Kerkesa per kete lloj turizmi duhet te shoqerohet me projekte rehabilituese ne ndertimet ekzistuese tradicionale, permiresimin e infrastruktures publike dhe permiresimin e hapësirave te hapura dhe imazhin e vendbanimit.

ZONAT E MBROJTURA- Shkambi i Qeparo-se, eshte propozuar si kandidat monumenti natyror. Lumi i Qeparo-se eshte i mbrojtur ne tere gjatesine e saj nga çdo zhvillim dhe hedhja e materialeve. Ligatinat ne delten e lumit jane nje zone e mbrojtur. Pjesa me e madhe e tokes bujqesore ne te gjithë luginen dhe prane fshatrave ruhet per qellime produktive.

LEGJENDA

— ALFUTE BASHKAKE

Rrjetit Rrugor

- RREJETI INTERURBAN
- RREJETI RRUJTOR KRYESOR
- RREJETI RRUJTOR SEKONDOAR
- RREJETI RRUJTOR TERCIAR
- UNAZA RRUJTORE E PRODUKUAR E HMARRES
- RREJETI RRUJTOR KRYESOR I PRODUKUAR
- RREJETI RRUJTOR SEKONDOAR I PRODUKUAR

Zone Rezidenciale

- ZONE URBANE
  - ZONE RURALE
  - ZONA REZIDENCIALE ME KUFIZIME TE VECAPTA
  - ZONA E ME TE SHTRITURIT TE DITA
  - ZONA TE PENITATESHARE REZIDENCIALE
- ### Turizem & Rekreacion/Pushimi
- ZONA HOTELIERE DHE DIFUGJESHISE
  - RESORTE DHE VILA (DIMALIA DHALLMIR)
  - KAMPING DHE AKTIVITETE BEO-FUNGJISTINE
- ### Zone Aktivitetesh
- ZONA EKONOME ME NIVAKU TE ULJET

Zone Sherbimesh

- SHERBIMET PUBLIKE (SHENDETESI, JASIM, ADRESHAT)
- ### Zone Bujqesore
- PESHIZH BUGEJOR / AGRO-TURIZEM
- ### Zonat Natyrore
- REZERVAT UOORE (PERENDITE DHE LUMENDET)
  - RRAFSHAKTAT STRATEGJIKE DHE LUMNAT E THELLA
  - RRAFSHAKTAT (PJETI DHE RULLLOTAT, TOMAT, ZEPULLI)
  - HAPSHIRAT E GJELBERA TE STRUKURUARA
  - PLACHET
  - MONUMENTE NATYRORE
  - ZONAT TAMPON TE MONUMENTE NATYRORE

Zona te Trashegimise Kulturore

- ZONAT TAMPON TE TRASHEGIMISE KULTURORE
- ### Kufizime te Pergjitheshme
- SHPATE ME PUBRESI ME TE MADHE BE 30%
  - DISTANCE NGA VIA E BATICES 100M
  - ZONAT ERODIVE
  - ZONAT E LARTA
- ### Infrastruktura
- REZERVUAR
  - REZERVUAR RAZONAL
  - STACIONE ELKTRIKE
  - NIVAKU TRAFIKUMI I UETRAVE TE NIVAKU
  - MBIETJET BASHKAKE
  - VENCORRMBULLAS ZYRTARI I PERKESHESH
  - MBIETJET
  - VENCORRMBULLAS I PRODUKUAR I PERKESHESH I MBIETJESH
  - KARRIB E PRODUKUAR

13.IV Përdorim të Përgjithshëm Shkalla 1:10.000
të Tokës Planit

Zonen e Qeparo me te gjere

STUDIM PROJEKTI I ZONES SE HIMARES ME PEPARESI ZHVILLIMIN E TURIZMIT

5 PLANI I SHERBIMIT PUBLIK

I. VLERESIMI I DUHUR I INFRASTRUKTURES

I | 1. FURNIZIMI ME UJE DHE KANALIZIMET

Pershkrimi i Pergjitheshem- Shqipëria është vend i pasur me ujera sipërfaqesore (lumenje, perrenjë), si dhe ujera nëntokësore (burime), fale kushteve gjeologjike dhe klimatike. Vlera e mesatares vjetore të rreshjeve është mbi 1500mm, qe eshte dhe vlera maksimale e vendeve Mesdhetare. Furnizimi me ujë kryhet kryesisht me puse, stacionet e pompimit dhe rrjeti shpërndaes eshterelativisht i vjetër, duke shkaktuar humbje të mëdha dhe duke rritur koston e prodhimit të tij.

Grumbullimi dhe perpunimi i ujerave te ndotura është problemi më i madh në vend, pasi shume pak qytete kanë impiante te trajtimit dhe perpunimit te tyre dhe të gjitha ujërat e ndotura me se shumti shkarkohen direkt në det. Ky problem bëhet shumë serioz sidomos në qytetet turistike. Që prej tre vitesh sektori i furnizimit me ujë dhe kanalizimeve është nën administrimin e pushtetit lokal. Ministria e Punëve Publike dhe Transportit mbulon politikat e zhvillimit dhe problematikat teknike te sektorit.

Pasurite ujore te zones- Duke marre në konsideratë harten hidro-gjeologjike te Shqiperise, morfologjinë me ujembajtes karstik te përhapur gjerësisht dhe malet e larta me shpate te pjerreta drejt detin Jon në Jug te Zones Bregdetare te Shqiperise, me nje mesatare efektive filtrimi në masivet karstike, e cila varion nga 1000-1300mm/vit , mund të thuhet se në këtë zonë gjenden:

- (i) pasurite ujore nentokesore, jane relativisht te kufizuara, per shkak te zhvillimit te fenomenit te karstit dhe sasise se konsiderueshme te ujerave qe derdhen direkt ne dete;
- (ii) rrjedhje ujore sipërfaqesore shume te shpejta;
- (iii) ndryshim sezonal te ndjeshem te rrjedhjes dhe
- (iv) perrenj perkohesisht te thate.

Është për t'u përmendur fakti se burimet e rëndësishme të ujërave nëntokësore përmbajnë ujembajtesa zhavorresh, të cilat krijojnë mundesine e zhvillimit/ shfrytezimit te puseve te konsiderueshme edhe jashtë zonës së Bashkise se Himarës, (*Burimi: Studim Fisibiliteti i*

Burimeve Ujore në Jug të Shqipërisë-MPP & T). Si një e tere, ato janë gjerësisht të mjaftueshme për qëllimet e furnizimit me ujë për vendbanimet aktuale si dhe për zhvillimin e ardhshëm turistik te zones. Burimi më i rëndësishem karstik me cilësi të mire te ujit, pranë zonës së studimit jane burimet e Borshit me nje kapacitet 170 l/s. *(Burimi: Studim Fisibiliteti i Burimeve Ujore në Jug të Shqipërisë-MPP & T).*

Situata e Furnizimit me Uje dhe Kanalizimet ne zone- Eshte konstatuar se ne përgjithësi çdo zonë (fshat) ka burimin e vete lokal. Edhe pse të gjitha fshatrat kane rrjetin e vete te tubacioneve ekzistues, cilësia e tyre le shume per te deshiruar referuar parametrave te kërkuar teknike, duke shkaktuar humbje të mëdha teknike dhe renie të efikasitetit te shpërndarjes/furnizimit me uje.

Tabela 38: Kapacitetet furnizuese qe kane te bejne me burimet bregdetare dhe ujerat e perdorura nga pellgjet nentokesore			
Bashkia	Kapaciteti uJOR Q (l/s)	Sasia ditore V (m3/s)	Kapaciteti furnizues (person)
Himara	1,144	98,868	411,948
Burimi: Plani dhe Studimi i Zhvillimit te Integruar te Bregdetit – Raport Paraprak			

Ne vazhdim do të jepen detaje të sistemeve te furnizimit me ujë të ndërtuar ne zonat e përfshira në studim. Tabela e mëposhtme permbledh informacionin më të rëndësishem për çdo pjesë (fshat) te Bashkise Himarë. Përveç Qytetit te Himarës, në te gjithë zonen tjetër te kesaj Bashkie, ujerat e zeza grumbullohen ne gropa septike në pronën private te seciles familje, e cila në rastin më të mirë përfaqëson pellgje të nëndheshme betoni të mbuluara me kapak betoni, por në shumë raste ndeshen vetëm gropa të thjeshta me kapak por pa veshje te mureve te brendeshme te tyre. Per shkak te karakterit shkembor te shtresave nentokesore dhe mungeses se shtresave ranore dhe perzjerjeve te saj, nuk ka filtrim të pjesshem apo depertime te ngadaleshme ne thellesi. Kjo situatë është duke ndikuar në ndotjen e ujerave nentokesore, sidomos kur pusët për furnizimin me ujë janë të vendosura pranë gropave septike, duke perbere kështu nje rrezik të përherëshëm për pellgjet ujore nentokesore qe përdoren per furnizimin me uje të pijshëm të popullatës lokale.

Tabela 39: Furnizimi me uje i fshatrave					
ZONA	BURIMI UJOR		STACION POMPIMI	RRJEDHA UJORE (l/s)	GJENDJA AKTUALE
	BURIM	PUSE			
Palase	1	jo	jo	5 - 10	e pakenaqeshme
Dhermi	2	jo	1	40 - 42	e pakenaqeshme
Ilias	1	jo	jo	1 - 2	e pakenaqeshme
Vuno	2	jo	2	45 - 50	e pakenaqeshme
Himare	1	1	2	80 - 90	e pakenaqeshme
Qeparo	2	jo	jo	18 - 20	e pakenaqeshme
Porto Palermo	1	jo	1	< 1	e pakenaqeshme
Pilur	1	jo	jo	1 - 2	e pakenaqeshme
Kudhes	2	jo	jo	1 - 2	e pakenaqeshme

Fshati Palase

- Merr uje nga burimet e malit te Llogorase (rreth 7l/s), nepermjet nje rezervuari uxor 250 m³;
- Ka furnizim me uje 24/24;
- Ka edhe nje burim te vogel te perdorur per nje pjese tjeter te zones;
- Ne periudhen e veres ka veshtiresi ne furnizim per kete sezon, perdoret furnizimi me orare te caktuara (rotacion);
- Nuk ka rrjet kanalizimesh, por vetem gropa septike.

Fshati Dhermi

- Furnizohet nga dy burime me rreth 20 l/s uje secili, njeri per zonen e sipërme nepermjet rezervuarit te ujit 250 m³ dhe tjetri per pjesen e poshtme te fshatit;
- Nuk ka rrjet kanalizimesh por vetem gropa septike;
- Edhe ne zonen e plazhit ndeshet perdorimi i gropave septike.

Fshati Ilias

- Rezervuari i ketij fshati furnizohet me uje nga burimet e Dherkes me rrjedhje te lire, i cili furnizon gjithashtu edhe rezervuarin e fshatit te Dhermiut;
- Kapaciteti i rezervuarit eshte 50m³;
- Rrjeti shperndares eshte ne pergjithesi i amortizuar dhe me shume lidhje individuale te pa kontrolluara;
- Ka nje cezem publike afersisht 0.5l/s nga nje burim tjeter i cili eshte konstant gjate gjithe periudhes se vitit;
- Nuk ka rrjet kanalizimesh, por vetem gropa septike.

Fshati Jal

- Nuk ka rrjet te furnizimit me uje, por perdoren kryesisht pusët individuale te furnizimit me uje;
- Nua ka rrjet kanalizimesh, por vetem gropa septike.

Fshati Gjilek

- Pjesa e poshtme e fshatit furnizohet nga nje burim 1.5l/s dhe nje rezervuar me kapacitet 150m³, projekt i financuar nga KE;
- Rezervuari me kapacitet 300 m³ merr uje nga nje burim me rreth 3l/s, financuar nga KE;
- Nuk ka rrjet te kanalizimeve, por vetem gropa septike;
- Respektimi i kriterëve sanitare prane burimeve duhet fuqimisht te vleresohet.

Fshati Vuno

- Nje rezervuar me kapacitet 50 m³ merr uje nga rezervuari 150 m³ gjate periudhes se veres, si dhe nga perroi i Iliasit me tubacion metalik DN=200mm, kryesisht per zonen e plazhit.
- Rezervuari 50m³ dhe stacioni i pompimit qe merr uje nga burimi Varakalas me 50l/s (2 pompa me 4l/s, 1 rezerve), furnizojne rezervuarin me kapacitet 150m³;
- Ne zonen e sipërme mbi rruge ka rrjete shperndarese;
- Nuk ka nje furnizim te rregullt dhe rrjeti shperndares ne disa vende eshte ne kushte teknike (pa puseta shperndarjeje dhe linja tubacionesh plastike ajrore te furnizimit);
- Nuk ka rrjet kanalizimesh, por vetem gropa septike.

Qyteti i Himares

Furnizohet nepermjet dy stacioneve të veçanta ekzistuese të pompimit. Stacioni kryesor në Potam me kapacitet rreth 80 l/s (2 * 40 l/s), ku janë tri pompa dy në funksionim (1 rezerve). Linja e transmetimit dërgon ujë në dy depozita, me kapacitet 1000 m³ dhe e dyta me kapacitet 200 m³. Ne uje ndihet prezenca e kriprave per shkak te afersise me detin, fenomen i ndjeshem sidomos gjate periudhes se veres. Uji nepermjet rrjetit shperndares zbret nga depot ne puseten shperndarese prane rruges kombetare, ku janë tre saracineska te cilat manovrohen per te furnizuar sa me uniformisht qytetin. Rrjeti i ujësjellësit është kryesisht tub PE me 12,5 atm. Ekziston projekti per shtimin e nje depozite te re (1000m³) e cila gjithashtu do te marre uje nga pusi i Potamit (do te shtohet edhe nje pompe ne gjendje pune ne kete pus). Kjo pritet te permiresoje furnizimin me uje per qytetin.

Në këtë stacion pompimi nuk evidenton asnje respektim hidro sanitar sidomos persa i perket ekzistences se gropave septike dhe aktivitetit njerezor ne afersi te saj. Ky objekt eshte shume prane ndertimeve te reja dhe atyre ekzistuese te cilat vazhdojne te jene pa kolektor te ujerave te ndotur. Ky është një problem për t'u konsideruar, pasi ai është sot dhe ne te ardhmen e afert burimi kryesor i furnizimit me ujë për qytetin. Stacioni i dyte i pompimit është në Livadh (me kapacitet 16 l/s, 2 * 8 l/s), i cili së bashku me stacionin e vjetër të pompimit te Himarës fshat, furnizojne rezervuarin me kapacitet 200m³. Te dy stacionet e pompimit kanë probleme në respektimin e kriterëve sanitarë, bazuar dhe në ligjin shqiptar për mbrojtjen sanitarë te burimeve ujore. Rrjeti shperndares i ujësjellësit nuk mbulon të gjithë qytetin dhe vetëm 1/3 e familjeve kanë matësa uji te instaluar. Aktualisht, Himara furnizohet vetem 6/24 orë me ujë, të ndarë 3 orë në mëngjes dhe 3 orë në mbrëmje. Sic e thame dhe me larte për të permiresuar furnizimin dhe lehtesuar menaxhimin e ujit dhe të shpërndarjes, do te shtohet një pompë e re në stacionin ekzistues te Potamit, qe do te shoqerohet me ndertimin e nje depozite te re me kapacitet 1000 m³ ne afersi te lagjes Stefanel. *Me pak fjale mund te thuhet se furnizimi me ujë i qytetit te Himarës është në të vërtetë i pakënaqshem në lidhje me sasinë dhe cilësinë e tij.*

Figura 55: Shperndarje teknikisht jo e rregullt e ujit (tuba ajrore)

Figure 56: Derdhja e Ujerave te ndotura ne Detin Jon

Rrjeti i kanalizimeve Edhe ky rrjet i sherben nje pjese te tij duke mbuluar me pak se gjysmen e qytetit me nje rrjet i cili pervec kolektorit kryesor eshte mjaft i vjeter (viti 1978, DN = 300mm), pjesa tjeter eshte pa rrjet kanalizimesh, ku zgjidhja e largimit te ujerave te ndotura eshte bere ne menyre individuale bazuar ne gropat septike te cilave ne pjesen me te madhe te rasteve nuk ju behet asnje sherbim. Pjesa perendimore e qytetit

perdor rrjetin ekzistues te kanalizimeve e cila nepermjet stacionit te pompimit pas Bashkise i derdh keto ujera ne det.

Stacioni i pompimit te ujerave te zeza perbehet nga dy pompa me kapacitet 20 m³/ore. Sic thame ky stacion i derdh keto ujera ndermjet Livadhit dhe Spilese direkt e ne det shih fig.57. Rrjeti i kanalizimeve eshte me kapacitet dhe parametra te pa mjaftueshem, shume larg parametrave te kerkuara nga legjislacioni i BE. Gjate periudhes se sezonit veror eshte evidentuar dhe prania e ererave te pakendeshme, te cilat fatmiresisht zbehen ndjeshem me perfundimin e sezonit veror. Eshte pregatitur nje studim per nje rrjet te ri te kanalizimeve, i cili do te grumbulloje dhe pompoje te gjitha ujerat e ndotura per ne stacionin ekzistues te pompimit te ujerave te zeza te pjeses se mbetur pa rrjet kanalizimesh te qytetit, i planifikuar te ndertohet poshte lagjes, prane rruges nacionale. Ky Stacion do te hedhe keto ujera ne rrjetin ekzistues te kanalizimeve, per ne stacionin ekzistues i cili do ti pompoje ato per ne Impiantin e ri te Trajtimit te ujerave qe mendohet te ndertohet ne vendin ku derdhen sot keto ujera, pra ndermjet Livadhit dhe Spilese. Në akset e reja të rrjetit rrugor, ujerat e zeza dhe ato te bardha bashkohen me ato te shiut dhe nuk mblidhen ne rrjet te vecante, pra në akset e reja rrugore te qytetit kemi kolektor të përzier për ujerat e ndotura dhe ato te shiut.

Tabela 40: Te dhena administrative te furnizimit me uje					
Fshatrat	Familje qe furnizohen	Me matesa uji	Pa matesa uji	Familje pa uje	Pagesat ne %
Himara	1200	524	676	250	65
Vuno	260	79	181		27
Illias	46		46		32
Dhermi	360		360		30
Gjilek	385	211	174		20
Palase	279		279		20
Qeparo	330		330	50	50
Livadh				35	
Jale				25	
TOTAL	2860	814	2046	360	Mesatarisht 35

(Burimi: Bashkia)

Fshati Qeparo- Ky fshat i bukur ka dy pjesë, Qeparo (i sipërm) fshat dhe Qeparoin e poshtem (zonën e plazhit). Qeparo fshat merr ujë nga 2 burime rreth 1 km largesi ajrore në distancë nga fshati me $q < 1$ l/s për çdo burim. Furnizimi behet me rrjedhje te lire ne depozitat e fshatit me 200m³ dhe 30m³, furnizimi me ujë është cilësisht i kenaqshem, por me sasi te pamjaftueshme. Fshati vuan veshtiresine e furnizimit me uje sidomos gjate periudhes se veres. Ne kete periudhe fshati zakonisht furnizohet me rreth vetem 3 ore ne dite Rrjeti shpernadares ekziston, por eshte shume i amortizuar. Qeparo plazh furnizohet me uje nga fshati Borsh rreth 4.5km me rreth 10 l/s me rrjedhje te lire. *Furnizimi eshte cilesisht i mire, por le per te deshiruar ne aspektin sasior sidomos gjate periudhes se veres.* Nuk ka rrjete te kanalizimeve dhe impiant trajtimi per fshatrat. Cdo familje e ka zgjidhur largimin e ujerave te ndotura ne menyre individuale kryesisht nepermjet gropave septike, fig 58.

Porto Palermo- Kjo zonë është përdorur në të kaluarën, si zonë ushtarake dhe në të vërtetë nuk ka popullësi që banon dhe jeton. Kjo zonë merr ujë nga rezervuari kryesor i Potamit në qytetin e Himarës, $q < 1$ l/s, e cila furnizon me ujë një rezervuar të vogël të amortizuar $c=50\text{m}^3$, në afërsi të njësisë së vjetër të ushtrisë. Nuk ekziston as rrjet dhe as impiant trajtimi i ujerave të ndotura.

Fshati Pilur- Fshati ka aktualisht rreth 300 persona dhe në kohën e verës arrijn deri në rreth 1 000 banorë. Furnizimi me ujë bëhet nga një burim me cilësi të mirë me prurje $q=2$ l/s, ($0,2$ l/s në sezonin e verës), rreth 5km larg nga fshati. Rezervuari i ujit është 200m^3 dhe furnizon me ujë nëpërmjet rrjetit shpërndarës të amortizuar të ujit (viti 1976). Ka edhe cezem publike. Rrjeti i kanalizimeve është i bazuar në gropa septike individuale.

Fshati Kudhes- Ka një popullësi prej rreth 1500 banorë në sezonin veror. Aktualisht furnizohet nga burime me rreth 2 l/s dhe nëpërmjet katër deponitave të vogla dhe të një rrjeti të vjetër të shpërndarjes. Është në përdorim edhe furnizimi publik i ujit në fshat.

Figura 57: Gropa septike familjare

Figura 58: Humbje teknike të ujit

Konkluzione

Permbledhje e problematikave
- Mungesa e pajisjeve te nevojshme dhe kualifikimit te stafit
- Furnizimi me uje pergjithesisht sipas ndarjes administrative dhe mos konsiderime si nje problem qe duhet te marre zgjidhjen me te mire nga kendveshtrimi rajonal;
- Ndihet mungesa e aftesive akumuluese te depozitave dhe rrjeteve shperndarese per te mbuluar te gjithe zonen dhe popullesine qe jeton ne te;
- Ekzistenca e zgjidhjeve te furnizimit me uje ne menyre individuale familjare/biznes nepermjet lidhjeve direkte ne burim/rrjet duke ulur eficiencen e perdorimit te ujit si pasuri natyrore;
- Vendndodhjet dhe kapacitetet e pamjaftueshme te rezervuareve ka veshtiresuar administrimin dhe menaxhimin e mire te shperndarjes se ujit;
- Mos respektimi i zones te mbrojtjes sanitare rreth burimeve ujore (burime/puse, rezervuar, etj.);
- Perzierja e ujerave te ndotur urban me ato te shiut;
- Humbjet e medha teknike, qe ulin ndjeshem parametrat e eficences se sistemit, Fig. 83;
- Perdorimi intensiv i ujit te pijshem per ujitjen e oborreve private apo lavazheve duke ndikuar ndjeshem ne sasisne e ujit te perdorshem per pirje, sidomos gjate periudhes se veres.

Nderhyrje emergjente qe duhen ndermarre
- Nje plan rajonal per te zgjidhur kerkesen ne rritje per ujin e pijshem dhe grumbullimin dhe perpunimin e ujerave te ndotur ne menyre qe te mbulohe nevojat e zhvillimeve prespektive te zones;
- Rritjen dhe permiresimin e kapaciteteve dhe pajisjeve ne Departamentin e Sherbimit Publik ne Bashkine e Himares;
- Reduktimin e humbjeve teknike nepermjet evidentimit ne kohe te rrjedhjeve'
- Shtrirjen dhe kompletimin e rrjetit shperndares per te mbulluar te gjitha zonat e banuara;
- Respektimin e brezit te mbrojtjes sanitare per te parandaluar ndotjen e burimeve ujore, puseve etj.
- Kontrollin dhe mire administrimin e ujit nepermjet instalimit te plote te matesave dhe zbatimin e tarifave;
- Burimet ujore qe rezultojne me probleme te cilesise se tyre duhet te mos perdoren ne mundesine e pare te mundeshme, sic mund te jene burimet e Potamit ne Himare (sidomos gjate periudhes se veres);
- Ndalimin e perdorimit te ujit te pijshem per qellime te tjera si ujitje, larje makinash, etj;
- Instalimin e matesave te ujit ne te gjithe territorin bashkiak;
- Vleresimi dhe rehabilitimi i burimeve dhe rrjetit ekzistues ujites nepermjet shoqatave te perdoresve te ujit per ujitje;
- Izolimin, mirembajtjen dhe pastrimin e rregullt te gropave septike ekzistuese;
- Perdorimin e njesive te vogla te trajtimit te ujit si nje nderhyrje emergjente ne situaten aktuale;
- Vlersimin ekonomik dhe teknik te ndarjes se ujerave te ndotur nga ato te shiut ne projektet e infrastruktures, qe do te zbatohen ne te ardhmen ne kete zone.

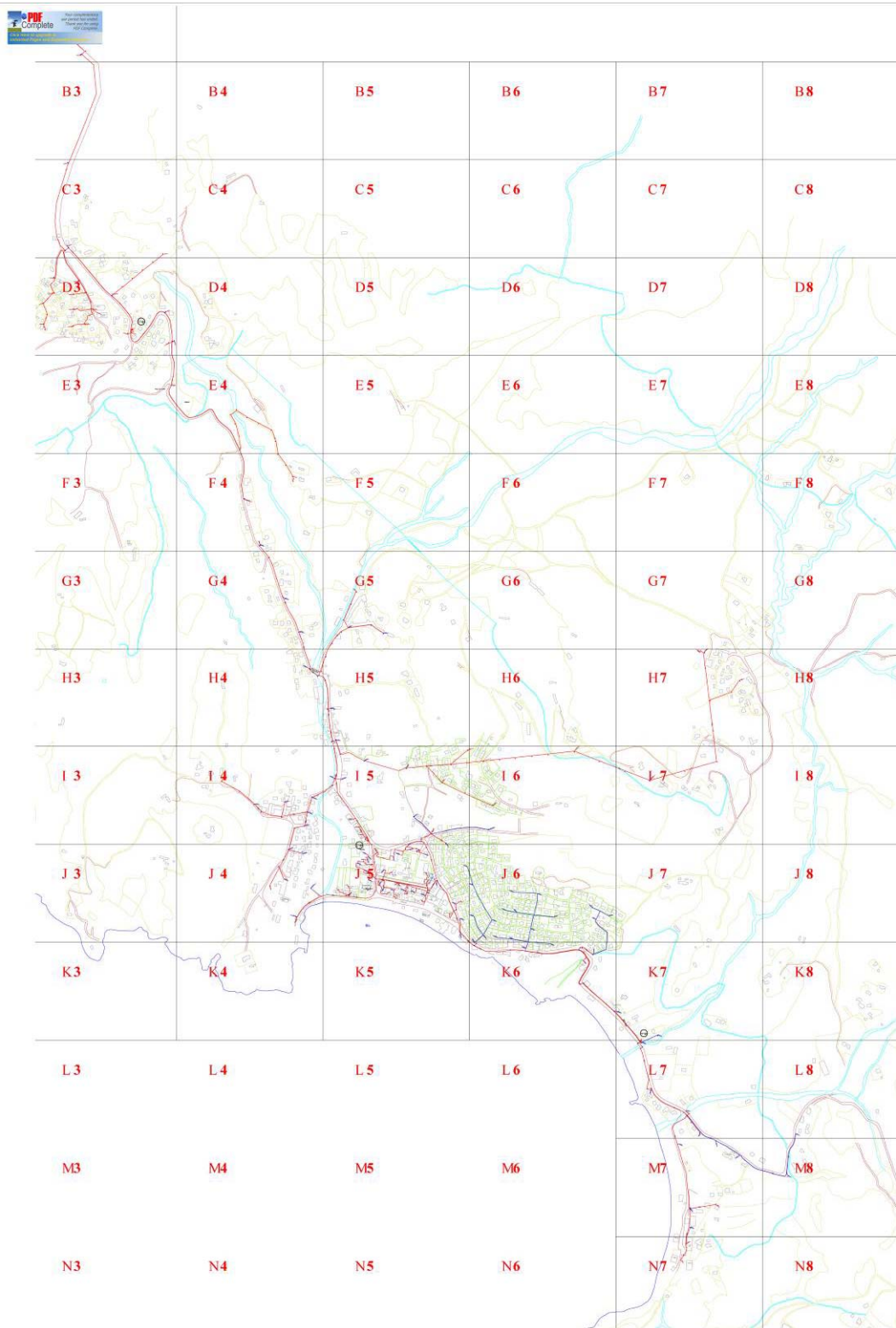
I | 2. FURNIZIMI ME ENERGJI DHE ALB - TELEKOMI

Furnizimi me energji- Furnizimi me energji është përgjegjësi e CEZ (kompani private), në vartesi të zyrës rajonale CEZ Fier. Sistemi i shpërndarjes është relativisht i vjetër. Furnizimi me energji nuk është i rregullt, por ajo që lehtësisht konstatohet është tensioni i ulët i fenomenit të energjisë, që konstatohet kryesisht në zonat rurale të Bashkisë, sidomos gjatë periudhës së verës. Gjatë bisedës me përfaqësuesit lokal u mesua se ka disa ndërhyrje të planifikuara të cilat synojnë përmirësimin e situatës. Në javët e ardhshme është planifikuar ndryshimi vetëm i linjës së transmetimit ajror, e cila do të përfundojë në dy muajt në vazhdim përpara sezonit turistik. U mesua gjithashtu se është planifikuar që të ketë ndryshime edhe në linjën kryesore të transmetimit. Detaje të metejshme janë premtuar, por akoma nuk kemi marrë ende ndonjë material nga (CEZ) Fier.

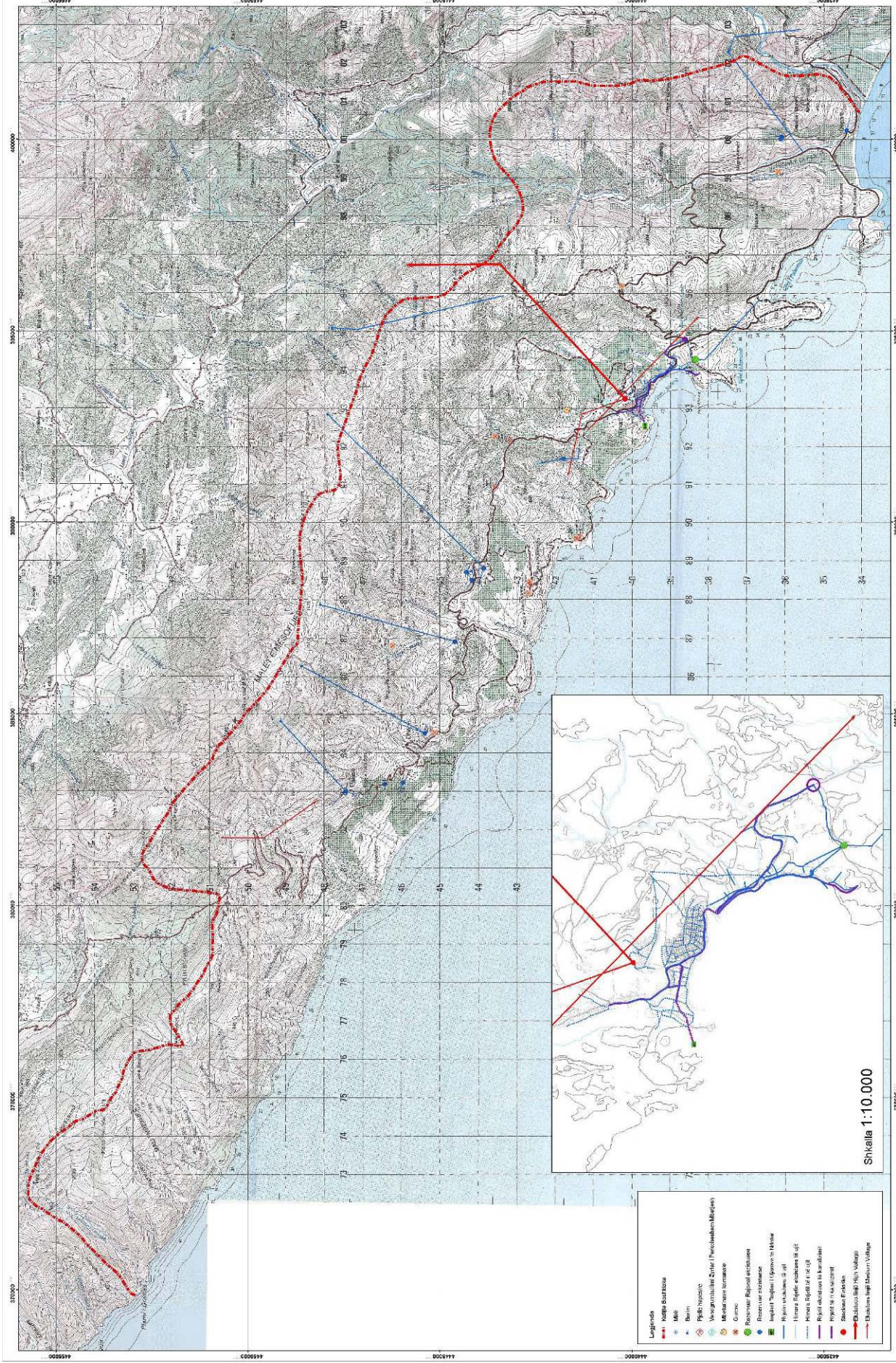
Alb-Telekomi- Sot Himara ka central telefonik me 1000 numra/abonent dhe një rrjet kabllor me kapacitet prej 1200 numrash, ku janë përdorur vetëm 660 të tilla. Rrjeti telefonik është kabllor, kryesisht në linja tokësore bakri dhe pjesërisht me ato ajrore. Alb Telekom ka hartuar projekte me qëllim futjen e shërbimeve të reja përveç thjeshtë ekzistencës së telefonit, të tilla si interneti i shpejtë dhe televizionit kabllor. Për këtë qëllim është e nevojshme për të ndryshuar teknologjinë ekzistuese të rrjeteve, me qëllim zgjerimin dhe shtrirjen e fibrit optik.

Tabela 41: Tregon numrin e klienteve të Bashkisë Himare	
Fshatrat	Numeri i Klienteve
Palase	190
Dhermi	436
Qeparo	453
Gjilek	398
Ilias	58
Jal	41
Vuno	253
Livadh	73
Himare	2,400
Pilur	85
Kudhes	174
TOTALI	4,561

Qëllimi është që të zvogëlojë gjatësinë mesatare të linjave. Do të ndërtohen 3 Qendra (MSAN), respektivisht, në Himare Fshat, Potam dhe Spile. Kapaciteti i synuar është rreth 3000 linja. Ky shërbim do të shtrihet gjithashtu në Dhermi, Vuno, Qeparo, etj., duke ndërtuar dhe këtu impiante të tilla. Për këtë është e rëndësishme, ndërtimi i fibrit optikë përgjatë rrugës Qeparo – Palase. Shih hartën e punimeve civile dhe instalimeve që së bashku do të përbejnë Projektin e linjës telefonike të Bashkisë Himare (Figura 59).

Figura 59: Punime civile dhe instalime qe se bashku do te perbejne Projektin e linjes telefonike te Bashkise Himare

II. STRUKTURA E PROPOZUAR E SHERBIMEVE PUBLIKE

II | 1. UDHEZIMET PER PROJEKTIMIN E RRJETIT TE INFRASTRUKTURES

Shumica e sistemeve te infrastruktures (ujë, energji elektrike, kanalizime dhe telekomunikacioni), do te vendosen nen siperfaqen e tokes dhe do te jene te sistemuara ne nje korridor qendror infrastrukture pergjate zones urbane dhe ne drejtim te rrugeve. Edhe pse sistemet do te jene te vendosur ne korridorin qendror te infrastruktures, çdo sistem do te qendroje me vete brenda korridorit dhe nuk do te pengohet apo te nderpritet nga nje sistem tjetër - si psh. kullimi dhe kanalizimet te rrjedhin se bashku, siç mund te jete rasti ne disa fshatra sot. Kjo do te siguroje funksionim te mire dhe efikas te sistemit dhe do te lehtësoje mirembajtjen dhe punimet riparuese.

Zgjerime ne lagjet e qytetit do te behen me degezime perpendikulare ne drejtim te lagjeve. Lidhjet me rrjetin duhet te behen ne korridoret sekondare me te afert te linjes kryesore qendrore. Monitorimi i rregullt i cilesise se ujit te pijshem, te parametrave kimike dhe mikrobiologjike duhet te behet ne vazhdimesi ne stacionet e pompimit si dhe ne pikat fundore te çdo degezimi sekondar.

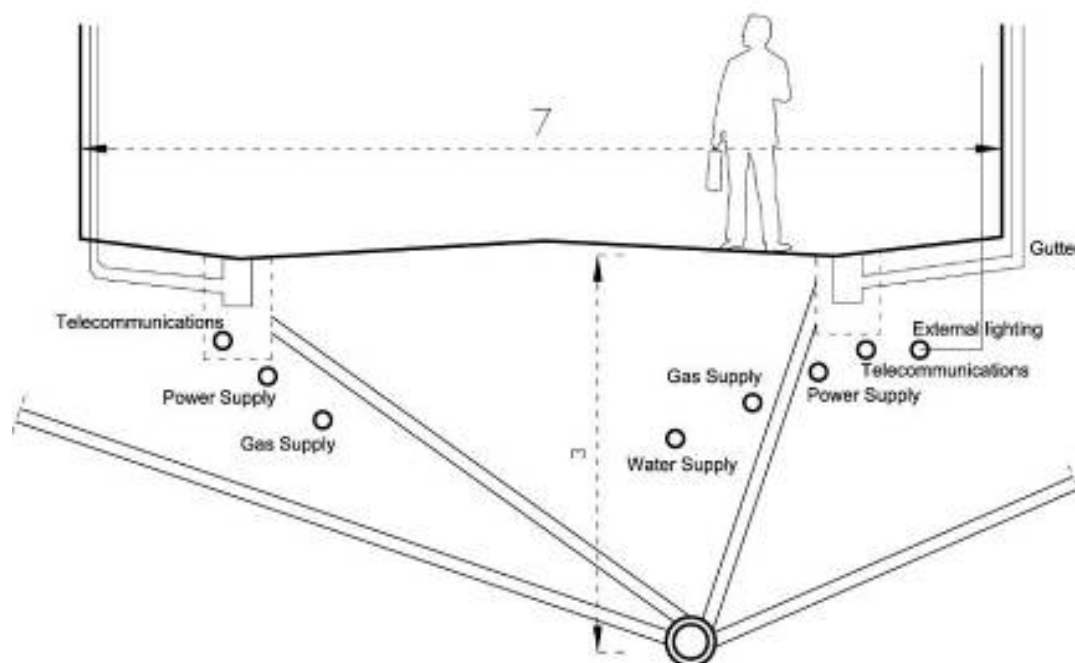

Figura 60: Prerje terthore e infrastruktures ne rrugët kembesore

Relievi i Himares eshte faktor percaktues per **sistemin e kullimit** te qytetit. Ne zonat e vendosura ne shpate kodre, kryesisht te ndodhura ne zonen lindore te qytetit,

graviteti dhe forma natyrore e shpatit do të përdoret për kullimin dhe furnizimin me ujë. Në zonat fushore të qytetit dhe në veçanti në zonat të identifikuar me rrezik përmbajtje, infrastruktura kulluese duhet të vendoset në thellësi, në sipërfaqe për të parandaluar çdo përmbajtje të zonave të ulta.

Bashkia e Himarës i jep prioritet përmirësimit të **sistemit të ujerave të ndotura** pasi prej kohësh por edhe aktualisht popullsia vendore, si dhe turizmi ndjejnë ndikimet e pakëndshme të ujerave të zeza në situatën ekzistuese. Me studimin e Himarës, Bashkia do të mund të realizojë rehabilitimin e sistemit të kanalizimeve ekzistuese si dhe zgjerimin e rrjetit në mënyrë që të lidhë të gjitha zonat e banuara me rrjetin kryesor të kanalizimeve. Trajtimi i sotëm mekanik i ujerave të ndotura duhet të mbyllet/përmirësohet dhe trajtimi i kombinuar mekanik-biologjik duhet të ndërtohet.

Sistemi i Kanalizimeve do të ndjehet aksin qendror të infrastruktures. Kanalizimet do të orientohen jashtë qytetit për në impiantin e trajtimit në perëndim të qytetit. Për ndërtimet e reja, ata do të lidhen në zgjerimet e rrjetit grumbullues sekondar dhe terciar, ndërsa gropat ekzistuese septike duhet të monitorohen / rehabilitohen / mbyllet në mënyrë që të shmangët ndotja e tokës dhe ujerave nëntokësore. Mëqenëse kjo do të kërkojë investime të mëdha, është propozuar një zbatim gradual i sistemit të monitorimit të përqendruar në çështje të rëndësishme institucionale dhe parametrike të cilësive (p.sh. marrja e mostrave në rrjet në vendin dhe kohën e duhur për CSB, E.coli, etj.). Në këtë mënyrë mund të arrihet me zbutjen e situatës së tanishme.

Energjia elektrike dhe telekomunikacioni kabllot duhet të vendosen në një kanal në njërin anë të rrugës në mënyrë të rregullt. Tubat ujore (të kullimit, kanalizimeve dhe të furnizimit me ujë), duhet të kalojnë në anën e kundërt. Tuba e furnizimit me ujë duhet të vendosen pranë sipërfaqes (për të parandaluar kontaminimin e mundshëm nga ujërat e ndotur urbane dhe ato të kanalizimeve), tubat për ujërat e ndotura urbane/industriale në mes dhe kanalizimi më poshtë.

Zgjidhja më e mirë për **infrastrukturen ujore** duhet të bazohet në studime më të detajuara teknike makro-ekonomike afat gjatë të burimeve të ujit, duke marrë parasysh të gjitha burimet sipërfaqësore dhe të ujerave nëntokësore si nga pikepamja sasimore ashtu dhe nga ajo cilësore. Kjo punë tashmë ka filluar me Studimin e Fizibilitetit mbi Burimet Ujore në jug të Shqipërisë (DFAA-MPP & T), të cilat mbulojnë të gjithë zonën në jug, nga qyteti i Vlores në Sarandë. Mëqenëse investimet afatgjata duan kohë dhe vlera të konsiderueshme financiare, është e rëndësishme që investimet infrastrukturore aktuale afatshkurter dhe afatmesme të fokusohen në zgjerimin e rrjetit ekzistues të furnizimit me ujë për të mbuluar sa më shumë të jete e mundur zonat e populluara.

II | 2. FURNIZIMI ME UJE DHE KANALIZIMET

1.1. Furnizimi me Uje

Vleresimet e kushteve hidro- gjeologjike dhe hidrologjike

Vleresimi i rrjetit hidrografik dhe burimeve nentokesore te ujit ne zone, i kapaciteteve te tyre dhe mundesite per projekte ne perspektive te zhvillimit te infrastruktures ujore, jane bazuar ne studimet ekzistuese si dhe ne disa studime te ndermarra rishtazi ne zone. *PAP/RAC - SOGREAH: Plan-Studim i Zhvillimit te Integruar te Bregdetit - Raporti Paraprak dhe Studim i Fizibilitetit "Mbi Burimet Ujore ne jug te Shqiperise, Draft Analiza, Alternativat (DFAA-MPP & T)*

Situata hidrologjike: Zona e studimit pershkohet nga nje numer rrjedhash ujore, ku me e rendesishme eshte **rrjedha/perroi i Kudhesit**. Perroi i Kudhesit furnizohet nga burimet i tij ne malet ne lindje te bregdetit dhe derdhet ne det. Kjo rrjedhe (si te gjitha rrjedhat e tjera me te vogla), kryesisht ka uje gjate dimrit dhe ne raste te veçanta te reshjeve te rrembyera edhe gjate veres..

Rezervat e ujerave nentokesore: Kushtet hidro-gjeologjike varen nga struktura gjeologjike dhe morfologjike e zones bregdetare. Ekzistojne burime natyrore te shumta ujore me sasi uji te kufizuar pothuajse ne te gjitha zonen e studimit. Ujerat jane te nje cilesie shume te mire. Keto burime kane nje origjine karstike dhe dalin ne nivele te ndryshme hipsometrike (burimet ne fshatin Dhermi, Potam, burimet ne fshatin Qeparo, etj).

Bazuar nga sa pame me siper, mund te thuhet se burimet ujore ne zonen e studimit (Bashkia Himare) nuk jane te mjaftueshme per te permbushur kerkesat per uje, qe rrjedhin nga nje konsumim ne rritje te tij ne te ardhmen, duke pasur parasysh kerkesat ne rritje nga zhvillimi i turizmit.

Konsulenti mendon se sherbimet definitive te furnizimit me uje ne zonen e projektit duhet te zgjidhet ne nje fokus me te gjere hapesinore, ekonomik dhe teknik dhe jo duke u perqendruar ne çdo njesi ne veçanti. Zgjidhjet e veçanta dhe lokale duhet te mbesheten dhe zbatohen, duke ju referuar zgjidhjes definitive te te gjitha territorit te Bashkise Himare, ose edhe me gjere, gjithmone nepermjet studimeve te thella dhe te detajuara te burimeve ujore, jo vetem ne zonen e Bashkise Himare por edhe ne baze rajonale. Ky koncept do te çojte ne perdorimin me te mire te mundshme te pasurive ujore per zhvillimin e duhur perspektiv te ketij territori.

Aktualisht ka disa studime per furnizimin me uje te zones, te zbatuara apo ne stad projektimi te cilat pothuajse mbulojne nje pjese te mire te territorit te Bashkise se Himares. Ekzistenca e sistemeve te veçanta te furnizimit me uje te cilat mbulojne terriore te kufizuara do te komplikojte edhe me shume administrimin dhe menaxhimin e ujit nga Departamenti i Sherbimeve Publike, me staf dhe pajisje modeste.

Uje i nxjerre nga pusët e ceketa shteterore dhe private te hapura jane shpesh te ndotur per shkak edhe te efekteve infiltruese te ujerave te zeza, duke bere qe direktivat perkatese te BE 80/778/EEC dhe 98/83/EEC te mos jene plotesuar deri me tani. Kjo situatë rrezikon drejtperdrejte dhe ne vazhdimesi shendetin e njeriut, prandaj kerkon t'i jepet prioritet i larte kapercimit te ketij problemi.

Mundesite e furnizimit me uje

Furnizimi me uje nga burimet: Llogaritjet per popullsine ekuivalente qe do te perdorin burimet ujore bregdetare eshte bere mbi bazen e nje konsumi specifik per fryme prej 240 l / p / d, siç percaktohet me Dekretin Nr 102 te Qeverise Shqiptare te vitit 1992. Kjo vlere standarde perfshin 150 l / p / d konsum familjar, 40 l / p / d, konsum specifik institucional dhe 50 l / p / d per humbjet (25% i totalit). Eshte e mjaftueshme te thuhet se burimet ujore bregdetare dhe ato potenciale nentokesore llogariten ne 144.228 m³ /dite e cila do te kenaqe 600.000 banore bazuar ne nivelet e mesiperme te konsumit. Burimet ujore karstike te shfrytezueshme ne zonen e projektit dhe ne afersi te rajonit jane si ne vijim:

- a) Burimi i Buronjes – 300 l/s;
- b) Burimi i Borshit – 170 l/s;

Burimi i Buronjes: Nje projekt ekzistues i furnizimit me uje (faza paraprake), e filluar nga autoritetet kombetare parashikon nje sistem te perbashket te furnizimit me uje per qytetin e Himares dhe fshatrat perreth Qeparo, Pilur, Kudhes, si dhe disa banesa ne gjirin e Porto Palermo. Projekti perfshin ndertimin e nje rezervuari te ri (V = 5000 m³) ne Himare dhe perdorimin e burimit te Buronjes (kapaciteti minimal 300 l / s) ne brendesi te Qeparoit. Kapaciteti minimal i burimit te Buronjes prej 300 l / s eshte me se i mjaftueshem per te mbuluar kerkesen per uje te fshatrave ne fjale nga ky projekt.

Projekti synon ndertimin e nje linje kryesore tubacioni nga burimi i Buronjes ne Porto Palermo. Gjithashtu do te ndertohen degezime linjash per ne Pilur dhe Kudhes. Nga Porto Palermo linja kryesore vazhdon pergjate bregut deri ne Himare. Per shperndarjen e ujit jane parashikuar dy stacione pompimi. Per akumulimin e ujit dhe rregullimin e presionit jane menduar kater rezervuare, nje ne Pilur, nje ne Kudhes, i treti dhe i katerti ne Himare. Projekti synon shtrirjen e linjes kryesore te ujit ne Veri me qellim te lidhjes se fshatrave Vuno dhe Ilias me rrjetin kryesor.

Nga pikepamja e sigurise se furnizimit ky projekt (ne te dy variantet) do te realizoje nje permiresim te dukshem te furnizimit me uje per komunitetin, pasi kapaciteti i burimit te Buronjes se bashku me burimet e tjera ujore jane te mjaftueshme per te mbuluar kerkesen per uje per te gjithë fshatrat e bregut. Bazuar ne nevojen ekuivalente per uje prej 190 l / cd dhe kapacitetin minimal prej 300 l / s te burimit te Buronjes, teorikisht nje numer prej 136.000 personash mund te furnizohen me uje te pijshem.

Megjithate, nga nje kendveshtrim afatgjate, burimi i Buronjes mbetet nje opsion realist per furnizimin me uje te vendbanimeve bregdetare. Prandaj ai mund te perfshihet ne potencialin e burimeve ujore bregdetare.

Burimi i Borshit perdoret per furnizimin me uje te fshatrave Borsh dhe Qeparo i ri me rrjedhje te lire. Nje pjese e ujit te nxjerre nga burimi kalon ne rrjetin shperndare dhe nje pjese kalon ne rezervuar. Sasia dhe cilesia e ketij burimi eshte mundesi e mire per zgjidhjen perfundimtare te furnizimit me uje ne zone, duke shfrytezuar vecanerisht rrjedhjen e lire me gravitet te tij.

Furnizimi nga pusët e shpimit: Disa burime të rëndësishme të ujerave nentokesore mund të propozohet për tu marrë në konsideratë në tri fusha të reja të ndodhura pranë disa luginave lumore karstike afër zonës së projektit.

- a) Pellgu ujembajtes i Himares – 200 l/s;
  - b) Pellgu ujembajtes i Qeparos – 200 l/s;
  - c) Pellgu ujembajtes i Borshit – 150 l/s
- a) **Pellgu ujembajtes i Himares**, pozicionohet nga lindje në pjesën në qendër të Himares dhe rreth 1.5 km larg nga bregdeti i Detit Jon. Kjo duhet të jetë së paku topografikisht zona më e mirë për shfrytëzimin e ujërave sipërfaqësore dhe nentokesore. Mendohet se me gjashtë puse mund të pompohen rreth 200 l/s.
- b) **Pellgu ujembajtes i Qeparo**, ndodhet në luginën e lumit Qeparo, që rrjedh në drejtimin veri-jug. Këtu mund të shpohet gjashtë puse përgjatë luginës me një kapacitet total rreth 200 l/s. Për çdo propozim në pellgun ujembajtes duhet të paktën të shpohet dy puse në shkëmbinj karstike për të provuar kapacitetet përkatëse.

Furnizimi i Kombinu: Ky opsion i referohet propozimit të konsideruar më të pershtatshëm në studimin Studimin e para-fizibilitetit mbi “Burimet Ujore në Jug të Shqipërisë (DFAA-MPP & T), i cili sugjeron përdorimin e:

- Pellgut ujembajtes të Vrionit;
- Burimet e Bakajvës;
- Burimet e Sasaj;
- Burimet e Borshit;
- Burimet e Tatzatit, pjesërisht.

Është llogaritur se vetëm burimet e Saajt dhe të Borshit (me rrjedhje të lirë) me kapacitetet e tyre mund të përballojnë furnizimin me ujë për të paktën 6-8 muaj të vitit dhe përdorimin e burimeve të tjera (një pjesë me stacione pompimi) gjatë periudhës së pak të vitit.

Këto janë disa mundësi por zgjidhja më e mirë e mundshme e furnizimit me ujë duhet të bazohet në studime më të detajuara teknike makro-ekonomike afatgjate të burimeve ujore. Kjo punë ka filluar me Studimin e para-fizibilitetit mbi “Burimet Ujore në Jug të Shqipërisë (DFAA-MPP & T), e cila trajton të gjithë zonën jug-perëndimore nga qyteti i Vlores deri në Sarandë. Meqenëse zona e projektit Bashkia Himare është pjesë e bregdetit jugor shqiptar, të gjithë nderhyrjet aktuale në infrastrukturën e furnizimit me ujë duhet të marrin në konsideratë nderhyrjet e planifikuara në shërbimin e furnizimit me ujë të studimit të mesiperm. Duke qenë se investimet afatgjate kërkojnë kohë dhe sasi të konsiderueshme financiare, është e rëndësishme që investimet afatshkurter dhe afatmesem të fokusohen në zgjerimin e rrjetit shpërndarës ekzistues të ujit për mbuluar sa më shumë që të jetë e mundur territoret e populluara.

Meqenëse siç e thamë kjo do të arrihet nëpërmjet investimesh të konsiderueshme, aktualisht duhet propozuar një zbatim gradual i sistemit të monitorimit, duke u përqendruar në çështje të rëndësishme institucionale dhe atyre të parametrave të

cilesise se ujit (p.sh. percaktimit te vendeve dhe kohes per marrjen mostrave te ujit, CSB, E.coli). Ne kete menyre mund te zbutet pakenaqesia per cilesine e sherbimit te furnizimit me uje.

Siç është shpjeguar më lart, ka disa burime të ujit në zonën e burimeve natyrore me ujë të ujëmbajtësve të ndryshme. Të gjithë ata kanë sasi të tyre (të qëndrueshme ose të ndryshueshme gjatë vitit), të cilësisë dhe te vendndodhjes. Duke marrë parasysh dhe kombinim e secilës prej tyre me rezultat në skenarë të ndryshëm për përmirësimin e zgjidhjes se shkurtër / afat gjatë për këtë çështje të rëndësishme, veçanërisht në zonën e Bashkisë se Himarës me vlera të konsiderueshme për zhvillimin e turizmit. Detyra kryesore e pushtetit lokal në infrastrukturën e ujit është që të fokusohet në:

- (a) përmirësimin e situatave ekzistuese (afat të shkurtër);
- (b) përgatitja e zgjidhjes perfundimtare lokale apo rajonale (afatgjatë);

Natyrisht menyra e sipermendur do të varej nga mbështetja financiare dhe institucionale si dhe bashkëpunimi ne nivel qendror dhe lokal. Krahas perspektivës e furnizimit me ujë, Bashkia duhet të jetë e përqendruar në përmirësimin e gjendjes ekzistuese e menjëherëshme, përmes:

- (i) kontrollit e furnizimit me cilësinë e ujit (p.sh. përcaktimin e vendndodhjes dhe kohës për marrjen e mostrave të ujit, CSB, E. coli).
- (ii) zgjerimin e furnizimit me ujë dhe rrjetin ekzisues i kanalizimeve për të mbuluar shtëpitë e reja
- (iii)eliminimin e te gjitha rrjedhjeve te ujit;
- (iv)instalimi i matesave te ujit (ujematesve):
- (v) permiresimi i shperndarjes se ujit: dhe
- (vi) rritja e masave te menjëherëshme per mbledhjen e taksës së ujit, për shërbimet e ujit, duke u përqendruar në çështjet e rëndësishme institucionale dhe parametrat e cilësisë së ujit.

Për të qenë te fokusuar në zgjidhjen e perspektivës ka dy menyra, siç është thënë më lart. Zgjidhja lokale që merr ujë nga burimi i Bulonjes (300 l/s) do të furnizojë me ujë për katër njësi si Kudhes fshat, Pilur, Porto Palermo dhe qytetin e Himarës. Si pjesë e këtij rrjeti do të jenë dy stacione pompimi dhe katër rezervuare të ujit, një në Pilur, nje ne Kudhes dhe dy në zonën e Bashkise se Himarës. Tre prej tyre do të jenë të reja dhe një është rezrvuari i ujit ekzisues i permiresuar në Potam (5 000m3).Rezervuari tjetër i ujit i Himarës do të jetë afër lagjes se Stefaneli (1 000m3).

Zgjidhja rajonale e cila do të fillojë nga stacioni i pompimit të ujit të Vrionit (250l / s), do të mbledhë burimet kryesore pergjate rrugës, në zonën e Himarës, si Bakaj (500l / s), Sasaj (200l / s), Borshit (170l / s) dhe burime te pjesës se Tatzati (deri në 1 000L / s). Nga llogaritja rezulton, qe burimet e Sasaj dhe Borshit mund të furnizojne me ujë në zonë nga graviteti për rreth 6-8 muaj dhe vetëm për pjesën e mbetur te vitit furnizimi me ujë do te jete i nevojshem nga stacioni i pompimit te Vrionit dhe burimet e ujit ne Bakaj.

Secila prej zgjidhjeve ka avantazhet dhe disavantazhet përkatëse, kështu që vetëm një ekip profesional, duke analizuar çdo opsion, jo vetëm gjate fazës se zbatimit, por edhe

gjate kostimit, e fazes se funksionimit dhe menaxhimit te ketyre sherbimeve, mund të vendosë për mundesine e zbatimit te ketij projekti.

Zgjidhjet e rrjeteve përkatëse janë treguar në hartën e infrastrukturës së re të Bashkise së Himarës.

1.2 Problematikat e kanalizimeve

Nga vezhgimet e viteve te fundit ekziston nje tendence e perkeqesimit te cilesise se ujit. Per sa i perket turizmit lokal veror numri i popullsise ne muajt Qershor, Korrik dhe Gusht rritet me rreth 150% pjesa me e madhe ne qytetin e Himares. Ne menyre qe te perballohet kjo prirje dhe per te shmangur ndotjen e mjedisit uJOR ne te ardhmen eshte e nevojshme nje infrastrukture funksionale per grumbullimin dhe trajtimin e ujerave te zeza dhe atyre te perdorura. Kjo perfshin rehabilitimin e objekteve ekzistuese si dhe ndertimin e atyre te reja per zgjerimin e rrjeteve te grumbullimit te ujerave te zeza dhe per sigurimin e kapaciteteve te mjaftueshme per trajtimin dhe perpunimin e tyre.

Bashkia e Himares i jep prioritet te larte permiresimit te sistemit te ujerave te zeza pasi si popullsia rezidente edhe ajo turistike vuan nga ndikimi i pakendshem i situates me ujerat e zeza. Me projektin e Himares, Bashkia po perpiqet per rehabilitimin e sistemit ekzistues te kanalizimeve si dhe per zgjerimin e rrjetit ne menyre qe te perfshije te gjitha zonat e banuara ne rrjetin e kanalizimit. Sipas mendimit me te mire teknik vend-grumbullimi i ujerave te ndotura aktual duhet te mbyllet dhe nje impiant i ri perpunimi mekanik-biologjik duhet ndertuar. Banesat e reja duhet te lidhen ne zgjatimet e rrjetit ekzistues fundor te kanalizimeve, ndersa gropat septike ekzistuese duhet te mbyllen per te frenuar ndotjen e tokes dhe te ujerave nentokesore. Per shtepite e veçuara dhe ne distance nga kolektoret e rrjetit te kanalizimeve ku lidhja me te mund te jete e kushtueshme, zgjidhja do te jete instalimi i nje impiant trajtimi te veçante kompakt i parafabrikuar. Megjithate, vendimin per nje opsion te veçante apo per ndertimin e lidhjes me kanalizimin bashkia do te bazohet ne konsideratat ekonomike te nje projektimi te detajuar.

Zgjidhjet teknike te propozuara:

Impianti i trajtimit klasik: Nga pikepamja ekonomike e efikasitetit te pastrimit si dhe ate te funksionimit, zgjidhja me e mire eshte ndertimi i nje impianti te vetem te madh klasik te trajtimit, per te gjitha njesite. Arsyeya eshte se shpenzimet e pergjithshme specifike te trajtimit te ujit zvogelohen me rritjen e numrit te popullsise te lidhur ne te. Meqenese shtrirja e rrjetit te kolektoreve te ujerave te zeza kondicionon kostot specifike te rrjetit (kostot e kanalit, tubacioneve), ajo duhet te merret ne konsiderate per planifikimin e impiantit te trajtimit. Duke njohur strukturen morfologjike te rajonit bregdetar dhe per shkak te distancave te gjata ndermjet disa fshatrave, nuk eshte ekonomik ndertimi i nje rrjeti te gjate kolektori qe do te lidh te gjitha vendbanimet. Perveç vleres se madhe financiare per ndertimin, nje sistem i tille do te kerkoje perpjekje dhe financime te konsiderueshme edhe per funksionim dhe mirembajtje. Per fshatrat e vegjel qe ndodhen relativisht afer njeri-tjetrit, sigurimi i nje rrjeti unik kolektori me shkarkim ne nje impiant trajtimi te perbashket mund te jete nje zgjidhje e arsyeshme. Alternative do te ishte realizimi i disa rrjeteve kolektoresh te veçante dhe impiante trajtimi respektive. Megjithate, kjo eshte nje

çeshtje e planifikimit të projekteve të veçante dhe do të varet edhe nga kushtet specifike lokale.

Impiant kompakt trajtimi i parafabrikuar: Për shtepite e shkeputur dhe për vendbanime të vogla me densitet të ulet të vendosura në fshatra të thella, ndertimi i një impianti trajtimi klasik do të ishte jo i arsyeshëm. Kostot specifike të ndertimit do të rriten në mënyrë të pajustificuar. Performanca funksionale e një impianti klasik mund të mos jetë e pershtatshme, prandaj realizimi i një impianti kompakt të parafabrikuar trajtimi do të jetë një zgjidhje më e mirë. Ato janë të pershtatshme për kapacitete nga një familje e vetme deri në një grup shtepish të një vendbanimi të vogël. Në çdo rrethane zbatimi i arsyeshëm i tipit klasik ose kompakt është i ngjashëm, prandaj zgjidhja dhe vendimi i perfundimtar për një opsionin optimal do të varet nga kushtet lokale. Në rajonin bregdetar argumenti për impiantin e trajtimit kompakt të parafabrikuar është instalimi i shpejtë dhe me efekte të shpejta pozitive në mjedis në drejtim të reduktimit të ndotjes. Gjate procesit të planifikimit afatgjatë, është normale zgjidhja në teresi i problemit për sistemet e kanalizimeve që përfshin disa vendbanime, përfshirë dhe ato nuk janë konsideruar si pjesë e një zgjidhje unike.

Kjo do të bëjë që punimet e ndertimit të jenë shumë më të shkurtra. Për situatën e tanishme arsyeja më bindëse dhe qëllimi është zvogëlimi i ndotjes së mjedisit, i cili të mund të arrihet në një afat të shkurtër për disa pjesë të vendbanimeve bregdetare. Kjo zgjidhje mendojmë se është më e mirë se sa të pritet për një koncept kompleks të trajtimit rajonal, i cili ka nevojë për shumë vjetërgatitje. Me fjale të tjera, një reduktim i menjehershëm i ndotjes së mjedisit në të ardhmen e afert është më e mirë se mos ta kemi atë. Kjo qasje është në përputhje me politiken qeveritare për ujërat e ndotura bregdetare. Impiantet e trajtimit klasik janë objektiv afatgjatë; zgjidhjet lokale në shkallë të vogël janë përpjekje për mundësi të ndërmjetme. Përveç kësaj, duhet të vihet në dukje se opsioni i shpejtë i impianteve kompakte të parafabikuara nuk e përjashton konceptin e zgjidhjes afatgjatë bashkiake apo rajonale të trajtimit të këtyre ujërave.

Gropat septike: Avantazhet e gropave të rregullta septike është kostoja e ulet, jetegjatesia e shërbimit dhe funksionimit të qëndrueshëm. Disavantazhi qëndron në efikasitetin e kufizuar të pastrimit, për shkak të trajtimit vetëm mekanik dhe të rrezikut të ndotjes së ujërave nëntokesore.

Megjithatë në shumë raste për shtepite dhe vendbanimet e shkeputura, impiantet e trajtimit të parafabikuara nuk mund të financohen, opsion alternativ ende janë gropat e rregullta septike. Shpenzimet totale janë më të ulëta se sa për metodën e impianteve të parafabikuara, metode që është pranuar në zone edhe për shkak të funksionimit individual dhe pavarësisë nga furnizimi me energji. Megjithatë, gropat septike ekzistuese shpesh tregojnë gjendjen e pamjaftueshme të kushteve të ndertimit dhe të funksionimit. Në pjesën më të madhe këto objekte duhet ose të rehabilitohen ose të mbyllën dhe të zëvendësohen nga një ndërtim i ri. Vendimi për opsionin më të pershtatshëm duhet të arrihet me vlerësimin e rasteve specifike teknike dhe kostove të lidhura me to.

Megjithatë gropat septike mundësojnë vetëm trajtimin mekanik, efikasiteti i pastrimit është gjithmone më i ulët se trajtimi me pajisjet e parafabikuara. Prandaj nga këndvështrimi i reduktimit të ngarkesës së ndotjes ato janë një zgjidhje më e keqe se

trajtimit me impiantin e parafabrikuar. Por duke marre parasysh mjetet e kufizuara financiare per infrastrukturen e ujit, ato do te ndikojne duke lene situaten e ujerave te zeza ashtu siç ajo eshte sot. Ne qofte se zgjedhja do te jete ndermjet trajtimit me impiant te parafabrikuar dhe gropave septike, vendimi do te varet nga mundesia e financimit, kushteve social-ekonomike dhe mundesise se furnizimit me energji. Ndersa nga pikepamja e mbrojtjes se mjedisit mundesia me impiant te parafabrikuar do te jete me e avantazhuar. Per me tej, kostot totale (per ndertimin dhe funksionimin) duhet te mbulohen. Nje parakusht tjetër është ne mundesine e furnizimit me energji per nje funksionim te vazhdueshem. Nese ndonje nga keto kerkesa nuk eshte e siguruar, zgjidhja me grupa te rregullta septike mund te jete zgjidhja me e mire afatshkurter.

Si furnizimi me ujë dhe çështja e kanalizimeve janë një nga detyrat kryesore të Bashkise, edhe në këtë rast ndryshimi i situatës do të kalojë përmes dy koncepteve:

- (a) përmirësimin e gjendjes ekzistuese (ndërrhyrje afatshkurtër):
- (b) zgjidhja perfundimtare individuale për çdo njësi apo e bashkuar me ate më të afert (afatgjatë)definitive solution individual for each unit or join with closer one (long term)

Përmirësimi i menjëhershëm i situatës se kanalizimeve duhet të ndjehet:

- (i) kontrollin, rehabilitimin ose heqjen e gropave septike prane burimeve të afërta te furnizimit me ujë / stacioneve te pompimit dhe zbatimin e standardeve në funksionim dhe ne menaxhimi të mbetjeve të tyre. Në çdo rast duhet të jetë monitorimi sistematik i ujerave dhe cilesise se ujerave nëntokësore;
- (ii) zgjerimi i rrjetit të kanalizimeve ekzistuese për të mbuluar të gjitha shtepite dhe pjesë të vendbanimeve;
- (iii)impiante kompakte te parafabrikuara te trajtimit për shtëpitë e shkëputura dhe zonat e largëta.

Bashkia duhet të vleresoje zgjidhjen e përhershme të problemit te kanalizimeve . Për qytetin e Himarës, tashmë ekziston Projekti që do të lidhë të gjitha vendbanimet e zonës me rrjetin e kanalizimeve ekzistuese dhe do të përdorë impiantin ekzistues te trajtimit klasike, përmirësimin e teknologjisë se trajtimit nga ajo mekanike siç është tani, në ate bio-mekanike, duke ruajtur të njëjten vend derdhje. Linja e kanalizimeve është paraqitur skematikisht në hartën e re te infrastrukturës.

Për pjesën tjetër të zonave të Bashkise, ashtu siç është shpjeguar më lart, impiantet klasike të trajtimit mund të jenë të pavarura për çdo fshat (njësi) ose impiant i perbashket trajtimi, në vartesi të strukturës morfologjike të zonës bregdetare, distancave midis fshatrave, dhe koston për funksionimin dhe mirëmbajtjen, etj.

Për fshatrat e vegjel, të vendosura relativisht afër njëri-tjetrit, sigurimi i një rrjeti te perbashket grumbullimi, qe shkarkon në një impiant te vetem trajtimi mund të jetë një zgjidhje e arsyeshme. Alternativë tjetër do të jetë realizimi i disa rrjeteve të veçanta grumbullimi dhe impiantesh përkatëse të trajtimit. Megjithatë, kjo është një çështje e projekteve te fisibilitetit qe do te zgjidhet në vartesi me kushtet specifike lokale dhe burimeve te financimit, gje qe i kalon objektin e punes se Konsulentit..

1.3 Projektet e infrastruktures ujore dhe te kanalizimeve

Projektet e infrastruktures ujore dhe kanalizimeve ne vendbanimet e bashkise se Himarespershkruhenh ne listen e projekteve, te grupuara ne kater lloje te nderhyrjeve te nevojshme (si me poshte). Projektet specifike do te bazohen ne studimet e fizibilitetit perkates, sipas kushteve te vendbanimeve

Tipi i nderhyrjes se nevojshme te kerkuar:

1. **Zgjerimin e rrjetit te furnizimit me uje dhe kanalizimet ekzistuese per te mbuluar te gjithe zonen e populluar / sigurimin e impianteve te trajtimit per çdo njesi banimi, ne funksion te kushteve;**
2. **Ndertimin e impianteve te trajtimit te ujrave te ndotur: (i) te veçante per çdo zone ose (ii) impiant trajtimi te perbashket me zonen bashkengjitur.**
3. **Ndertimi i objekteve sanitare turistike ne afersi te plazhit, tualet publik lidhur me impiantin e trajtimit me te afert, (ii) impiant kompakt i ndare.**
4. **Ndertimin e impianteve kompakte te parafabrikuara ose gropave septike te rregullta per shtepite e veçuara.**

Ne fazen e dyte te trajtimit radikal duhet te realizohet rehabilitimi, kontrolli, ose heqja e gropave septike ne afersi te objekteve ujore / stacioneve te pompimit dhe respektimin e standardeve te funksionimit dhe menaxhimit te mbetjeve te tyre. Ne çdo rast duhet te ekzistojë monitorimi sistematik i cilesise se ujrave nentokesore dhe atij ne rrjetin e furnizimit.

Monitorimi i rregullt dhe permanent i parametrave kimik dhe mikrobiologjik per cilesine e ujit te pijshem duhet te respektohet dhe zbatohet.

Nderhyrjet specifike per çdo njesi do te jene si me poshte:

Palasa
Zgjerimi i rrjetit te furnizimit me uje per te mbuluar te gjithe popullsine;
Kontrolli i kushteve teknike te gropave septike. Per shtepite e shkeputura, lidhja me rrjetin e ri te kolektorit ose sigurimi i nje zgjidhje trajtimi te veçante (impiant trajtimi te parafabrikuar kompakt ose grupa septike), sipas rasteve individuale
Ndertimin e impiantit te trajtimit (i) i veçante per Palasen; (ii) impiant i perbashket me Dhermiun.
Dhermi
Zgjerimi i rrjetit te furnizimit me uje per te mbuluar te gjithe popullsine;
Permiresimin e administrimit te ujit dhe reduktimin e humbjeve teknike;
Ndertimin e impiantit te trajtimit te ujrave te ndotur (i) te veçante per Dhermiun; (ii) impiant te perbashket trajtimi me Palasen;
Planifikimi i impianteve sanitare per pushuesit ne bregdet (i) tualet publik te lidhur

me rrjetin e kolektoreve lokal; (ii) tualet publik trajtimi te parafabrikuar
Ilias
Zgjerimi i rrjetit te furnizimit me uje per te mbuluar te gjithe popullsine;
Permiresimin e administrimit te ujit dhe reduktimin e humbjeve teknike;
Ndertimi i nje rrjeti te ri kolektori per zonat e reja rezidenciale;
Ndertimin e impiantit te trajtimit te ujrave te ndotur (i) te veçante per Ilias; (ii) impiant te perbashket trajtimi me Vunon;
Impiante kompakte te parafabriuara trajtimi apo gropa septike per banesat e shkeputura;
Vuno (Jal)
Zgjerimi i rrjetit te furnizimit me uje per te mbuluar te gjithe popullsine;
Permiresimin e administrimit te ujit dhe reduktimin e humbjeve teknike;
Ndertimi i nje rrjeti te ri kolektori per zonat e reja rezidenciale
Ndertimin e impiantit te trajtimit te ujrave te ndotur (i) te veçante per Vunoin; (ii) impiant te perbashket trajtimi me Iliasin;
Impiante kompakte te parafabriuara trajtimi apo gropa septike per banesat e shkeputura;
Planifikimi i impianteve sanitare per pushuesit ne bregdetin e Jal-set (i) tualet publik te lidhur me rrjetin e kolektoreve lokal; (ii) tualet publik trajtimi te parafabrikuar
Himara
Zgjerimi i rrjetit te furnizimit me uje per te mbuluar te gjithe popullsine;
Permiresimin e administrimit te ujit dhe reduktimin e humbjeve teknike;
Ndertimin e rrjetit te ri te kolektoreve te lidhur me rrjetin kryesor te impiantit te qytetit te Himares, mbylljen e gropave septike;
Sisteme kompakte te parafabriuara trajtimi per shtepite e shkeputura;
Planifikim i impianteve sanitare per pjesen e poshtme te kodres se Himares se vjeter: (i) zgjidhje e veçante (impiant kompakt i parafabrikuar), (ii) kanalizime te lidhura me impiantin kryesor te bashkise.
Porto Palermo
Ndertimin e rrjetit te ri te kolektoreve per vendbanimet ekzistuese, mbylljen e gropave septike.
Ndertimin e impianteve te trajtimit (i) kompakte te parafabriuara per trajtim te veçante, (ii) lidhje me impiantin e trajtimit te Himares ose Qeparoit;
Impiant trajtimi te parafabrikuar apo gropa septike per shtepite e shkeputura;
Per sherbimin sanitar turistik (i) impiant i veçante trajtimi; (ii) te lidhur me rrjetin e kolektoreve.
Piluri

Zgjerimin e rrjetit të furnizimit me ujë për të mbuluar të gjitha zonat e banuara;
Lidhja me rrjetin kryesor të furnizimit me ujë të Bashkisë Himarë;
Ndërtimin e rrjetit të kolektoreve dhe mbylljen e gropave septike; Ndërtimin e impiantit të trajtimit të ujrave të ndotur të veçante për fshatin Pilur;
Impiante kompakte të parafabrikuara ose gropa septike të rregullta për shtëpitë e veçuara.
Kudhes
Lidhja me rrjetin kryesor të furnizimit me ujë të Bashkisë Himarë;
Ndërtimi i një rrjeti të ri kolektorësh për zonat rezidenciale dhe mbyllja e gropave septike;
Ndërtimi i impiantit të trajtimit të ujrave të ndotur: (i) impiant të veçante për fshatin Kudhes, (ii) kolektor të lidhur me impiantin e trajtimit të fshatit Qeparo.
Qeparo
Lidhja me rrjetin kryesor të furnizimit me ujë të Bashkisë Himarë;
Ndërtimi i një rrjeti të ri kolektorësh për zonat rezidenciale dhe mbyllja e gropave septike;
Ndërtimin e impiantit të trajtimit të ujrave të ndotur (i) të veçante për fshatin Qeparo eventualisht kompakt i parafabrikuar, (ii) impiant trajtimi i perbashket me fshatin Kudhes;
Impiante kompakte të parafabrikuara ose gropa septike të rregullta për shtëpitë e veçuara.

1.4. Udhezues për projektet e furnizimit me ujë dhe kanalizimet

A. Faza e projektimit/planifikimit:

- Duhet bërë një studim kompleks (ekonomik, hidro gjeologjik, social), që të ofrojë më shumë se një alternativë. Me të miri duhet të zgjidhet bazuar në:
  - a. koston;
  - b. mundësitë e financimit;
  - c. kohën e zbatimit;
  - d. kostot e funksionimit;
  - e. teknologjinë;
  - f. fleksibilitetin e funksionimit të rrjetit, etj.;
- Zbatimi në fazën e planit, sipas burimeve të financimit.
- Ndarjen e ndërtimit të rrjetit të furnizimit me ujë në seksione, bazuar në njesitë hidraulike (burim, puse, vepermarrje);
- Disa fshatra të Bashkisë së Himarës mund të kenë rrjete të perbashket kolektorësh të ujrave të zeza, në varësi të kushteve duke bërë vlerësime për çdo rast dhe sigurisht të realizuar/zbatuar në fazën.

B. Faza e zbatimit:

- Te gjitha projektet parciale duhet te marrin ne konsiderate studimin afatgjate dhe rajonal te furnizimit me uje.
- Monitorim te rregullt te cilesise se ujit te pijshem nepermjet analizave kimike dhe bakteriologjike (sipas kriterëve te Keshillit te Evropes).
- Shperndarje dhe menaxhim sa me te mire te ujit per nje funksionim sa me te mire te sistemit;

Duke ditur qe investimet afatgjate kerkojne kohe dhe sasi te konsiderueshme financiare, eshte e rëndesishme qe *investimet afatshkurter dhe afatmesme ne infrastrukture te jene te fokusuar ne zgjerimin e rrjetit te shperndarjes se ujit per te mbuluar sa me shume qe te jete e mundur zona te banuara.*

Permiresimi i gjendjes aktuale duhet te ndjeke aktivitetet/projektet e meposhtme:

- Detajimi i nje programi investimesh ne baze te vleresimit realist te kostove perkatese.
- Permiresimi i shpejte afatshkurter qe mund te zbatohet deri ne tre vjet, per te minimizuar ndryshimin midis nevojës/kerkeses per uje dhe pasurise ujore te zones, *e financuar nga qeveria qendrore/lokale;*
- Hartimi i nje plani infrastrukturor afat mesem dhe afat gjate qe mund te plotesoje nevojat per uje familjare, industriale, tregtare dhe ate te sektorit te turizmit, *financuar nga qeveria qendrore ose donatore;*
- Formulimin dhe miratimin e nje rregulloreje per trajtimin e ujrave te ndotur per sherbimet e reja, hotelet dhe apartamentet (**per me shume se 20 shtreter/persona**) per:
  - a. Ndertimin nga ana e tyre te impianteve biologjike te trajtimit te ujrave te ndotura;
  - b. Funksionimin e tyre nen mbikeqyrjen dhe kontrollin e inspektoratit publik te bashkise;
  - c. Ujerat e mbetura pas trajtimit te derdhen ne perrenj ose te filtrohen ne toke pa efekte ndotese;
  - d. Te organizohet ne menyre permanente largimi i mbetjeve fekale sipas nje rregulloreje perkatese, e monitoruar gjithmone nga inspektorati bashkiak.
- Per hotelet/shtepite “BB” apo dhoma me qera, me me pak se **20 shtreter** duhet te formulohet dhe miratohet nje rregullore per:
  - a. Ndertimin e impiantit te tyre bashkekohor te trajtimit te ujrave / gropa septike pa efekte mjedisore;
  - b. Pastrimin/shkarkimin permanent te gropave septike individualisht apo te organizuara nga bashkia (kundrejt nje takse te caktuar).
  - c. Organizimin e derdhjeve te ketyre gropave ne nje rrjedhe te percaktuar/kanal.
- Kontrollin, rehabilitimin ose mbylljen e gropave septike ne afersi te burimeve ujore apo stacioneve te pompimit;
- Zbatimi i standardeve per funksionimin dhe menaxhimin e mbetjeve;
- Ne çdo rast duhet te kete kontroll sistematik te cilesise se ujrave ne rrjetin e furnizimit me uje.

1.5. Konceptimi i koston per projektet e propozuara

Per furnizimin me uje

Kostoja e projekteve te veçanta do te kerkoje nje studim rajonal te fizibilitetit dhe do t'i referohet **zgjidhjes dhe teknologjise perkatese**, e pranuar nga qeveria dhe pushteti vendor.

Kostoja ne vetvete eshte funksion i:

- a) Numrit te popullsisë qe do t'i sherbeje;
- b) Kerkeses specifike per uje;
- c) Relievit te zones;
- d) Teknologjise dhe materialit te perdorur;
- e) Pronesise mbi token, etj.

Ne stadin e ketij studimi, bazuar dhe ne informacionin qe disponojme mund te themi se:

Nje buxhet prej 0.5 milion Euro do te nevojitet per permiresimin e situates se furnizimit me uje vetem per qytetin e Himares.

Siç u tha dhe ne raport, Konsulenti eshte i mendimit per nje zgjidhje rajonale te furnizimit me uje dhe atij te largimit dhe perpunimit te ujrave te ndotura. Per nje vleresim te shpejte mund te merren ne konsiderate koston aktuale te peraferta per keto lloje punimesh si:

- a) Kosto per furnizim per vendosjen e tubacionit DN nga 150-900 ne 330-350 Euro/m;
- b) Kosto njesi per rezervuaret me kapacitet 1000 m³ deri 170.000-200.000 Euro.

Kostoja progresive duhet te marre ne konsiderate koston e vepres se marrjes, stacionet e pompimit dhe puseve, te cilat te gjitha se bashku formulojne koston e projektit per çdo projekt te furnizimit me uje.

Per Ujerat e ndotura: Edhe per projektet e largimit dhe perpunimit te ujrave te zeza, kostoja e projekteve te veçanta do te kerkoje nje studim rajonal te fizibilitetit per mundesite e zgjidhjes per çdo zone te Bashkise Himare. Ajo do te jete ne vartesi te **zgjidhjes se propozuar dhe teknologjise se perdorur**, te pranuar nga qeveria dhe pushteti lokal.

Nga te dhenat e siguruar per vleresimin e planit te propozuar per impiantet e largimit dhe perpunimit te ujrave te ndotura ne Bashkine Himare, si dhe nga eksperiencat e ngjashme mund te thuhet se:

- a) 3.0 milion Euro mund te nevojiten per permiresimin e sistemit te kanalizimeve ne qytetin e Himares;
- b) 1.0 milion Euro do te nevojiten per permiresimin e procesit mekanik te trajtimit te ujrave, e shoqeruar me nje shkarkim ne thellesi te detit.
- c) 1 000-2.000 Euro do te nevojitet per trajtimin me impiant kompakt te parafabrikuar te banesave te shkeputura.

1.6. Konkluzione

1. Permiresimi i sherbimit uxor (ujit te pijshem dhe ujerave te zeza), jane te nje prioriteti te larte per zhvillimin turistik te zones se Bashkise Himare.
2. Zgjidhja me e mire e mundshme, duhet te bazohet ne studim te detajuar tekniko-ekonomik, duke pasur parasysh kapacitetin e investimeve, kapacitetin e burimeve ujore, relievin, kostot e funksionimit dhe te mirembajtjes, popullsine perfituese, etj;
3. Zgjidhjet afatshkurter dhe afatmesme te sherbimit uxor per çdo zone te Bashkise Himare duhet te bazohen/sherbejne dhe respektoje zgjidhjet afatgjate si per furnizimin me uje ashtu edhe per trajtimin e ujerave te ndotur;
4. Bashkia e Himares duhet te perqendrohet ne zgjerimin e rrjetit te infrastruktures ekzistuese ujore ne qytetin e Himares dhe njesive te veçanta, pa neglizhuar ato ne zonat malore, per te mbuluar sa me shume zona te jete e mundur te popullsise dhe gjithashtu ne permiresimin e sherbimeve me kosto te ulet te ujit si eliminimi i humbjeve teknike, instalimi i matesve, etj.
5. Kontrollimin dhe permiresimin e te gjithe gropave septike te banesave te shkeputura te cilat nuk mund te lidhen me kolektorin me te afert dhe veçanerisht ne eliminimin e filtrimeve nentokesore, si rreziku kryesor per ndotjen e ujerave nentokesore;
6. Permiresimin e kapaciteteve profesionale te stafit teknik per kontrollin dhe menaxhimin, e cilesise dhe humbjeve te ujit, etj.

II | 3. FURNIZIMI ME ENERGJI

Shperndarja e energjise tashme eshte e privatizuar nga Kompania Ceke CEZ qe dy vjet me pare. Sipas marreveshjes, shperndarja e energjise ne zonen tone te projektit eshte pergjegjesi e zyres se CEZ ne qytetin e Fierit. Per permiresimin e sherbimeve te ofruara ne zonen e projektit, jane planifikuar investime specifike qe konsistojne ne permiresimin e furnizimit nepermjet projekteve rajonale Sipas informacionit te marre nga zyra pergjegjese per funksionimin e sistemit te furnizimit me energji ne pjesen jugore te zones se studimit (perfshire te gjitha vendbanimet nga Vlora ne Sarande), nderhyrja e fundit ka si qellim reduktimin e humbjeve dhe permbushjen e kerkesave per deri ne 50 vitet e ardhshme. Projekti perbehet nga:

- Modifikimi i karakteristikave teknike ne shperndarje (ndarjen e dy linjave te tensionit te larte nga 35 ne 110 kV;
- Modifikimi i voltazhit te mesem nga 10 KV ne 20 kV;
- Modifikimi i duhur i nenstacioneve;
- Rehabilitimi i rrjetit te tensionit te ulet.

Nje linje e tensionit te larte (220 kV), do lidhe te Fierin dhe Vloren. Projekti i transformimit te sistemit te vjeter te tensionit 35-110 kV eshte zbatuar ne Vlore. Nenstacionet 110 kV jane projektuar apo po zbatohen ne Palase, Himare, etj. Zona turistike nga Vlora ne Sarande do te kete furnizim te sigurt te energjise, si pjese e linjes 110/20kV (permes Bashkise Himare). Linja 110/20kV eshte tashme pjeserisht funksionale ne qytetin e Vlores. Se fundi, mund te themi se ka disa hidrocentrale te vegjel ne zone qe kontribuojne ne furnizimin me energji elektrike nga linjat lokale.- (PAP / RAC - SOGREA: *Plani dhe Studimi i Zhvillimit te Integruar te Bregdetit - Raporti Paraprak*) Konsulenti u informua gjithashtu se nderhyrjet kryesore jane planifikuar ne linjen kryesore te transmetimit. Detajet pritet te merren nga (CEZ) ne Fier.

II | 4. TELEKOMUNIKACIONI

Ky sektor është gjithashtu privatizuar disa vite më parë. Telekomunikacioni është në proces të shpejtë të përmirësimit dhe modernizimit. Bashkia e Himarës si pjesë e zonës më të rëndësishme ekonomike të zhvillimit të Shqipërisë është përfshirë në disa projekte zhvillimi. Sipas informacioneve jozyrtare, kapacitetet ekzistuese të Bashkisë së Himarës do të rriten deri në 3000 numra të rinj / kontrata. Mundësia teknike për rritjen e kapaciteteve telekomunikuese ekziston nëse do të ketë kërkesa. Përdorimi i kabllave optike për internet dhe shërbimet e tjera në kushtet aktuale nuk janë fitimprurëse meqenëse kërkesa është e kufizuar dhe këto shërbime janë kryer kryesisht nga operatorë të mëdhenj të telefonisë celulare si AMC dhe Vodafone.

Si përfundim, zhvillimi i infrastrukurës së telekomunikacionit nuk është aspak një faktor kufizues për zhvillimin e rajonit. Sapo të fillojnë proceset e zhvillimit, infrastruktura e telekomunikacionit do të zgjerohet dhe të përmirësohet për të përballuar kërkesat shtesë. Albtelekomi ka realizuar projekte në mënyrë që të fusë shërbime të reja përveç telefonit, të tilla si internet i shpejtë dhe televizionin kabllor. Për këtë qëllim është e nevojshme të ndërrohet teknologjia ekzistuese e rrjetit, me qëllim zgjerimin e përdorimit të fibrave optike. Qëllimi është që të zvogëlojë gjatësinë mesatare të linjave. Për këtë arsye do të ndërtohen 3 stacione të reja (MSAN), respektivisht në Himarën Fshat, Potam dhe Spile. Kapacitet që synohen janë për rreth 3000 lidhje të reja. Ky shërbim gjithashtu do të shtrihet në Dhermi, Vuno, Qeparo etj., duke ndërtuar dhe këtu disa impiante. Për këtë është e rëndësishme përdorimi i fibrave optike përgjatë rrugës Qeparo – Palasë.

II | 5. MENAXHIMI E MBETJEVE URBANE PER BASHKINE HIMARE

Gjendja e mbetjeve urbane dhe atyre te ndertimit ne Bashkine Himare eshte kaotike. Kudo gjenden grumbullime plehrash te hedhura ne vendet te papershtatshme (lugina, qytet, fshat, rruge kombetare, buze detit etj). **Hapi i pare i domosdoshem dhe urgjent** eshte pastrimi dhe largimi i tyre nga te gjitha pikat e pershkruara dhe te identifikuara nga specialistet ne terren ne raportet e meparshme (Vishe, Ilias, Himare, Qeparo, Jale. Dhermi, Porto Palermo, Gjipe etj) dhe depozitimi i tyre ne zonen e percaktuar(stacion transferimi) nga Bashkia Himare prane zones industriale. Mundesimi i eleminimit eshte me kosto shume te ulet.

Menaxhimi i mbetjeve urbane dhe ndertimi eshte pjese e infrastruktures dhe duhet te bazohet ne ligjin Nr .9010, date 13.2.2003. Eliminimi i tyre kontribuon ne mbrojtjen e shendetit te banoreve, ne permiresimin e kushteve te jeteses dhe cilesine e saj, ekuilibrin ekologjik, ne turizem si dhe ne ruajtjen afatgjate te burimeve natyrore. Menaxhimi i mbetjeve urbane dhe atyre te ndertimit ne Bashkine Himare ne pergjithesi nenkupton:

- Grumbullimin ne çdo fshat dhe qytet te ketyre mbetjeve sikurse dhe pastrim rruges dhe te bregut te detit;
- Transportimin nga fshati dhe qyteti ne piken e grumbullimit;
- Trajtimin dhe
- Depozitimin apo riciklimin e tyre.

4.1 Grumbullimi

Nga vleresimi paraprak i bere nga specialistet ne terren rezulton se grumbullimi i mbetjeve urbane dhe atyre te ndertimit neper vendet e caktuara ne kete Bashki eshte i manget. Ka grumbullime masive te ketyre mbetjeve ne ane te rrugeve, ne luginat e perrenjve dhe lumenjve, ne lendinat buze detit etj dhe gjendja e kazaneve te plehrave eshte e mjerueshme pothuajse kudo aty ku ka dhe aty nuk ka fare, gje qe sjell nje impakt negativ per turizmin dhe cilesine e jetes ne zone. Nje grumbullim i mire i mbetjeve eshte nje fillim i mbare per menaxhimin e tyre. Sidoqofte, menaxhimi i tyre duhet te ndaje *mbetjet urbane* nga ato *te ndertimit*. Te parat do te grumbullohen fillimisht ne stacionin transit (transferimi) ku pasi t'i nenshtrohen kompaktesimit (ngjeshjes) do te transportohen ne vendgrumbullimin e percaktuar (nga studimet e meparshme⁶), ne Bajkaj ne afersi te Delvines, ndersa mbetjet e ndertimit mund te propozohen ne vendin e percaktuar ne Himare. Nje vend i tille depozitimi afer qytetit nuk do te ishte i keshillueshem dhe do te ishte me mire qe Bashkia te percaktonte nje tjeter hapshire. Ne rastet kur stacioni tranzit i mbetjeve gjendet prane qendrave te banuara, ai mund te jete edhe i mbuluar.

⁶ PAP/RAC – SOGREA: Plan Studimi i Zhvillimit te Integruar te Bregdetit– Raport Paraprak, TBU-HBA-P&P Joint Venture – Nëntor 2007, Plani per menaxhimin e mbeturinave ne qarkun Vlore-Projekti LIFE

Sygjerime

1. Se pari, çdo fshat duhet të përcaktojë një ose disa **pika të grumbullimit** (në varesi të numrit të banorëve, p.sh. në Qeparo mjafton një pikë grumbullimi në hyrje të fshatit në zonën e parkimit, (po kështu edhe në Kudhës, Himarë-fshat, Pilur si dhe fshatrat në bregdet), të cilët duhet të vendosen në një hapësirë e cila mund të arrihet lehtë nga automjetet e kompanisë së pastrimit. Pika e grumbullimit duhet të ketë kazane me mbishkrime që të mundësojnë seleksionimin (grumbullim i diferencuar) e tyre sipas përberjes së tyre si ushqimore, leter, qelq, lende metalike dhe plastike. Ky seleksionim do të lehtësojë shumë procesin si dhe do të rrisë interesimin e kompanive të specializuara të përpunimit të mbetjeve urbane. Në fshatra banorët duhet patjetër t'i hedhin mbeturinat e tyre në vendet e caktuara dhe jo nëpër rrugicat e fshatit.
2. Se dyti, një tjetër domosdoshmëri është edhe **optimizmi i kohës** së largimit të këtyre mbetjeve duke eliminuar çlirimin e aromave të keqja në mjedis, tejmbushjen e kazaneve dhe vendgrumbullimeve me mbetje urbane. Kjo është e rëndësishme sidomos për zonat bregdetare ku gjatë sezonit të verës do të ishte me se e nevojshme që largimi i mbetjeve urbane të bëhet dy herë në ditë, njëherë pas drekës dhe njëherë në orët e vona të natës. Jashtë sezonit me përjashtim të qytetit të Himarës ku mbledhja e plehrave duhet të jetë e përditshme, në pjesën tjetër të bashkisë grumbullimi mund të bëhet edhe një herë në dy ose tre ditë.
3. Se treti, një **fushatë ndërgjegjesimi** është e nevojshme që të ndermerret nga ana e Bashkisë lidhur me mbetjet urbane. Kjo mund të bëhet përmes mediave lokale, nëpër shkollë, shpërndarje fletpalosjesh si edhe me fushatë ndërgjegjesimi nëpër fshatra. Kjo fushatë duhet të përfshijë jo vetëm të rriturit por edhe femijet si dhe jo vetëm familjarët por në mënyrë të veçantë pronarët e bareve dhe restoranteve, pasi këta të fundit gjatë sezonit të verës janë edhe ndër ndotesit më të mëdhenj. Pjesëmarrës në këtë fushatë duhet të jenë edhe pronarët e industrisë së zonës ku të përfshihen ata të industrisë së vajit, peshkimit, ndërtimit, transportit etj.
4. Se katërti, organizimi i **aksioneve vullnetare** nga ana e komunitetit në çdo fillim sezoni do të ishte një mënyrë e mirë për krijimin e një klime mireseardhjeje për pushuesit në këtë Bashki.
5. **Mbetjet e ndërtimit**: Mbetjet e ndërtimit konsiderohen si më pak të dëmshme për ekologjinë dhe shëndetin e njeriut por nga ana vizuale prania e tyre në ane të rrugëve apo pranë ndërtimeve dëmton peisazhin e zonës në teresi. Në bazë të ligjit Nr .9010, datë 13.2.2003 përpunimi dhe asgjësimi i mbetjeve të ndërtimit bëhet me riperdorim dhe groposje. Në rastin e Bashkisë Himarë, ku ndërtimi në vitet që vijnë mendohet se do të rritet në mënyrë të kontrolluar, Bashkia duhet të miratojë rregulloren e trajtimit të mbetjeve të ndërtimit që nga krijimi, transportimi e deri tek asgjësimi i tyre. Zotëruarit të mbetjeve janë të detyruar në bazë të këtij ligji, që të respektojnë vendimet e Bashkisë, në rast të kundërt penalizohen nga (300 000 deri në 1 000 000 leke.)

4.2 Transportimi

Transportimi është momenti i dytë i rëndësishëm i menaxhimit të këtyre mbetjeve. Sigurisht që transporti duhet të bëhet me mjete dhe pajisje profesionale të cilat duhet të sigurohen nga Bashkia apo kompania e pastrimit. Problemi kryesor, veç pajisjes është edhe fakti se **shperndarja e banoreve** në zonë është jo e barabartë si nga ana gjeografike ashtu edhe gjatë muajve të vitit. Zona e qytetit të Himarës ka një numër më të madh banorësh ndërsa ato si Jal gjatë dimrit pothuajse nuk janë të banuara, por nga ana tjetër po këto qytete kanë me shumë banorë në sezonin e verës (Qershor-Shtator) se sa jashtë këtij sezoni (Tetor-Maj). Pra, skenari i transportimit të mbetjeve urbane ka dy pjesë (1) atë të sezonit veror dhe (2) jashtë sezonit. Në bazë të tabelës së mëposhtme edhe transporti i mbetjeve nga stacioni i perkohshëm për në vendgrumbullimin Bajkaj-t mund të ndryshojë në bazë të sasive të sezonit përkatës. Llogaritjet janë bazuar në të dhënat e studimit të BB¹ ku mesatarja e prodhimit të mbetjeve nga ana e një njeriu në Shqipëri është rreth 0,7kg/nj/dite. Gjatë sezonit të verës ku maksimumi i prodhimit të mbetjeve arrijnë në 35 ton në ditë. Me një kamion me tonazh 10 ton dhe një vëllim prej afro 10 m³ do të mjaftonin 4 deri 5 transporte në ditë për të larguar nga stacioni i perkohshëm mbetjet urbane të grumbulluara. Jashtë sezonit kamioni mund të bëjë edhe 1 ose 2 rrugë në çdo ditë.

Tabela 42: Tabela e perlogaritjeve të mbetjeve sipas sezonit

Periudha	Banore/dite Në Himarë (bashki)	Mbetje per banore ne dite (kg/k/d)	Densiteti i mbetjeve pas ngjeshjes (ton/m ³)	Mbetje per banore ne dite (m ³ /k/d)	Total mbetje (ton/dite)	Vëllim total
(1)Sezoni veror (qershor- shtator)	50 000 (parashikuar 2015)	0.7	0.8	0.000875	35	43.75
(2)Jashte sezoni (tetor- maj)	15 000 (parashikuar 2015)	0.7	0.8	0.0003	12	15

Për sa i përket **transportit të mbetjeve të ndertimit** ai duhet të sigurohet nga firmat e ndertimit, pasi ato duhen konsideruar si zotëues të këtyre mbetjeve. Transporti i tyre duhet të kryhet me automjete të cilat të jenë të mbuluara në mënyrë që të mos ketë mbetje që bien gjatë rrugës për në stacionin e perkohshëm apo në vendgrumbullim.

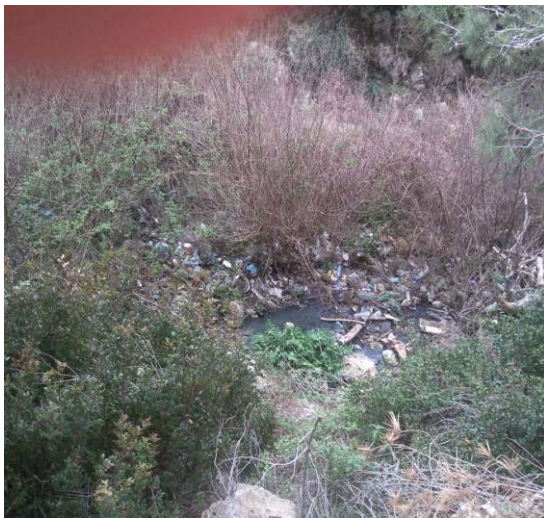
4.3 Depozitimi

Depozitimi i mbetjeve urbane siç u theksua më lart do të bëhet në vendgrumbullimin e Bajkaj-t. Ideja e një vendgrumbullimi në Vuno (Sipas BB, Studimi Paraprak i Fizibilitetit dhe Plan Studimi i Menaxhimit të Mbetjeve të Ngurta në Shqipëri B.V. 2005 në Vuno parashikohet një vendgrumbullim), nuk do të sillte asgjë pozitive pasi sasitë janë të tilla që nuk e bëjnë të domosdoshme atë dhe distanca nga kjo Bashki në vendgrumbullimin e Bajkaj është relativisht e shkurtër (rreth 60 km).

Persa i perket depozitimit te mbetjeve te ndertimit mund te behet *prane guroveve* dhe atje te groposen apo te perpunohen ose Bashkia ne bashkepunim me Agjensine Rajonale te Mjedisit te caktoje nje *hapesire per groposje te veçante per mbetjet e ndertimit* qe mund te jete edhe prane stacionit te perkohshem (tranzitor). Depozitimi i tyre mbetet detyre e firmave te ndertimit. Ne vendin e groposjes shtrati i gropes duhet te vishet me materiale gjeo-sintetike per te shmangur ne kete menyre ndotjen e ujerave nentokesore.

4.4 Trajtimi

Trajtimi i mbetjeve urbane ne vendgrumbullimin perkates mbetet detyre e organeve kompetente. Trajtimi i mbetjeve te ndertimit mund te behet prane guroveve ekzistuese qe nuk gjenden prane lumenjve dhe rruges automobilistike kombetare. Ne pergjithesi menaxhimi i mbetjeve jepet me sipermarrje duke nenkontraktuar kompanite private por edhe mund te kryhet drejtpersedrejt nga institucioni publik pergjegjes, ne rastin konkret Bashkia Himare. Gjithashtu, ndertimi dhe perdorimi i vendeve per groposjen e mbeturinave mund te realizohet nga sektori privat ose nepermjet nje kontrate te Partneritetit Publik e Privat.

Figura 61: Mbetje urbane ne perrua

Figura 62: Mbetje urbane dhe ndertimi ne ane te rruges

Figura 63: Stacioni i perkohshem i mbetjeve urbane

Figura 64: Pamje e stacionit te perkohshem te mbetjeve urbane

Figura 65: Stacion i perkohshem i mbuluar i mbetjeve urbane

III. LISTA E PROJEKTEVE

Lista e Projekteve			
No.	Lloji i Projektit	Emri i Projektit	Financimi
	Palasa		
1	Infrastruktura	Zgjerimi i rrjetit ekzistues te furnizimit me uje dhe kanalizimeve per te mbuluar te gjithë zonen e popullsise / sigurimin e zgjidhjes se trajtimit te veçante, sipas rasteve individuale	IPA, Komponenti i zhvillimit rajonal, projekte te lidhura me mjedisin
2	Infrastruktura	Ndertimi i impiantit te trajtimit te ujerave te zeza (i) te veçante per Palasen ose (ii) impiant trajtimi te perbashket me Dhermiun	IPA, Komponenti i zhvillimit rajonal, projekte te lidhura me mjedisin
3	Zhvillimi i Turizmit	Rehabilitimi i kalldremevedhe paisjeve te shesheve qendrore	IPA, Programet Nderkufitare
4	Zhvillimi i Turizmit	Programi i rehabilitimit te ndertimit te shtepive tradicionale te vjetra dhe stimulimin per riperdorimin e tyre si hotele B & B (Shtrat dhe Mengjes)	IPA, Programet Nderkufitare
	Dhermi dhe Gjilek		
1	Infrastruktura	Zgjerimi i rrjetit ekzistues te furnizimit me uje dhe kanalizimeve per te mbuluar te gjithë zonen e popullsise / sigurimin e zgjidhjes se trajtimit te veçante, sipas rasteve individuale	IPA, Komponenti i zhvillimit rajonal, projekte te lidhura me mjedisin
2	Infrastruktura	Ndertimi i impiantit te trajtimit te ujerave te zeza (i) te veçante per Palasen ose (ii) impiant trajtimi te perbashket me Dhermiun	IPA, Komponenti i zhvillimit rajonal, projekte te lidhura me mjedisin
3	Infrastruktura	Sigurimi i trajtimit te paisjeve lehtesuese per turistet ne afersi te plazhit ne Jaliskari dhe Perivolos (i) Tualete publike lidhur me impiantin e trajtimit te komunes, (ii) Impiante trajtimi kompakte te vecanta parafabrikate	IPA, Programet Nderkufitare
4	Infrastruktura	Sistemimi dhe organizimi i trafikut te automjeteve, parkimit dhe qarkullimit te kembesoreve ne zonen bregdetare te Jaliskarit dhe Perivolosit	

Lista e Projekteve			
No.	Lloji i Projektit	Emri i Projektit	Financimi
5	Infrastruktura	Zhvillimi i rrjetit rrugor dytesor ne zonat e urbanizuara ne kohet e fundit te Dhermiut dhe Gjilek, nen rrugen kombetare	Projekt i rrugeve rajonale i zbatuar nga Fondi Shqiptar i Zhvillimit
6	Zhvillimi i Turizmit	Rinovimi i kalldremeve, aksesit dhe paisjet e hapësirave publike te fshatit te Dhermiut	IPA, Programet Nderkufitare
7	Zhvillimi i Turizmit	Programit i rehabilitimit dhe ndertimit te shtepive tradicionale ne Dhermi dhe stimulimin per riperdorimin e tyre si hotele B& B (Shtrat dhe Mengjes)	Projekti i Bankes Boterore
8	Zhvillimi i Turizmit	Rehabilitimi i monumenteve kulturore ne Dhermi [Kishes Panayia Manastiri, Kisha Ipapandise, Shtepi e Lluk Petro Zhupes dhe Stavri, Kullat e Vretos dhe Kumis]	Projekti i Bankes Boterore, mundesuar nga Fondet e IPA-s
9	Zhvillimi i Turizmit	Zhvillimi i sinjalistikes dhe sistemit te levizjes sipas gjurmeve qe lidh fshatin Dhermi me bregdetit dhe pergjate bregdetit	IPA, Programet Nderkufitare
10	Zhvillimi i Turizmit	Rehabilitimi i gurores ekzistuese ne hyrje te Dhermiut	IPA, Programet Nderkufitare
11	Zhvillimi i Turizmit	Permisimi i pamjes se Jaliskarit dhe Perivolos duke realizuar pamjen e unifikuar te kioskave sipas zonimit te propozuar	IPA, Programet Nderkufitare/ Bashkia
Ilias			
1	Infrastruktura	Zgjerimi i rrjetit ekzistues te furnizimit me uje per te mbuluar te gjithe zonen e popullsise	IPA, Komponenti i zhvillimit rajonal, projekte te lidhura me mjedisin
2	Infrastruktura	Ndertimi i rrjetit te kolektorit te ri	IPA, Komponenti i zhvillimit rajonal, projekte te lidhura me mjedisin
3	Infrastruktura	Ndertimi i impiantit te trajtimit te ujerave te zeza (i) te vecante per Ilias, ose (ii) impiant trajtimi te perbashket me Vuno-ne	IPA, Komponenti i zhvillimit rajonal, projekte te lidhura me mjedisin
4	Infrastruktura	Ndertimi i impiantit te trajtimit kompakte te parafabrikuara ose gropa	IPA, Komponenti i zhvillimit

Lista e Projekteve			
No.	Lloji i Projektit	Emri i Projektit	Financimi
		septike per shtepi te shkeputura	rajonat, projekte te lidhura me mjedisin
5	Zhvillimi i Turizmit	Shttrim dhe rinovimin te sheshit qendror dhe ndertim shatervani ne zonen e qendres se fshatit.	Bashkia
6	Zhvillimi i Turizmit	Zhvillimi te sinjalistikes dhe te sistemit ecjes dhe levizjes sipas gjurmeve pergjate kanionit te Ngjipese dhe ne drejtim te keshtjelles para-historike te Iliasit	IPA, Programet Nderkufitare
7	Social Ekonomike	Mbeshtetja e rivitalizimi i bujqesise tradicionale dhe aktivitetet e agro turizmit permes terheqjes se fondeve nga programet e BE-se dhe subvencionet	IPA, Programet Nderkufitare
	Vuno dhe Jali		
1	Infrastruktura	Zgjerimi i rrjetit ekzistues te furnizimit me uje per te mbuluar gjithe zonen e popullates dhe permiresimin e administrimit te tij	IPA, Komponenti i zhvillimit rajonal, projekte te lidhura me mjedisin
2	Infrastruktura	Ndertimi i nje rrjeti te kolektorit te ri per zonen qendrore te banimit ne Jal	IPA, Komponenti i zhvillimit rajonal, projekte te lidhura me mjedisin
3	Infrastruktura	Ndertimi i impiantit te trajtimit te ujerave te zeza (i) te vecante per Vuno in ose (ii) impiant trajtimi te perbashket me Ilias	IPA, Komponenti i zhvillimit rajonal, projekte te lidhura me mjedisin
4	Infrastruktura	Ndertimi i impiantit te trajtimit kompakt te parafabrikuar ose gropa septike per shtepi te shkeputura	IPA, Komponenti i zhvillimit rajonal, projekte te lidhura me mjedisin
5	Infrastruktura	Ndertimi i faciliteteve per turistet ne plazhin e Jales (i) Tualete publike lidhur me impiantin e trajtimit te zones, (ii) impiante trajtimi kompakte te vecanta parafabrikate	IPA, Komponenti i zhvillimit rajonal, projekte te lidhura me mjedisin
6	Infrastruktura	Ndertimi i rruges lidhese midis Jales dhe Livadhit	Projekt i rrugeve rajonale i zbatuar nga Fondi

Lista e Projekteve			
No.	Lloji i Projektit	Emri i Projektit	Financimi
			Shqiptar i Zhvillimit
7	Zhvillimi i Turizmit	Ndertimi i shetitores buze detitne Jale	Bashkia
8	Zhvillimi i Turizmit	Rinovimi dhe riparimin i kalldreveve dhe hapësirave publike të vjetra të Vunoit	IPA, Programet Nderkufitare
9	Zhvillimi i Turizmit	Program i rehabilitimit/riparimit të ndertimeve të vjetra tradicionale në Vuno dhe stimulimi për rivitalizimin e tyre si hotele B & B (Shtrat dhe Mengjes	IPA, Programet Nderkufitare
10	Zhvillimi i Turizmit	Rehabilitimi i monumenteve kulturore të evidentuara [S. Spiridhoni, S. Mihali, Mesodhia, S. Sotiri Kishat, Kulla e Koka]	Projekti i Bankes Boterore, mundësuar nga Fondet e IPA-s
11	Zhvillimi i Turizmit	Themelimi i një muzeu në Vuno duke paraqitur historinë e migrimit të fshatit gjatë gjithë shekullit të 20 si tërheqje për vizitorët	IPA, Programet Nderkufitare
12	Socio-economik	Mbeshtetja e rivitalizimit të bujqësisë tradicionale dhe aktivitetet e agroturizmit përmes tërheqjes së fondeve nga programet e BE-së dhe subvencionet	IPA, Komponenti i Zhvillimit Rajonal, projekte të lidhura me zhvillimin ekonomik
Himara dhe Livadhi			
1	Infrastruktura	Ndertimi i rrugës së unazës së Himarës sipas Planit Bashkiak	Fondet Kombëtare
2	Infrastruktura	Permisimi i portit ekzistues të Himarës për funksionimin e turizmit të bute, me kapacitet të përkohshëm për tragete, si dhe anijet e tjera me qasje rrugore të veçanta	Lloji i Projekteve të PPI-së
3	Infrastruktura	Zgjerimi i rrjetit ekzistues të furnizimit me ujë për të mbuluar gjithë zonën e popullatës dhe përmirësimin e administrimit të ujit	IPA, Komponenti i zhvillimit rajonal, projekte të lidhura me mjedisin
4	Infrastruktura	Ndertimi i rrjetit të ri të kolektorit, i lidhur me impiantin e trajtimit të Himarës, mbyllja e gropave septike	IPA, Komponenti i zhvillimit rajonal, projekte të lidhura me mjedisin

Lista e Projekteve			
No.	Lloji i Projektit	Emri i Projektit	Financimi
5	Infrastruktura	Impiante trajtimi kompakte parafabrikate per shtepi te shkeputura	
6	Infrastruktura	Ndertimi i faciliteteve per turistet poshte kodres se Himares se vjeter (i) Tualete publike lidhur me impiantin e trajtimit te bashkiak, (ii) impiante trajtimi kompakte, te vecanta, parafabrikate	
7	Infrastruktura	Menaxhimit te mbeturinave dhe trajtimi i vend groposjejeve kalimtare (i) te vecanta ose te perbashketa per te gjithë vendbanimet.Zbatimi i nje programi bashkiak te menaxhimit te mbeturinave	IPA, Komponenti i zhvillimit rajonal, projekte te lidhura me mjedisin
8	Infrastruktura	Zhvillimi i rrjetit te rrugeve dytesore ne qytetin e Himares per te lidhur lagjet e Stefanel, zonen e stadiumit , zonen e stacionit elektrik dhe Mihaili.	
9	Infrastruktura	Zhvillimi i nje qendres sportivete Bashkise ne zonen e stadiumit te Himares	Llojet e projekteve te PPI-se
10	Infrastruktura	Ndertimi i ures dhe permiresimi i aksesit te automjeteve te zonave te reja te planifikuara te banimit ne Livadhe dhe riparimin e rruges lidhese per ne Jal.	Projekt rajonal i rrugeve i zbatuar nga Fondi Shqiptar i Zhvillimit
11	Zhvillimi i Turizmit	Zhvillimi/Ndertimi i nje shetiroreje buze Potamit si nje pol relaksus ne zonat e pushimit me ajer te paster	Bashkia
12	Zhvillimi i Turizmit	Zhvillimi i bregdetit te Spileas si nje zone per kembesore I lidhur me portin dhe zonen e parkimit te bashkise	Bashkia
13	Zhvillimi i Turizmit	Vazhdimi i rinovimit dhe rehabilitimit te punimeve ne Kalane e Himares me qellim per te inkurajuar organizimin e aktiviteteve kulturore ne oret e mbremjes	IPA, Programet Nderkufitare
14	Zhvillimi i Turizmit	Krijimi i nje qendre per trajnime profesionale ne fushen e turizmit dhe te mikpritjes te organizuar ne Kalane e Himares	IPA, Programet Nderkufitare
15	Zhvillimi i Turizmit	Zgjerimi i qendrave shendetesore, sipas studimeve ekzistuese	Ministria e Shendetesise
16	Zhvillimi i Turizmit	Zhvillimi i sinjalistikes dhe sistemit te levizjes sipas gjurmeve pergjate Kanionit te Himares duke lidhur Kalane	IPA, Programet Nderkufitare

Lista e Projekteve			
No.	Lloji i Projektit	Emri i Projektit	Financimi
		e Himares me Spilea dhe Livadhin	
17	Zhvillimi i Turizmit	Ngritja e nje muzeu historik ne kalane e Himares duke paraqitur historine dhe identitetin e zones	IPA, Programet Nderkufitare
18	Zhvillimi i Turizmit	Rehabilitimi i zones se rrethuar te Shpelles se Spilese (Shpella Polifemit) si pike turistike per vizitoret	IPA, Programet Nderkufitare
19	Zhvillimi i Turizmit	Rehabilitimi i monumenteve kulturore te shenuara ne gjendje te dobet ne Kalane Himara e Vjeter [Te gjithë Shenjtoret, S. Maria, S. Gjergji dhe Kishat Baku, Shtepite e Llazani dhe Jorgji], si dhe Shtepia e Spiromilios.	Projekti i Bankes Boterore, mundesuar nga Fondet e IPA-se
19	Zhvillimi i Turizmit	Zhvillimi i nje sistemi orientues dhe informativ per vizitoret dhe ne lidhje me akomodimin, vizitat turistike etj ,me qender ne Spile dhe nje degene Jaliskari (qe ofron materiale promovuese, harta, info mbi vizitat turistike etj)	IPA, Programet Nderkufitare
Porto Palermo			
1	Infrastruktura	Ndertimi i rrjetit te kolektorit te ri per vendbanimet ekzistuese, ne afersi deri te gropave septike	IPA, Komponenti i zhvillimit rajonal, projekte te lidhura me mjedisin
2	Infrastruktura	Sigurimi i trajtimit te ujrave te zeza (i) impiant trajtimi kompakt i vecante i parafabrikuar (ii) rrjeti i kanalizime te impiantit te trajtimit te Himares ose te Qeparo-se	IPA, Komponenti i zhvillimit rajonal, projekte te lidhura me mjedisin
3	Infrastruktura	Impiante trajtimi kompakte parafabrikate ose grupa septike per shtepi te shkeputura	IPA, Komponenti i zhvillimit rajonal, projekte te lidhura me mjedisin
4	Infrastruktura	Zhvillimi i nje marine i lidhur me nje vendpushim (resort) turistik potencial	Llojet e projekteve te PPI-se
5	Zhvillimi i Turizmit	Zhvillimi / Ndertimi i nje korsie biçiklete qe lidh Porto Palermon me Himaren dhe Qeparone	IPA, Programet Nderkufitare

Lista e Projekteve			
No.	Lloji i Projektit	Emri i Projektit	Financimi
6	Zhvillimi i Turizmit	Zhvillimi i Kalase se Ali Pashes dhe zones perreth per te terhequr vizitoret me eventet kulturore dhe gastronomine.	IPA, Programet Nderkufitare
	Pilur		
1	Infrastruktura	Zgjerimi i rrjetit ekzistues te furnizimit me uje per te mbuluar gjithe zonen e popullates	IPA, Komponenti i zhvillimit rajonal, projekte te lidhura me mjedisin
2	Infrastruktura	Lidhja me rrjetin e ardhshem te furnizimit me uje te Himares	IPA, Komponenti i zhvillimit rajonal, projekte te lidhura me mjedisin
3	Infrastruktura	Ndertimi i rrjetit te kolektorit te ri, deri ne afersi te gropave septike	IPA, Komponenti i zhvillimit rajonal, projekte te lidhura me mjedisin
4	Infrastruktura	Ndertimi i impiantit te trajtimit te ujerave te zeza, vetem per Pilurin	IPA, Komponenti i zhvillimit rajonal, projekte te lidhura me mjedisin
5	Infrastruktura	Impiante trajtimi kompakte parafabrikate ose gropa septike per shtepi te shkeputura	IPA, Komponenti i zhvillimit rajonal, projekte e lidhura me mjedisin
6	Infrastruktura	Rikonstruksioni i rruges qe lidh Himaren dhe Pilurin, per te permbulushur standardet e sigurise.	Projekt i rrugeve rajonale i zbatuar nga Fondi Shqiptar i Zhvillimit
7	Zhvillimi i Turizmit	Zhvillimi i nje qendre per produktet blegtorale per vizitoret ne Pilur	
8	Zhvillimi i Turizmit	Zhvillimi i sinjalistikes dhe sistemit qarkullues qe lidh Pilurin me Himaren e Vjeter.	IPA, Programet Nderkufitare
9	Social Ekonomike	Mbeshtetje rivitalizimi te bujqesise tradicionale dhe aktivitetet e agro turizmit permes terheqjes se fondeve nga programet e BE-se dhe subvencionet	IPA, Komponenti i Zhvillimit Rajonal, projektet te lidhura me zhvillimin ekonomik

Lista e Projekteve			
No.	Lloji i Projektit	Emri i Projektit	Financimi
	Kudhes		
1	Infrastruktura	Lidhja me rrjetin e ardhshem te furnizimit me uje te Himares	IPA, Komponenti i zhvillimit rajonal, projekte te lidhura me mjedisin
2	Infrastruktura	Ndertimi i rrjetit te kolektorit te ri per zonat e banimit me popullsi te dendur, deri ne afersi te gropave septike	IPA, Komponenti i zhvillimit rajonal, projekte te lidhura me mjedisin
3	Infrastruktura	Ndertimi i impiantit te trajtimit te ujerave te zeza (i) te vecante per Kudhes, ose (ii) impiant trajtimi te perbashket me Qeparone	IPA, Komponenti i zhvillimit rajonal, projekte te lidhura me mjedisin
4	Zhvillimi i Turizmit	Rinovimi dhe riparimin e kalldremeve dhe hapësirave te vjeteruara publike	IPA, Programet Nderkufitare
5	Zhvillimi i Turizmit	Programit i rehabilitimit/riparimit te shtepive tradicionale te vjetra te Kudhes dhe stimulimin per rivitalizimin e tyre si B & B (Shtrat dhe Mengjes)	IPA, Komponenti i zhvillimit rajonal, projekte te lidhura me mjedisin
6	Zhvillimi i Turizmit	Zhvillimi i sinjalistikes dhe sistemit qarkullues, qe lidh Kudhesin me Qeparone e Vjeter dhe Pilurin	IPA, Programet Nderkufitare
	Qeparo		
1	Infrastruktura	Lidhja me rrjetin e ardhshem te furnizimit me uje te Himares	IPA, Komponenti i zhvillimit rajonal, projekte te lidhura me mjedisin
2	Infrastruktura	Ndertimi i rrjetit te kolektorit te ri per zonat e banimit me popullsi te dendur, deri ne afersi te gropave septike	IPA, Komponenti i zhvillimit rajonal, projekte te lidhura me mjedisin
3	Infrastruktura	Ndertimi i impiantit te trajtimit te ujerave te zeza (i) te vecante per Qeparo ose (ii) impiant trajtimi te perbashket me Kudhes	IPA, Komponenti i zhvillimit rajonal, projekte te lidhura me mjedisin
4	Infrastruktura	Impiante trajtimi kompakte parafabrikate ose grupa septike per shtepi te shkeputura	IPA, Komponenti i zhvillimit rajonal, projekte te

Lista e Projekteve			
No.	Lloji i Projektit	Emri i Projektit	Financimi
			lidhura me mjedisin
5	Zhvillimi i Turizmit	Rinovimi dhe riparimin e kalldreveve dhe ndricimit te tyre dhe hapësirave te vjetëruara publike ne fshatin e Qeparose	IPA, Programet Nderkufitare
6	Zhvillimi i Turizmit	Programi i rehabilitimit te ndertimit te shtepive tradicionale te vjetra te Qeparose dhe stimulimin per rivitalizimin e tyre si hotele B&B (Shtrat dhe Mengjes)	IPA, Programet Nderkufitare
7	Zhvillimi i Turizmit	Rehabilitimi i monumenteve kulturore te pa mirembajtura (te evidentuara ne Qeparo e Vjeter [Kasheli, Shtepia e Gjika, Kulla e Kapitenit]	IPA, Komponenti i zhvillimit rajonal, projekte te lidhura me mjedisin
8	Zhvillimi i Turizmit	Zhvillimi i sinjalistikes dhe sistemit qarkullues, qe lidh Qeparone e vjeter me ate te Ri	IPA, Programet Nderkufitare
9	Zhvillimi i Turizmit	Zhvillimi i nje shetitore buze Qeparoit te Ri per aktivitete te kohes se lire, ne vende te hapura dhe permiresimin e qasjeste plazhit	Bashkia
	Nderhyrje te Moderuara		
1	Ngritja e kapaciteteve	Permiresimi i kapaciteteve te bashkise ne hartimin e projekteve dhe zbatimin e tyre, terheqjen e financimeve te huaja,	IPA, Komponenti i zhvillimit rajonal, projekte te lidhura me mjedisin
2	Ngritja e kapaciteteve	Permiresimi i kapacitetit bashkiak per planifikimin urban dhe ne ekspertizen e GIS-it, sipas kerkesave te ligjit te planifikimit territorial	IPA, Komponenti i zhvillimit rajonal, projekte te lidhura me mjedisin
3	Ngritja e kapaciteteve	Perfshirja e stafit bashkiak ne trajnimin dhe transferimin e ekspertizes, si dhe programet e shkembimitte eksperiençave te mira nga Greqia dhe Italia	IPA, Programet Nderkufitare
4	Ngritja e kapaciteteve	Krijimi i nje programi bashkiak per ndergjegjesimin mjedisor duke iu referuar si komunitetit lokal dhe vizitoreve	

Lista e Projekteve			
No.	Lloji i Projektit	Emri i Projektit	Financimi
5	Trajnime dhe ekspertiza	Sigurimi i ekspertizes dhe mbeshtetjes per fermeret vendas ne lidhje me, metoda te reja te kultivimit dhe te perpunimit te ushqimit stimuluarne kthimin e emigranteve	IPA, Programet Nderkufitare
6	Trajnime dhe ekspertiza	Programe trajnimi per sipermarresit vendas ne sektorin e turizmit dhe sherbimeve per menaxhim biznesi, marketing si dhe sjellja e pervojës se menaxhereve vendas te riadhesuar	IPA, Programet Nderkufitare
7	Trajnime dhe ekspertiza	Program trajnimi per personelin ne hotelet vendase, kurse trajnimi per mikpritjen, gjuhe te huaja dhe IT	IPA, Komponenti i zhvillimit rajonal, projekte te lidhura me mjedisin

6 PJESEMARRJA PUBLIKE

Suksesi i Planit qendron ne perceptimin dhe shkrirjen e plote te aspiratave dhe kerkesave te popullates lokale duke qene i mire formuluar ne menyre qe te pranohet nga palët e interesuara lokale dhe operatorët ekonomik. Në këtë kontekst, një kërkesë specifike e Autoritetit Kontraktues që duhet të respektohet gjatë procesit të studimit është *sygjerimi i orientimeve te drejta të njësisë së qeverisjes vendore, në mënyrë që popullata e interesuar të përfshihet dhe të angazhohet në vendim-marrje sipasobjektivave te studimit* . Konsulenti për këtë arsye ka vendosur një theks të veçantë në këtë aspekt në metodologjinë dhe planin e punës siç është shpjeguar në propozimin teknike te paraqitur dhe perpunuar më me hollësi në këtë raport.

Pjesëmarrja publike është një komponent integral i projektit, i dizenuar për të inkurajuar një ndjenjë pronësie të përbashkët mes Bashkësisë dhe komunitetit lokal, perfshire ne Vizionin e propozuar për territorin e Bashkise. Për të arritur këtë, konsulenti luan rolin e ndërmjetësit duke ndihmuar popullatën lokale dhe palët e interesuara në paraqitjen, të kuptuarit të zonës duke shprehur aspiratat e tyre për zhvillimet e ardheshme, kjo ndihmon në përgatitjen e një plani që siguron pajtueshmërinë e tij në kontekstin lokal. Pjesëmarrja e publikut ishte strukturuar në katër komponente kryesore (a) Analizat e SWOT, (b) Paraqitja Publike e Vizionit të qytetit dhe Strategjia Territoriale, (c) Konsultimi për formulimin e Planit Strukturor, dhe (d) Prezantimi publik i draft Planit Lokal dhe Rregulloret e Planifikimit Lokal.

I. ANALIZA SWOT

Gjatë kësaj faze të punës Konsulenti ka zhvilluar takime të vecanta me secilin përfaqësues lokal të lokaliteteve duke prezantuar qëllimin e studimit dhe për të terhequr direkt opinionin në lidhje me karakteristikat kryesore që formojnë identitetin e fshatit, problemet kryesore dhe sfidat me të cilat përballen banorët dhe pritshmeria ndaj Planit. Ky takim është zhvilluar nepermjet vizites se perbashket ne cdo fshat me qellim evidentimin- ne vend - vende te problemeve se bashku me kryepleqte dhe komunitetin. Këto diskutime ndihmuan në mënyrë të konsiderueshme për njohjen me identitetin shoqëror të secilit lokalitet. Një përshkrim të shkurtër të çështjeve kryesore që U evidentuan nga këto takime janë paraqitur në shtojcat B. Pjesëmarrja e publikut në këtë fazë u organizua nëpërmjet dy seminareve SWOT, që paraqiten si më poshtë.

Përgatitja e seminarit SWOT - SWOT (Pikat e Forta, Dobësitë, Mundësitë, dhe Rreziqet) është një mjet analitik i vendosur në praktikën e tanishme të planifikimit urban në një shkallë globale, në mënyrë që të hetojë dhe të përmbledhë gjendjen e tanishme të një Bashkie. Rezultatet e analizës SWOT kanë qenë të përfshira në hartimin e skenarëve alternativë dhe vizionit për zhvillimin e ardhshëm që do kapitalizojnë riparimin e dobësive dhe promovimin e mundësive dhe sigurimin nga rreziqet.

Grupet e interesit lokale të Komitetit - Konsulenti kërkoi të angazhohet aktivisht një grup pjesëmarrës i publikut, në bashkëpunim me Bashkinë e Himarës si përfaqësuesit më të përshatshëm nga komuniteti lokal për t'u përfshirë në seminar. Ky grup përbëhet nga Grupet e Interesit Lokale të Komitetit (GILK), të cilët janë nga një gamë e gjerë e njerëzve nga të gjitha sferat e jetës, duke përfshirë të dy kryetarët (njëri i zgjedhur kohët e fundit), Departamenti i Planifikimit Urban dhe departamenteve të tjera bashkiake, kryepleqet e vendbanimeve, ndërtuesit lokale, arkitektët etj..e

Projektimi i seminareve SWOT ishte parashikuar nga Konsulenti në një mënyrë që të ishte i orientuar drejt në aspektin e zhvillimit turistik. Duke pasur parasysh topografinë e larmishme dhe prirjet e zhvillimit të Bashkisë Himarë, Konsulenti vendosi të ndahet në dy seminare SWOT, bazuar në kategorizimin e gjerë të territorit të Bashkisë në zonat malore dhe atë bregdetare. Seminari i parë u përqëndrua në prezantimin e përgjithshëm të projektit dhe identifikimin e nevojave dhe problemeve të zonës së studimit. Seminari i dytë u përqëndrua mbi diskutimet dhe njohuritë e fituara në seminarin e parë, dhe u përqëndrua duke diskutuar për llojet dhe sfidat e zhvillimit të turizmit. Seminarët u zhvilluan në Himarë, më 19 dhe 20 Maj 2011.

Secili nga pjesëmarrësit nga GILK fillimisht ka marrë një Formular me Informacione Personale për të plotësuar gjatë seminarit. Seminari u nda më pas në dy raunde. Në raundin e parë, pjesëmarrësve u janë dhënë katër (4) forma të veçanta, duke iu referuar pikave të forta, dobësive, mundësive dhe rreziqeve. Çdo formular kishte një pyetje të thjeshtë: "Në një fjali, cilat janë anet e forta {apo dobësitë, mundësitë, rreziqet} e qytetit?" Pjesëmarrësve iu kërkua të shkruajnë së paku pesë (5) përgjigje për pyetjen e dhënë dhe më pas të theksojnë pesë tema në bazë të rëndësisë së tyre. Çdo pjesëmarrës u pyet për të plotësuar formularët për vendbanimet specifike /vendi

qe ata përfaqësojnë ose janë të lidhur. Konsulenti mbledhi formularët, përmbledhja e të dhënave nga të gjithë pjesëmarrësit dhe materialet u organizua në katër tabelat përmbledhese. Në pjesën e dytë, pjesëmarrësve iu kërkua të vlerësojnë rezultatet e përmbledhura për zonën malore apo bregdetare në tërësi. Secili prej tyre ka marrë njëzet (20) stickers, pesë për çdo katër tryeza (5X4 = 20 në total) dhe iu kërkua vlerësimi për rëndësinë, sipas rangut për secilën çështje duke vendosur stickers për çështjet e rëndësishme më të madhe sipas mendimeve të tyre. Përmes këtij procesi, pjesëmarrësit kishin mundësi të shprehin mendimin e tyre dhe të jepnin kontributin e dobishëm si për një zonë të caktuar dhe për gjithë Bashkinë.

Në përfundim, Konsulenti prezantoi rezultatet për pjesëmarrësit.

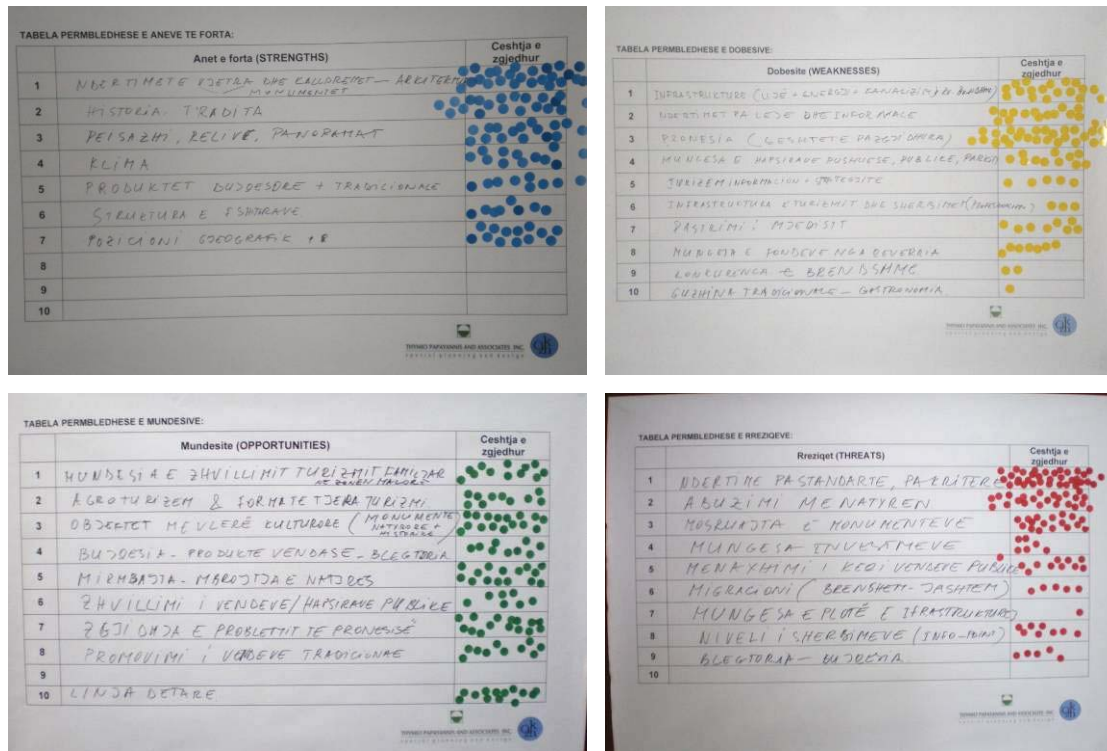

Figura 66: Rezultatet e seminarit SWOT 1

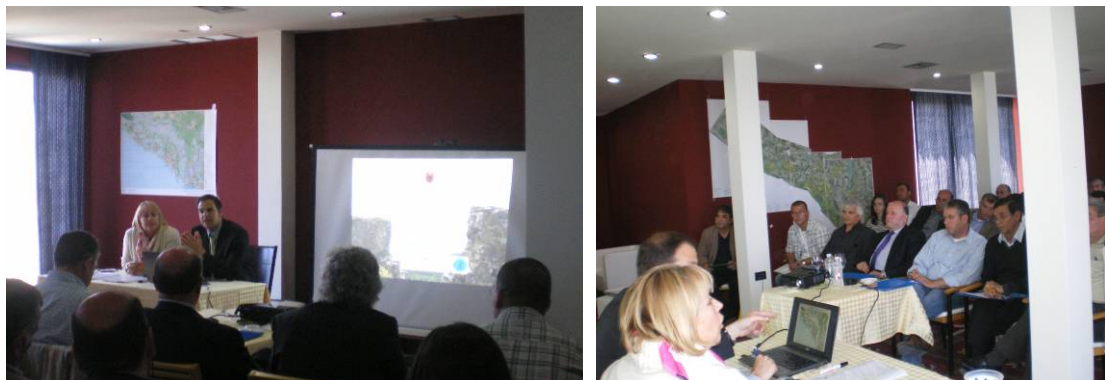

Figura 67: Procesi i SWOT 1

TABELA PERMBLEDHËSE E ANEVE TE FORTA:		Ceshja e zgjedhur
	Anet e forta (STRENGTHS)	
1	PANORAMA, RELIEVI - (KREJTESIA)	15
2	NATURA E VEGJETI - CALESIAE DETIT	12
3	POTENCALE PËR ZHVILLIMIN E TURIZMIT	12
4	KRIMA (TURIZEM - FAMILJAR)	12
5	DENSITETI AKTUAL (MINIMALI NDERTIMI)	12
6	TABE. PËR ZHVILLIMIN	13
7		
8		
9		
10		

TABELA PERMBLEDHËSE E DOBESISE:		Ceshja e zgjedhur
	Dobesite (WEAKNESSES)	
1	MUNGESA E PLANIT URBANISOR - (NDERTIMI I MJEDE)	
2	PROBLEMET E PROMISE	
3	MANGESI PËR SHËRBIMEVE TË ORAJEN	
4	INFRASTRUKTURA (UTJEN, KANALIZIM)	
5	RELIEVI I THËRR	
6	MËBETJET URBANE	
7	NIVE MIRËMBALLET NATURA	
8	TRANSPORTI URBAN (KËNDREH - MUNGESA)	
9		
10		

TABELA PERMBLEDHËSE E MUNDËSIVE:		Ceshja e zgjedhur
	Mundesite (OPPORTUNITIES)	
1	TURIZEMI KOMBETAR - (KREJTESIA)	7
2	TURIZEMI NDET KOMBETAR	10
3	TURIZEMI ELITAR	10
4	TIPIN E TURIZMIT - RESORT	9
5	TIPIN E TURIZMIT - REZIDENCA/VILA	10
6	HOTELERIA - DHËMJA PËR OJËR	5
7	DENSITETI (SITUIMIN 4%)	5
8	??	
9		
10		

TABELA PERMBLEDHËSE E RREZIQEVE:		Ceshja e zgjedhur
	Rreziqet (THREATS)	
1	NDERTIME PA STANDARTE, PA-KRATERE	
2	ABUZIMI ME NATYREN	
3	MOSKUPATA E KONUMENTEVE	
4	MUNGESA E INVESTIMEVE	
5	MENAXHIMI I ECO VENËSË PËRSHË	
6	MIGRACIONI (BENËSHETI - DASHËM)	
7	MUNGESA E PLOTË E INFRASTRUKTURËS	
8	NIVELI I SHËRBIMEVE (INFO-TORE)	
9	BLEGTORAT - UJËJENË	
10		

Figura 68: Rezultatet e seminarit SWOT 2

Figura 69: Procesi i SWOT 2

II. PREZANTIMI PUBLIK I VIZIONIT TE QYTETIT DHE STRATEGJIA E ZHVILLIMIT TERRITORIAL

Element i rendesishem i pjesemarrjes se publikut ne kete projekt ishte prezantimi publik i Vizionit te Qytetit dhe Strategjise se Zhvillimit te Turizmit. Permes ketij prezantimi, Konsulenti ka pasur mundesine per te transmetuar qellimet dhe objektivat e nje koncepti te pergjithshem per zhvillimin e ardhshem te gjithe zones dhe te njesive te vecanta hapesine ne prani te grupeve te interesit, si dhe mbledhjen e informacioneve te dobishme prej tyre. Para prezantimit, takimet konsultative me autoritetet bashkiake kane pasur si qellim te pergjithshem te percaktojne udhezimet kryesore te Vizionit dhe te familjarizojne stafin bashkiak me permbajtjen dhe rolin e tij.

Prezantimi publik i Vizionit dhe Strategjia per Zhvillimin e Turizmit u mbajt me 15 Korrik 2011 ne ambientet e Bashkise. Ne kete prezantim moren pjese rreth tridhjte pjesemarrres banore te qytetit, zyrtare bashkiake, pale te interesuara lokale, perfaqesues te shoqerise civile, pronare te parcelave, ndertues, inxhinier, perfaqesues te OJQ-ve dhe mediave lokale, (Figura 70). Prezantimi u ndoq gjithashtu edhe nga Drejtori dhe Zevendes Drejtori i Agjencise Kombetare te Planifikimit te Territorit, per te siguruar koordinimin dhe konsultimin ne nivel kombetar ne perputhje me kerkesat e ligjit 10119/2009.

Figura 70: Paraqitja e Vizionit te Qytetit dhe e Strategjise per Zhvillimin e Turizmit

Figura 71: Paraqitja e Vizionit të Qytetit dhe e Strategjisë për Zhvillimin e Turizmit

Prezantimi u hap nga Kryetari i Bashkisë, i cili paraqiti qëllimin dhe synimin e Studimit, i ndjekur nga një prezantim i fazave të përgjithshme të projektit, konceptit dhe strukturës së Vizionit si dhe nga strategjia e zhvillimit të territorit dhe turizmit me qëllimin dhe objektivat e saj. Gjatë prezantimit të paraqitjes së Vizionit, Konsulenti i dha rendesi çështjeve themelore të zhvillimit të turizmit, modeleve të paraqitura dhe llojeve kryesore të turizmit (turizmi masiv, turizmi konvencional, turizmi i qendrueshëm), u prezantua modeli i një turizmi të qendrueshëm si një alternativë zbatimi për Himarën dhe me pas u demonstruan skenaret alternative të zhvillimit të ardhshëm të turizmit. Konsulenti paraqiti vlerësimin e këtyre katër skenareve për 10-20 vitet e ardhshme. U diskutua reduktimi i zhvillimit informal të turizmit dhe zhvillimit intensiv të shtepive të dyta, si dhe rritjen e formave të buta të zhvillimit të turizmit masiv dhe turizmit të natyrës dhe kultures. Në fund u paraqit pasqyrimi hapësor i Vizionit, së bashku me përshkrimin e disa zonave të veçanta për çdo njësi hapësore.

Prezantimi pati sukses pasi arriti debatin direkt pyetje përgjigje duke marrë vlerësim realist të komunitetit lokal për çështjet kryesore në lidhje me zhvillimin e ardhshëm të Bashkisë. Pjesëmarrësit ishin veçanërisht të interesuar për të diskutuar arsyet për zhvillimin e turizmit në Himarë ka mbetur i dobët gjatë viteve të fundit dhe për të identifikuar pengesat e tilla si: mungesa e infrastrukturës apo faktorëve të tjerë. Çështjet e aksesit të vështirë, mungesës së promovimit, çështjet e pazgjidhura të pronës, si dhe u diskutua e analizua edhe fakti i produktit turistik që ofrohet aktualisht, i cili në fakt nuk është i specializuar ose tërheqës për tregjet potenciale, veçanërisht krahasuar me zonat përreth. Pjesëmarrësit e tjerë theksuan nevojën për të marrë parasysh të gjitha burimet kulturore dhe natyrore të zonës, duke u fokusuar veçanërisht në zonat malore dhe gjysme-malore.

Lista e plote e pjesëmarrësve është paraqitur në Shtojcën D.

III. KONSULTIMI ME PUBLIKUN PER FORMULIMIN E PLANIT STRUKTURAL

Mendimet dhe sygjerimet e marra nga prezantimi publik u diskutuan me anetaret e ekipit të Planifikimit dhe zyrtareve bashkiake të përfaqësuar nga Kryetari i Bashkisë dhe Shefi i Departamentit të Planifikimit Urban, komentet u vlerësuan dhe shërbyen si baze për formulimin e Planit të Përdorimit të Tokës. Përmbajtja e Planit me vone u përpunua nëpërmjet bashkëbisedimeve të mëvonshme të konsultimit me Bashkinë nga muaji Gusht deri në muajin Shtator, të cilat përfshijnë bashkëpunimin në çështjet e mëposhtme:

- **Konceptin e përgjithshëm për definicionin e Struktura të Përdorimit të Tokës** së bashku me logjikën e dispozitave rregullatore. Kjo përfshin shkëmbimin e ideve në dispozitat e Planit në lidhje me metodologjinë e zonimit, konceptin e mbrojtjes së peisazhit dhe drejtimet e zhvillimit të turizmit të ri dhe zonave të banimit me zhvillime të tjera. **Aspektet programatike të zhvillimit të turizmit të ardhshëm të Bashkisë së Himarës** lidhur me kapacitetin e shtreterve dhe shpërndarjen ndërmjet pjesëve të ndryshme të territorit dhe të formave të ndryshme të turizmit, në baze të parashikimeve ekonomike, popullore dhe trendet e pritshme.
- **Percaktimi i projekteve strategjike të infrastrukture** dhe mundësitë për financim dhe investim. Konsulenti ka përgatitur një listë të projekteve bazuar në Strategjinë e propozuar të Zhvillimit të Territorit dhe ka kryer një survey në nivel kombëtar në disa Ministri, ku kishte për qëllim lidhjen e projekteve të propozuara me mundësitë e burimeve të ndryshme të financimit. Konsulenti ka diskutuar rezultatet e këtij survey me Kryetarin e Bashkisë dhe Departamentin e Planifikimit dhe ka marrë sygjerime në lidhje me specifikimet dhe prioritizimin e projekteve të infrastrukture nga perspektiva lokale.
- **Perkufizimi i Zonave të Mbrojtjes së Mjedisit.** Ekspertët e mjedisit të Konsulentit janë konsultuar me Shefin e Departamentit të Tokës dhe Pyjeve, z. Andon Xani në lidhje me zonat e propozuara të mbrojtura sipas përcaktimeve të legjislativës mjedisore. Z. Xani propozoi këto zona që kanë nevojë për t'u mbrojtur: maja shkëmbore në Qeparonë e Siperme, Kanioni i Dhermiut, Kalaja e Ali Pashës në Porto Palermo dhe Shpella e Piratëve në Jaliskari.
- **Formulimi i Rregullave të Planifikimit Lokal.** Formulimi i rregullave të planifikimit lokal është kryer në koordinim me Kryetarin dhe Shefin e Departamentit të Planifikimit Urban të Bashkisë gjatë periudhës tetor dhe nëntor 2011. Ai përfshin i) formulimin e koncepteve të përshtatshme rregullative dhe aplikimin në pjesë të ndryshme të territorit, ii) hartimin e hartave të zonimit të hollësishme dhe ndarjen e rrjetit rrugor për të mbuluar të gjitha zonat ekzistuese të vendbanimeve dhe zonave të reja të zhvillimit, dhe iii) specifikimet e intensitetit të ndërtimit të përshtatshëm dhe karakterin e çdo zone.

IV. PREZANTIMI PUBLIK I DRAFT PLANEVE DHE RREGULLOREVE

Pjesëmarrja e publikut u realizua me sukses në fazën finale të Planit, me proceset e prezantimit dhe diskutimit publike, sipas kërkesave të përcaktuara me Ligjin 10119, mbi Planifikimin Territorial.

Njoftimi Publik- Një njoftim publik u vendos në Bashki dy javë para prezantimit publik, në mënyrë që të informojë për procesin e planifikimit dhe të ftojë publikun dhe aktorët lokalë për të marrë pjesë në të. Njoftimi u vendos në vende të ndryshme në Himarë dhe në të gjitha vendbanimet kryesore. Për më tepër, Konsulenti vendosi dy njoftime në kater gazeta kombëtare (Shekulli, Panorama, Shqip, Gazeta Shqiptare) me qëllim që të informonte një audiencë më të gjerë si dhe palë të tjera të interesuara. Së fundi Bashkia përgatiti ftesat zyrtare për të ftuarit e nderit nga qeveria dhe përfaqësues të institucioneve të huaja në Shqipëri, duke përfshirë edhe ambasadat e huaja. Këto dokumente u shpërndanë paraprakisht për të siguruar kontributin në kohë nga të ftuarit.

Prezantimi Publik – Dy prezantime publike janë organizuar nga Konsulenti për paraqitjen e draft planeve dhe rregulloreve: Prezantimi i parë u zhvillua në fshatin e Dhërmiut, në 17 Nëntor 2011 dhe i dytë në Qytetin e Himarës në Hotelin Rapos më 18 Nëntor 2011. Prezantimet ndoqen një strukturë të ngjashme, të përbërë nga dy pjesë. Pjesa e parë që ishte e njejte në të dy seancat, përfshiu një prezantim të modelit të zhvillimit të turizmit të propozuar për Himarën dhe aplikimin e saj në pjesë të ndryshme të territorit. Konsulenti paraqiti shembuj të përshtatshëm për zhvillimin e turizmit, hartën e përdorimit të tokës për të gjithë territorin e bashkisë dhe të dhënat mbi kapacitetin e turizmit. Pjesa e dytë e prezantimit përfshiu shpjegimin e rregulloreve, paraqitjen e hartave të zonimit të hollësishme dhe dispozitat e propozuara për çdo zonë zhvillimi. Prezantimi i parë u përqëndrua në veçanti në zonat Palasë, Dhërmi, Vouno-Ilias, si dhe Jal, ndërsa paraqitja e dytë u përqëndrua në zonën e gjerë të Himarës, Livadhit, Porto Palermos, Pilurit, Kudhesit dhe Qeparoit. Të dy prezantimet u ndoqen nga një numër i madh njerëzish, kryesisht vendas mbi 80 pjesëmarrës në Dhërmi dhe rreth 100 pjesëmarrës në Himarë. Prezantimi në Himarë u ndoqe dhe nga Zëvendës Ambasadori i Ambasadës Greke. Publiku tregoi një pjesëmarrje aktive, të gjallë dhe me interes për përmbajtjen e planit dhe ndikimit të tij në zhvillimin e territorit. Hartat janë prezantuar publikisht në të gjitha seancat dhe u studiuan me kujdes nga audiencia. Konsulenti shpjegoi qartë kontekstin ligjor të ligjit të ri të Planifikimit të Territorit dhe statusin e Planit të Përgjithshëm Lokal, mbështetur në Planin e Zhvillimit të Bregdetit të Jugut dhe Rregulloreve Kombëtare të miratuara rishtazi, si dhe procesin formal të konsultimit publik, adaptimit dhe miratimit të planit.

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

THYMIO PAPANANNIS AND ASSOCIATES INC.
spatial planning and design

QENDRA PER KERKIM DHE ZHVILLIM

STUDIM PROJEKTIM I ZONES SE HIMARES ME PERPARESI ZHVILLIMIN E TURIZMIT

Njoftim Per Publikun

Ne kuader te projektit Studim Projektim I Zones se Himares me Perparesi Zhvillimin e Turizmit, Bashkia Himare, ka kontraktuar Konkorsiumin e Kompanive: "Thymio Papayannis & Associates Inc" dhe "Qendren per Kerkim dhe Zhvillim" per pregatitjen e Planit te Zhvillimit Urbanistik dhe Rregullores per Bashkin e Himares.

Ne kete kuader Konkorsiumi ne fjale ne vazhdim te procedurave per draftimin e ketij plani, ne bashkepunim te ngushte me Bashkine dhe grupet e interesit, ka planifikuar qe ne datat **17 Nentor, ora 11, ne Dhermi** te zhvillohen:

PREZANTIMI PUBLIK I DRAFT PLANIT TE PËRGJITHSHËM VENDOR TE BASHKISE HIMARE

Plani ka per qellim te percaktojte dhe rregulloje zhvillimet e ardheshme te Bashkise deri ne vitin 2022. Plani percakton perdorimin e ardhshem te tokes.parimet ku do te mbeshetet zhvillimi i cdo zone brenda territorit te Bashkise si dhe rregulloret qe jane te detyrueshme.

Te gjitha te interesuarit, profesioniste, punonjes te administrates, pronar e ndertues, si dhe cdo banor qe mendon qe mund te kontribojte me pjesmarren e tij, eshte i ftuar ne kete prezantim te hapur dhe te zgjeruar te Bashkise Himare.

Te bindur ne rendesine e ketij takimi dhe te vetdijshem ne rolin tuaj mendojme se pjesmarjja juaj do te kontribojte pozitivisht ne zhvillimin e metejshem te Planit te Zhvillimit Urban qe do ti sherbeje te sotmes dhe te ardhmes se Bashkine te Himares.

Per informacion te metejshem ju lutem kontaktoni Zj
Rajmonda Zisi prane Zyres se Kryetarit te Bashkise Himare
Tel ...

Figura 72: Njoftimi Publik

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
BASHKIA HIMARË

OFFICIAL INVITATION

Honored Sir / Madam,

In the context of the Project: *Study of the Urban Plan of Himara and Priorities for Tourism Development*, the Mayor Jorgo Goro, in association with the contracted companies, "Thymio Papayannis & Associates Inc." and "Center for Research and Development" invite you to the:

PUBLIC PRESENTATION OF LOCAL GENERAL DRAFT PLAN OF HIMARA MUNICIPALITY

In this context, the companies in question, following the provided by the legal framework procedures for drafting the plan, in close collaboration with the Municipality and other stakeholders, have scheduled respectively for two presentations:

- on **November 17th**, at **11:00a.m. in Dhermi (at School)**; and
- on **November 18th**, at **11:00a.m. in Himara (at Rrapos Hotel)**

The plan aims to promote and regulate the development of the Municipality until 2022. It determines future land uses, the principles that will apply to the development of different areas within the territory of the Municipality, as well as mandatory regulations.

In this activity, all groups of interest of Himara Municipality are invited.
We highly appreciate your participation as an important actor and supporter in the development of city policies and future community development.

For further information please contact Mrs. Rajmonda Zisi, Himara Municipality Mayer office
Tel: **0695138974**

THYMIO PAPANANNIS AND ASSOCIATES INC. QENDRA PER KERKIM DHE ZHVILLIM

Figura 73: Ftesa zyrtare per aktoret e perzgjedhur

Figura 74: Prezantimi Publik ne Dhermi, 17-11-2011

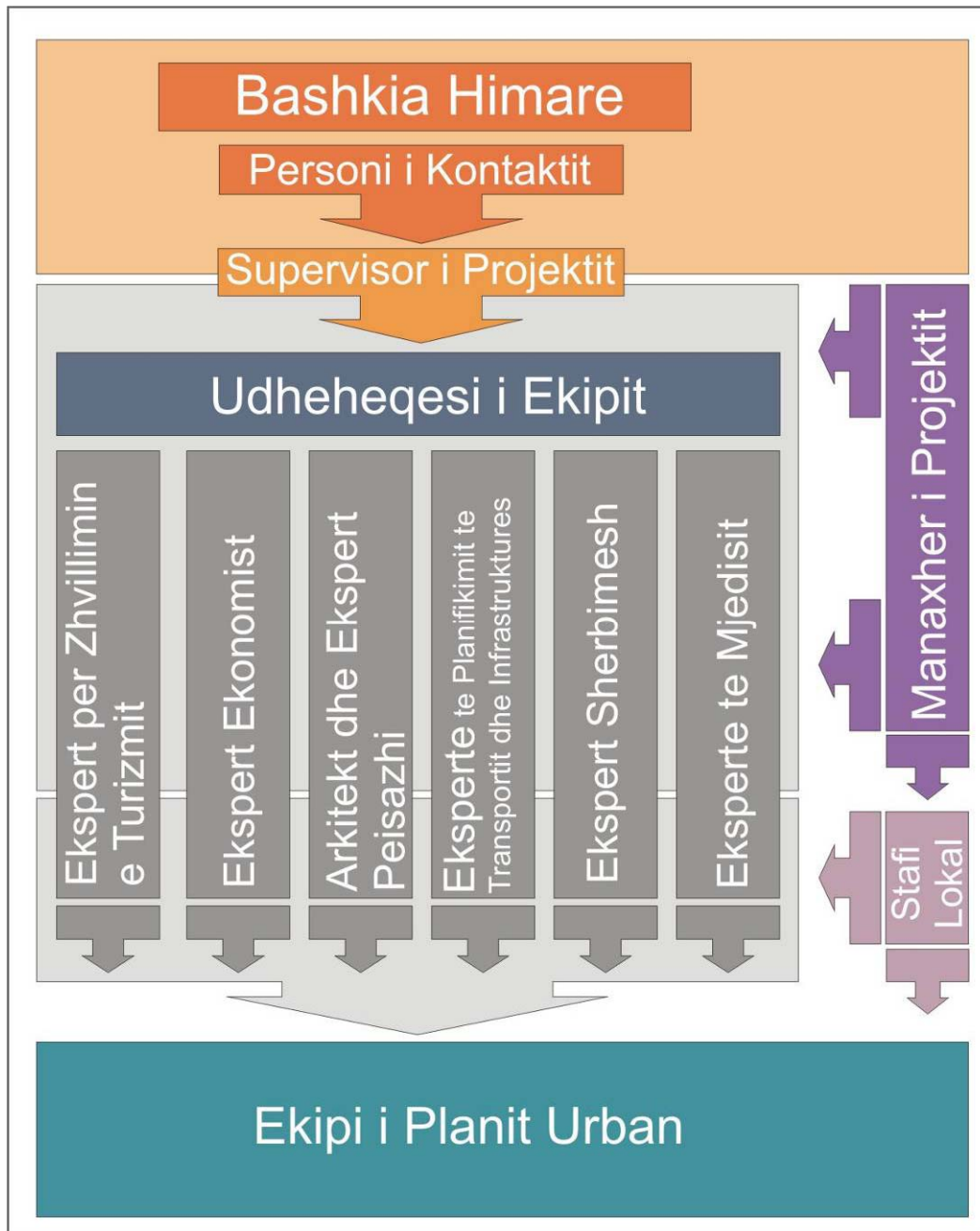
Figura 75: Prezantimi Publik ne Himare, 18-11-2011

Paraqitja Publike Paraqitja Publike do të ndjekë prezantimin publik. Ai do të paraqesë hartat e printuara të Draft Planit Lokal dhe materialet shoqëruese, duke siguruar një përshkrim të detajuar të kodeve të zonimit dhe rregulloreve. Paraqitja do të behet në dy vendodhje, në Bashkinë e Himarë dhe në Shkollën e qytetit dhe do të zgjasë dy muaj, duke filluar nga fillimi i Dhjetorit. Kutitë e mendimeve/propozimeve do të vendosen pranë vend paraqitjes së planeve, në të cilën çdo qytetari, organizate apo institucioni do t'i jepet mundësi për paraqitjen e komenteve të tyre si dhe kundërshtimeve, me shkrim sipas një formulari të përcaktuar të komeneve.

Komentet e përgjithshëm të publikut. Komentet e marra nga paraqitja publike do të përfshihen më vonë në Plan, pas një konsultimi dhe procesit të vlerësimit ndërmjet Konsulentit dhe Departamentet të Planifikimit Urban të Bashkisë. Bashkia do të realizojë një dëgjim publik për të paraqitur përgjigjet për të gjitha komentet e marra dhe versionin përfundimtar të dokumenteve të planit. Kjo do të bëhet para dorëzimit të Planit për miratim në Këshillin Bashkiak.

SHTOJCA A: STRUKTURA E EKIPIT DHE ORGANIZIMI

Organizimi i ekipit- Ekipi Studimit i Konsulenti është formuar nga një grup shume disipline të ekspertëve Grekë dhe Shqiptarë të nivelit të lartë dhe te rinje me përvojë dhe eksperiencë për të mbuluar nevojat e projektit dhe për të siguruar një ekip të balancuar. Anëtarët e ekipit kanë punuar tashmë së bashku në projekte të ngjashme një fakt i cili siguron bashkëpunim të mirë ndërmjet tyre. Nje ilustrim i struktures se ekipit dhe organizimit eshte pershkruar ne (Figuren 76):

Figura 76: Struktura e Ekipit dhe Organizimi

Perfaqesuesit e Bashkise, Struktura e Skuadres dhe Lista e Eksperteve			
	Emri	Profession	Position in Plan
Bashkia	Jorgo Goro	Krye - Bashkiak	
	Viron Zoto	Zv/Kryetar i Bashkise	Mbikqyres i Administrates
	Gentjian Stratoberdha	Arkitekt	Shef i Departamentit te Planifikimit Urban
	Raimonda Zisi	Sekretare	Person kontakti
TPA	Dr. Thanos Pagonis	Planifikues Urban	Udheheqes Ekipi
	Irini Tsakiropoulou	Planifikues Urban	Ekspert Rregullator, Keshilltare
	Dr. Aris Ikkos	Ekonomist	Ekspert per Zhvillimin e Turizmit
	Ivy Nanopoulou	Arkitekt	Arkitekt, Keshilltar
	Panita Karamanea	Arkitekt Peisazhi	Arkitekt Peisazhi, Ekspert
	Konstantinos Zekkos	Planifikues Transporti dhe Inxhinier Trafiku	Planifikues Transporti dhe Inxhinier Trafiku Ekspert
	Thymio Dimopoulos	Planifikues Urban-Arkitekt	Planifikues Urban,, Ekspert
	Loukas Triantis	Planifikues Urban, Gjeograf	Planifikues Urban, Ekspert
QKZH	Mirlinda Rusi	Ekonomiste	Ekonomiste Ekspert, Manaxhere Projekti
	Dr. Halit Kamberi	Hidrolog	Ekspert Sherbimesh (Ujit dhe Ujrave te Zeza)
	Bexhet Chobani	Inxhinier Civil	Ekspert ne Infrastrukture
	Dr. Cerciz Dyrmishi	Gjeolog	Ekspert Mjedisor
	Dr. Emil Xhuvani	Biolog	Ekspert Mjedisor
	Ereda Xhumari	Asistente	Asistente

SHTOJCA B: LISTA PARAPRAKE E ÇËSHTJEVE TË REGJISTRUARA GJATË INTERVISTAVE TË MBAJTURA ME PËRFAQËSUESIT LOCAL

Emri	Fshati	Date	Historia/identifikimi	Problemet kryesore te raportuara	Prirjet/potenciali	E ardhmja
Ghika Stramariko	Dhermi	15.04.2011	Fshat me histori shu më të vjetër i banuar nga kohët parahistorike, të vendosura më parë në bregdet	Ndërtimit informal Rrugët, e aksesueshmërisë Shtëpitë e vjetra që kanë nevojë për rinovim Çështjet pronësore Gurorenë afërsi me zonën e banimit	Zgjerimi i vendbani meve në një fushë të drejt Jugut Zhvillimi i turizmit në zonën bregdetare e Rinovim Shtëpive nga Programi i Bankës Botërore	Plazhi I Dhermiut formimin e lidhjes natyrore te Kanionit bregdetin Manastiri në krye të shkëmb Më shumë se 30 kisha Shërbimi Shkollor të fëmijëve të zonës Tarracat e Tokës bujqësore, brenda kanionit me mulli me ujë dhe ullishtet
Marko Daffila	Gjilek	15.04.2011	Fshati lidhet me Dhermiun historikisht dhe gjeografikisht, I organizuar në dy lagje Zona bregdetare deri ne Llogara	Furnizimi me ujë në Kalamia e mesme Sistemit rrugor në Kalamia	Zhvillimi i turizmit te ri në vende të përshatshme përgjatë zonës bregdetare Zgjerimi i vendbani mit në shkëmbin Hondrakia	Plazhi iPerivoli Plazhi iDralleos (I paprishur) Kserolakkos (Strada Bianca) Mali I Cikes Mali i Llogaras
Lluke Nikollori	Ilias	15.04.2011	Ilias ka qenë gjithmonë një fshat i vogël me pa shërbime të tjera përveç të banimit. Bashkëlidhja drejt Vounoit Historia e emigracionit	Shtëpi të braktisur, mungesa e aktiviteteve Mungesa e ujit Rrugët e pashtruara Gjendja e keqe e hapësirave publike dhe të infrastrukturës Hapësirë të kufizuar për zgjerim	fshati duhet të ruajë karakterin e tij Plazhi i Ngipea duhet të mbetet ashtu siç është Urbanizimi i ri duhet të bëhet në drejtim të zonës bregdetare	Tipologjia e banesave tradicionale me karakteristika të dallueshme arkitektonike (shtëpi kala) KopshtetBujqësore Kanioni paarritshëm nga shkretëtira natyrore Plazhi i vogël i Ngipea ullishtet drejt bregdetit Dhe shtrirja drejt malit Manastirii Ag. Apostoloi Manastiri i Panagia në maj të shkëmb
Vasil Mercuri	Pilur	15.04.2011	Fshat malor zën teritorin e madh të malësisë përdoren për kullotat të specializuar në produktet e qumështit Lidhje dhe varësi me Himarën	Pjesa e rrugës së asfaltuar ka nevojë për riparim Riparimi i rrugëve prej guri te fshatit Shtëpive të shkatërruara Furnizimi me ujë Paqartësi te titujve të pronësisë	Burimet e financave të nevojshme për renovimin e shtëpive të vjetra Tërheqjen e turistëve nga Himara Leasing-u operativ dhe shitjen e shtëpive të evropianët	Pamje mbi gjirin e Himarës Shtëpitë e vëllimshme, të trashëgimisë arkitekturore Aftësitë lokale në ndërtimin dhe renovimin gurit Produktet Lokale: djathit, qumështit
Stefo Kokedhima	Qeparo	27.04.2011	Fshati është i ndarë në dy pjesë të dallueshme me shumë karakteristika të ndryshme dhe probleme: Qeparo i Vjetër ne mal dhe Qeparo I Ri në bregdet dhe përgjatë rrugës	Furnizimi me ujë në Qeparo e Vjetër Mungesa e sistemit të kanalizimeve që përdoren për të funksionuar (standardet edobët) të fundit Shtëpitë e braktisura Mbledhja e mbeturinave Renovimi i rrugëve te gurit dhe Ndrçimi i hapësirave publike Parkim Riparimi i rrugëve kombëtare Rrjeti i rrugëve dytësore dhe qasjes në Qeparoin e Ri.	Fshati nuk do ndonjë të ndërtim në luginën e fushave të ullirit Ndërtimit është në përgjithësi të jetë mbajtur ulët me jo më shumë se 2-3 kate Ata do të donin për të bere një shëtitore për këmbësorë buzë detit me taverna përgjatë plazhit (nuk ka rrugë)	Trashëgimia arkitektonike e fshatit të Qeparo I vjetër me pamje madhështore mbikanyon dhe gjirin e Shtëpisë së Ali Pashes Pjesa më të mëdha të tokave shtetërore përgjatë rrugës kryesore ,kalojne luginën Qeparo I poshtem ne bregdet ka kapacitetin me 400 dhoma

Janaq Tata	Kudhes	27.04.2011	Brendesia e fshatit me identitet të veçantë të ndarë nga Qeparo, i njohur për prodhimin e vajit të ullirit. Eshte organizuar në dy pjesë të vjetra dhe të reja.	Furnizimi me uje Riparimi I rruges Mungesa e shërbimeve te komunale dhe grumbullimit te mbeturinave.	Klimë e mirë - mjedisi tërheqës për turizmin shëndetësor	E thjeshte por ruhet edhe shtëpitë dhe hapësirat publike. Fushat ulluri dhe tri fabrika të naftës Prodhimin e produkteve të qumështit
Irimi Noussi	Vuno	29.04.2011	Mirembajtja e fshatit me strukturën amphitheatric dhe trashëgimisë të rëndësishme arkitektonike Historia e pasurisë dhe ndikimet e kësaj bote nga emigracionit në SHBA, Argjentinë, Europë, Korfuz dhe Egjipt. Popullsia prej 2000 njerëz.	Furnizimi me ujë mbetet një problem pavarësisht nga programi i financuar nga BB – projektimi I keq I projekti: uji vjen nga një distancë e gjatë nga Dhermiu vend e malit ku ka një distance në 5 km. Zbatimin e dobët çoi në shkatërrimin e shtigjeve tradicionale prej guri I kësaj demografike dhe ikjen e njerëzve të arsimuar Braktisja nga ana e shtetit Titujt e paqarte te pronësise	Kufizime strikte që do të vihen në rinovimet për ruajtjen e trashëgimisë arkitektural e: Deklarata si monument kulturor dhe mbishkrim në listën e UNESCO-s Zhvillimet e reja të turizmit në Yali	Mirembajtja e shtëpive të mëdha te gurit me fabrikat e naftës inkorporuar Rruget e kalldremta dhe peisazhi i harkuar Te kete shkollen e murgeshave per arsimimin e femrave.
Thodhori Kashta	Palase	29.04.2011	Fshat me histori shumë të vjetër që ka pasur popullsi të madhe në të kaluarën (Megali Chora) gjendet në kufi të zonës së studimit	Furnizimi me ujë, mungesa e burimeve e financiare për të zbatuar programin e Bankës Botërore për të sjellë ujë nga 3 km Qasja dhe ndërtimin e rrugëve të projektit I kësaj demografike, mungesa e mundësive për punësim për të rinjtë Problemi i titujve të pronësisë Largësia nga Himara dhe mungesa e shërbimeve e të transportit	Nevojë për industri të re në Himarë për të siguruar burimin e punësimit Mundësia për Miniera Mungesa e perspektivës së turizmit	Ansamblet tradicionale arkitektonike në pjesën e vjetër me shikim nga deti, pema në sheshin kryesor është 650 vjeç Ata bëjnë djathin lokale dhe ata e bëjnë byrek dy herë në javë (me përbërës të ndryshëm) Në 15 gusht ka një festë në një Manastir Kyra Panagia Popullatës lokale shpesh zgjedh për të shkuar në Vlorë për shërbi me shëndetësore në vend të Himarës, sepse ka më shumë mjekët atje dhe distanca është 1.5 orë në vend të 40 minutave me autobus

SHTOJCA C: REZULTATET E INTERVISTIMIT TE OPERATOREVE TURISTIK DHE AGJENSIVE TE UDHETIMIT

Ne kemi realizuar intervistat e me poshteme:

- **Z. Kliton Gerxhani**
Organizata: Pushime Shqiptare (Shqiperi) - <http://www.albania-holidays.com>
Pozicioni: Pronar. Kliton ishte gjithashtu dhe ish president I Shoqates se Turizmit Shqiptar
Date: 14 Qershor 2011
- **Z. Hilbrand Adema**
Organizata: Adema Via (Hollande)
Pozicioni: Pronare
Date: 14 Qershor 2011
- **Z. Derek Crane**
Organizata: Udhetime Derek Crane (UK) - <http://www.travelonholiday.co.uk/>
Pozicioni: Pronar
Date: 16 Qershor 2011
- **Z. Martin Heusinger**
Organizata: Udhetime ne Shqiperi (Gjermani) - <http://www.reisen-in-albanien.de>
Pozicioni: Pronar
Date: 16 Qershor 2011
- **Z. Wolfgang Schneider**
Organizata: Ikarus (Gjermani) - <http://www.ikarus.com>
Pozicioni: Menaxher Produkti ne Europen Lindore & Juglindore
Date: 17 Qershor 2011
- **Znj. Alison White**
Organizata: Regent Holidays (UK) www.regent-holidays.co.uk
Pozicioni: Menaxher Marketingu
Date: 23 Qershor 2011

Konkluzionet kryesore nga keto intervista jane:

- Tregjet më të mundshëm si burim turistik jane: Gjermania, Skandinavia, Holanda dhe Italia për shkak të aksesit të saj. Gjithashtu vendet e Evropës Qendrore të tilla si Polonia, Hungaria, Kosova dhe Republika Çeke;
- Raporti i Bankes Botrore per zhvillimin e master planit duhet marre ne konsiderate;
- Zona është e ende e pa demtuar, e bukur dhe e pazbuluara. Ajo është lënë pas dore pasi prej vitesh nuk jane bere investime apo kane qene te kufizuara. Nqs nuk nderhyet ajo mund të shkatërrohet;
- Shumica e të intervistuarve përmenden minoritetin Grek. Disi atmosfera është e ndryshme për shkak edhe të ndikimit Grek. Kjo nuk është përmendur në një mënyrë të negative pasi njerëzit konsiderohen si shumë miqësore dhe mikpritës. Ndryshe nga pjesa tjetër e Shqipërisë;
- Të gjithë të intervistuarit bien dakord se ka shumë potencial për zhvillimin e turizmit në rajonin e Himarës. Ky potencial mund të shpaloset duke zhvilluar një koncept kompleks turistik nepermjet kombinimit te detit diellit dhe eko-natyres duke perfshire dhe zonen malore;

- Udhëtimet në Eko- natyrore është një nga komponentet që është shitur më së shumti për klientët e tyre. Ajo përfshin pjesë aventureske si eskursionet, përdorim bicikletash (biking), etj. Paketat janë zakonisht një kombinim i diellit dhe plazhit për t'u çlodhur, të kombinuara me elemente kulturore dhe ndonjë gjë interesante. Si një ofertë e plotë.
- Te gjithë të intervistuarit jashtë Shqipërisë (4) përmenden që të dhënat e klienteles se tyre janë si më poshtë:
  - Klasa mesatare;
  - 40 – 60 vjeçare (si dhe udhëtar me ekstrem, të moshave të fund viteve tridhjetë të cilët janë në minorance);
  - Jo familje për arsye kostoje;
  - Që kërkojnë dikë të ndryshme me shumë ekzotike, por akoma jo tamam;
  - Që nuk janë të ndikuar nga markat;
- Paketat për grupe të vogla ndërmjet 6 - 12 persona u është ofruar pakete me rreth 1.500 EURO për person me gjysëm bordi;
- Në termat Deti & Dielli duhet të zhvillohen 2 - 3 hotele me 3 - 4 yje me një madhësi prej 100 - 200 dhoma, në mënyrë të tillë që të përshtatet sa më mirë me peizazhin. Pra jo ndërtesa të larta. Këto objekte mund të zhvillohet me kapital të huaj dhe mund të organizohen të paktën një grup në javë. Ajo do të zmadhojë zonën veçanërisht akomodimin i cili aktualisht përbëhet nga hotele me vetëm 20 dhoma apo dhe më pak;
- Megjithatë, deti i pastër dhe pushimet me diell nuk do të jenë konkurrese në rivierën shqiptare. Ka shumë konkurrencë ndërmjet Greqisë. Prandaj, fokusi duhet të vendoset në një përzierje sa më të mirë të diellit, plazhit, aventurës, kultures dhe vizitave të pejsazheve;
- Ka nevojë për me shumë infrastrukturë baze dhe disa restorante me një kuzhinë ndërkombëtare, e cila aktualisht nuk ekziston fare në Himarë;
- Pronesia mbi token është një problem shumë i madh;
- Ka një boshllëk të madh ndërmjet politikave dhe udhëzimeve nga qeveria dhe çfarë ndodh me të vërtetë në nivel lokal. Kjo ka çuar në ndërtime të pakontrolluara që synojnë përfitime të shpejta. Nuk është kusht që kur shqiptarët ndërtojnë diçka (si psh. një hotel), ai duhet të jetë i madhë;
- Plazhet e ndotura dhe mbetjet urbane janë gjithashtu një problem i madh;
- Aksesueshmëria: klientët fluturojnë në Tiranë dhe prej aty udhëtojnë për më tej me minibus në rastin e grupeve të vogla, ose në rast të udhëtarëve individuale marrin me qira një taksì. Makinat me qira nuk konsiderohen në të vërtetë për shkak të gjendjes së rrugëve dhe stilit të rrezikshëm të përdorimit të makinave nga shqiptarët;
- Nepermjet Korfuzit nuk është një mundësi e mirë pasi ajo është e shtrenjtë, sepse fluturimet nuk janë të koordinuara me oraret e trageteve dhe për këtë arsye njerëzit shpesh duhet të qëndrojnë të paktën një natë në Korfuz. Plus, ajo është një e ndaluar ekstra me rrezikun që diçka shkon keq (vonesave etj);
- Muajt me të mirë për të shkuar në Rivierën Shqiptare janë Korriku dhe Shtatori. Gusht është i mbushur me vendas dhe turistët nga Kosova;
- Edukimi i personelit në përgjithësi është shumë i nevojshëm. Edhe gjërat me të thjeshta duhen menduar si psh a kemi ku gjejme topa tenisi përpara se të bëjmë fushën e tenisit.

**SHTOJCA D: LISTA E PJESEMARRESVE NE PREZANTIMIN E VIZIONIT
TE QYTETIT DHE TE STRATEGJISE PER ZHVILLIMIN E TURIZMIT**

Lista e pjesemarresve ne prezantimin e Vizionit te qytetit dhe te Strategjise per Zhvillimin e Turizmit		
	Emri	Angazhimi Profesional
1	Jorgo Goro	Kryetari i Bashkise se Himares
2	Stefan Kokedhima	Kryetari i Keshillit Bashkiak
3	Napolon Ineli	Pergjegjes i menaxhimit te zyres se tokes ne Bashki
4	Marko Merika	Departamenti i sherbimeve publike ne Bashki
5	Nesti Dhineojan	Pjesetar i Qarkut Vlore
6	Gjik Stamaro	Kryeplak i Dhermiut
7	Kreuza Leka	Drejtor, Agjencia Kombetare e Planifikimit te Territorit
8	Rikard Luka	Zevendes Drejtor, Agjencia Kombetare e Planifikimit te Territorit
9	Gentian Stratoberdha	Arkitekt, Shef i Departamentit te Planifikimit Urban
10	Petro Gjoni	Kryetari i Deges se Himares
11	Niko Nesturi	Kryetar i Shoqates "Bregdeti"
12	Tatjana Rapo	Shoqata " Grate e Himares per Integrim"
13	Dhimitri Maco	Mesues - Shoqata e turizmit
14	Lefter Kumi	Mesues - Dhermi
15	Vasil Brifsha	Mesues - Dhermi
16	Jesasimo Bami	Mesues
17	Irakli Gjicali	Financier Himare
18	Alped Coma	Inxhinier Ndertimi
19	Eerli V eizi	Inxhinier Ndertimi
20	Hristo Beleri	Inxhinier Ndertimi
21	Bledar Ceka	Inxhinier
22	Elton Laska	Arkitekt
23	Ardjan Ceka	Avokat
24	Agim Mato	Gazetare (Televizioni Riviera)
25	Thoma Nika	Gazetare (Televizioni Riviera)

SHTOJCA E: LISTA E TAKIMEVE INFORMUESE

Informant Meetings				
No.	Date	Participation		Topics
		The Consultant	The Client	
01	04.03.11	▪ Thanos Pagonis, Drejtor i Grupit ▪ Mirlinda Rusi, Manaxhere Projekti	▪ Vasillaq Bollano, Kryetari ▪ Menelaos Dhima, N/ Kryetari	Takim prezantues, Orientues and Shoqerues
02	04.03.11	▪ Thanos Pagonis, Drejtor i Grupit ▪ Mirlinda Rusi, Manaxhere Projekti	▪ Vasillaq Bollano, Kryetari ▪ Menelaos Dhima, N/ Kryetari ▪ Patriot Saliu, Urbanistika ▪ Niko Capi, Drejtor Urbanistikes ▪ Aleko Dedi, Drejtor Margimi te Tokes ▪ Pano Gjidede, Urbanistika ▪ Mario Meniko, Drejtor Programimit dhe Sherbimeve ▪ Spiro Trifoni, Drejtor Ekonomik	Takim prezantues i Projektit: Shpjegim i fushes se punes dhe metodologjise Hartimi paraprak i te dhenave Pergatitja e Turit te Esperteve
03	16.03.11	▪ Ivy Nanopoulou, Arkitekt I Larte, Ekspert ▪ Aris Ikkos, Ekspert Turizmit ▪ Thymio Dimopoulos, Planifikues Urban, Ekspert ▪ Halit Kamberi, Hidrolog	▪ Vasillaq Bollano, Kryetari ▪ Menelaos Dhima, N/ Kryetari	Takimi njohes midis Eksperteve dhe Bashkise si dhe diskutimi i ceshtjeve te Zhvillimit te Turizmit, Peisazheve natyrore dhe kulturore te zones se Himares.
04	18.03.11	▪ Thanos Pagonis, Drejtor i Grupit ▪ Mirlinda Rusi, Manaxhere Projekti ▪ Eirini Tsakiropoulou, Planifikuese e Larte Urbane ▪ Konstantinos Zekkos, Planifikues Transporti ▪ Thymio Dimopoulos, Planifikues Urban	▪ Vasillaq Bollano, Kryetari ▪ Menelaos Dhima, N/ Kryetari ▪ Pirro Cenko, Inxhinier	Takim njohes midis Eksperteve dhe Bashkise. Diskutim i pergjitheshem per ceshtjet e Planifikimit Urban dhe dhe te planifikimit te transportit

05	18.03.11	▪ Thanos Pagonis, Drejtor i Grupit ▪ Eirini Tsakiropoulou, Planifikuese e Larte Urbane ▪ Thymio Dimopoulos, Planifikues Urban	▪ Niko Capi, Drejtor Urbanistikes ▪ Patriot Saliu, Urbanistika ▪ Fation Duma, Teknik Ndertimi ▪ Orest Zhupa, Jorist, Sek. Teknike DMMT	Takimi me tematike mbi Planifikimin Urban. Diskutim mbi ceshtjet e zhvillimit aktual, studimi i karakteristikave te zones, informaliteti, e kaluara, e tashmja, projektet bashkiake dhe studime te rregulloreve ekzistuese. Mbledhja e te
06	18.03.11	▪ Konstantinos Zekkos, Planifikues Transporti	▪ Roland Gjini, Pergjegjes i Policise Bashkiake ▪ Christos Beleris, Inxhinier	Takimi me tematike mbi Transoportin. Diskutime mbi trasportit urban dhe rajonal, ceshtjet, kapacitetet ekzistuese te rrjetit rrugor, planet aktuale dhe te ardhshme, zhvillimi i portit dhe investimet e nevojshme per rruget dhe manaxhimit te trafikut. Mbledhja e te Dhenave.
07	18.03.11	▪ Madlina Puka, Eksperte Zhvillim/ Tourism	▪ Menelaos Dhima, N/ Kryetar ▪ Blenna Bala, Inspektore Kontabiliteti ▪ Aurora Goro, Kr/Faturiste (Tatim-Taksa) ▪ Fjorentin Beli, Inspektor (Tatim-Taksa)	Takimi me tematike mbi ekonomine dhe zhvillimin e turizmit. Diskutime mbi demografine aktuale, migracioni, statistikat e bisneseve dhe punesimit, perspektivat e zhvillimit ekonomik dhe turizmit, planet investuese qe jane ne vazhdim ose atyre te ardhshem dhe projekteve qe jane ne vazhdim ose atyre te ardhshem. Mbledhja e te dhenave.
08	18.03.11	▪ Halit Kamberi, Hidrolog ▪ Cerciz Durmishi, Geolog ▪ Emil Xhuvani, Biolog	▪ Mario Meniko, Drejtor Programimit dhe Sherbimeve ▪ Vrion Kushta, Sektori i Mirembajtjes ▪ Kristo Beno, Sektori i Ujesjellesit ▪ Pirro Cenko, Inxhinier	Takime me tematike mbi ceshtjen e infrastruktures (ujit dhe ujrave te zeza) dhe mjedisit. Diskutim rreth diskutim mbi gjendjen aktuale dhe kapacitetit te rrjetit te sherbimeve, identifikimin e mangesive, projektet ne vazhdim, studimet dhe planet e ardhshme diskutime te metejshme mbi ceshtjet e tokes bujqesore, mbrojtjes se mjedisit, dhe mbrojtjen e zones se bregdetare. Mbledhja e te Dhenave.
09	6-8.04.11	▪ Thymio Dimopoulos, Planifikues Urban ▪ Loukas Triantis, Planifikues Urban	<u>Bashkia Himare</u> ▪ Menelaos Dhima, N/ Kryetari ▪ Niko Capi, Drejtor Urbanistikes ▪ Pano Gjidede, Urbanistika ▪ Mario Meniko, Drejtor Programimit dhe Sherbimeve ▪ Fation Duma, Teknik Ndertimi ▪ Christos Beleris, Inxhinier	Mbledhja e te dhenave
10	11.04.11	▪ Halit Kamberi, Hidrolog	▪ Majlinda Hoxha, Ministria e Puneve Publike Koordinator Projekti Koordinator Njesie (PCU)- Zona bregdetare e Integruar Manaxhimi dhe Pastrimi Projekti i Bankes Boterore	Prezantimi i projektit dhe diskutimi mbi ceshtjet e investimeve ne infrastrukture

PLANI I PËRGJITHSHËM VENDOR | BASHKIA HIMARË

11	12.04.11	▪ Halit Kamberi, Hidrolog	▪ Nikolin Braho, Ministria e Puneve Publike, Drejtor i Bankes WIU	Prezantimi i projektit dhe diskutimit mbi çështjet e ujit dhe të investimeve në infrastrukturë e ujërave të zeza
12	12.04.11	▪ Halit Kamberi, Hidrolog	▪ Edmond Hali, Ministria e Puneve Publike, Drejtor në Drejtorinë e Përgjithshme të Furnizimit me Ujë dhe Kanalizimeve (GDWS&S), Tirana	Çështjet e ujit dhe infrastrukturës së ujërave të zeza në Himarë Bashkia
13	13.04.11	▪ Thanos Pagonis, Drejtor i Grupit	▪ Agjencia Kombetare e Planifikim Territorit	Inicimi i projektit dhe kërkesës së informacionit mbi SC DP
14	13.04.11	▪ Thanos Pagonis, Drejtor i Grupit ▪ Mirlinda Rusi, Manaxhere Projekti	Ministria e Turizmit ▪ Majlinda Lami, Kreu i Drejtorise se Turizmit ▪ Enton Diamanti, Ekspert, Drejtoria e Turizmit ▪ Bemarij Tercucci, Drejtor, Zyra e Shërbimit Turizmit	Prezantimi i mbledhjen e projektit dhe të dhënat (normave dhe legjislacionit, Strategjia Kombëtare e Zhvillimit të Turizmit).
15	13.04.11	▪ Thanos Pagonis, Drejtor i Grupit ▪ Mirlinda Rusi, Manaxhere Projekti	▪ Franca Paloka, Drejtore e Agjencise Kombetare te Turizmit	Prezantimi i studimit, mbledhjen e të dhënave për turizmin
16	14.04.11	▪ Thanos Pagonis, Drejtor i Grupit ▪ Mirlinda Rusi, Manaxhere Projekti	Qarku Vlore ▪ Musa Xhuvelli, Shef Departamenti ▪ Ledina Merkaj, Pergjegjes Projekti ▪ Departamenti Kadastral	Prezantimi i studimit, mbledhjes së të dhënave rajonale
17	14.04.11	▪ Thanos Pagonis, Drejtor i Grupit ▪ Mirlinda Rusi, Manaxhere Projekti	▪ Imer Izeiraj Gace, Drejtor i Departamentit te Kultures, Qarku Vlore ▪ Noviruz Bajrami, Shef i Sektorit te Arkeologjise, (department) ▪ Alma Lika	Prezantimi i projektit dhe diskutimi i ceshtjeve te trashegimise kulturore ne Bashkine Himare
18	15.04.11	▪ Thanos Pagonis, Drejtor i Grupit	▪ Ghika Stramarko, kryeplak Dhermi	Njohje dhe diskutime në lidhje me karakteristikat kryesore që formojnë identitetin e fshatit, problemet dhe sfidat kryesore me të cilat përballen banorët dhe pritjet kyç nga Plani
19	15.04.11	▪ Thanos Pagonis, Drejtor i Grupit	▪ Marko Daffla, kryeplak Gjilek	Njohje dhe diskutime në lidhje me karakteristikat kryesore që formojnë identitetin efshatit, problemet dhe sfidat kryesore me të cilat përballen banorët dhe pritjet kyç nga Plani.
20	15.04.11	▪ Thanos Pagonis, Drejtor i Grupit	▪ Lluke Nikollori, kryeplak Ilias	Njohje dhe diskutime në lidhje me karakteristikat kryesore që formojnë identitetin efshatit, problemet dhe sfidat kryesore me të cilat përballen banorët dhe pritjet kyç nga Plani.

PLANI I PËRGJITHSHËM VENDOR | BASHKIA HIMARË

21	15.04.11	▪ Thanos Pagonis, Drejtor i Grupit	▪ Vasil Merkuri, Kryeplak Pilur	Njohje dhe diskutime në lidhje me karakteristikat kryesore që formojnë identitetin efshatit, problemet dhe sfidat kryesore me të cilat përballen banorët dhe pritjet kyç nga Plani.
22	18.04.11	▪ Aris Ikkos, Ekspert Turizmit	▪ Thirrje telefonikecall me John Keefe, Specialist i se Drejtes se Pronesise, OSCE	Çështjet e pronësisë, në lidhje me zhvillimin e turizmit
23	21.04.11	▪ Halit Kamberi, Hidrolog	▪ Mynyr Imeraj, IT Urban Dpt. Qarku Vlore	Mbledhja e të dhënave (Harta administrative e Qarkut të Vlorës dhe informacion mbi tokën bujqësore)
24	21.04.11	▪ Halit Kamberi, Hidrolog	▪ Bruna Kutulla, Drejtori i Shëndetit Publik dhe të DPT Arsimit, Qarku Vlorë	Prezantimi i projektit dhe të mbledhjes së të dhënave për shërbimet e kujdesit shëndetësor
25	27.04.11	▪ Thanos Pagonis, Drejtor i Grupit ▪ Mirlinda Rusi, Manaxhere Projekti ▪ Emil Xhuvani, Environmental Expert ▪ Panita Karamanea, Arkitekt Peisazhi, Ekspert	▪ Stefo Kokedhima, kryeplak Qeparo	Njohje dhe diskutime në lidhje me karakteristikat kryesore që formojnë identitetin efshatit, problemet dhe sfidat kryesore me të cilat përballen banorët dhe pritjet kyç nga Plani.
26	27.04.11	▪ Thanos Pagonis, Drejtor i Grupit ▪ Mirlinda Rusi, Manaxhere Projekti ▪ Emil Xhuvani, Environmental Expert ▪ Panita Karamanea, Arkitekt Peisazhi, Ekspert	▪ Janaq Tata, kryeplak Kudhes	Njohje dhe diskutime në lidhje me karakteristikat kryesore që formojnë identitetin efshatit, problemet dhe sfidat kryesore me të cilat përballen banorët dhe pritjet kyç nga Plani.
27	28.09.11	▪ Thanos Pagonis, Drejtor i Grupit ▪ Mirlinda Rusi, Manaxhere Projekti	▪ Menelaos Dhima, N/ Kryetari i Bashkise Himare ▪ Zyrat Bashkiake	Mbledhja e te dhenave
28	29.04.11	▪ Thanos Pagonis, Drejtor i Grupit ▪ Mirlinda Rusi, Manaxhere Projekti ▪ Panita Karamanea, Arkitekt Peisazhi, Ekspert	▪ Irimi Noussi, kryeplak, Vuno	Njohje dhe diskutime në lidhje me karakteristikat kryesore që formojnë identitetin efshatit, problemet dhe sfidat kryesore me të cilat përballen banorët dhe pritjet kyç nga Plani.

29	29.04.11	▪ Thanos Pagonis, Drejtor i Grupit ▪ Mirlinda Rusi, Manaxhere Projekti ▪ Panita Karamanea, Arkitekt Peisazhi, Ekspert	▪ Thodhori Kashta, kryeplak, Palase	Njohje dhe diskutime në lidhje me karakteristikat kryesore që formojnë identitetin efshatit, problemet dhe sfidat kryesore me të cilat përballen banorët dhe pritjet kyç nga Plani.
30	19.05.11	▪ Thanos Pagonis, Drejtor i Grupit ▪ Mirlinda Rusi, Manaxhere Projekti	▪ Vasillaq Bollano- Jorgo Goro, Kryetar ▪ Menelaos Dhima, Z. Kryetar ▪ Nikolla Capi, Drejtori Urbanistikes ▪ Patriot Saliu, Arkitekt ▪ Alqi Thano, Inxhinjer Ndertimi ▪ Kristo Beleri, Pergjegjes Turizmi ▪ Spiro Trifoni, Drejtor Finances ▪ Dhimitraq Cali, Pergjegjes Tatim Taksave ▪ Marko Meniko, Drejtor I Planifikimit dhe Sherbimeve ▪ Viron Kushta, Sektori I Mirembajtjes ▪ Kristo Beno, Sektori I Ujesjellesit ▪ Napolon Kuli, DMMT ▪ Tafil Seferi, Kryeinspektor INUV ▪ Stefo Kokedhima, Kryeplak Qeparo ▪ Janaq Tata, Kryeplak Kudhes ▪ Vasil Merkuri, Kryeplak Pilur ▪ Irini Nushi, Anetare Kryesise Vuno ▪ Lluke Nikollori, Kryeplak Ilias ▪ Thodhori Kashta, Kryeplak Palase ▪ Marko Daflla, Kryeplak Gjilek ▪ Piro Stefa, Arkitekt ▪ Ira Bushi, Studente Arkitekthe ▪ Jani Burbo, Kryetar Shoqates Biznesit ▪ Niko Vongli, Inxhinjer Konstruktiv ▪ Fredi Marko, Inxhinjer Konstruktiv ▪ Stefo Mato ▪ Irakli Gjicali ▪ Anest Dhimojani ▪ Viron Zoto ▪ Thanas Rapo	SWOT I : Potencialet e zhvillimit te zones malore

31	20.05.11	▪ Thanos Pagonis, Drejtor i Grupit ▪ Mirlinda Rusi, Manaxhere Projekti ▪ Emil Xhuvani, Environmental Expert	▪ Vasillaq Bollano- Jorgo Goro, Kryetar ▪ Menelaos Dhima, Z. Kryetar ▪ Nikolla Capi, Drejtori Urbanistikes ▪ Patriot Saliu, Arkitekt ▪ Alqi Thano, Inxhinjer Ndertimi ▪ Kristo Beleri, Pergjegjes Turizmi ▪ Spiro Trifoni, Drejtor Finances ▪ Dhimitraq Cali, Pergjegjes Tatim Taksave ▪ Marko Meniko, Drejtor I Planifikimit dhe Sherbimeve ▪ Viron Kushta, Sektori I Mirembajtjes ▪ Kristo Beno, Sektori I Ujesjellesit ▪ Napolon Kuli, DMMT ▪ Tafil Seferi, Kryeinspektor INUV ▪ Piro Stefa, Arkitekt ▪ Ira Bushi, Studente Arkitekthe ▪ Jani Burbo, Kryetar Shoqates Biznesit ▪ Niko Vongli, Inxhinjer Konstruktiv ▪ Fredi Marko, Inxhinjer Konstruktiv ▪ Stefo Mato ▪ Irakli Gjicali ▪ Anest Dhimojani ▪ Viron Zoto ▪ Thanas Rapo	SWOT II : Potencialet e zhvillimit te zones bregdetare
32	09-10.06.11	▪ Thanos Pagonis, Drejtor i Grupit ▪ Mirlinda Rusi, Manaxhere Projekti	▪ Municipality of Himara ▪ Jorgo Goro, Kryetar	Diskutim me kryetarin e komunës të zgjedhur, në konkluzionet e seminareve SWOT dhe në konceptin e skenarëve alternativë për zhvillimin e turizmit të ardhmen.
33	20.06.11	▪ Thymio Dimopoulos, Planifikues Urban ▪ Halit Kamberi, Hidrolog	▪ Menelaos Dhima, Z. Kryetar ▪ Patriot Saliu, Arkitekt ▪ Kristo Beleri, Pergjegjes Turizmi	Prezantimi i hartave analizës, diskutimit dhe verifikimit të të dhënave të mbledhura.
34	04.07.11	▪ Mirlinda Rusi, Manaxhere Projekti	▪ Jorgo Goro, Kryetar	Diskutim mbi formulimin e Vizionit të qytetit me kryetarin e ri.
35	01.08.2011	▪ Thanos Pagonis, Drejtor i Grupit ▪ Halit Kamberi, Hidrolog	▪ Ministria e Kultures ▪ Sonila Kora, Eksperte, Departamenti i Trashegimise Kulturore	Takim ne lidhje me mundesine e financimit per projektet e restaurimit te trashegimise kulturore te Himares

36	01.08.2011	▪ Thanos Pagonis, Drejtor i Grupit ▪ Mirlinda Rusi, Manaxhere Projekti	Ministria e Bujqesise Drejtor	Mbeshtetje zhvillimit te bujqesise ne Himare dhe te produkteve vendore nepermjet programeve te BE-se
37	01.08.2011	▪ Thanos Pagonis, Drejtor i Grupit ▪ Mirlinda Rusi, Manaxhere Projekti	Ministria e Puneve Publike Drejtor	Takimi ne lidhje me projektet e infrastruktures portuale te Himares
38	01.08.2011	▪ Thanos Pagonis, Drejtor i Grupit ▪ Mirlinda Rusi, Manaxhere Projekti	Ministria e Puneve Publike ▪ Majlinda Hoxha, SCDP Drejtoreshe Projekti	Investimet ne infrastrukture ne Himare permes projektit PZHBJ. Progresi i PZHBJ dhe investimeve te mbetura
39	02.08.2011	▪ Thanos Pagonis, Drejtor i Grupit ▪ Mirlinda Rusi, Manaxhere Projekti	Zyra Ipotekes Vlore ▪ Eduard Dervishi, Shef i Zyres	Hetimi mbi regjistrimin e prones ne Himare
40	03.08.2011	▪ Thanos Pagonis, Drejtor i Grupit ▪ Mirlinda Rusi, Manaxhere Projekti	Bashkia Himares ▪ Jorgo Goro, Kryetar ▪ Gentian Stratoberdha, Arkitekt	Konsultimi ne projektet e infrastruktures strategjike te Bashkise dhe investimeve te mundeshme; Struktura Hapesinore dhe Perdorimi i Tokes se Bashkise
41	04.09.2011 05.09.2011	▪ Thanos Pagonis, Drejtor i Grupit ▪ Mirlinda Rusi, Manaxhere Projekti	Bashkia Himares ▪ Jorgo Goro, Kryetar ▪ Gentian Stratoberdha, Arkitekt	Aspektet programatike dhe koncepti i metodologjise se zonimit te Perdorimit te Tokes.
42	12.09.2011	▪ Emil Xhuvani, Ekspert Mjedisi ▪ Cercys Dyrmishi, Ekspert Mjedisi	Bashkia Himares ▪ Andon Xano, Shefi i Departamentit te Tokes dhe Pyjeve	Evidentim mbi zonat e mbrojtura te propozuara sipas specifikimeve te legjislacionit mjedisor
43	16.09.2011	▪ Thymio Dimopoulos, Planifikues Urban ▪ Panita Karamanea, Arkitekt ▪ Peisazhi, Ekspert	Bashkia Himares ▪ Gentian Stratoberdha, Arkitekt	Seanca pune me drejtuesin e Departamentit te Planifikimit Urban per konceptin e Perdorimit te Tokes
44	26.09.2011 27.09.2011	▪ Thanos Pagonis, Drejtor i Grupit ▪ Mirlinda Rusi, Manaxhere Projekti	Bashkia Himares ▪ Jorgo Goro, Kryetar ▪ Gentian Stratoberdha, Arkitekt	Prezantimi i Hartave te Perdorimit te Tokes dhe standarteve programore

SHTOJCA F: VESHTRIM I PËRGJITHESHËM I PROJEKTIT – PRODUKTI I PRITSHËM

Panorama e Projektit, materialet e Priteshme	
	Nje numer dokumentash, sic percaktohet ne <i>Termt e References</i> parashikohet te dorezohen gjate kohes se projektit, si me poshte: 1. Raporti Paraprak 2. Analizimi & Vleresimi i Qytetit 3. Vizioni i Qytetit & Strategjia e Zhvillimit te Turizmit 4. Plani Struktural i Bashkise 5. Plani Rregullues 6. Plani Territorial i Zhvillimit te Konsoliduar te Bashkise
1. Raporti paraprak	Nje raport fillestar do te pregatite: ▪ Grumbullimin dhe vleresimin e te dhenave baze te siguruar qe i referohet situates aktuale te zones; ▪ Pregatitjen e nje plani me te detajuar pune; ▪ Perfshirjen e nje strategjie per konsultimin publik me ekspertet lokal si dhe perfshirjen e grupeve te interesit. Raporti Paraprak pritet te dorezohet ne bashki me 28 Mars 2011.
2. Analizimi & Vleresimi i Qytetit	Raporti do te realizoje analizen socio-ekonomike, analizen hapesine dhe vleresimin e nevojave te infrastruktures se Bashkise se Himares. Ai do te perfshije: ▪ Analizimin e te dhenave; ▪ Analizimin e te dhenave te eksperteve gjate vizites ne terren; ▪ Materialin hartografike per te identifikuar trendin ekzistues, problemet kyce dhe mundesit per zhvillimin e ardheshem te turizmit; ▪ Dokumentimin e takimeve dhe rezultateve gjate procesit te konsultimit. Analizimi dhe Vleresimi i Qytetit do te kontribuojne ne formulimin e vizionit te qytetit dhe strategjin e zhvillimit te turizmit. Analiza & Vleresimi i Qytetit pritet te dorezohet ne Bashki me 16 Maj 2011.
3. Vizioni & Strategjia e Zhvillimit Territorial	Vizioni i qytetit do te realizohet nga kuadri gjitheperfishires, sic percaktohet nga Plani i Zhvillimit te Bregdetit Jugor dhe rezultatet e fazave te meparshme dhe do te marre ne konsiderate te vecante te dhena nga konsultimet publike. Vizioni do te zbatohet permes Strategjise se Zhvillimit te Territorit e cila do te percaktojte rrugen per te arritur vizionin dhe do te permbaje mirekuptimin e planeve per Qellimet dhe Objektivat e vendosura. Raporti do te dokumentoje skenaret alternative dhe procesin e vleresimit. Vizioni i Qytetit dhe Strategjia e Zhvillimit te Turizmit pritet te dorezohet ne Bashki me 15 Korrik 2011.
4. Plani i Pergjithshem Vendor	Plani i Pergjithshem i Perdorimit te Tokes do te mbeshtete nje baze te dhenash te azhurnuara dhe mbeshtetet ne parashikimet ekonomike dhe demografike, planifikimin fizike makro dhe perdorimin e tokes, si dhe vleresimin e infrastruktures baze (shtylle kurrizore) dhe te objekteve te medha. Hartat e perdorimit te tokes do te mbulojne te gjithe territorin e bashkise. Plani do te respektojte detyrimet dhe kufizimet e vendosura nga Plani i Zhvillimit te Bregdetit Jugor dhe hartat shoqeruese e zonimit te saj. Ai do te perdore te njejten fjalor te perdorur ne kategorizimin e tokes dhe ne specifikimin e zonave dhe do te: ▪ Specifikojte vendndodhjen dhe madhesin e 'zonave te zhvillimit potencial (banimi, turizem, etj) bazuar ne Strategjine e Zhvillimit te Territorit dhe ▪ Tregon pozicionin e investimeve ne infrastrukturen baze te identifikuar. Planifikimi i perdorimit te tokes dhe prioritizimi i projekteve strategjike do te udhheqet nga Bashkia, ndihmuar dhe udhezuar nga eksperienca e Konsulentit ne nje proces te bashkepunimit me departamentin bashkiak te planifikimit. Plani Struktural Bashkiak (Draft) mendohet te dorezohet ne Bashki me 7 Tetor, 2011.
5. Plani Rregullues	Plani Rregullues do te permbaje zonimin, kontrollin e dendesise dhe rregulloret e nenndarjeve te cila do i referohen qytetit te Himares dhe t'i mundesoje bashkise qe te leshoje lejet e ndertimit ne baze te rregullave transparente dhe te qarta te ndertimit dhe zonimit te perdorimit te tokes Keto dispozita do te jene pjese perberese te kodifikuara si nje grup dokumentesh te thjeshta me harta qe mund te jene gjeresisht te disponueshme, te kuptueshme dhe lehtesisht te zbatueshme. Zhvillimi i Planit Rregullues do te ndertohet mbi analizen e struktures urbane dhe prirjeve te zhvillimit te Qytetit te Himares (perdorimit te tokes, tipologjise dhe densitetit), shqyrtimit dhe pikepamjeve te aktoreve lokale, te shprehura nepermjet konsultimit te vazhdueshem. Planin Rregullues (Draft) pritet te dorezohet ne Bashki me daten 28 Tetor 2011.
6. Plan Bashkiak i Konsoliduar per Zhvillimin e Territorit	Plani Bashkiak i Konsoliduar i Territorit do te funksionojte si nje raport i integruar qe do te permbaje te gjitha rezultatet nga fazat e meparshme.